CZECHS and SLOVAKS
CHICAGO
1933

LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF ILLINOIS
AT URBANA-CHAMPAIGN

Gift of

Samuel Kruty

325.2437
C98w
cop.3

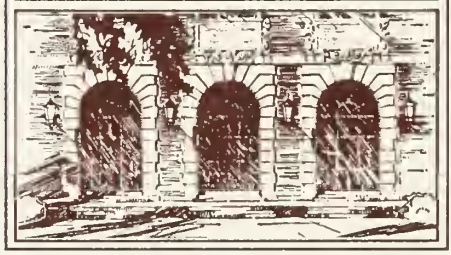

Digitized by the Internet Archive
in 2012 with funding from
University of Illinois Urbana-Champaign

http://www.archive.org/details/worldsfairmemori00czec

World's Fair
Memorial of the Czechoslovak Group

Památník
Československého Výboru
Světové Výstavy
v Chicagu 1933

Pamätník
Československého Výboru
Svetovej Výstavy
v Chicagu 1933

World's Fair

MEMORIAL

of the

CZECHOSLOVAK GROUP

(*Czechs and Slovaks*)

INTERNATIONAL EXPOSITION
CHICAGO, 1933
Incorporated

CHICAGO, 1933

Copyright, 1933, by Czechoslovak Group.

Published by Czechoslovak Group (Czechs and Slovaks)
International Exposition, Chicago, 1933, Incorporated.
(Československý Výbor)

Printed by the National Printing & Publishing Company
Chicago, Ill.

Osnovu Památníku vypracoval Tiskový výbor

Redakci pořídil Dr. Jar. E. S. Vojan
a (slovenskou část) Michal Laučík

Umělecká obálka od Čestmíra J. Svobody.

325.2437
C77W
Copy 3

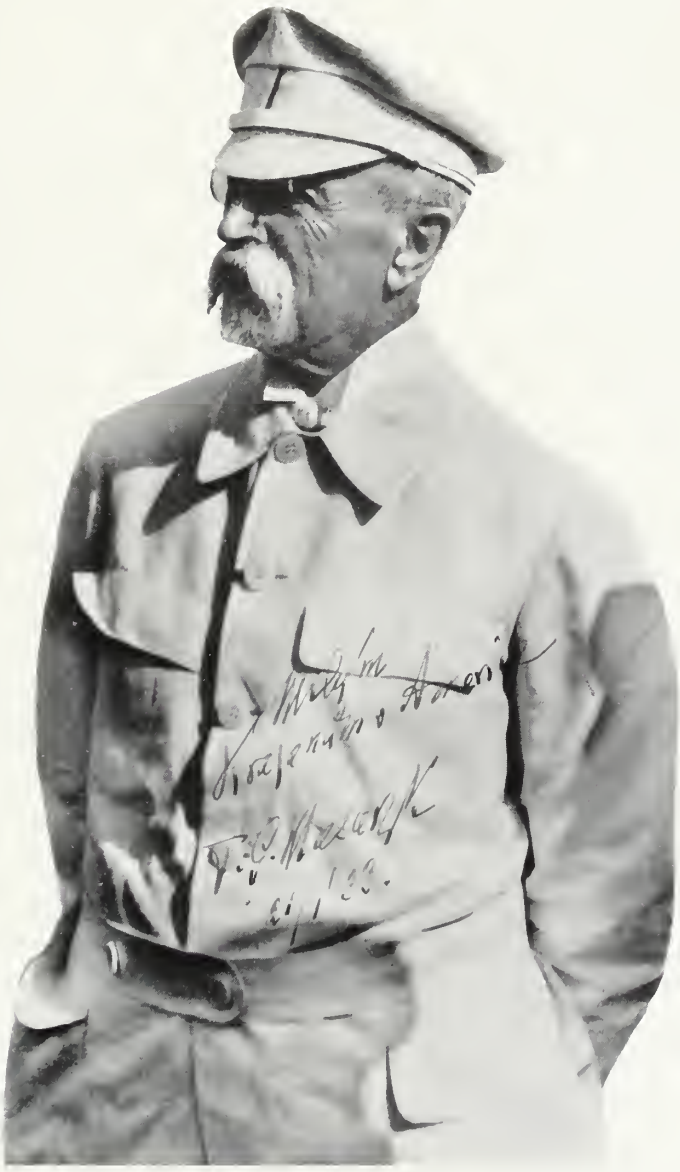

THOMAS GARRIGUE MASARYK
PRESIDENT OF THE CZECHOSLOVAK REPUBLIC

A GREAT nation has paused for a while to take stock of its achievements. At "A Century of Progress," Chicago's second World's Fair, all America is looking into its immediate past, and is evaluating the fundamentals of its makeup in the onward way towards progress.

In a steady stream three generations of Czechs and Slovaks have been adding their drops of blood to this growing body, the American nation, taking root in the soil of the new country of their choice. Adventurous and active, they have made rich and vivid the history of America's pioneering days in the agricultural West, and have contributed lasting pages to the annals of the development of America's mills, mines, railroads and business establishments. They have built settlements and cities, and have shaped the destinies of great sections of the country. Today their history is retold and written. Listen . . . . .

OPUSTILI jsme svou starou českou vlast bez zášti, bez roztrpčení. Šli jsme za slibem nového života, ale v srdci svém nesli jsme si milou vzpomínku na svou domovinu a lásku pro všecko, co vzešlo z jejího lůna. Odnášeli jsme si s sebou jeden zvláště drahý poklad a velikou útěchu, — svůj rodný jazyk.

Přijali jsme záštitu své nové americké vlasti a zasvětili jsme jí všecko, čím nás vybavila naše česká povaha a náš český původ, — obětovali jsme jí sebe i bytí svých budoucích pokolení. Tak vrůstá česká větev americká do mohutného kmene nově se tvořícího národa, a příměsek české krve pomáhá určovati hodnotu tohoto lidu. Znamená to snad tragedii zániku? Nikoliv! Ta barva české krve se již vymazati nedá a proto, co jsme dali Americe českého, to zde zůstane a stane se pojítkem mezi českým národem ve staré vlasti a národem našich příštích amerických generací.

Svým dětem, svým vnukům zde nechávámе vzkazy, o sobě i svém českém původu, vzkazy, z nichž budou čerpati úctu a zalíbení i pro jazyk, který jsme jim nemohli trvale zachovati.

NADIŠLA veľavýznamná i túžobne očakávaná doba Svetovej výstavy Storočia pokroku. Civilizované národy zeme sústredniły tu pod zášlitou amerického orla jednotlivé veleciastky svojej kultúrnej a industriálnej vyspelosti, ktorú vidieť a obdivovať prichádza celý svet. Nádherné nádvorie nášho veľmesta Chicaga, oblečené do sviatočného rúcha, víta miliony návštevníkov na pobreží jazera Michigan. V celom predivnom pokroku Spojených Štátov Severnej Ameriky brali Slováci zdarný podiel. Zanechajúc milú otčinu tam za morom, našli tu v Amerike svoj druhý domov a svojou príkladnou usilovnosťou v dielňach, v baniach, na železniciach a v spoločenskom občianskom živote vydobili si v našom drahom americkom národe nehynúce zásluhy. Práca amerických Slovákov bola i je zväčša drobná, mravenčia, ktorá svojím tichým ale stálym napredovaním kladie, buduje a upevňuje ten silný základ solidarity, ktorý činí Spojené Štáty najprednejšou a najlepšou krajinou zemegule. Podať o tomto pokroku amerických Slovákov čiastočný obraz, je cieľom tohoto Pamätníka, na skvelý obsah ktorého dovolujeme si týmto upozorniť láskavého čitateľa. Súčasne kojíme sa nádejou, že tento obraz utkvie čitateľovi v pamäti a dopomôže mu, aby pomáhal šíriť českú a slovenskú kultúru v Amerike do nedohliadnej budúcnosti . . . . .

ČESKOSLOVENSKÝ VÝBOR.

ANTON J. ČERMÁK
MAYOR OF CHICAGO
1931-1933

Anton J. Cermak

By R. A. GINSBURG

TODAY, when Time has begun to heal the wounds of remorse, and rational judgment replaces sentiment and emotions, we can begin to evaluate the personality of Anton J. Cermak, the first Slav mayor of the City of Chicago. As a foreign flower transplanted upon the fertile soil of American opportunities he applied his natural talents, his perseverance and tenacity, his capacity for leadership, and above all his ability to make and to keep friends, and through these personal attributes he rose to the heights from which he was removed by the capricious whim of Fate.

But the rise of Anton J. Cermak is more than the story of personal success, for it carries with it the rise in importance of the group from which he descended and to which he remained faithful to the very end. Prior to his rise in political power, the Czechoslovaks of Chicago played a very backward role in the City politics and—with few exceptions—held only minor offices in the city administration. But with a truly prophetic vision Anton J. Cermak realized the growing strength of the "foreign" vote, and brought this important element to the attention of the political leaders.

Anton J. Cermak never forgot his humble beginnings and remained firmly rooted in the nationalistic group from which he arose. Whether this adherence to his Slav origin was guided by a lofty ideal of national tradition, or whether it was only a well chosen political expedient, is a subject of future speculation, but the fact remains that, as he grew in power the entire group followed him, as if attracted by a magnet that slowly raised the political consciousness of the group. It must be admitted that the Czechoslovaks of Chicago produced other great men before and contemporaneously with Anton J. Cermak, but for some reason or other the influence of these men upon the lives of the people was limited, their appeal was too local, while the personality of Anton J. Cermak, magnified and glorified by his spectacular rise in power, permeated the very lives and thoughts of the Czechs and Slovaks of Chicago.

That the influence of Anton J. Cermak was of more than local or accidental importance may best be realized from the enthusiasm which greeted him in the summer of 1932 during his tour of Europe. Wherever he went, extending a personal, hearty invitation to eagerly listening Europeans to come to Chicago's Century of Prog-

ress, he was received with promises of co-operation. Anton J. Cermak with a thoroughness and vibrant energy so typical of his life, wanted so much to make good as the World's Fair Mayor, he wanted so much through his personal efforts to remove the stigma of slurs that clung injuriously to the name of Chicago. He worked for the re-establishment of the city's tottering credit, he worked for the repression of lawlessness, he worked to make the city a safe and a pleasant place to visit and to live in.

With inspired vision he looked forward to the opening day of the Century of Progress Exposition, beaming, no doubt with justifiable pride at the thought of the son of a foreign miner, who had risen to the enviable position of Chicago's World Fair Mayor. He planned and he dreamed, he toiled and he hoped, and when the goal was almost within reach, when the plaudits of the world were to be his reward, he fell, a warrior upon the battlefield of life, and his tragic fall resounded around the world, a mournful echo that tolled the passing of a martyr.

✣

A RECENT TRIBUTE.

Hon. Edward J. Kelly, Mayor of Chicago, in his inaugurat statement, April 13, 1933

"Under any circumstances your selection would be a great honor, but it is much more so now that it means filling the place of one of the greatest mayors this city has ever had, whose memory will live in the hearts and minds of the people of this city and of this nation as long as memory itself will last, and by whose example his successor will be judged.

"Cermak has made the position of mayor greater than it was before he occupied it. He set a standard of public service in these trying times that few will be able to reach. My only comfort lies in the fact that he has prepared the way and that by following his example and adopting his policies we shall, in a measure, at least, be able to carry on the great work that he has started.

"During the occupancy of the great office to which you have elected me, the policies of Anton J. Cermak will continually guide our course. It is not necessary at this time to make any statement of new policies. Whatever Mayor Cermak stood for, I stand for!"

THE ECONOMIC RELATIONS OF CZECHOSLOVAKIA AND THE UNITED STATES

By DR. JOSEF MATOUŠEK
Czechoslovak Minister of Commerce

THE central location of the Czechoslovak Republic in the heart of Europe favorably affects its commercial relations with foreign countries. All the five Central European states border directly upon our republic, and we are comparatively little distant from the other European states. The lack of a direct outlet to the sea is, of course, a great disadvantage for our foreign commerce, which is dependent on the agency of other countries. As a result our national economy is deprived of no inconsiderable gains; for, with our highly developed industrial position, there is a marked intensity of interest in exports to countries beyond the sea which in recent years has grown steadily, in keeping with the decline of consumption of our goods in the impoverished states neighboring on the Czechoslovak Republic.

The United States of America occupies first place among oversea continents in Czechoslovak foreign commerce: it holds fourth place in the exportation of goods to our state, and fifth place in imports of commodities from us. The United States is, next to Germany, Austria, and Great Britain, the most important factor in the total amount of our foreign commerce.

A most significant economic development affecting Czechoslovakia was the revision of the American tariff act in 1930, which became effective the same year. Until that time the Customs act and rates of 1922 were in effect, and the new tariff meant a decided step towards protectionism. The American legislator in no way sought to hide his protectionist aspirations.

The new tariff rates, providing in a great majority of cases for an ad valorem duty, meant also, in effect, a substantial increase, sometimes of more than 100 percent in comparison with former conditions.

The most important stipulation of the tariff act was that which empowered the President of the United States to raise or lower the tariff rates on certain classes of commodities up to 50 percent, if the tariff commission found such a provision necessary to equalize the difference between production costs in the United States and those of the principal competing nation; if that should prove insufficient, the duty on imports may be assessed according to the American sales price.

The mutual commercial relations between Czechoslovakia and the United States were fixed by the provisional treaty of October 29, 1923. This treaty is based on the "most favored nation" clause, but does not contain a tariff provision, since the United States makes no tariff treaties.

Czechoslovakia in its relations with the United States advanced from a markedly unfavorable balance of trade to one on the whole sufficiently favorable. Only in 1932 did there occur again an unfavorable balance of trade with the United States.

	Imports from the United States	Exports to the United States
1920	$121,891,150	$16,130,000
1921	134,818,550	22,830,000
1922	68,164,900	27,604,150
1923	21,170,100	16,515,050
1924	26,358,850	21,318,350
1925	33,148,700	22,415,400
1926	22,534,000	25,054,250
1927	36,564,150	30,006,150
1928	34,067,850	34,690,500
1929	32,259,200	43,615,150
1930	23,275,250	25,938,200
1931	14,320,950	23,838,600
1932	24,685,000	14,054,100

Here we must keep in consideration, that trade between the Czechoslovak Republic and the United States is even greater, because it is carried on via the free ports of Hamburg and Bremen, and is in part entered in their foreign trade statistics.

The most important classes of commodities imported by us from the United States are cotton, grain and flour, fats, wood, minerals, gums and resins, rubber (automobile tires), leather and leather goods, iron and iron manufactures, base metals and the products thereof, machinery and apparatus (typewriters and calculating machines), electrical machinery, automobiles, instruments, chemical auxiliary materials.

The most important kinds of goods exported from Czechoslovakia to the United States are: fruits, animal products, cotton yarns and cotton goods, flax, hemp and jute manufactures (table linens), woolen manufactures, silk goods, made up articles, paper, leather and leather manufactures (footwear), wooden wares (bent wood furniture), glass, iron and iron manufactures, base metals and the products thereof, instruments (musical instruments), chemical auxiliary materials, varnishes, artistic and literary works.

The United States of America emerged from the World war as the most powerful political unit economically. It was spared the direct effects of the war on its own territory, and a considerable portion of the European gold found its way into its treasury. The development of American trade was made possible by a great domestic market, a wealthy consuming public, and an untouched store of raw materials, whereas European trade had to contend with exactly the opposite conditions. For the Czechoslovak Republic the United States was an inexhaustible source of foodstuffs and materials necessary to industry. Czechoslovakia exports to the United States for the most part manufactured products, whereas raw materials are the chief article imported from America by the Czechoslovak Republic.

So far as our financial relations with the United States are concerned, mention must be made of the condition of our state's indebtedness to America. The 8 percent investment loan of 1922, granted by the United States in two issues, the first of $14,000,000 and the second of $9,250,000 ($23,250,000 in all) is being gradually paid up by our state, apart from interest payments, so that the first part of the loan at the end of 1932 only amounted to $12,040,-800 and the second to $8,239,000. The further 7½ percent loan of $25,000,000, contracted with the United States in 1925, our state finally repaid on April 1, 1928.

Besides, there were issued to the United States obligations for foodstuffs and military credits during the war period to the amount of $89,006,432, and for flour delivered to us in the post war period to the amount of $2,873,238. Czechoslovakia has always promptly met its payments, most recently on December 15, 1932.

There is no doubting the fact that in the future the mutual economic relations of Czechoslovakia with America will improve substantially, especially should the high tariff barriers in the United States be lowered.

(Translated by Charles Heitzman).

America and Czechoslovakia

By DR. FERDINAND VEVERKA

Envoy Extraordinary and Minister Plenipotentiary of the Czechoslovak Republic at Washington, D. C.

THE International Exposition in Chicago representing a century of marvelous industrial progress, will again turn the attention of my countrymen to this mighty continent. It will again strengthen the admiration which we have always had for America. This admiration concerns not only the technical and industrial progress of America, but also American political institutions. The American ideals of liberty, so beautifully expressed in the American Declaration of Independence, have for decades inspired our nation striving for its own liberty. Our political leaders in the old Austrian Empire never ceased to assert that we, too, had a place in the sun, that we, too, were entitled to life, liberty, and the pursuit of happiness. And the American ideals of democracy, so poignantly stated by your immortal Abraham Lincoln, have served as guiding principles to the framers of our constitution. Anyone who studies it cannot fail to realize that Czechoslovakia, too, was a nation, conceived in liberty, and dedicated to the proposition that all men were created equal. The people are the sole source of all State power, and the government is that of the people, by the people, and for the people.

This great admiration in which America was always held by our people has been justified by the events of the Great War. Our nation fighting for its freedom found in America a true friend. No one stated the rights of small nations to freedom and independence so powerfully as your great President Woodrow Wilson. It was in accordance with his principles of self-determination of nations that Czechoslovakia was established. And America was one of the first countries to recognize the political independence of Czechoslovakia.

Czechoslovakia is also taking a great interest in the cultural life of America. American literature, American educational institutions and American intellectual endeavors have found many ardent students among Czechoslovaks. Most of the American authors, both classic and modern, have been translated into Czech. Emerson and Whitman, as well as Dreiser, Lewis, and Anderson, have been made accessible to the Czech readers. Many Czechoslovak students attend American universities and colleges. Various corporations, both in America and Czechoslovakia, have taken upon themselves the duty of facilitating and of supervising the

studies of Czechoslovak students in America. In this respect great support is also received from individual American Universities and Colleges which offer scholarships.

No survey of the relations between the United States and Czechoslovakia would be complete without mentioning the lively trade relations between these two states. Czechoslovakia exports a good many articles to the United States, but on the other hand she imports goods, the value of which is twice as large as the value of her export.

These commercial relations have been somewhat marred during the present economic crisis, but we hope that with the return to normal conditions, they will again assume their former extent and liveliness.

The First Czech Immigrant in America,
AUGUSTINE HERRMAN OF BOHEMIA MANOR, MD., AT 43 (1664)

Medallion portrait on his Map of Virginia and Maryland. Drawn by Herrman, engraved by Faithorne.

CZECHOSLOVAK ENGINEERS AND INDUSTRY, THEIR CONTRIBUTIONS TO PROGRESS

By DR. STAN. ŠPAČEK,
Eng., Former Technical Attaché in U. S. A.

THE countries constituting the Czechoslovak republic have been industrial from the earliest times. They are fitted for this by rich sources of raw materials and energy, and have had vigorous workers with hand and brain. Of these, the names of Diviš, the inventor of the lightning rod; Ressel, the inventor of the screw propeller; Křižik, the inventor of the arc light; Senefelder, the inventor of lithography; Husník, the inventor of the heliogravure, and Klič, the inventor of photogravure, are well known the world over.

The Czechoslovak countries were before the war the most highly developed portion, industrially, of the Austro-Hungarian empire. They mined 67 percent of the total coal output and produced the same percentage of the iron manufactures, produced and refined 93 percent of the sugar, distilled 50 percent of the liquors, manufactured 80 percent of the textile products, and two thirds of all the steam power of the monarchy centered on their territory.

Mining. In the Czechoslovak countries mining, chiefly of precious metals and iron, was engaged in from the earliest times. Coal mining began with the beginning of the nineteenth century. The working of the mines is rationalized, the mines themselves are for the most part electrified, and in many of them mechanical mining has been introduced. In 1929 16,500,000 tons of anthracite coal, 22,600,000 tons of bituminous coal, and 1,800,000 tons of iron ore were recovered. Czechoslovak radium is known as the purest in the world. It is mined at Jáchymov.

Metallurgy was developed in medieval times and advanced in step with modern progress. At present there are 23 blast furnaces with a daily capacity of about 6,000 tons. All grades of iron and steel, even the most special, are manufactured.

Machinery and *Electrotechnics.* During the first half of the nineteenth century there were in operation in the Czechoslovak countries 51 steam engines and over 20 machine shops manufacturing chiefly textile machinery. In 1928 there were over 4,100 machine shops with 580,000 H. P., employing over 150,000 workers. They manufacture all kinds of machinery. Their steam engines and turbines, water turbines (Kaplan's), locomotives, and agricultural implements are world famous. Even better known, however, is their equipment for sugar refineries, breweries, and dis-

tilleries, in which fields we find many Czechoslovak inventions. Well known, too, are the products of Czechoslovak munition, automobile, and airplane factories. Many iron and steel structures in foreign countries (bridges, etc.) are also of Czechoslovak origin. The electrotechnical establishments likewise manufacture all kinds and sizes of electrical apparatus and equipment.

Sugar Refining. The first sugar refinery in the Czechoslovak republic was established toward the end of the eighteenth century. The development of the sugar refining industry began in the thirties of the last century. Great credit for this development belongs to a long line of Czechoslovak technicians with their important inventions (diffusers, pulp presses, bleaching processes). In the season of 1929-1930 150 sugar refineries with 76,000 workers produced about 10,400,000 tons of sugar.

Brewing is an ancient industry of the Czechoslovak countries. Operations were first rationalized in the beginning of the nineteenth century by the brewmaster F. O. Poupě. The industry developed steadily with the aid of many inventions of Czechoslovak technicians. In 1930 447 breweries produced 11,400,000 hectolitres of beer.

Ceramics. This is an old Czechoslovak industry and after the war was rapidly rationalized. All kinds of products are manufactured: brick, refractory materials, earthen-ware, porcelain, and an excellent cement. In all there are about 11,000 establishments with 81,000 H. P. and 150,000 workers. In years before the business depression ceramic products to the value of 300,000,000 crowns were exported. Porcelain of very high quality is manufactured by 40 establishments with 17,000 workers. In 1929 there were 13 cement plants with an annual production of 170,000 tons.

Glass. The beginnings of the glass industry date from the seventeenth century, when Czech crystal glass became world famous. Its promising development was interrupted by wars, but the tradition was maintained until a new growth began with the nineteenth century. Czechoslovak glass factories manufacture all kinds of glass of the highest quality. Chief among these are chemical glass and quality glass, crystal, cut, etched and stained, and gablonzware. There are in operation 140 glass factories with 150,000 workers and of this number 125 are glass melting plants employing 30,000 glass blowers. Establishments manufacturing plate, window and bottle glass use Owens' and Foucault's equipment. In 1928 600 tons of glass manufactures to the value of over 1,200,000 crowns were exported.

Textiles. Weaving and cloth making flourished in the Czechoslovak countries from the earliest times. Mechanical production began in the first half of the nineteenth century and grew to such proportions that 80 percent of the textile establishments of the former Austro-Hungarian empire were concentrated on territory which is now part of Czechoslovakia. After the war the textile industries were reorganized and rationalized. In 1928 600 estab-

lishments with 4,000,000 spindles, about 100,000 looms and 125,000 workers were engaged in the manufacture of cotton goods. The manufacture of woolen goods engaged 200 factories with approximately 900,000 spindles, 25,000 looms and 60,000 employees. Real silk goods were manufactured by some fifty establishments with 5,000 spindles, 11,000 looms, and 15,000 employees. Four establishments were engaged in the manufacture of artificial silk (viscose rayon).

The *leather* industry remained for the most part a handicraft until the beginning of the twentieth century, when it was rapidly rationalized, so that today some of its branches have gained world recognition, principally the manufacture of footwear. Here the pioneers were and are Bata's establishments at Zlín, producing daily 150,000 pairs of footwear; a single worker produces daily twelve and a half pairs. Gloves of a high quality, furs, and belting are also manufactured.

Printing. In the Czechoslovak countries book printing and graphic illustration of a very high quality took its inception soon after the invention of printing. Its technical development was aided by the invention of lithography by Senefelder, the introduction of the point system by Haas, Husník's invention of the heliogravure and the remarkable invention of photogravure by K. Klič. The graphic composition of Czechoslovak books has attracted attention and gained awards at all international expositions. Eleven thousand printing and book-making establishments with 24,000 employees are in operation.

Transportation. There are about 68,000 kilometers of highways or 48 kilometers per every 100 sq. kilometers of territory. Total railway mileage amounted to 13,600 kilometers or .097 kilometers per every sq. kilometer and about one kilometer for every 100 inhabitants. There are over 100,000 motor vehicles, or one for every 145 inhabitants. Navigable waterways total about 2,500 kilometers and of this about 460 kilometers permit steam navigation. A modern harbor was constructed in Bratislava on the Danube, and numerous locks on the Labe and Vltava rivers. Air services are operated in the Czechoslovak republic by two domestic and four foreign companies. In 1932 the two domestic companies flew a total of 939,456 kilometers over routes 3,031 kilometers in length with a scheduled regularity of 97 percent. Freight and mail carried amounted to 150,776 kilograms and the number of air passengers totaled 10,704. In all there are five airplane factories in Czechoslovakia, and eight governmental and five private airports. The Prague airport is one of the largest and most modern in Europe.

Communication. There are about 21,000 kilometers of telegraph wire in operation with approximately 1,000 stations, or one station per every 35 sq. kilometers and for every 3,700 inhabitants. Telephone central stations total over 2,400 with about 144,000 telephones, one for every 95 inhabitants. There are 18 radio transmitting stations and 24 receiving stations, and receiving sets total over 300,000.

Motive Power. The total motive power in Czechoslovakia was in 1932 estimated at about 5,000,000 H. P. of which 1,800,000 H. P. was supplied by steam engines, 300,000 by boat engines, and 70,000 H. P. by gas and combustion engines. In 1931 there were in all 1230 electric power plants with a capacity of 1,600,000 kilowatts and an annual production of over three billion kilowatt hours, of which 9.8 percent was generated by water power, 83.5 percent by steam power, and the remainder by naphtha and gas engines. About 210 kilowatt hours were produced for every inhabitant; 52 percent of the communities and 73 percent of the population was supplied with electricity. Transmission lines totaled about 28,000 kilometers.

Research and Experimentation. There exist in the Republic of Czechoslovakia 284 industrial and educational research laboratories, all of which are members of the "Czechoslovak Society for Research and Testing of Materials and Constructions." This society, in turn, is a subsidiary of the well-known Masaryk Academy. Many of the industrial and governmental research institutions of Czechoslovakia enjoy an international reputation.

Scientific Management. The first organized effort centered in the "Masaryk Academy of Work", which was founded in 1919. This Academy sponsored in 1924 the first International Congress of Scientific Management in Prague. The success of this Congress was largely due to the interest of American engineers and their societies. The Masaryk Academy also was responsible for the plans of a World's Engineers Federation, which were subsequently adopted at the International Engineers Congress in Tokyo. The first steps towards the realization of this plan was the Slavonic Engineers' Federation, which body functions effectively for several years, with headquarters in Prague. Scientific organization, standardization and many of the most modern movements are duly represented by their respective bodies.

Engineering Associations. At present, the numerically largest center of organized engineering activities is the Czechoslovak Society of Engineers and Architects (abbreviated to "SIA"). This society was founded in 1865 and has over 7,000 members. Other professional interests are represented by the Czechoslovak Electrotechnical Association, Czechoslovak Association of Mining and Metallurgical Engineers, German Engineers Society in Czechoslovakia, and many others. The total membership of these societies consists of 16,000 engineers with complete university training. Technical and industrial progress is reviewed in some 30 periodicals. The history of the various technical developments of humanity is presented principally by the numerous and elaborate exhibitions in the Technical Museum and the Technological Museum in Prague, besides many industrial sections of the various municipal institutions throughout Czechoslovakia. The newest advents in industry are depicted at the International Fairs held annually in the spring and fall at Prague.

(Translated by Charles Heitzman).

What Are the Czechoslovaks

By ALEŠ HRDLIČKA, M. D., SC. D.
Curator, Division of Physical Anthropology, U. S. National Museum.

THE term "Czechoslovak" is of recent coinage, dating to 1918, when the united Czechs and Slovaks proclaimed their independence of Austria and their establishment of the Czechoslovak Republic.

The Czechs were more commonly known before as the Bohemians, after the generally used name of their home country. The name Czech (pronounced Chekh) is derived, according to an old tradition, from the chieftain of their main tribe who brought them, sometime before the dawn of history, to the heart of the land which the Romans, after another tribe they found there, the Alpine Boii, called Boio-hemia, or Bohemia.

As a matter of fact the Czechs were but one of a number of closely related Slavic tribes that, from well before the Christian era, were spreading from the mother-territory of all Slavs, the great Vistula watershed region, southwestward and southward, to the very center of Europe and below the Carpathians. These tribes spoke closely related dialects of the same language, and while differing more or less in habits, as would so many clans or tribes of any other larger ethnic unit, they carried physically and otherwise so much in common that they must be regarded as one and the same people.

Several such subdivisions of the Czechs occupied the westernmost parts of the new heavily forested territory, extended gradually over the same, absorbed the remnants of preceding dwellers, and by the fifth century A. D. are seen to be firmly established in the natural geographic unit of "Bohemia" and to the northeast of it in Silesia.

A little to the east of Bohemia, in the rich plains of the Morava river, settled other clans or tribes of the same stock, which from their territory became known as the Moravians. And from eastern "Moravia" along and partly in the Carpathians, to the faraway boundary of Ruthenia, became settled still other sister clans or tribes that eventually became known as the "Slovaks", clans whose collective name is probably derived from the old "Slav" or "Slavian".

The history of the Czechoslovak tribes, from the dawn of written records to the present day, has been one of everlasting

struggles against invaders, on the west, northwest and southwest the Germans, on the southeast the Magyars. These struggles affected the people differently in the several territories they occupied. They resulted in admixtures, in the settlement in parts of the lands of German and Magyar elements, and in differing cultural developments. The Czechs in particular suffered, were much admixed, but through force of circumstances rose also culturally. The Slovaks, who up to 1029 formed a unit with Moravia were then torn away by the Magyars, isolated from the west, forced away from the best grounds in the warm lowlands, and eventually repressed in every way. Yet they, as well as the bulk of the Moravians, remained purer than the Czechs, and their dialect, as also that of the Moravians, has suffered less, so that both remain nearer to the original language of the tribes; but the rude mountainous environment of the Slovaks, their isolation, and the oppression they were subject to, particularly since the earlier part of the nineteenth century, have restricted their cultural advance. In direct proportion to this the Slovaks and the Moravians have preserved more of their wonderful folk art and their individuality, while the Czechs have become more cosmopolitan.

From the seventh century when they organized against the Avars into the Moravian State, to the seventeenth when they fall under Austria, the Czechoslovak people had shown remarkable political and cultural developments. Long before America was discovered Bohemia had already a great University (1348), which exists to this day. From the 13th to the 16th century Bohemia, including Moravia and Silesia, is one of the foremost cultural torchbearers of Europe. It excels in education and the arts, and prospers under a long line of rulers. In the fifteenth century it leads with Jan Hus and his followers in religious reformation, and from 1419 to 1432 it shatters every armed effort of the "Holy Roman Empire" at its subjugation. It is not until 1620 when the Czechs, worn out by political and religious strife and temporarily without proper leaders, succumb to the Austro-Germans.

From 1620 to the end of the 18th century is the dark age for the Czechoslovak people. Their foremost families exiled by the tens of thousands, properties confiscated and given to those who helped in the conquest or oppression, religiously persecuted and with their culture systematically destroyed, the Czechs pass through a dormant period which lasts until the beginning dawn of modern enlightment and liberty towards the end of the eighteenth century. From that moment intellectual and religious leaders arise who devote their lives towards the restoration of the language, towards the acquainting of the people with their history, towards inculcating once more into them national self-consciousness, and towards gradually preparing them through mental and physical discipline

and development for a resumption of their historic estate and self-government.

Since long before the World War the Czechoslovaks are in open intellectual warfare with Austria-Hungary; from the moment the War starts they are, wherever they exist, with the Allies, assisting them in every way possible. And eventually, on the 28th of October, 1918, they terminate their three-hundred-years-long vassalage to the Austrian-Hungarian Empire and become once more, with the help of the Allies and America in particular, an independent unit of the human family.

Physically the Czechoslovaks, like all larger ethnic groups, while presenting basic similarity show also some diversity. The original type is best preserved in parts of Moravia and Slovakia. It is a type characterized by good stature, strong, well proportioned body, face more rounded than oval, physiognomy frank, smiling, intelligent and attractive, hair and eyes ranging from light to medium brown, absence of prognathism. Their principal mental characteristics are cordiality, sensitiveness, idealism, valor, with love of family, music, dance, and of everything good and beautiful. Also, considerable individualism, ingrained love of the soil and all that goes with it, of order and cleanliness. And there is a universal hunger of knowledge, which leads to higher education of many of the children. The Czechoslovaks are industrious and thrifty. Their sense of honor and their idealism are above the general average, their criminality is practically restricted to the mentally abnormal. They do not make good money-makers, nor in general good politicians, having but infrequent inclination in this direction; but they excel in music, art, science and literature. They enjoy good living, but not luxury. While justly proud of their past and loving their country of birth, they love equally and make the most loyal citizens of this Country.

The Czechoslovaks, in their home-lands, number at present 9,500,000. Of this over two-thirds are Czechs, Moravians and Silesians, a something less than one-third Moravian and more eastern Slovaks. As there is in every respect a gradual transition between the two elements of populations, exact numbers of each may be impossible. In addition several millions of Czechoslovaks are dispersed over the world, mostly in the United States, in Russia, Austria, Hungary and Germany. In the United States the 1930 census has recorded 491,638 persons of Czechoslovak birth, and there were many hundreds of thousands of those born here but of Czechoslovak derivation.

Czechoslovaks in the United States

By THOMAS ČAPEK (New York, N. Y.)

HISTORIC BACKGROUND.—Czechoslovakia is a unitary state composed of the historic lands of Bohemia, Moravia and Silesia—constituent parts of the old Kingdom of Bohemia—and of Slovakia and Carpathian Russinia. The latter lands formerly belonged to Hungary. In size it is slightly smaller than the state of Illinois (54,195 sq. miles). The population numbers according to the 1930 census 14,726,158. The government is a republic. The National Assembly is divided into a House of Deputies and Senate. Both bodies in joint session elect the president. Of the entire population 39.56% are engaged in agriculture and forestry, 33.80% in industry and trades, 10.66% in commerce, 5.5% in military and public service, 10.4% in sundry service. In the historic lands but 32% follow agriculture, while in Slovakia and Russinia the average is 62%.

It has been said that Czechoslovakia is one of the new countries of post-war Europe. This statement is only partly true. The form of government is new, but the country is old. Seventy-seven years before Columbus landed in America the Kingdom of Bohemia was entering upon one of the most stirring epochs of its history. John Hus, the religious reformer, had been burned at the stake in Constance in 1415 and his followers rose in arms to avenge the wrong. This chapter of Bohemia's history is known as the Hussite Wars. The year the Pilgrim Fathers landed at Plymouth Rock, Bohemia fought her last battle as an independent state. On an elevation called White Mountain, near Prague, the armies of the Austrian emperor and the forces of the rebellious Estates met on November 8, 1620. The latter were utterly defeated.

The leaders of the fateful revolution were executed and their property and the property of the nobles who took part in it, confiscated. The ancient constitution was abrogated. Anti-reformation edicts forced into exile and reduced to beggary the foremost men and women of the country. In the wake of cultural and economic ruin stalked political and national decay, so that at the end of the 18th and the beginning of the 19th centuries the Czech nation was all but extinct.

National and political resurrection dawned the revolutionary year 1848. October 28, 1918, ushered in the white day of liberty.

After three centuries of subjection, of humiliation, of frustrated hopes, the nation at last recovered its lost freedom and independence. Not without sacrifices of course, and not without the intercession of friends, the most powerful of whom was the late President Woodrow Wilson. The legions in Russia, France and Italy focused the attention of the world on the nation's cause. The anabasis across Siberia will long be remembered in story and song.

Three men distinguished themselves above others in the struggle for independence (in which, by the way, American Czechoslovaks played a splendid part), namely Thomas G. Masaryk, by birth a Moravian Slovak, Edward Beneš, native of Bohemia, and Milan R. Štefánik, who was born in Slovakia proper. Masaryk has been President of the republic since its foundation.

Slovaks and Czechs are close kinsmen of the Slavic race. In the dim past they were ruled by their own kings. The languages are closely related. As an American writer put it: "The difference between the two is not greater than the difference between the English of Edinburgh and that of New York." Richer in vowels, Slovak is probably more musical; the Czech, is, however, stronger in vocabulary and due to centuries of literary usage, more cultivated.

BACKGROUND OF THE IMMIGRANT. — The influx of the Czechs in the United States dates back to the year of 1848.

The Slovaks began coming in thirty or thirty-five years later, in 1880-1885.

In numbers they are almost equal. The 1920 census reported 622,796 Czechs and 619,866 Slovaks.

The background of the two races was basically the same—rural. 32% of the first and nearly 43% of the second generation of the Czechs, gainfully employed, were engaged in farming in 1910. Taken together, more than 35% of all breadwinners of Czech origin were agriculturists. Only the Norwegians and Danes showed the same or higher proportion.

Farm land being already high in price at the time of their entry, the Slovaks had no choice but to seek a livelihood in steel mills, coal mines, factories, and coke-making. There are farmers in New England, Pennsylvania and Virginia and settlements in Arkansas (Slovaktown), in Florida (Masaryktown) and scattered groups in other states. The aggregate, however, does not compare to the average of the Czechs.

Prior to 1880 workers in mines and foundries of Pennsylvania had been recruited from Great Britain and Germany. Then came immigrants from southern and eastern Europe, including Austria-Hungary, the Slovaks being the first to arrive, followed by the

Magyars. By 1890 the newcomers to Pennsylvania had displaced the workers from Great Britain and Germany.

The low ratio of immigrant females to immigrant males conveyed to sociologists the wrong impression that the Czechoslovak was a seasonal, temporary migrant, belonging to a class of workers who come and go, having no intention to settle permanently. The fact was—present day statistics bear out the truth of the assertion —that he was at heart a home builder, yet too poor to take his wife and children along. The family had to wait until he saved enough to pay its passage to America.

The Immigration Commission registered in 1910 1.3% Bohemians in professional occupations, 10.8% in skilled occupations, 15.9% farm laborers, 12.6% laborers, 29.4% in other occupations.

Of Slovaks the Commission reported 0.1% in professional occupations, 4.4% in skilled occupations, 35.3% farm laborers, 14.7% laborers, 15.5% in other occupations.

The percentage of illiteracy was commented on. The average for the Czechs was 1.7%, for the Slovaks higher. Illiteracy, as sociologists know, is influenced, if not entirely caused, by geographic and economic conditions. Mountaineers living in remote places far distant from schools invariably show a higher number than the inhabitants of lowlands. In countries, in which industries are highly developed, analphabetism is at a minimum. Denial of schools to Slovaks by their former rulers was another contributing cause.

Czechs (Bohemians and Moravians), Slovaks and Czechoslovaks, from 1870 to 1930 inclusive, according to the U. S. census.

1870.....	39,652.....	Bohemians and Moravians
1880.....	85,361.....	"
1890.....	215,514.....	"
1900.....	356,830.....	"
1910.....	539,392.....	"
1910.....	284,441.....	Slovaks
1920.....	622,796.....	Czechs
1920.....	619,866.....	Slovaks
1930.....	1,382,079.....	Czechoslovaks

From 1870 to 1900 Czechs were classified by country of birth as Bohemians and Moravians; in 1910 and 1920 Czechs and Slovaks by mother tongue; in 1930 Czechoslovaks as a unit by mother tongue. The Thirteenth census (1910) was the first to include a complete inquiry relative to mother tongue. Tabulation along this line was particularly important with reference to Austria-Hungary, because of its multitude of races.

The country of origin: 1920.—

Czechs		Slovaks	
Austria	611,738	Austria	320,849
Hungary	4,953	Hungary	287,508
Russia	1,476	Russia	4,221
Germany	1,279	Germany	1,013
Europe not specified	1,101	Serbia	576
Other countries	774	Europe not specified	335
Mixed foreign	1,475	Other countries	1,449
		Mixed foreign	3,915
Total	622,796	Total	619,866

Many who were reported as Slav, Slavic, Slavish, Slavonian—the 1910 census registered 35,195 such—should have been credited to Slovaks. Why in the 1920 census 320,849 Slovaks reported Austria as their country of origin, while only 287,508 claimed to have come from Hungary, baffles comprehension. Anyone familiar with ethnic conditions in Central Europe knows that something is wrong there. Either the census enumerators erred, or the immigrants blundered.

Distribution in ten principal states: 1920.—The Slovaks are massed in industrial states—Pennsylvania, Ohio, New Jersey—the first named being their chief stronghold. The Czechs, on the other hand, predominate in farming states—Nebraska, Texas, Wisconsin, Minnesota and Iowa. Both are grouped in the same urban centers—Chicago, Cleveland, New York.

State	*Czechs*	*Slovaks*
Illinois	140,000	44,010
Ohio	59,206	78,982
Nebraska	54,021	281
New York	52,730	46,209
Texas	49,929	833
Wisconsin	46,425	11,792
Minnesota	35,394	6,478
Iowa	32,859	1,880
Pennsylvania	19,839	296,219
New Jersey	9,720	48,851

Distribution in fifteen principal states: 1930.—

State	Foreign-born classified by mother tongue	Native born of foreign or mixed parentage classified by mother tongue	Race predominant in state
Pennsylvania	111,171	224,037	Slovaks
Illinois	76,420	122,930	Czechs
Ohio	68,738	115,960	Slovaks
New York	56,176	68,460	Czechs
New Jersey	32,358	48,548	Slovaks
Wisconsin	19,580	39,570	Czechs
Michigan	17,646	26,956	Czechs
Nebraska	14,313	37,718	Czechs
Texas	12,282	36,638	Czechs
Connecticut	12,220	20,271	Slovaks
Minnesota	11,415	29,623	Czechs
Indiana	8,325	13,178	Slovaks
Iowa	8,280	22,859	Czechs
California	6,212	8,613	Czechs
Missouri	4,495	8,666	Czechs

Distribution in fifteen principal cities: 1930.—

City	Foreign-born classified by mother tongue	Native born of foreign or mixed parentage classified by mother tongue	Race predominant in city
Chicago	48,814	73,275	Czechs
New York	35,318	36,961	Czechs
Cleveland	34,695	56,988	Czechs
Pittsburgh	6,670	11,982	Slovaks
Detroit	6,291	9,019	Czechs
Youngstown	4,454	7,961	Slovaks
Milwaukee	4,393	6,648	Czechs
Bridgeport	4,371	7,499	Slovaks
Omaha	3,946	7,777	Czechs
Philadelphia	3,868	5,174	Slovaks
St. Louis	2,978	5,450	Czechs
Binghampton	2,929	4,805	Slovaks
Newark	2,851	3,713	Slovaks
Yonkers	2,663	4,502	Slovaks
Baltimore	2,621	4,841	Czechs

These figures are highly significant: the native born in every instance exceed in number the foreign-born. One can easily visualize how the column of foreign-born will look in the next decennial census.

Distribution in cities, on farms and in rural centers: 1930. —

Foreign-born in urban population	348,261
Native-born in urban population	576,958
Foreign-born in rural farm population	58,722
Native-born in rural farm population	150,155
Foreign-born in rural non-farm population	84,655
Native-born in rural non-farm population	163,328
Total foreign-born and native stock	1,382,079

Location and number of settlements.—

	Czechs		*Slovaks*
Alabama	1		3
Arkansas	1		2
California	4		2
Colorado	1		11
Connecticut	5		26
Delaware	—		1
Georgia	—		1
Idaho	—		2
Illinois	20		38
Indiana	—		13
Iowa	27		3
Kansas	21		3
Kentucky	—		1
Louisiana	2		1
Maine	—		2
Maryland	2		2
Massachusetts	5		7
Michigan	10		10
Minnesota	32		4
Missouri	7		5
Montana	2		8
Nebraska	59		—
New Jersey	10		36
New Mexico	—		1
New York	11		46
North Dakota	11		—
Ohio	13		63
Oklahoma	13		3
Oregon	4		—
Pennsylvania	17		357
Rhode Island	1		2
South Dakota	22		—
Texas	111		—
Virginia	1		5
Washington	3		5
West Virginia	—		19
Wisconsin	39		9
Wyoming	1		2
Total	456	Total	693

The above table was compiled from information obtained by the author. A settlement here means an urban or rural center, in which there is located a branch of some kind of organization, a church or lodge hall.

The first. — The earliest known settler is Augustine Herrman, author and founder in 1660 of the famous Bohemia Manor in Cecil County, Maryland. An influential and colorful personage, a surveyor by profession, Herrman established himself among the Dutch in New Amsterdam (New York), in the first part of the 17th century. In a letter addressed to Governor Stuyvesant, he says: "I am the founder of the Virginia tobacco trade." His greatest achievement, however, was an accurate map he drew of Virginia and Maryland. The original is preserved in the British Museum. The map is entitled: "Virginia and Maryland As it is Planted and Inhabited this present Year 1670 Surveyed and Exactly Drawne by the Only Labour & Endeavour of Augustine Herrman Bohemiensis." To Herrman is also attributed a sketch of New Amsterdam, as that little town looked in 1656, when it had about 1,000 inhabitants.

Another settler of distinction was Frederick Philipse. The Manor Hall at Yonkers, N. Y., which Philipse built in 1682, is one of the finest specimens of local Dutch architecture extant. Philipse also erected a church at Tarrytown, believed to be the oldest church edifice in New York State.

The story is told—well authenticated, by the way—that the father of his country fell in love with the charming Mary Philipse, daughter of the lord of the manor. The romance developed during the French and Indian War, when Washington, then a young army officer, passed through New York on his way to Boston and was a guest at the Manor Hall. What a different fate might have befallen the family had the mutual attachment of George and Mary resulted in marriage!

The Philipses made two tragic mistakes. In the land of their forefathers they had taken part in a revolution against their king and lost. In the land of their adoption, 155 years later, they joined the king's cause in the War of Independence and again lost. Their huge estate in Westchester County comprising 156,000 acres was seized and in 1785 sold at auction by the State of New York. Utterly ruined, they left America together with other royalists for England.

A few individuals, no doubt, came with the German speaking followers of John Hus in the first part of the 18th century. This church is known as Moravian Brethren; in Germany it is called Herrnhuter. The Moravians were founders in 1741 of Bethlehem, Pa., which town became their chief center. Here they established the first girls seminary in the United States.

The Nestor of physicians was Dr. Anton M. Dignowity. He arrived in 1832, practiced his profession in Texas, and there he died and there his descendants are living. In 1859 Dignowity published an interesting autobiography under the title: "Bohemia under Austrian Despotism."

The first benevolent and educational society, called First Czecho-Slavonian Society in America, was organized in 1850, with headquarters at 14 City Hall Place, on the site of the present Municipal Building in New York. It disbanded in a year or two. The second organization of the same type is best known under the abbreviated letters ČSPS. It took root in St. Louis in 1854. This society has survived to our day. Non-sectarian and liberal in spirit, the ČSPS has always been a powerful agency for good American citizenship. Today, after an existence of 79 years it merged with four other similar, though smaller brotherhoods under the name of Czechoslovak Society of America (ČSA.).

The first Catholic priest was Jindřich Lipovský, of an ancient family, who in 1854 organized and took charge of the St. Jan Nepomuk Church and Parish at St. Louis. And the first priest to be elevated to the dignity of Bishop of the Catholic Church was the Rev. Joseph M. Koudelka, then of Cleveland (1908).

The mother church of the Protestants located at Ely, near Cedar Rapids, Iowa, was founded in 1867, by Pastor Francis Kún.

The first book printed in the Czech language bears the date 1855, St. Louis. It is a Protestant Book of Common Prayer of 35 pages, by Dr. S. C. Massoch, "author and translator." A copy is preserved in the Stinnecke (Maryland) Diocesan Library.

The first newspaper, a weekly called "Slowan Amerikánský" (American Slav) was published in Racine, Wis., 1861. It was set up in German type, in a German printing office (National Demokrat). However, Vojta Náprstek, a forty-eighter, had been editing since 1852 at Milwaukee, a German language weekly, the "Milwaukie Flug-Blätter." This paper circulated largely among the early settlers, many of whom, educated as they had been in German schools, were able to read it.

The "Amerikanszko Szlovenszke Novini" (The American Slovak News) was the title of the first Slovak newspaper, appearing at Pittsburgh in 1886. A mimeographed Bulletin preceded the Novini by a year. "As for the dialect," says the editor in his reminiscences, "I am not ashamed to confess, that we had no choice, inasmuch as our knowledge of pure Slovak and of its grammar was negligible. Educated in Magyar schools and surroundings, we had no opportunity to acquire literary Slovak."

The first English language periodical (monthly), called "The Bohemian Voice," made its appearance in Omaha, September 1892. It existed less than three years.

Gift to adopted country and achievement. — Professional men and women—physicians, lawyers, dentists, druggists, artists, teachers, number hundreds. Some have become widely known. Dr. Aleš Hrdlička, curator of the United States National Museum in Wash-

ington, is an authority of international reputation in anthropology. As a composer of light opera, Rudolf Friml of New York has probably no equal. Blanche Yurka of New York is praised by critics as a dramatic artist of rare ability. Mario Korbel of New York and Albin Polášek of the Chicago Art Institute, excel in sculpture. Rudolph Růžička of Dobbs Ferry, N. Y., is a wood engraver of high merit. Anthony Fiala of Brooklyn was commanding officer of the Ziegler polar expedition, later accompanying the late President Theodore Roosevelt on his trip to the Brazilian wilderness. The Manda family, florists, horticulturists and landscape architects of New Jersey, is known to lovers of flowers for almost half a century. No firm in the eastern states has carried off a greater number of prizes from flower shows than the Mandas. Karel Pergler, formerly a journalist, was after the war accredited diplomatic representative of Czechoslovakia to Washington: subsequently he served as minister to Japan. J. F. Smetánka, who edited from February 1917 to July 1920 an informative monthly, The Bohemian Review (organ of the Czech National Alliance of America), was named Czechoslovak Consul General in Chicago. Judge Otto Kerner, of the Chicago bar, is attorney general of the State of Illinois. Thomas L. Šídlo of Cleveland, partner of Newton D. Baker, ex-secretary of war, is general counsel for Scripps-Howard Newspapers, etc. The list of university professors is growing year by year. Here are a few names of scholars with distinguished records: Bohumil Shimek, botanist, University of Iowa, Robert J. Kerner, historian, University of California, Anthony Zelený, physicist, University of Minnesota, John Zelený, physicist, Yale University, Charles Zelený, zoologist, University of Illinois, Frederick G. Nový, bacteriologist, University of Michigan, Alois Francis Kovářík, physicist, Yale University, Frank E. Horack, political scientist, University of Iowa, George Rebec, educator, University of Oregon.

The first aspiring politician to be elected to a state legislature was Edward Rosewater, editor of the Omaha Bee. That was back in 1871. Since that time legislators of Czechoslovak birth or descent in Nebraska were always in evidence. In the 1911 session, ten of them served in the two legislative bodies, the House and the Senate; and while lawmakers of other states may not have been as enterprising or numerous as those in Nebraska, they can now be found everywhere. Several Chicagoans made a remark for themselves in politics. Charles J. Vopička was sent as Envoy to Rumania, Serbia and Bulgaria in 1913. Adolph J. Sabath, from Chicago, is a member of Congress since 1907. John A. Červenka was city treasurer. Anton J. Čermák, whose noteworthy career was cut short by an assassin's bullet, reached the highest of political honors when he was elected Mayor of Chicago.

The first to gain political recognition in a bigger way was Charles Jonáš, editor and publisher in Racine, Wis., of the Slavic.

The pioneers were wont to call him the "first Czech in America." Jonáš served Wisconsin in the capacity of Lieutenant-governor (1890) and later President Cleveland appointed him consul to Prague.

The pioneer of college and university professors was Karel M. Hrubý, who immigrated in 1834. In 1852 Hrubý received a call from Miami College (now Miami University) at Oxford, Ohio, to teach the French and German languages and literatures. Hrubý has not been forgotten by the literary men of his native land.

If patriarch Hrubý's ghost could make a survey of the situation today, he would be both astonished and delighted. Astonished at the number of successors who hold faculty positions in universities; and delighted that the vernacular, which in his time had been proscribed as inferior and banished from higher institutions of learning, is being taught now in schools here. In Texas alone 250 boys and girls in high schools and the university, take courses in Czechoslovak language and literature.

American Czechoslovaks at one time controlled through stock ownership some 103 banks, with deposits aggregating in 1920 $70,000,000. The banks were located as follows: Chicago 10, Nebraska 16, Iowa 15, South Dakota 8, Minnesota 7, Pennsylvania (all Slovak) 5, Kansas 4, Texas 3, Wisconsin 2, New York City 1, North Dakota 1, Oklahoma 1. The high-water mark in deposits was near $100,000,000 with the Chicago banks alone accounting for more than half that sum. The immediate results of the November 1929 stock market crash dealt a severe blow to many of these institutions, while others fell during the period of business depression which followed. The first bank was opened in Chicago in 1886. The second, the year following, at Schuyler, Neb.

What is the gift of the immigrant? Love of music and of art? Religious liberalism? Inventiveness? Body culture? Talent for organization, the evidence of which we find in a legion of sick-benevolent, Sokol gymnastic, educational, singing, histrionic, sporting and literary societies? Yes. But the most valuable contribution in building up the nation was brawn, skill, manual labor. Who will count the acres of land in Wisconsin, Nebraska, Iowa and Texas the Czech has cleared and cultivated? Who will compute the millions the Slovak has earned—not for himself—but for the owners and operators of coal mines, coke ovens, steel and rolling mills, blast furnaces, and slaughter houses?

The future is full of promise. Thus far all the presidents of the United States traced their lineage from Dutch, English, Welsh, Scotch or Scotch-Irish immigrants. Who knows but that the family escutcheon of some president of tomorrow may be tainted by bar sinister of a Czechoslovak ancestor?

The Slovaks of America

By PETER V. ROVNIANEK

IN the building of the skyscrapers of New York and Chicago; as principal developers of the coal mines of Pennsylvania, West Virginia, Ohio and Illinois, in the steel industries encompassing Pittsburgh; in the mines, farms and factories of the middle west; as workers in the iron mines of the Messaba Range; in their diligence on the prairies of Minnesota and Arkansas;—as pioneers and buckling too in the developing of California and Florida—these all laud the virtues of the Slovak sons and daughters, bespeak their traits of honesty, hard work, genial hospitality and inborn childish faith in the God of their fathers.

Upwards of a million Slovaks pledge allegiance to the Stars and Stripes (about one-third of the entire population of the nation). As immigrants they bear proof of quick amalgamation with spiritual and material progress of America's ideals of freedom. Who are the Slovaks?

As we celebrate this "Century of Progress of America" there is also now a celebration taking place in the ancient City of Nitra, once the old capital of the Great Moravian Empire, to commemorate eleven centuries since the establishment of the first Christian cathedral of the Slovak people.

From the tenth century the history of the Slovaks is closely linked with that of the Hungarian kingdom. The first king of Hungary, Saint Stephen, whose mother was a Slavic princess, inherited Slavic blood and characteristics. The coronation robes of this king, still preserved in the church of the royal palace at Buda, bears the embroidered inscription of the old Slavic tongue "Gospodi Pomiluj" (Be merciful, oh Lord).

During ten centuries of the Hungarian kingdom the Slovak influence predominated and gave the country many of its prominent warriors, diplomats, ecclesiastic dignitaries and scientists. Foremost among its heroes and known to all Americans is Kossuth, the liberator of the Magyars and revered as the George Washington of the Magyars, who was of Slovak stock. His mother, a Slovakian, could speak only the Slovak tongue. The greatest of Hungary's revolutionary poets Petöfi whose original name was Petrović had also a Slovak mother.

The French revolution at the end of the 18th century changed this nation's thoughts and attitudes. Shackles of class distinction were broken. The slogan "Liberty, Equality, Brotherhood" sprouted and rooted itself into nationalistic spirit. In Hungary, which

was a polyglot nation, the dead Latin language gave way to the awakening Magyar and advanced an ideal of a monoglot kingdom, and on its funeral pyre were to be offered up the traditions and tongues of all non-Magyar nationalities, regardless of their being in the majority. The treachery of the Habsburg dynasty whose Hungarian crown was saved to them by Slavic blood, gave away the non-Magyar elements to the mercy of the Magyar chauvinists, who proceeded unmercifully to eradicate all Slovak souls.

But the thrust missed its aim. The Slovak emigrants of the United States stepped forward to succor, to keep alive their peoples in the throes of the tyrant until the debacle of the world war.

The Slovak emigration dates back just 50 years, the second half of America's Century of Progress, in which America records its greatest achievements.

The occasional wanderer or Slovak emigrant, the Slovak wireworker known the world over, came to the United States at earlier dates, but mass Slovak emigration began in 1882. Coming from Hungary, these Slovaks were classed sometimes as Hungarians and at other times as Austrians.

It was true, that under the Magyar or Hungarian yoke,—noble Slavic characteristics were being lost. These gentle, dove-like natures, genial, honest, industrious, God-fearing, law-abiding human beings—chafing under deprivation of education,—they apparently fell short of American standards. However, with only a few decades of honest effort through organized education, benevolent and patriotic societies, the old Slovak qualities have been regained,—and there emerges the intelligent, patriotic, liberty loving, useful citizen.

Some years ago, two young Slovak graduates from a Teachers College in the old country, missed a boat that was to have taken them on a lion hunt to Johannisburg or the Belgian Congo, South Africa. They embarked on another instead and landed at the old Battery Place in New York, from there they proceeded to McKeesport, Pennsylvania and entered the employment of the National Tube Works. They were not accustomed to the strenuous labor meted out to them, yet they accepted the present decree with calmness—labored cheerfully, saved their wages, and were able to launch the first Slovak newspaper in the United States, the "American Slavonic Gazette" of Pittsburgh, Pa., in 1886. John Slovenský and Julius J. Wolf were the two men, who undertook the daring enterprise. This publication was destined to become the morning star of Slovak life in America.

Three years later the writer of this article became editor and co-partner of this newspaper. In 1890 he organized the first Slovak

organization in America known as "The National Slovak Society of the U. S. A." From its humble beginning, with about 250 members, it has grown to be the most powerful, progressive, educational, nationalistic and patriotic organization of the Slovaks.

The National Slovak Society became the model for all other Slovak organizations, also for the Ruthenians and Yougoslavs. It can proudly affirm that it was first among all foreign societies of the United States of America to adopt a paragraph in its by-laws to the effect, that every person who is a member of the Society for six years, must become an American citizen.

The meetings of the Society were real school-rooms; subjects of general interest freely and fraternally discussed and members exhorted to be good Slovaks, loyal citizens—progressive and cultivated.

The organizations, especially the First Slovak Roman Catholic Union (Jednota) have given birth to many religious parishes, schools, literary and dramatic societies, sport clubs etc. Thus the Slovaks of the United States stand as one of the best organized bodies of the American nation. There are less than one million Slovaks in America, but their organizations number nearly 300,000 members—adults and children, both males and females. Every third Slovak is a member of one or more branches of the organizations.

Scattered all over the country—the Slovaks have 254 Roman Catholic and about 150 Protestant churches of various denominations. Attached to these splendid edifices of worship are many fine schools. A public school course is provided besides the mother tongue, and national literature is taught. In large cities where children attend public schools, private schools by private subscription are sustained to permit the pursuance of Slovak education and traditions.

The children of Slovak emigrants show eagerness for culture and education and the humble parents have made many sacrifices in order that their offspring might be granted opportunities, denied them in their native land. This is evidenced in recent years by the many young Slovak graduates from American Universities and Colleges, entering from thence all the higher avenues of culture and education, such as legal, medical, scholastic and scientific professions, enabling them to cater to and assist their own people. Great numbers have risen from the menial labor to preside over business and manufacturing enterprises and farming, a credit to their respective communities.

In politics the Slovaks have taken active interest, not influenced, but making sane decisions for party and principles. Not

satisfied to take the proverbial job of "only the policeman" but have succeeded to seats in City Councils, Mayors of Cities, representatives and legislators of State Assemblies.

The Slovaks of Hungary were virtually saved from destitution, this condition brought on by the Magyarizing attitude of the Austro-Hungarian government toward them in the years preceeding the world war. Through the accumulation of earnings the Slovak emigrants could send aid to these starving families, pay up delinquent taxes, debts on farms and homes and materially relieve all financial jeopardy.

Spiritually and mentally the great mass of the Slovak brothers and sisters and parents left behind in the old country could hardly conceive of their human rights and God offered privileges—that Liberty, Equality, Brotherhood was their birthright. But through those in America, schooled in and enjoying these triune blessings, a marked change happened rapidly. Previous to the world war they were instructed to claim their liberty and despise the tyrant. This attitude was evinced by the Hungarian government and many drastic measures were adopted to check the impetus, but of no avail.

A full consciousness culminated in the awakening of all Slovak colonies of the United States with great enthusiasm at the outbreak of the world war. Setting aside all differences of religion, politics or organization adherence, they stood firmly together on the principle of the Allies: Irrevocably to save the world for democracy. Unreservedly they offered their mites and lives for a victory which meant also the liberation of their brothers. By a union with their closest kin the Czechs under the name of "Czechoslovakia" they joined hands and emerged from that great conflict a happy, free Republic.

In the Independence Hall in Philadelphia the Liberty Bell echoed the words of Thomas G. Masaryk that the Czechs and Slovaks declared themselves a free and sovereign nation and the great American nation, through its illustrious president, Woodrow Wilson, put on the seal of approval and the Trianon treaty united the two closest tribes, the Czechs and Slovaks, in one free, sovereign country: "The Czechoslovak Republic."

This certainly was the greatest achievement of the Czechs and Slovaks of America. Without their moral and financial support, without their sacrifices of money and blood, the "bloodless revolution" of Oct. 28th 1918 in their native land could hardly have been accomplished. The establishment of the Czechoslovak Republic in Europe through the endeavors of their kin in the United States is the greatest achievement of the "Century of Progress"!

The Czechoslovaks and the Moral and Intellectual Progress

By PROF. J. J. ZMRHAL
School District Superintendent, Chicago, Ill.

NO account of human progress is complete without a just evaluation of the advances humanity has made in the improvement of human nature morally and intellectually as well as physically. In fact the real progress is the progress made in the bettering and developing of human nature. Security, happiness, the very quality of the life of the human race is conditioned by it. This is especially true of all the Democracies whose sovereigns are the People and whose success depends directly on the character of their citizens.

The United States, the greatest among the Democracies of the world, is therefore preeminently concerned with this phase of progress, and any and all influences brought to bear upon it are of the utmost importance. What can we say of the Czechoslovaks in this regard? How did they affect human progress morally, spiritually and educationally? What traits did they strive to impress upon the human character?

When we turn back the pages of history we find them from the very beginning a democratic people. Through the ages they struggled for the freedom of the conscience, for the freedom to search for the Truth at any cost.

It is significant that while suffering inexpressibly from the desolation of the Thirty Years War, Czechoslovakia contributed one of the greatest educators the world has ever had, John Amos Comenius. He was truly the first apostle of the public school and popular education, the first to enunciate the theme the world has still to realize: "The world regeneration and Peace through perfecting of human character." Had not the nations been so busy spilling blood and so short sighted as to limit education to questionable classical erudition, we might now see quite a different world. Professor Monroe, an ardent student of Comenius and his work, justly marvels how humanity could have stumbled three hundred years over such an inspired and workable plan for human betterment without adopting it. Anyone familiar with Comenius' Didactica Magna (The Great Didactic) knows that there are few, if any, modern educational principles not contained in it.

The ideals of pure, healthy and useful life were always uppermost in the ideology of the Czechoslovaks. At the first loosening of the absolutistic Austrian fetters they turn their mind to education and character building. Bohemian (at that time) kingdom is

among the first to make school attendance compulsory and the Czechs soon take place among the most literate nations of the world. But even this is not enough.

The ideal of human perfection is so powerful that it gives rise to one of the greatest cultural movements recorded, namely the Sokol movement led by two inspired leaders, Fuegner and Tyrs. Though a special article is devoted to it elsewhere in this memorial, I can not do otherwise but mention it here as it obviously can not be left out of any treatise dealing with the ideals of Czechoslovak People. The Sokol movement energized, vitalized and organized the masses in their struggle to realize health, beauty, honor, and physical fitness and through them the much coveted Liberty and Independence.

The world remembers nor will it ever forget the heroic exploits of the Czechoslovak legions in Siberia whose anabasis has only one parallel in all history—that of Xenophone in the days of the ancient Greece. The World War found the Czechoslovak Nation a disciplined, patriotic, efficient whole, able to suffer, sacrifice and fight until the great day of freedom came on October 28, 1918. In this Czechoslovaks furnish a most illustrious example of potency of education and training.

Naturally a question comes to mind, "How much of this has affected and is affecting America?" The answer to this in a general way is, that you can not hide a city built on a mountain top, nor conceal a burning fire under a bushel basket. A great tribute is paid to Czechoslovak character by the illustrious philosopher, Herbert Spencer, who tries to prove on many pages of his autobiography that some Czech blood courses in his veins, and ascribes his passion for truth and progress to it. We often hear of the Moravians who settled in the seventeenth century in Pennsylvania, of their examplary life and their ennobling influence, but it is not generally known that Moravians were Czechoslovaks from Moravia, a province of Czechoslovakia. In the nineties we had among us the musical genius of Antonin Dvorak and later, lecturing at the University of Chicago, the scholar and humanitarian, Professor Thomas G. Masaryk, now for almost fifteen years the president of Czechoslovak Republic, one of the best governed and orderly democracies in the world.

The patriotism of the Czechoslovaks during the World War is too well known for extended mention. The study of school statistics of all kinds reveals the remarkable fact that among the delinquent and youthful malefactors the percentage of the Czechoslovak origin is the smallest of all the nationalities not excepting the so called "Americans" of Anglo-Saxon blood. The high quality of citizenship is exemplified in the heroic life and death of Chi-

cago's late mayor, Anton J. Cermak, one of the best this great city has ever had.

Czechoslovak idealism has been and is active and potent in America now. Whatever the future, Liberty and Democracy shall have in it a powerful support. Now when black reaction is raising its head in all parts of the world; when nations seek solution of their problems in one form of dictatorship or another; when even in our country the uninformed and the short sighted are shouting wildly for a man on the horseback to put things at rights: the Czechoslovaks of this country, impelled by their ideals, are rallying to the starry emblem of freedom, insisting as their brothers in Czechoslovakia, that the government of the people shall not perish from the earth.

CZECHOSLOVAK WAR POSTERS

By V. Preissig, Wentworth Institute, Boston.

Physical Education Among Czechs and Slovaks in America

By JOSEPH ČERMÁK

IT was during the last century when the downtrodden race began to assert itself, the motto "sound spirit in a sound body" appeared on the banner of many European nations, working for the physical amelioration of their people. But when our illustrious leader and teacher, Dr. Miroslav Tyrš brought into life his Sokol*) in Bohemia (now Czechoslovakia), he declared that Physical Education does not mean to educate the people to physical perfection only, but that it means to educate them also to nobleness, educate them to morality, to virile manhood and ideal womanhood, to pure democracy and good citizenship. He maintained, that the places where Sokols meet for their physical and mental development and recreation, should be the Institutions, from which the seed of most ardent patriotism is disseminated among all people and that every Sokol should have "not only strength in his arms, but also his Country in his heart." These were some of the outstanding principles of Tyrš, who believed that the smaller the Nation, the greater activity it must develop in order to remain an influential element of humanity. His was the immortal name that was not born to die and the spark of patriotism, which this undaunted preceptor ignited in the hearts of his disciples, flashed up into inextinguishable passion for freedom in every Sokol's heart and this burning passion associated Sokols inseparably with the history of their country and made Czechoslovakia a new Nation, for which they live and are willing to die.

Tyrš based his teaching on the philosophy that the real problem of life is one of habit and the end of education should be to train people in the inclination towards good and that "all History and all Nature is an eternal struggle, in which everything succumbs that does not establish its right to live. Either develop and flourish, or disappear and make room for those who are able to live." Include in your European itinerary the ancient City of Prague, where centuries are looking down upon a visitor and where every stone has its history. Visit that city during the Sokol

*) Sokol, the falcon, is a bird who by his swiftness and energy symbolizes the active, vigorous, strenuous, real Spartan life, which is the ideal of Sokol Societies.

Olympiad and witness 16,000 stalwart men and 14,000 well developed women go through their special mass exercises to their stirring national airs with the precision of clock-work and that sight will never be erased from your memory. You will see a Nation demonstrating its right to live.

Tyrš' lofty ideals spread so rapidly among the people of all classes in Bohemia that in a short time every village had its Sokol group and hardly a family was without a Sokol member, and when after the turbulent times the "green waves" began to surge against the American shores, the Bohemian immigrants, also seeking the peaceful harbor of all oppressed, brought into their adopted country not only their ardent love of freedom, but also the noble gospel of their illustrious teacher and after a comparatively short time every Bohemian colony in cities had a public building devoted to physical education of the future "young America". In 1878 a Bohemian Gymnastic Union was founded in Chicago with branches in every state from coast to coast and one article in the Constitution of this Union stipulates that "every member of Sokol Gymnastic Union must be or must become a citizen of the United States."

Faithful to the preaching of their teacher that eternal evolution, eternal dissatisfaction must be the incentive in our efforts to establish the best system of physical and moral education, and believing that play activities are the strongest motive on the part of a child for keeping physically fit, the Sokols soon adopted American games as an important part of their training, but in this branch of activities they never yield to the desire of the few and every member, trying to "make the team" must participate in all other activities, leading to the beautiful development of body and the tenet that it is more noble to lose manly than to win meanly must be a part of their moral make-up. Thus the foundation of character is being inoculated in the plastic mind of our future generation.

During summer months the active members relax somewhat in the formal gymnastic work and we see them in our public Playgrounds and parks testing their endurance and skill in the "field and track work". But even here they must bear in mind that allaround development must not be neglected, that physical beauty must not be sacrificed to the desire of "breaking records". Specializing is not tolerated in Sokol ranks and only those members are allowed to participate in Sokol Olympiads, who observe the rules of their Gymnasia and follow systematic work, by which only the physical perfection and beauty can be attained.

And with no little pride did the Sokol societies embody in their records the significant fact that, when the war clouds

loomed up on the horizon of this Country and president Wilson began to call for volunteers, all young members of Sokol groups eagerly hastened under the Stars and Stripes, that not one of them was rejected for physical disability and that Sokol Union was represented on the battlefield by men, "who had strength in their arms and their Country in their hearts."

*

The representatives of Czech Sokol Union and Slovak Gymnastic Union Sokol met in Chicago April 11, 1931, and formed a powerful organization under the name of Sokol Gymnastic Federation of America. What influence dr. Tyrš had on our brethern Slovaks is pictured in the following sketch by Milan Getting, erstwhile editor of the official organ "Slovak Sokol" and Czechoslovak consul (now retired):

"Neither among Slovaks the Sokol idea represents gymnastics only. Among Slovaks (and also among other Slavs) the bird Sokol (falcon) was and is the embodied symbolism of purity and chastity. He is the messenger of the sun, bringing tidings that the new bright day will dawn. The symbolical meaning of Sokol in the 18th century developed very clearly in the works of Slovak poets. Living under unbearable national oppression, they endowed the Sokol not only with the messenger service of prophesying a brighter day, but they also sent him high into the sky, asking him to drop into every village one of his "golden feathers", thus to bring a little light of culture into the oppressive darkness.

In 1863, a monthly literary review "Sokol" was published in Slovakia. In these publications the Slovak poets, in true romantic style of their times, asked the Sokol to awaken the nation, shake it from the lethargy of centuries long oppression and bring it forward in one line with the other Nations.

A whole poetical literature exists in Slovak, in which the bird Sokol figures as the embodiment of the messenger of hope, salvation and liberation. Into these dr. Miroslav Tyrš inoculated the idea of the old Spartan spirit and classical meaning of gymnastics.

In Hungary, where the Slovaks lived, the Tyrš' Gymnastic organizations were prohibited. Following the Czech example in the United States of America, in 1895 the young Slovak immigrants in Chicago and New York organized the first Slovak Gymnastic society, also called "Sokol". In a period of about twenty five years, it developed into a splendid organization, which now bears the name of "Slovak Gymnastic Union Sokol". This organization, in close co-ordination with the Czech Sokol, took part in all the Sokol Olympiads in Europe and America and prepared the field for the idea of national unity among the Czech and Slovaks so that,

on the first day of the world conflagration in 1914 we saw, that under the Sokol flag, legions of volunteers were organized on every allied front. This movement was crowned by the successful restoration of an old state under a new name, the "Czechoslovak republic". And thus the Sokol brought the "golden rays of the rising sun for brighter day" to its Nation and the motto "preserve by right living what you have gained through physical culture" is one, which influences most strongly the Slovak youth to strive for better things, to seek education and promote ideal cooperation among his own. That motto signifies that an individual is only a small cog in the whole national machinery of life and, if this machinery is to function properly and smoothly, all the small cogs must coordinate perfectly. This idea is also embodied in the gymnastic system of Sokol organization. Rather mass exercises than super-development of individuals, is encouraged. Therefore one seldom finds a Sokol athlete winning first prizes in the modern international Olympics, but one encounters in every place, where there are Czechoslovaks colonies, very highly developed body of men and women practicing gymnastics in a picturesque style accompanied with songs and music.

The headquarters of Slovak Gymnastic union of Sokols in America is presently located in Fort Amboy, N. J., and branches of this organization extend from California to Florida and from Canada southward. The coalminer of Pennsylvania or Illinois, the steel worker of Ohio or West Virginia, the industrial skilled mechanic or business man of the New England States or from the large centers of America, all, if of Slovak descent, in the spirit of a profoundly brotherly love, are enthusiastic followers of the Sokol ideas. They are strong adherents of the principle of that great poet Jan Kollar, who was a contemporary of George Washington and who said "if somebody calls "Slav", a perfect man shall answer." But this idealistic and romantic conception of Sokol does not belong to the Slovaks only. All the members of Slavic race, be it Russian, Pole or Jugoslav, each of them has thousands and thousands of folk songs in which the Falcon (Sokol) is endowed with all the WHITE PURITY, virtues of heavenly messenger, heroic helper of all sufferers, of all longing hearts and announcer of the dawn of a new day. And finally, if one wish to know them better, and if one wish to become acquainted with the influences of the Sokol ideals both the youth and adult, come among them right here at exposition grounds. Talk with them, study them. It will be worthwhile to one. You will then know the heart of the Slav a little better. *You will discover, that this heart is accessible, very sensitive but worthy of your friendship."*

Czechoslovak Women's Organizations

By PROF. ŠÁRKA B. HRBKOVÁ

THE opportunity for social service in their local communities and for self-help in periods of illness, death and economic distress formed the guiding star for the founding of the first organization of Czechoslovak women in the United States. The earliest pioneer to enter the field of benevolent associations, which heretofore had been occupied by men only, was the "LIBUŠE" Society, appropriately named after the first Princess in the nation's history, which was organized in 1870 in Cleveland, Ohio, by Mrs. Caroline Rychlík. It became the nucleus of the Fraternal Unity of Czech Ladies (J.Č.D.) which rapidly expanded until it embraces upwards of 16,000 women in 16 states and 151 lodges under able leadership, with headquarters in Chicago. Its official organ, "Ženské listy" (The Woman's Journal), has been published continuously since 1894.

That Czechoslovak women are born organizers became evident from the ensuing history of the woman movement. The Czech Roman Catholic Central Union of Women, (org. 1879) in Cleveland, official organ, "The Messenger", the Czech Fraternal Benefit Union of Women (Č.S.P.J. org. 1890), the "Živena" Society of Slovak Christian Women (org. 1891), official organ, "Živena," published since 1915, the First Catholic Slovak Ladies Union (org. 1892), official organ "Jednota", were other pioneers in the field.

There are to-day 11 Czechoslovak women's fraternal benefit organizations with hundreds of subordinate lodges throughout the U. S. Augmenting these are thousands of women in individual societies working along other lines. It is significant that the opening hymn in each of these societies is "America."

Czechoslovak women are also represented in huge numbers in general organizations admitting both sexes. Today, approximately one-third of the total membership (with 9,125,000 certificates) enrolled in Czechoslovak fraternal benefit associations in the United States are WOMEN. In the same proportion they have helped to build up the billion dollar plus assets of the united organizations. As an example of the economic significance of Czechoslovak women's organizations, just one of them, the First Cath. Slovak Ladies Union pays out an average of $35,000 each month in sick and death benefits.

Through their powerful organizations, these women have not only responded to the cry of distress of the orphan and be-

reaved but they have given to public American causes and have generously contributed to the maintenance of classes in physical culture, schools of language teaching, branch libraries and reading rooms, departments of Slavonic teaching in colleges and universities; they have endowed hospital beds, aided in the building of orphanages, old people's homes, churches and hospitals, organized summer recreation camps for city children and families, started classes in modern cookery, sewing, singing, amateur theatricals and hosts of other activities tending to elevate the general cultural standards of a community. And all this without ever asking help of the American public.

In their zeal for organization, Czechoslovak women have never forgotten that the HOME is the genuine center of national welfare. To their staunch support of the ideals of good government and to their radiation of the true spirit of home-making is largely due the excellent moral record of the Czechoslovaks in this land, that nationality holding an enviably high place as contributing the smallest percentage among our foreignborn, to the crime records of the U. S., a fact borne out by the statistics published by the Wickersham Commission.

Especial attention is being given to the formation of English speaking clubs of the youth of Czechoslovak parentage to bridge the gap that often alienates foreignborn parents from children. Every effort is made to surround young people with influences contributing to their physical, mental, moral and spiritual health, through wholesome recreations and activities.

During the World War, these Czechoslovak women without regard to religious or political affiliations, united in harmonious service in the cause of the U. S., working early and late in the American Red Cross as well as in special groups preparing supplies for the Czechoslovak troops holding the Trans-Siberian railway. Many Czechoslovak women became prominently identified, in executive positions, with the American Red Cross, the National Council of Defense and other American war-time associations, their organizing abilities being highly appreciated. The largest single American Red Cross unit in Cleveland was made up wholly of Czechoslovak women.

When it is considered that these women have, on every occasion, entered wholeheartedly into every movement for social betterment and that their members are cared for in times of need by their own societies and hence are never a burden to public charity, it must be acknowledged that Czechoslovak women's organizations stand as a glowing example of independence, self-reliance and self-help. ALL HONOR TO THEM!

Czech and Slovak Press in America

By JOSEF JIŘÍ KRÁL (Washington, D. C.)

THE City of Chicago had less than thirty thousand inhabitants when the first number of the "Slovan Amerikánský," the first Czech weekly in this country, was issued in Racine, Wis., in 1860. The population of Chicago has increased more than a hundred fold since that time, and the Czechoslovak press in the United States now numbers seventy-one periodicals. Ten of these are issued daily, forty-two are weeklies or semiweeklies, and nineteen fortnightlies or monthlies. Fifty are published in Czech and twenty-one in Slovak, though some print articles in both Czech and Slovak. The total does not include four periodicals published partly in Slovak and partly in Ruthenian or English. The Slovak press is concentrated in the East, with fourteen periodicals published in Pennsylvania alone, while the Czech press flourishes chiefly in the middle West. The Czechs have twenty-two periodicals in Illinois and sixteen in the States west of the Mississippi; the Slovaks, four in Illinois and none in the Transmississippi region.

Only about forty of the total number can be classified as newspapers, the other periodicals being devoted to special causes or interests: agriculture, athletics, collegiate life, education, feminism, fraternal societies, rationalism, humor, labor, religion. At one time even the poultry raisers had a special trade journal of their own.

Vojta Náprstek (1828-1894), an eminent Czech political exile, was the first to plan the publication of a Czech newspaper in this country. His plan, submitted to the Czech settlers of St. Louis in 1857, was abandoned when Náprstek returned to Europe in that same year, but the idea found sponsors elsewhere. Francis Kořízek, (1820-1899), a stonemason, published the first number of the weekly "Slovan Amerikánský" on January 1, 1860, in Racine, Wis. A few weeks later the St. Louis Czechs founded another weekly, the "Národní Noviny." The two papers were later consolidated, and on Oct. 30, 1861, the first number of the "Slavie" was printed in Racine. For many years under the able editorship of Charles Jonáš (1840-1896) the "Slavie" held its place as the most influential of Czech newspapers. Two decades ago the "Slavie" was removed to Chicago where it is still published.

The "Slavie" proved a success; as new immigrants came in, the number of possible readers increased apace, and new periodicals sprung up like mushrooms after a rain, as a Czech proverb says.

"Socialists, anarchists, Protestants, Catholics, agnostics, republicans, democrats have had their say in them." The cause of prohibition alone found no champion.

Those who seek a detailed history of Czech journalism in this country must be referred to Mr. Thomas Čapek's works: "Fifty Years of Czech Letters in America" (in Czech; New York, 1911) and "The Čechs in America" (English; New York, 1920, pp. 164-221). Only a few summary observations can be made here. The birth rate of Czech journals was high, but so was the rate of mortality. Between January, 1860, and the spring of 1911, according to Čapek, 326 Czech journals had come into being but only 85 survived. The founder's mania was not confined to Czechs, however. In 1912, for example, 1686 new periodicals were begun in the United States and Canada and at the same time 1650 others were discontinued.

The first Slovak periodical in the United States, the "Amerikánsko-Slovenské Noviny" of Pittsburgh, was founded in 1886. The oldest of the Slovak journals now existing, the New York daily "Slovák v Amerike," was established in 1889 and issued weekly at first. At the present the Slovaks have four daily papers in this country and the Czechs six.

In the early years of Czechoslovak journalism in this country the editor was one of the great men of the community. His position was comparable to that held by the schoolmaster in the early years of the Republic. The readers sought his advice; he was a social arbiter. He was a man of considerable experience and not infrequently also a scholar, though the list of editors and reporters includes but few professionals. Most of them were men of other callings who became editors as other people become astronomers: by accident. Many of them had graduated from the typesetter's case to the editorial desk. Others had originally pursued some other vocation; we find among them former bakers, cigar makers, college graduates, draftsmen, druggists, insurance agents, lawyers, metal workers, miners, ministers, monks, physicians, priests, salesmen, social workers (women), tailors, teachers, tanners, and men of other trades. They knew the realities of life and did their work well. Some of them died in harness; others gave up the meritorious but unprofitable work in time to seek better rewards elsewhere. None of the writers ever became wealthy; some died in poverty. The publishers fared better; most of them achieved a modest competence, and a few accumulated some wealth. Their field of operation is naturally limited. Only two of the nine dailies, the "Svornost" and the "Denní Hlasatel" of Chicago can boast of more than 50,000 subscribers. In times of an economic depression the newspapers are among the first sufferers, and the present crisis has had three

notable victims: the Socialist daily "Spravedlnost," the Catholic "Hospodářské Listy," and the excellent labor organ, the "Práce."

The Czechoslovak Press in the United States is an immigrant press though it is read also by native Americans. Along with the German, Polish, Swedish, Italian and other immigrant publications it is sometimes called a foreign language press by the natives. The latter designation is probably used for the lack of a better one but is not strictly correct, for Czech is just as indigenous to America as English. The difference between a Czechoslovak and a native journal is linguistic, and linguistic only. The editor of a Czechoslovak political journal, whether democratic, republican, socialist or communist, naturally follows the tendencies prevailing in the native press of his party, and his comments will occasionally be identical with those of his favorite native newspaper. Whether his periodical is or is not a member of a press association, its news are drawn from native sources, and the publication really is an American newspaper written in Czech or Slovak.

It is asserted in Macmillan's Encyclopaedia of the Social Sciences (vol. 6, p. 379) that the immigrant press "performs simultaneously the opposing functions of promoting assimilation and maintaining separatism," since it perpetuates the inherited language in supplying information about the new country. That assertion is evidently illogical, as it involves a paradox. The difference in language is a reality, and the immigrant press is bound to employ the inherited language if it is to instruct the immigrant at all. The truth is that, next to the public school, the immigrant press is the most efficient promoter of rational Americanization. The immigrant becomes an American by the free play of economic and social forces; he can not be Americanized by coercion or condescension. Under the influence of war hysteria some States prohibited even the teaching of common school subjects in any language other than English as if the knowledge of another language than English disqualified a man from becoming an American. History has shown, however, that peoples of different tongues may be cemented into one nation by liberty and equality; where these are lacking, mere community of speech will not create a nation. Both England and the United States have passed through revolutions and civil wars in which thousands of English-speaking men were killed by other English-speaking men, while in the World War thousands of immigrants have fought for their adopted country with no less devotion and bravery than the natives.

The average man is quite likely either to ignore or to distrust what he does not understand. That explains why some natives have occasionally disparaged or denounced the immigrant press as a necessary evil at best. Those who have taken the trouble to exam-

ine the workings of the immigrant press have reached different conclusions, however. Twenty years ago a special commission investigated the problem of immigration in Massachusetts. In commenting on the commission's report the Chicago Record-Herald of May 15, 1914, said editorially:

"One of its many features of interest is the attention paid and the credit given to the foreign societies and the foreign press. We know too little about these, yet they are worth knowing and entitled to sympathy and support.

"In Massachusetts there are fifty-eight papers in foreign languages. The report says that they are uniformly patriotic, devoted to Americanism, helpful in every good civic and national cause, and eager to advertise our schools, libraries, lectures, art institutes and good government organizations. The foreign press is always glad to co-operate with health boards and improvement bodies. It continually works for cleanliness, order and culture. It encourages naturalization among its readers and advises them how to fit themselves for citizenship.

"What is true of the foreign press of Massachusetts is true of the foreign press of Illinois. The tribute paid it by the report in question is amply deserved. It is a great force for righteousness and national unity. The melting pot owes much of its acknowledged success to the quiet, persistent, intelligent work of the foreign press of the country."

The Czechoslovak press represents a substantial part of the immigrant press of Illinois and of the country. What the article quoted says of the foreign press in general holds true of the Czechoslovak press also.

*

We give below a list of the nine existing Czechoslovak dailies indicating the first year of issue, place of publication, and general tendency. Also a list of the principal weeklies, semiweeklies and fortnightlies other than those issued by the publishers of the dailies.

Daily newspapers:

1875 Svornost, Chicago. Rationalistic; independent in politics.
1879 New Yorské Listy. New York City. Rationalistic; democratic.
1889 Slovák v Amerike. New York City. Independent.
1891 Denní Hlasatel. Chicago. Nonpartisan.
1891 Národ. Chicago. Catholic.
1899 Američan. Cleveland, O. Nonpartisan.
1907 Rovnost L'udu. Chicago. Communist.
1911 Svět. Cleveland, O. Liberal; independent.
1912 New Yorkský Denník. New York City. Nonpartisan.

Weekly, semiweekly and fortnightly newspapers:

1861 Slavie. Chicago. Independent.
1872 Hlas. St. Louis, Mo. Catholic.
1885 Svoboda. El Campo, Tex. Democratic.
1891 Hospodář. Omaha, Nebr. Farmer Fortn'y.
1893 Katolík. Chicago. Catholic.
1894 Nový Domov. Hallettsville, Tex. Democratic.
1898 Bratstvo. Wilkes-Barre, Pa. Independent.
1902 St. Louiské Listy. St. Louis, Mo. Republican.
1904 Slovenský Sokol. Perth Amboy, N. J. Fortn'y.
1905 Spravedlnost. Chicago. Socialist.
1907 Americké Dělnické Listy. Cleveland, O. Socialist.
1908 Texan. Houston, Tex. Democratic.
1908 Národne Noviny. Pittsburgh, Pa. Nonpolitical.
1909 Telegraf. Baltimore, Md. Independent.
1910 Youngstownské Noviny. Youngstown, O. Republican.
1910 Obrana (Czech). New York City. Communist.
1912 Slovenský Občan. Hazleton, Pa. Independent.
1913 Obrana (Slovak). Scranton, Pa. Independent.
1914 Našinec. Taylor, Tex. Independent democratic.
1918 Čechoslovák. Milwaukee, Wis. Independent.
1918 Nové časy. Chicago. Independent.
1920 Národní Pokrok. Omaha, Neb. Independent.
1922 Věk Rozumu. Chicago, Ill.; rationalistic.
1929 Samostatnost. McKeesport, Pa. Catholic; republican.
1930 Náš Svět. Chicago, Ill. Independent.

J. B. ERBEN (St. Louis, Mo.) FRANK KOŘÍZEK (Racine, Wis.)

Two Nestors of Czech journalism in America.

Selected Post-War Bibliography

By ANNA VOSTROVSKÝ-ČAPEK

OWING to limited space the compiler is constrained to list only those works on Czechoslovak subjects, or by Czechoslovak authors, that were published subsequent to 1918. As to books issued prior to that year the reader is referred to: Bohemian (Čech) Bibliography, by Thomas Čapek and Anna V. Čapek (Fleming H. Revell Co., New York, 1918). Pamphlet literature and magazine articles are of necessity not here included.

History, Political and Social

Baerlein, Henry. The march of the seventy thousand. The operations of the Czechoslovak army in Russia 1914-20. London: L. Parsons, 1926. 287 p. illus. map.

Beneš, Edward. Five years of Czechoslovak policy. Prague: Orbis, 1924. 39 p.

Beneš, Edward. My war memoirs. Tr. by Paul Selver. Boston: Houghton Mifflin Co., 1928. 512 p.

Brož, Aleš. Three years of the Czechoslovak republic. Prague: Orbis, 1921. 40 p.

Čapek, Thomas Jr. Origins of the Czechoslovak state. New York: Revell press, 1926. 104 p.

Císař, Jaroslav and František Pokorný. The Czechoslovak republic: a survey of its history and geography, its political and cultural organization, and its economic resources. London: T. Fisher Unwin, Ltd., 1922. 218 p.

Constitution of the Czechoslovak republic with introd. by Jiří Hoetzl and V. Joachim. New York: American Assoc. for international conciliation, 1922. 51 p.

Crane, John O. The little entente. New York: Macmillan Co., 1931. 222 p.

Hrbková, Šárka B. The Slavs of Central Europe. The Society for the Advancement of Slavonic Studies, 1919. 30 p.

Kerner, Robert J. Bohemia in the eighteenth century. New York: Macmillan Co., 1932. 410 p.

Masaryk, Thomas Garrigue. The making of a state; memories and observations. 1914-18, with introd. by Henry Wickham Steed. New York: Frederick A. Stokes Co., 1927. 518 p.

Monroe, Will S. The spell of Bohemia. Boston: L. C. Page and Co., 1929. 511 p.

Nosek, Vladimír. The spirit of Bohemia. A survey of Czechoslovak history, music and literature. New York: Brentano, 1927. 379 p.

Opočenský, Jan. The collapse of the Austro-Hungarian monarchy and the rise of the Czechoslovak state. Prague: Orbis, 1928. 216 p.

Pešek, Josef. The story of Czechoslovakia. Tr. by Marie J. Kohnova. Prague: Professor's printing house, 1930. 209 p. illus. map.

Seton-Watson, R. W. The new Slovakia. Prague: Fr. Borový, 1924. 130 p.

Seton-Watson, R. W., ed. Slovakia then and now; a political survey by many Slovak authors. London: Allen and Unwin, Ltd., 1931. 356 p.

Škultéty, Joseph. Sketches from Slovak history. Tr. by O. D. Koreff. Middletown, Pa.: First Catholic Slovak Union, 1930. 229 p.

Social policy in the Czechoslovak republic; ed. by the Social institute for the international congress on social policy. Prague: Orbis, 1924. 260 p.

Street, C. J. C. Slovakia past and present. London: King and Son, Ltd., 1928. 64 p.

Tuka trial; original trial reports collected by J. Smida. Bratislava: Universum, 1930. 72 p.

Economics and Finance

Economic review of the year 1931 in Czechoslovakia. Prague: Petschek and Co., 1932. 123 p.

Gruber, J., ed. Czechoslovakia. A survey of economic and social conditions. Tr. by Aleš Brož, Stan. V. Klíma and J. J. Král. New York: Macmillan Co., 1924. 256 p.

Loevenstein, Jan. Capitalism at the cross-roads. Tr. by. Vlad. Nosek. Prague: Orbis, 1932. 151 p.

Rašín, A. Financial policy of Czechoslovakia during the first year of its history. Oxford: Clarendon press, 1923. 160 p.

Textor, Lucy E. Land reform in Czechoslovakia. London: Allen and Unwin, Ltd., 1923. 157 p.

Travel and description

Baerlein, Henry. Over the hills of Ruthenia. London: L. Parsons, 1923. 245 p.

Baerlein, Henry. In search of Slovakia (Dreamy rivers). London: Brentano, Ltd., 1929. 256 p.

Baker, B. Granville. From a terrace in Prague. London: Allen and Unwin, Ltd., 1923. 262 p. illus. map.

Čapek, Karel. Letters from England. Tr. by Paul Selver. New York: Doubleday, Page and Co., 1925. 192 p.

Czechoslovakia. Ed. by the 66th dist. of Rotary International, assisted by Julia Lesser. Prague: Industrial printing Co., 1931. 49 p. illus.

Czechoslovakia. With introd. by Karel Čapek. Prague: Orbis, 1932. 92 p. illus.

Druce, John G. F. Wanderings in Czechoslovakia. London: Williams and Norgate, Ltd., 1930. 107 p. map.

Giles, Dorothy. The road through Czechoslovakia. Philadelphia: Penn Publ. Co., 1930. 420 p. illus.

Hess, Fjeril. The mounted falcon. New York: Macmillan Co., 1933. 328 p. illus.

Holland, Clive. Czechoslovakia, the land and its people. New York: Dodd, Mead and Co., 1931. 262 p. illus. map.

Král, J. Guide to the Czechoslovak republic. Prague: Čedok, 1928. 272 p. maps and plans.

McBride, Robert M. Romantic Czechoslovakia. New York: Robert M. McBride and Co., 1930. 220 p. illus.

Mothersole, Jessie. Czechoslovakia: the land of an unconquerable ideal. New York: Dodd, Mead and Co., 1926. 296 p. illus.

Prague. By Jan Grmela, Lad. Jarolímek and Alois Žipek. Publ. by the City of Prague. Orbis, 1932. 65 p. illus. map and plan.

Robson, E. I. A wayfarer in Czechoslovakia. New York: E. P. Dutton and Co., 1925. 211 p. illus.

Roy, James A. Pole and Czech in Silesia. New York: John Lane Co., 1921. 212 p.

Schott, Helena C. Czechoslovakia. London: A. and C. Black, Ltd., 1926. 70 p. illus.

Street, C. J. C. East of Prague. London: G. Bles, 1924. 288 p. illus.

Van Wijk, N. The Czechoslovak republic: impressions and studies. London: Czech society of Great Britain, 1924. 111 p.

Welzl, Jan. Thirty years in the golden North. Tr. by Paul Selver. Introd. by Karel Čapek. New York: Macmillan Co., 1932. 336 p. map.

Welzl, Jan. The quest for polar treasures. Tr. by M. and R. Weatherall. Introd. by B. Golombek and Edw. Valenta. New York: Macmillan Co., 1933. 351 p.

Literature

Anthology of modern Slavonic literature in prose and verse. Tr., introd. and literary notes by Paul Selver. New York: E. P. Dutton and Co., 1919. 348 p.

Anthology of Czechoslovak literature; tr. by Paul Selver. London: Kegan Paul, Trench, Trubner and Co. Ltd., 1929. 302 p.

Anthology of Czechoslovak poetry; ed. by Clarence A. Manning, Anna V. Čapek and Alois B. Koukol. New York: Columbia univ. press, 1929. 72 p.

Březina, Otakar. A study in Czech literature by Paul Selver. Oxford: Basil Blackwell, 1921. 61 p.

Čapek, Karel. Krakatit. Tr. by Lawrence Hyde. New York: Macmillan Co., 1925. 408 p.

Čapek, Karel. The absolute at large. New York: Macmillan Co., 1927. 242 p.

Čapek, Karel. Money and other stories; foreword by John Galsworthy. New York: Brentano, 1930. 279 p.

Čapek, Karel. The gardener's year. Tr. by M. and R. Weatherall. London: Allen and Unwin, Ltd., 1931. 160 p. illus.

Chudoba, Frant. A short survey of Czech literature. London: Kegan Paul, Trench, Trubner and Co. Ltd., 1924. 280 p.

Czechoslovak stories. Tr. and ed. with introd. by Šárka B. Hrbková. New York: Duffield and Co., 1920. 330 p.

Hálek, Vítězslav. Evening songs. Tr. by Josef Štýbr. Boston: Gorham press, 1920. 77 p.

Hálek, Vítězslav. Stories and Even songs. Tr. by W. W. Strickland. New York: B. Westerman Co. Inc., 1930. 371 p.

Hašek, Jaroslav. The good soldier Schweik. The book that laughed Austria to peace. Tr. by Paul Selver. New York: Doubleday, Doran and Co. Inc., 1930. 418 p.

Havlíček, Karel. The conversion of St. Vladimir. A legend. Tr. and publ. by Ernst Altschul. Cleveland: 1930. 70 p.

Havlíček, Karel. Tyrolean elegies. Tr. and publ. by Roderick A. Ginsburg. Chicago: 1932. 30 p. illus.

Hrbková, Šárka B. Czechoslovak literature (in volume of 1072 pages entitled Great stories of all nations). New York: Brentano, 1927.

Kotouč, Otto. Songs of the Slav. Tr. from the Czechoslovak. Boston: Gorham press, 1919. 48 p.

Mácha, Karel Hynek. May. Tr. and publ. by Roderick A. Ginsburg. Chicago: 1932. 60 p.

Modern Czech poetry; tr. and introd. by Paul Selver. New York: E. P. Dutton and Co., 1920. 79 p.

Selected Czech tales. Tr. by Marie Busch and Otto Pick. Oxford univ. press, 1925. 258 p.

Vrchlický, Jaroslav. Satanella. Tr. and pub. by Roderick A. Ginsburg. Chicago: 1932. 80 p.

Folk and fairy tales, legends, etc.

Cock and the hen. A Czechoslovak folk tale. Tr. and publ. by Raf. D. Szalatnay. New York: 1925. 26 p. illus. by Mates.

Czechoslovak fairy tales, retold by Parker H. Fillmore. New York: Harcourt, Brace and Howe, 1919. 243 p. illus. by Matulka.

Folk songs of Bohemia. Words and music arranged by Dorothy Cooper. Tr. and publ. by Raf. D. Szalatnay, 1925. 24 p. illus. by Kvěchová.

Jirásek, Alois. Stories and legends of old Prague, retold by Mary Cochrane Vojáček. Introd. by Karel Čapek. London: Blackie and Son, Ltd., 1931. 59 p. illus.

Kožíšek, Josef. The magic flutes. Tr. by Clara V. Winlow. New York: Longmans, Green and Co., 1929. 58 p. illus. by Mates.

Kožíšek, Josef. A forest story. Tr. by Raf. D. Szalatnay, ed. by Helen Murphy. New York: Macmillan Co., 1929. 60 p. illus. by Mates.

Němcová, Božena. The disobedient kids and other Czechoslovak fairy tales. Interpreted by William H. Tolman and V. Smetánka. Prague: Kočí, 1921. 46 p. illus. by Scheiner.

Němcová, Božena. The shepherd and the dragon; fairy tales. Tr. by Eleanor E. Ledbetter. New York: Robert M. Bride and Co., 1930. 206 p. illus.

Shoemaker's apron; second book of Czechoslovak fairy tales, retold by Parker H. Fillmore. New York: Harcourt, Brace and Howe, 1920. 280 p. illus. by Matulka.

Tille, Václav. Little Tom. Prague: Kočí, 1922. 136 p. illus. by Štáfl.

Wenig, Adolf. Beyond the giant mountains. Tales from Bohemia, tr. by Lillian P. Mokrejs. Boston: Houghton Mifflin Co., 1923. 90 p. illus. by Wenig.

Winlow, Clara V. Barbora, our little Bohemian cousin. Boston: L. C. Page and Co., 1911. 95 p. illus.

Winlow, Clara V. Our little Czechoslovak cousin. Boston: Page Co., 1920. 124 p. illus.

Wise jeweler and other tales from Czechoslovakia. Tr. by Madame Norbert F. Čapek. Prague: Kočí, 1928. 136 p. illus.

Art

Matějček, Antonín and Zdeněk Wirth. Modern and contemporary Czech art. London: Routledge and Sons, Ltd., 1924. Text 94 p. and 203 illus.

Šimon, T. F. Painter-etcher. By Arthur Novák. Cleveland: William Ganson Rose, 1926. 40 p. illus.

Wirth, Zdeněk. Czechoslovak art from ancient times until the present day. Text by V. Birnbaum, A. Matějček, J. Schránil, Z. Wirth. Prague: Orbis, 1926. 36 p. and 134 illus.

Plays

Čapek, Karel. R.U.R. (Rossum's universal robots); a fantastic melodrama, tr. by Paul Selver. New York: Doubleday, Page and Co., 1923. 187 p.

Čapek, Josef and Karel Čapek. The life of the insects. Drama in three acts, a prologue and an epilogue. Tr. by Paul Selver. London: H. Milford, 1923. 69 p.

Čapek, Karel. The Makropoulos secret. Adapted by Randal C. Burrell with introd. by H. T. Parker. Boston: J. W. Luce and Co., 1925. 165 p.

Čapek, Josef. The land of many names. Tr. by Paul Selver. A play in three acts and a transformation. London: Allen and Unwin Ltd., 1926. 110 p.

Čapek, Karel and Josef Čapek. Adam the creator; a comedy in six scenes and an epilogue. Tr. by Dora Round. New York: Richard R. Smith, 1930. 187 p.

Langer, František. The camel through the needle's eye; a comedy in three acts. Adapted by Phillip Moeller. New York: Brentano, 1929. 186 p.

Biography

Čermák, Ant. J., mayor of Chicago. "Anton . . . the Martyr", by H. K. Barnard. Chicago: Marion Publ. Co., 1933. 93 p.

Comenius, Johannes Amos, by Jan Jakubec; foreword by T. G. Masaryk, president of the Czechoslovak republic; another foreword by Jos. Zubatý; ed. by Arthur Novák; production under the care of Václav Tille. Prague: Orbis, 1928. 59 p.

Comenius in England. By Robert F. Young. London: Oxford univ. press, 1932. 96 p.

Herrman, Augustine, of Bohemia Manor, monograph. By Thomas Čapek. Prague: State printing office, 1930. Text 36 p. 23 illus. and photostats.

Dvořák, Antonin. By Karel Hoffmeister, ed. and tr. with foreword by Rosa Newmarch. London: John Lane, 1928. 132 p.

Huss and his followers. By Jan Herben, with foreword by Rev. G. A. Frank Knight. London: G. Bles, 1926. 214 p. illus.

Huss, John. By Benito Mussolini. Tr. Clifford Parker. New York: Albert and Charles Boni, 1929. 225 p.

Hus, John. The infallibility of the Pope at the Council of Constance: his sentence and death at the stake, in two letters by a member of the council Fra Poggius to his friend and brother in Christ Leonhard Nikolai. Ed. by Beda Von Berchem. New York: Carl Granville, 1930. 103 p.

Machar, J. S. The jail-experiences in 1916. Tr. by Paul Selver. Oxford: Basil Blackwell, 1922. 219 p.

Masaryk, Thomas Garrigue: in Paris, Brussels and London in October, 1923: speeches and reminiscences. Introd. by Edward Beneš. Prague: Orbis, 1924. 142 p.

Masaryk, T. G., 1850—1925. By Edward Beneš, Lewis Einstein, Louis Eisenmann. Prague: Orbis, 1925. 142 p.

Masaryk, nation builder; the man who changed the map of Europe. Preface by John H. Finley. New York: Association press, 1930. 232 p. illus.

Masaryk, Thomas, of Czechoslovakia. By C. J. C. Street. New York: Dodd Mead and Co., 1930. 281. p. illus.

St. Agnes of Bohemia; some new sources for her life. By Walter W. Seton. London: Longmans, Green and Co., 1915. 176 p.

Smetana, Frederick. By Zdeněk Nejedlý. London: G. Bles, 1924. 154 p.

Štefánik, Milan Rastislav: a short biography by O. D. Koreff. Cleveland: Slovak League of America, 1924. 83 p.

Language

Jung, V. A. Dictionary of the English and Bohemian Languages. Prague: Otto, 1922. 1120 p.

Selver, Paul. Czech self-taught by the natural method; with phonetic pronunciation; Thimm's system. London: E. Marlborough and Co., Ltd., 1927. 115 p.

Štěpánek, Orrin. Simplified Czechoslovak grammar and conversation book. Omaha: Czech Historical Society of Nebraska, 1930. 320 p.

Year book

Year book of the Czechoslovak republic. Ed. by Bohuslav Horák. Prague: Orbis, 1929. 316 p. (last publ.)

Czechoslovaks in the United States

Cather, Willa Sibert. My Ántonia. Boston: Houghton Mifflin Co., 1918. 419 p.

Čapek, Thomas. Čechs (Bohemians) in America. Boston: Houghton Mifflin Co., 1920. 291 p. illus.

Hess, Fjeril. High adventure. A story of Slavic pioneers in America. New York: Council of women for home missions, 1925. 160 p. illus.

Miller, Kenneth D. The Czechoslovaks in America. Introd. by Charles Hatch Sears. New York: Doran Co., 1922. 192 p.

Pergler, Charles. America in the struggle for Czechoslovak independence. Philadelphia: Dorrance and Co., 1926. 113 p.

Prantner, E. F. These help build America. Chicago: Czechoslovak Review, 1922. 112 p. ports.

Rosický, Rose. A history of Czechs (Bohemians) in Nebraska. Czech Historical Society of Nebraska, 1929. 492 p. illus.

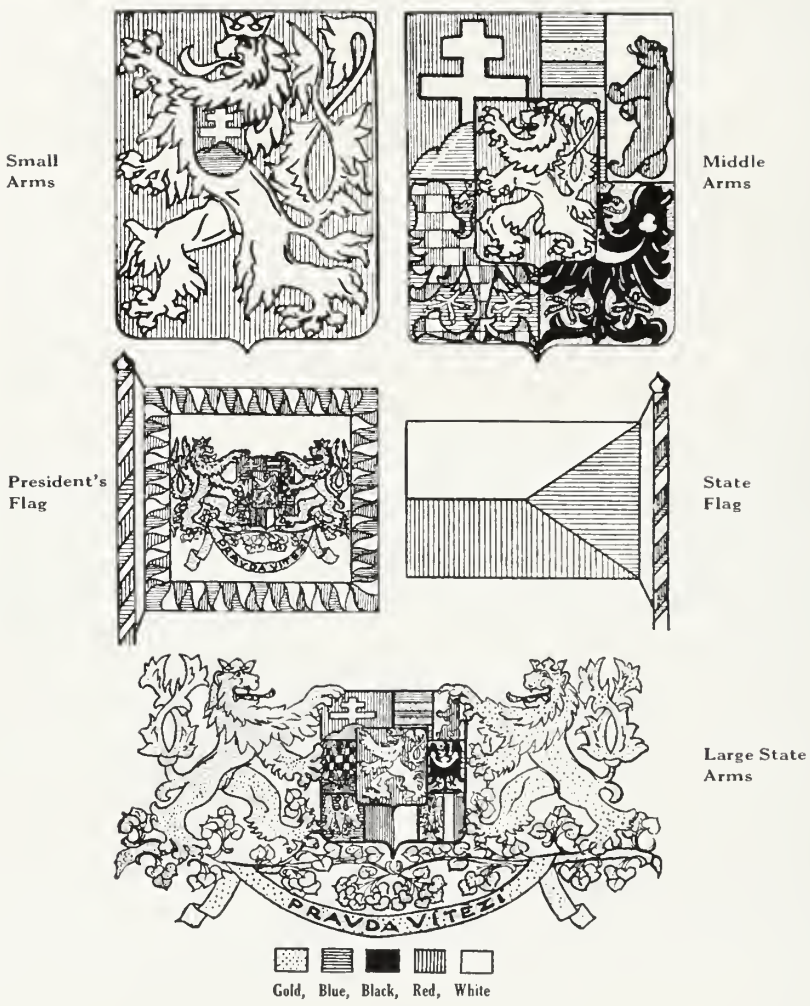

ARMS AND FLAGS OF THE CZECHOSLOVAK REPUBLIC

THE State flag consists of a red lower field and a white upper field, with a blue wedge extending from the pole to the middle of the flag. The State arms are three: In the small arms there is, on a red shield, a silver lion rampant with bifurcated tail, facing right, with a frontlet (the Bohemian arms) and bearing on the breast a small red escutcheon with three blue bosses, on the middle one of which is raised silver patriarchal cross (the device of Slovakia). The middle arms have the Bohemian device in the central shield; on the rear, quartered shield are the bearings of Slovakia, Carpathian Ruthenia, Moravia and Silesia. On the large State arms are added the bearings of the districts of Těšín, Opava and Ratiboř. "Pravda vítězí"=Truth conquers.

ČESKOSLOVENSKÁ VLAJKA.

P. JARÁBEK

Už dávno v stredoveku, keď český národ prežíval svoju slávnu historickú dobu, národnym symbolom bola mu bielo-červená vlajka. A tento symbol v týchto barvách prešiel až na generáciu, ktorá v rokoch 1914-1918 vstupila do revolučného boja proti Rakúsko-Maďarsku, aby vysvobodila sa z 300-ročného národného otroctva.

Slováci boli až 1000 rokov národne ujarmení v Maďarsku. Keď vypukla svetová vojna r. 1914, našla ich už na kraji národného zahynutia. Do revolučného boja za československú samostatnosť pridružili sa s vlajkou bielo-modro-červenou, symbolom slavianskym, ktorému zostali verní druhovia. Historia poukazuje na ojedinelé prípady, kedy aj Slovákom, čo národný symbol vlála vlajka bielo-červená. Všetky tri barvy na starej slovenskej vlajke ležaly horizontálne.

Svetová válka a s nou revolučná doba Čechov a Slovákov spojila ich v národný celok Československý. Československí legionári a ostatní revoluční pracovníci na čele s prof. T. G. Masarykom, gen. M. R. Štefánikom a dr. E. Benešom za spoločný národný symbol vyvolili si vlajku bielo-modro-červenú. Naša štátna vlajka skláda sa takto: vrchné pole je biele a spodné je červené, medzi nich je vsunutý modrý klín od žrdi až do stredu vlajky. Pomer vlajkovej šírky k jej dĺžke je jako 2:3. Dĺžka klínu rovná sa pôl dĺžky vlajkovej.

Tento historický a sjednocovací postup Čechov a Slovákov vo spoločnom osvobodzujúcom boji r. 1914—1918 stal sa potom československým zákonom. Voľný národ v Československej republike cestou zástupcov v parlamente dňa 30. marca 1920 zákonom č. 252 vlajku s bielo-červenom poľom a modrým klínom za národný a štátny symbol uznal.

ČECHOVÉ A SLOVÁCI V ROZVOJI AMERICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ.

NAPSALA RŮŽENA ROSICKÁ.
(*Spoluredaktorka "Hospodáře", Omaha.*)

AMERIČTÍ Čechové mají značný podíl na rozvoji amerického zemědělství, hlavně na středozápadě a v Texasu, kde se usazovali v dobách pionýrských, kdy i lidí jiných národností bylo poskrovnu, anebo žádných. Proměniti pusté, neosazené lány v úrodné farmy a prospívající osady i města vyžaduje nejen pilných rukou celé rodiny, nýbrž i železné vůle, odvahy, trpělivosti a obětavosti, neboť to znamená skutečné strádání. Čechové jsou národ zemědělský. Český sedlák půdu vroucně miluje, a láska ta se přenáší s otce na syna. V americké mluvě takový rolník je nazýván "dirt farmer", na rozdíl od jisté třídy farmářů amerického původu, kteří (zvláště v dobách pionýrských) farmařili následujícím způsobem: Zabírali domoviny aneb kupovali levné pozemky jenom proto, aby je při nejbližší příležitosti s výtěžkem prodali. Avšak Čechové na domovinách aneb zakoupených farmách se udrželi a je zvelebovali, aby je zanechali dětem co dědictví. Mnozí nakoupili tolik pozemků, že mohli každému ze synů dáti farmu. V posledních letech, zvláště od zavedení tak zvaného "prohibičního" zákona, naši krajané velmi žehrají na Ameriku, ale nemají nikdy zapomínati, čím tato nová vlast byla tisícům Čechů, z vlasti bídou vytlačených a po půdě toužících. Nikde jinde nebylo by se jim dostalo stejné příležitosti.

První čeští přistěhovalci do Spojených Států usazovali se na venkově, nejdříve ve státu Texasu a hned po té ve státu Wisconsinu, počátkem let padesátých minulého století. Větším dílem se usazovali poblíže Němců, kteří ze všech jinonárodovců byli jim nejbližší, poněvadž mnozí z našich lidí uměli německy. Ve Wisconsinu zvláště zažili hodně těžkých dob, neboť stát ten byl porostlý pralesy, a tak zvané "čištění" pozemku čili kácení stromů a dobývání pařezů bylo prací nadlidskou. V Texasu bylo v tom ohledu lépe, tak jako i v Iowě, kde Čechové též počali se usazovati počátkem let padesátých. Počínaje lety šedesátými minulého století usazovali se v Minnesotě, Nebrasce, Severní a Jižní Dakotě (v té době Dakota Territory) a Kansasu. Minnesota je stát částečně lesnatý, ostatní zde jmenované jsou státy prérijní, takřka bez lesů. Roku 1863 vešel v platnost zákon o domovinách. Za $14.00 zápisného mohl osadník získati 160 akrů úrodného pozemku, když jej byl obdělával po pět roků, a naši krajané se do Nebrasky přímo hrnuli. V Nebrasce žije více českých farmářů

(aneb jejich potomků) v zemích českých rozených, nežli kde jinde, čili jedna pětina všech ve Spojených Státech.

Osazování nových krajů bylo následováno stavbou železnic. Vláda je subvencovala čili podporovala darováním jim rozloh pozemků při vyměřené cestě, a takové pozemky byly prodávány velmi levně, za pět až deset dolarů akr, na dlouhodobé splátky, což bylo dobrodiním pro pozdější příchozí, kteří nemohli domovin již získati. Osazování nových krajů bylo dále následováno zakládáním osad, městeček a měst, v nichž mnozí krajané nalezli dobré existence.

Později, počínaje lety devadesátými minulého století, zakládány české rolnické osady v Arkansasu, Virginii a Louisianě, v menších rozměrech. Mnozí Čechové žijí v okolí velkých východních měst, kde zabývají se více mlékařením, zelinařením a ovocnictvím. Na středozápadě pěstují kukuřici neb pšenici i drůbež a provádějí mlékaření. Do smetáren prodávají smetanu čili máselný tuk. V Texasu pěstují bavlnu a jinde na jihu takové plodiny, jakým se tam daří, — sladké brambory, zeleniny, halušky, tabák a pod.

Čeští pionýři přijeli chudí, do cizí země, kde neznali panující řeči ani zvyků. Pravda, přijíždívali za známými neb přáteli, ale tito je předešli jen o krátkou dobu a též byli málo zkušení. V lesnatých krajích prvním obydlím byl srub, "log house" (naši krajané říkali "loksák"). Na bezlesých prériích stavěli drňáky (sod house, "soddy") aneb upravovali přístřeší vykopané ve stráni (dugout). Vykopali totiž jámu tak, že se tři stran byly hliněné zdi, čtvrtá se upravila z drnu a navrch se položily kmeny neb prkna. Střecha pak byla pokryta drnem aneb vymazána blátem. Při stavbě drňáku bylo zapotřebí nakrájeti dlouhé pruhy drnu (západní prérie byly takto porostlé), což se vykonalo tak zvaným "brecháčem" (pluh používaný ku prolamování panenské prérie byl zván "breaking plow" a naši krajané si dle toho upravili slovo "brecháč"). Pruhy drnu pak lopatou překrájeny na čtverce, jež byly jeden na druhý pokládány jako cihly, a mezery neb trhliny byly zasypány hlínou. Střecha podobala se střeše "dugoutu". Někdy bylo použito obilních snopů aneb dlouhé trávy. Komín býval plechový a podlaha buď to původní, jako v Čechách mlat, aneb prkenná. Mohl-li si to majitel dovoliti, postavil drňák dosti bytelný, s dveřmi a okny. Podnes lze takové viděti na dalekém západě, ale jest jich už pořídku.

První osadníci měli zařízení a zásoby jen takové, jaké si na voze přivezli. Nebylo osad ni měst, kde by mohli přikoupiti, a dosti často nebylo zač koupiti. Kamna, peřiny, nádobí a trochu šatstva, — s podobnou výbavou začínali mnozí. Zlatá česká pe-

řina! Znamenala pohodlí pro znavené údy a v zimě zahřátí! Někdy nebylo ani postele, tedy v rohu zaraženy koly, přes ně položeny kmeny, a na to kladeny peřiny. Špalky a bedny sloužily za židle.

Z holé, neosazené země dobývati živobytí znamenalo v prvních letech nedostatek potravin i paliva (ve státech prérijních). Za potah používáno volů, protože se obživí travou; zrní nebylo. Prvním rokem bylo "prolomeno" několik akrů, do nichž byla zasázena kukuřice, brambory a tykev. Za příznivého počasí panenská půda vydala bohatou úrodu, ale i tak byla kukuřice hlavní potravou, ve způsobu kaše, chleba a livanců. Z tykve se dělala povidla, a jelikož se v nové půdě dařil i čirok, byl pěstován, aby mimo píci pro dobytek dal též sladidlo, syrob.

Dobytka a drůbeže bylo poskrovnu, místy žádný. Jsou známy případy, kde rodina domovináře po dvě i více let žila úplně bez mléka a másla, někdy i bez vajec. Byly řídké vyjímky, když některý osadník již při příjezdu byl poměrně zámožný a měl více zásob. Byl-li dobrosrdečný a šlechetný, rozdělil se s méně šťastnými a konec konců neměl také nic. Mnohým takovým slouží ku cti, že krajanům pomáhali z nejhoršího.

Našim českým pionýrům náleží obdiv, ale snad ještě větší měrou jejich ženám a dítkám. Muž je povahou odvážnější, a snaha dobýti jmění a zajistit si stáří pudí jej dále, v nové kraje, k novým příležitostem. Ženy, zvláště starší generace, touží po příjemném a ustáleném domově, po společenském životě, po stycích s příbuznými a známými. Toho všeho musila se žena pionýrka odříci pro lásku a oddanost k manželi, jehož provázela do pustých končin. Ne menšího uznání zaslouží si starší děti pionýrů. Musely těžce pracovati, a nedostalo se jim příležitosti nabýti vzdělání, jako se dostalo mladším sourozencům, proto že v prvních dobách škol nebylo.

Světlou stránkou jest, že pionýři byli většinou lidé mladí, kdy nesnáze se lépe snášejí. Po prvních dvou-třech letech poměry se počaly lepšiti, postupem času naši čeští farmáři stali se zámožnými a měli postaráno o budoucnost. Jako každý jiný, museli ovšem nésti následky krisí a tak zvaných "zlých časů", tak jako i nyní depresse, ale ti kteří nemají dluhy, i dnes si lépe stojí nežli dělníci městští.

Čeští farmáři mají velký podíl na rozvoji amerického zemědělství nejen proto, že v prvních těžkých dobách vytrvali, nýbrž i protože v dobách nepříznivých, kdy sucha, hmyz neb kroupy ničí úrody, aneb národohospodářská krise těžce doléhá, trpělivě hledí vstříc lepší budoucnosti.

Slováci nedocílili stejných výsledků v americkém zemědělství. Počátky jejich immigrace kladou se do let osmdesátých minulého

století, kdy domoviny byly rozebrané. Přijížděli chudí a neměli peněz na zakoupení půdy. Z velké většiny pracují v uhlodolech, koksových pecích, železárnách, jatkách a ocelárnách, hlavně ve východních státech. Někdy v letech devadesátých minulého století založena byla první slovenská rolnická osada u Slovaktown, Arkansas, později jiná u Masaryktown, Florida. Mnozí jako rolníci jsou usazeni v Michiganu i jinde, kde žijí v menších skupinách aneb jako jednotlivci. V uvážení, jak těžký život mají ti, již pracují v uhlodolech, ocelárnách a u pecí, jest politováníhodno, že ve větším počtu nenásledují příkladu Čechů. Navzdor krisím a různým překážkám, zemědělství stále zůstává povoláním, jež přináší uspokojení, zdraví a slušné živobytí.

My Čecho-Američané můžeme být hrdými na podíl, jaký mají Češi na vývoji amerického zemědělství. Pomáhali obraceti pustiny v úrodné farmy a prospívající městečka a tak nejen zajistili budoucnost sobě i dětem, nýbrž i úctu rodilých Američanů k jejich pracovitosti a poctivosti. Z rodné vlasti přivezli si vážnost k zákonům, na rozdíl od mnohých rodilých Američanů, kterým je zákon něco, co se dá chytře obejíti. Přispěli a přispívají i tím, že jejich potomci, při vcházení do sňatků s jinonárodovci, novým pokolením dodávají pěkné vlastnosti české povahy, z nichž na prvním místě jest láska k užitečné práci. Naproti tomu nemají nikdy zapomínati, že jejich malá, přelidněná vlast nebyla by mohla jim poskytnouti příležitosti, jaké se jim dostalo ve vlasti nové, — Americe.

A PIONEER SOD HOUSE NEAR BURWELL, GARFIELD CO., NEBR.
Český drňák krajana Janíčka.

SLOVENSKÉ ORGANIZÁCIE V AMERIKE.

Píše P. V. ROVNIANEK

IDEA prvej slovenskej organizácie na pôde americkej zrodila sa na brehoch jazera Erie, v zátiší múrov clevelandského semenišťa.

Ozvena datovaná bola z hlavného mesta pacifického pobrežia — z mesta San Francisco.

Mnohým napadne: Jako som prišiel k myšlienke datovať prvý dopis o založení prvej slovenskej organizácie: San Francisco? Veď mimo zemepisnej známosti, že je také mesto na mape, nevedel som ničoho iného o San Franciscu.

Keď som opúšťal rodné Slovensko, Ďurko Mičura, manžel jedinej mojej sestrenice, Sidonie, hovoril mi: "Keď prídeš do Ameriky, pozdrav mi môjho dobrého klienta, Jána Švábeka, zo San Francisca." A meno Jána Švábeka bolo jediné, ktoré mi bolo známo v dalekých a širokých týchto krajoch mimo niekoľkých novozískaných priateľov v Clevelande.

Tu pravá príčina, prečo datovaný bol zo San Francisca prvý dopis o organizovaní americkej Slovače v Markovičovej "Novej Vlasti", ktorá vychodila v Streator, Ill. Organizácia hlásaná bola na čisto národných zásadách a cyklusu článkov, ktoré nasledovaly, dal som záhlavie: "Prečo nám je potrebný Národný Slovenský Spolok?"

Toto sa stalo v oktobri roku 1888, a tým položený bol základ prvej slovenskej organizácie na pôde Kolumbusa.

Povedomí slovenskí rodoľubi, ktorým na srdci ležalo v prvom rade duševné povznesenie zaznanej a nenávidenej slovenskej emigrácie, v druhom rade idealisticky horlili pomáhať v domovine ujarmenej brati, ujali sa myšlienky pavlovským zápalom a začali zakladať odbory.

Nesvedomitosť, panovačnosť, túžba po mamone, národná zrada a maďarónstvo—verejne prejavené a hlásané vtedy účinkujúcimi troma rímsko-katolíckymi farármi na slovenských osadách — len zvýšilo túto zaujatosť a po celej Amerike, kde len niekoľko slovenských duší prebývalo, točil sa rozhovor o organizovaní a založení odbočiek Národného Slovenského Spolku. Jediným slovensky cítiacim duchovným v Amerike v tom čase bol blahej pamäti Rev. Štefan Furdek, Slovák rodom, ale účinkujúci na českej fare. Popierať slovenskosť a slavianstvo Rev. Furdeka, bolo by smrteľným hriechom; ale mal tú chybu — považujúc to za taký z čisto národného stanoviska — že záujmy cirkvi kládol do popre-

dia i v takých vážnych otázkach, jako bola: Má slovenská Amerika zachrániť život slovenského národa pod Tatrami? Ideálny patriot má v takýchto otázkach len jednu odpoveď: Opreť celou silou plece ku plecu k uskutočneniu cieľa!

Tu povstal medzi Slovačou rozkol. Ale čo organizovania sa týče, bol to rozkol blahoprajný; bo zvýšil záujem za organizovanie natoľko, že Slovač stala sa jednou z najintenzívnejšie sorganizovaných súčastí nášho amerického národa. Nastal zápas o prednosť.

Národný Slovenský Spolok, uvážiac vtedajší stav más našej emigracie, tou krížovou cestou, ktorou musel prejsť, vzmáhal sa nad neočekávanie. Slovenský svet pod Tatrami žasnul nad *organizačnou silou* nášho národa, o ktorej, vo svojej praotčine, nemal ani poňatia!

"Jednota", založená Rev. Furdekom niekoľko mesiacov po založení Národného Slovenského Spolku, tiež sa vzmáhala, ale vtedy hlavne preto, že maďarónski duchovní, aby udržali svoj vliv nad emigráciou, usilovne pričinili sa o jej rozvoj, keďže zpočiatku v zárodku nielen neohlušila zjavné prejavy maďarónstva, ba mlčaním dala im voľný vývin. Takto treba vysvetliť, že z otvoreno maďarónskej a maďarskou vládou podporovanej "Zástavy", redigovanej Kossalkom, zrodila sa "Jednota", ktorá za počiatočných niekoľko rokov utlumila otvorenú a ráznu slovenskosť a slavianstvo. Minulo skoro desaťročie po sorganizovaní oboch sväzkov, keď Jednota začala sa obliekať do čisto slovenského rúcha a pomaly miznul vliv maďarónskeho duchovenstva v tejto katolickej organizácii, takže si konečne zastala na silno národný slovenský program.

Tieto dve organizácie stály na čele života amerických Slovákov za dlhé roky.

Národný Slovenský Spolok, ktorý dnes s podrostom počíta do 50,000 členov, zastupoval pokrokovú, silno národnú časť emigrácie; "Jednota", ktorá počtom prevýšila N. S. S., počítajúca dnes do 100,000 členov s podrostom, reprezentuje časť rímsko-katolíkov.

Slovenské ženy, manželky údov Národného Slovenského Spolku a vyznavačky silno národného slovenského "Verím", soskupiły sa okolo "Živeny", organizácie to pokrokových, národných Sloveniek. Ich príklad hneď nasledovala Jednota založením "Ženskej rímsko a grécko katolíckej Jednoty."

Rozkol v katolíckej Jednote založil "Pennsylvánsku rímsko a grécko katolícku Jednotu."

Evanjelici združili sa okolo "Evanjelickej Jednoty." Rozkol v tejto dal podnet k založeniu "Slovenského Evanjelického Spolku" v Chicagu.

Nedorozumenie v Národnom Slovenskom Spolku dalo podnet k organizovaniu: "Neodvislého Národného Spolku."

Za príkladom českých sokolských sborov sorganizovala sa "Slovenská Telocvičná Jednota Sokol."

Katolíci sorganizovali: "Katolícku Telocvičnú Jednotu Sokol."

Slovenskí kalvíni sorganizovali: "Slovenskú Kalvínsku Jednotu".

V Bridgeport, Conn. sorganizoval sa slovenský "Veniec Slobodného Orla."

Ferdinand L. Musil v "Československej Amerike" roku 1932 označuje 40 slovenských organizácií v Spojených Štátoch (dve sú v Kanade).

Mimo týchto, rímsko katolícke študenstvo soskupené je okolo sväzku "Furdek" s mnohými odbočkami.

Slovenskí katolíci majú "Združenie Slovenských Katolíkov."

Pokrokové národné študenstvo vysokých škôl má svoj sväzok a svoje odbočky na rozličných univerzitách našej vlasti.

Všetky z týchto udaných organizácií sú do jednej, nielen dľa mena, ale duchom a činom slovenské, čo zvlášte dokázaly počas oslobodzovacej akcie, keď oprely plece o plece, sialily hlboko do vrecák a oduševnene príčinily sa o vymanenie ujarmených bratov pod Tatrami.

Svorne spojené okolo "Slovenskej Ligy," ktorá roku 1907 sbratrenými slovenskými národovcami bez rozdielu náboženstva a politiky založená bola na slovenskom kongrese v Cleveland, Ohio, s výlučným cieľom systematickej práce všetkých amerických Slovákov ku pomoci zámorským bratom v ich krutom boji oproti sverepému tyranovi; vykonaly tieto naše slovenské organizácie takú prácu, na ktorú smú byť vždy hrdé! Slovenská Liga počas Svetovej války bola osou, okolo ktorej točila sa veškerá činnosť slovenskej emigrácie za oslobodenie podtatranských svojich bratov a hlavne štedrými peňažitými príspevkami napomáhala prácu osloboditeľa, prezidenta Tomáše Masaryka.

Medzi slovenskými americkými organizáciami nehynúce zásluhy získala si Slovenská Telocvičná Jednota Sokol, ktorá nie len grošom, ale krvou svojho členstva bojujúceho na rôznych frontoch a v radách amerického vojska, priniesla tú najväčšiu obeť, jakú len ľudská duša za národ priniesť môže — obeť života! A po príme ri boli to hrdinskí Sokoli, českí i slovenskí, krajoví i americkí, ktorí príčinili sa o záchranu verejného pokoja a nekrvavý obrat, ktorý 28. októbra 1918 ztriasol jarmo Viedne a Budapešti a utvoril Republiku Československú.

ČESKOSLOVENSKÉ UMĚNÍ A PÍSEMNICTVÍ V AMERICE.

NAPSAL DR. JAROSLAV E. S. VOJAN.

HUDBA. — Z československé umělecké kultury nejvíce dosud Amerika zná hudbu. Je to přirozené. Hudba nepotřebuje překladatelů jako literatura, dá se všude provozovati domácími silami a nepotřebuje nákladných zásilek na výstavy jako malířství a sochařství, a konečně — v kulturní soutěži světové hudbou dosáhli jsme nejdříve a nejznamenitěji světové úrovně zásluhou Smetanovou a Dvořákovou.

Památným rokem pro nás jest rok 1892, který na tři roky přivedl Antonína Dvořáka na americkou půdu. Paní Jeanette M. Thurberová, která v New Yorku založila National Conservatory of Music, nabídla mu místo ředitele této konservatoře, Dvořák přijal a přibyl do New Yorku v úterý 27. září 1892. První jeho americkou prací byl nejvzácnější jeho dar Americe, Pátá symfonie e moll op. 95 "Z Nového Světa" (napsaná mezi 10. lednem a 24. květnem 1893). "Je v ní duch černošských a indiánských melodií, ale neupotřebil jsem ani jedné z nich. Napsal jsem vlastní svérázná thémata, vtěluje jim zvláštnosti indiánské a plantážní hudby," pravil Dvořák zástupci New York Heraldu, "ale jinak, krom toho zbarvení, je to a zůstane to pořád českou muzikou," jak často říkával. Premiéra byla 16. prosince 1893 v Carnegie Hall pod řízením Seidlovým. První letní prázdniny ztrávil Dvořák ve Spillville, Ia., mezi českými krajany. Tam napsal smyčcový ("Americký") kvartet F dur op. 96 a smyčcový kvintet Es dur op. 97. Dne 12. srpna 1893 na světové výstavě v Chicagu o "Českém dnu" dirigoval svou Čtvrtou symfonii G dur a předehru ke hře "Jos. Kaj. Tyl". Během druhého školního roku napsal v New Yorku Sonatinu G dur pro housle a klavír op. 100 (druhá pomalá věta často se zde hraje v úpravě Kreislerově, pod označením "Indian Lament", které je dosti správné, jelikož Dvořák si její myšlenku napsal na manšetu při spatření vodopádu Minnehahy v St. Paul na zpáteční cestě ze světové výstavy), klavírní Suitu A dur a "Biblické písně". O druhých prázdninách zajel si do Čech, a tam, na Vysoké u Příbramě, v srpnu 1894 vznikly jeho klavírní "Humoresky" (jest jich osm, proslulá sedmá, po celém světě hraná "Humoreska", má datum 16. srpna 1894, nevznikla tedy v Iowě, jak legenda báji). 26. října byl Dvořák zase v New Yorku a během třetího školního roku napsal tam Koncert h moll op. 104 pro violoncello a orkestr. Dne 27. dubna 1895 byl Dvořák opět v Praze a více Ameriky nespatřil. Mimo něho z českých skladatelů pouze Jaromír Weinberger ztrávil po válce jistou dobu v Americe.

Ze symfonických skladeb našich skladatelů zná Amerika dosud poměrně málo. Několik skladeb se ustavičně opakuje každý rok

po celé Americe všemi symfonickými orkestry a nyní i po radiu, hlavně Smetanova předehra k "Prodané" a "Vltava", Dvořákova symfonie "Z Nového Světa", "Karneval", 1. a 8. "Slovanský tanec", Sukova polka z "Radúze a Mahuleny" a nyní polka a furiant z Weinbergrova "Švandy"; tu a tam zřídka se hraje ještě několik jiných skladeb, ale z ostatního se nepředvádí nic. Jednou z hlavních příčin jest, že zde dosud nebyl hostem žádný český dirigent, a zdejší dirigenti němečtí, francouzští, italští, hollandští, ruští a polští nedbají o to propagovati českou hudbu. Lépe je tomu v oboru komorní hudby. Z oper dosud provedena byla pouze Smetanova "Prodaná nevěsta" (poprvé Metropolitní operou v New Yorku 19. února 1909 s Emou Destinnovou a pod řízením Mahlerovým), "Jenufa" od Leoše Janáčka (poprvé tamže 6. prosince 1924) a "Švanda dudák" od Jaromíra Weinbergra (poprvé tamže 7. listopadu 1931, všechny tři v německém překladě).

Mnohem více provedli jsme si sami vlastními českoamerickými ochotnickými silami. Smetanova "Prodaná" a "Hubička" byly již mnohokráte dávány v Chicagu ("Prodaná" poprvé o první světové výstavě 20. srpna 1893 Ludvíkovou společností za režie herce Jos. Šmahy z Nár. Divadla a řízení J. H. Čapka, pak několikráte koncem války a po válce Pěveckou Společností Bedřich Smetana, poprvé 24. února 1918 v Sokole Chicago, "Hubička" 17. dubna 1921 v Blackstone Theatre, vesměs pod řízením Štěpána A. Ersta, a "Dalibor", řízením Fr. Kubiny); v New Yorku (Pěv. Odbor Těl. Jed. Sokol provedl "Prodanou" poprvé v Central Opera House 12. května 1891) a v Clevelandě (spojené čes. pěv. sbory provedly "Prodanou" 1., 14. a 21. ledna 1917, dále v cyklu "Divadel národů" časopisu Plain Dealer 2. března 1930), také několikráte provedena Blodkova opera "V studni". Zásluhou pěveckých sborů seznámilo se naše obecenstvo s přečetnými díly českých mistrů. Umělecký Klub v Chicagu oslavil dvacetiletí svého trvání koncertem v Orchestra Hall dne 18. listopadu 1931, ve kterém poprvé v Chicagu provedl Chicagský Symfonický Orkestr pod řízením Fred. Stocka celý cyklus Smetanových symf. básní "Má Vlast".

V Americe žijící český skladatel Rudolf Friml stal se velice populárním svými operetami, hovícími vkusu amerických milovníků lehké hudby, a menšími pracemi znám je J. S. Zámečník, absolvent pražské konservatoře z Clevelandu, nyní v Hollywood, Calif. Mimo to skoro každý z výkonných hudebních umělců českých a slovenských v Americe má řadu vlastních skladeb.

Z výkonných umělců, kteří sem jako hosté přibyli ze staré vlasti, nejvíce slávy českému jménu dobyli houslový virtuos Jan Kubelík a pěvkyně Ema Destinnová, největší dosud česká dramatická sopranistka, jež tu pobyla od zimy 1908 deset sezón. Hned po nich sluší býti jmenováni tenorista Karel Burián, barytonisté Boža Umírov a Pavel Ludikar, houslisté Jar. Kocián a Váša Příhoda, pedagog prof. Ševčík. Památné bylo tříměsíční turné Pěveckého Sdružení Pražských Učitelů, kteří pod řízením Metoda Doležila od 5. ledna do 21. března 1929 provedli zde 43 koncertů.

Veliký byl a jest počet českých i slovenských hudebníků, kteří se v této zemi trvale usadili. V každém symfonickém orkestru jest jich několik, rovněž v každé dechové kapele, jiní mají hudební školy, jsou sbormistry, varhaníky, pěvci na kůru a pod. Rozsah tohoto památníku dovoluje jenom něco málo zmínek.

V Clevelandu mimo Zámečníka jsou absolventy pražské konservatoře Karel Rychlík a Ed. Krejsa, všichni tři studovali pod Antonínem Dvořákem. Jan Reindl přišel do New Yorku r. 1869 s ruským sborem Slavjanského (zemřel v New Yorku r. 1906). Houslový virtuos a učitel Jos. Horymír Čapek zemřel loni v Chicagu. Jos. J. Kovářík, rodák ze Spillville, Ia., kterého ruský dirigent Safonov prohlásil za jednoho z nejlepších violistů v Americe, dosud člen New Yorské Filharmonie, byl nerozlučně spjat s Dvořákem za jeho amerického pobytu. Václav A. Raboch byl výborný varhaník v New Yorku. Erstové jsou vzácný případ tří generací, absolvovavších pražskou konservatoř: Štěpán Erst vyšel r. 1846 z ústavu toho jako klarinetista, syn Adolf r. 1883 jako zpěvák, vnuk Štěpán Adolf r. 1910 jako pianista. Houslista Viktor Kolář věnoval se dirigentství, nyní je u symf. orkestru v Detroit. Kornetista Bohumír Kryl se svou "band" získal si popularity v četných státech. Z hudební rodiny Ondříčkovy slavný virtuos František navštívil Spoj. Státy r. 1895, houslista Karel žil v Bostoně a nyní je v Kalifornii; houslista Emanuel Ondříček žije na východě. V říjnu 1922 zahájilo činnost New Yorské Smyčcové kvarteto (Otokar Čadek, Jaroslav Šiškovský, Ludvík Schwab a Bedřich Váška), jež dosud působí, České Trio (J. Gregor, Olda Jiroušek a Vladimír Polívka) se rozpadlo, Polívka žije nyní v Praze, první dva žijí v Chicagu. Polívka ze zdejšího pobytu vytěžil svou klavírní suitu "Dni v Chicagu," "Plantážní písně" pro mužský sbor a j. V Chicago Symphony Orchestra je přes tucet Čechů, s koncertním mistrem houslistou J. Weicherem a kontrabasisty Vác. Jiskrou a J. Houdkem v čele. U jiných symf. orkestrů působí kontrabasista Kuchynka, harfista Attl a j. V Chicagu houslista Jiří Hrůša má své smyčcové kvarteto a diriguje svůj žákovský orkestr, dirigent Fr. Kubina řídí Čes. Děl. Pěv. Sbor "Lyru" a Ústřední Pěveckou Jednotu v Chicagu. Ze starších houslistů budiž tež uvedeni Vilím a Machek; dále v Chicagu sopranistka M. Havelková a tenorista A. M. Hess, pianistka paní Ella Správková-Umírovová a varhanistka pí. Čadová-Šoustková; v Los Angeles pianistka Marie Míková a v Akron, O., Antoinetta Machanová. Ze slovenských umělců budiž uveden pianista Vladimír G. Šaško a houslista Papánek v Chicagu, mezzosopranistka Marienka Halamová a houslista Dvonč v New Yorku.

VÝTVARNÁ UMĚNÍ. — O výtvarném umění staré naší vlasti ví Amerika dosud velmi málo. Velké plátno Václava Brožíka "Kolumbus před králem Ferdinandem a královnou Isabellou" je v newyorském Metropolitan Museum of Art a bylo reprodukováno na 5 centové poštovní známce "Columbian issue 1893" v době první světové výstavy chicagské. Alfons Mucha přednášel v Art Institutu v Chicagu, ve kterém pět obrazů z jeho "Slovanské Epopeje", umožněné americkým mecenášem Cranem, bylo vystaveno r. 1920

(také v Brooklyně). Na výstavě v St. Louis r. 1904 čeští umělci byli Americe představeni jen jako "rakouští". Švabinského "Dívka u stavu" zůstala zde, byvši zakoupena do San Franciska, kde krásné to dílo bylo zničeno za velkého zemětřesení a požáru. Grafik T. F. Šimon, jehož lepty první pronikly do Spoj. Států a nabyly zde velké obliby, navštívil tuto zemi na své cestě kolem světa, na podzim 1926, a vytvořil pak celou řadu barevných leptů amerických. Zkušenosti své popsal v knize "Listy z cesty kolem světa" (Praha, Otto, 1928), v níž je řada amerických kreseb. Grafik V. Preissig žil několik let v Bostoně, nyní se vrátil do Čech. Jinak z výstav tu a tam pořádaných pozná Amerika občas něco českého, ale řádné představy o českém výtvarném umění dosud nemá.

Z českoamerických výtvarníků Emanuel V. Nádherný byl 25 let členem illustračního štábu světového listu New York Herald. Rudolf Růžička v New Yorku dobyl si zvučného jména jako mistr dřevorytu. Také Newyorčan J. C. Vondrouš vytvořil krásné lepty. V New Yorku žije sochař Jos. M. Korbel, od něhož je v Racine, Wis., pomník Karla Jonáše. V Chicagu byla vždy dosti velká obec výtvarnická. Malíři Aug. Petrtyl, Jarka Košař, Oldřich Farský, dále profesoři v chicagském Art Institutu, malíř A. Štěrba, sochař Albín Polášek, od něhož je výborný "Rozsévač" v Art Institutu, "Hudba" před Orchestra Hall a "Matka" na Čes. Nár. Hřbitově, a grafik K. A. Wilimovský; výborný krajinář je Rudolf F. Ingerle, z mladších buď'tež uvedeni malíř Čestmír J. Svoboda, od něhož je obálka tohoto památníku, malíř Jos. Tománek, vyzdobivší dvoranu Sokola Slávského, Fr. J. Gavencký, sochař Ant. Vožech, který pro Čes. Nár. Hřbitov vytvořil poprsí Wilsona, Masaryka a Čermáka, dále Froula, Behenský, Rudolf, z nejmladších Ropp, Větr, Buchta, Brožek, Sahula a jiní; z českých architektů vynikli Dibelka, Randák, Kálal, Mrázek a j.

PÍSEMNICTVÍ. — O českém a slovenském písemnictví ví Amerika pohříchu nejméně. Nahlédneme-li do důkladné "Bohemian Bibliography" manželů Čapkových (New York, Revell Co., 1918) a doplňku jejího v tomto Památníku od paní Čapkové, vidíme, že z velkých našich básníků a spisovatelů bylo přeloženo uboze málo. Nebylo žádného Američana, který by se byl naučil těžké pro něho češtině tak dobře, aby z ní mohl překládati, a my přistěhovalci, zabraní na jedné straně existenčním bojem a na druhé straně drobnou prací pro udržení českého jazyka a života v této nové vlasti, neměli jsme na to času. Teprve po válce v Anglii se objevují překladatelé z češtiny a zde v Americe počíná se druhá generace zajímati o tuto práci (viz Ginsburgovy překlady v bibliografii paní Čapkové). Karel Čapek svým dramatem "R. U. R.", v Anglii i zde v Americe s velkým úspěchem hraným, obohatil anglický jazyk o nové slovo "the robot".

Z českých spisovatelů, kteří nějaký čas pobyli ve Spoj. Státech, sluší hlavně uvésti Jos. V. Sládka, Pavla Albiriho, V. A. Junga a Jos. Macha. Básník Sládek pobyl tu dva roky a v zimě 1868-69 na farmě moravského osadníka Nechuty-Trávníčka v Caledonii u

Racine, Wis., tehdy ještě v pralese, přeložil znamenitě Longfellowovu "Píseň o Hiawatovi" (definitivní třetí překlad vydal Sládek u Otty 1909). Albieri (Jan Mucek) přibyl do Ameriky 1889, roku 1895 byl tajemníkem Národopisné výstavy v Praze, ale po 2 letech se zase vrátil do Spoj. Států a v říjnu 1901 byl usmrcen vlakem v Texasu. Americkou látku mají jeho novelly "Nevěsta za 50 dollarů" (1897), "Z amerických toulek" (1898) a j., jež však často hrubě zkreslují skutečnost. Totéž platí o Jungově "Na prahu Nového Světa". Mnohem lepší je jeho "Rodina Petra Běla" (obé Praha, "Čas" 1903). Jung přišel do Ameriky 1881, žil v Omaze, Wilber a Cedar Rapids dvacet let a vrátil se pak domů (skonal jako prof. Obch. Akademie v Plzni). Důležité je, že jeho skvělý překlad Puškinova "Oněgina" vznikl zde v Americe (1. vyd. 1892, Praha, Otto; třetí definitivní vydání tamže 1919, čtvrté s ruštějším titulem "Jevgenij Oněgin"). Jos. Mach vydal zde verše "Na obou polokoulích" (v Chicagu 1918, knihkupectví "Spravedlnosti"); po válce vstoupil do služeb ministerstva zahraničí a žije nyní v Praze. Také Jan Havlasa a Karel Horký pobyli zde nějakou dobu.

Z Čechoameričanů každý, kdo působil při novinách, napsal nějaké verše. Z těch, kdo horlivěji zabíhali na Parnas, sluší uvésti aspoň Jana V. Čapka, Bartoše Bittnera, Aloise Jandu, Jarku Košaře, J. Orta, Ferd. L. Musila, kněží Jana Vránka a Jana Št. Brože, A. Ječmínka-Hrázeckého. Z literátů, kteří psali prosou, od malé povídky po větší romány, sluší jmenovati F. J. Škalouda, J. A. Trojana, Otokara Charváta, Harrise Zachara (V. Minibergra), J. S. Zemana a nejplodnějšího ze všech, R. Jar. Pšenku, jehož povídky a romány vycházejí i v Čechách.

Tomáš Čapek v New Yorku je historikem české Ameriky. Jeho obsažná díla, v angličtině "The Čechs (Bohemians) in America" (New York, 1920, 278 stran) a v češtině "Naše Amerika" (Praha, 1926, 636 stran), jsou hlavními zdroji správné informace o Češích a Slovácích ve Spoj. Státech. K nim druží se jeho práce o počátcích české immigrace, o prvním půlstoletí českého tisku v Americe a záslužná bibliografie všech Bohemik v angličtině. Dr. Jar. E. S. Vojan vydal v Chicagu r. 1911 "Českoamerické Epištoly", v nichž probral hlavní českoamerické otázky. "Kulturní přínosy Čechů do Ameriky" napsal nedávno Dr. A. J. Žižka, O. S. B. Také Jos. Jiří Král vydal několik menších spisů.

V celé řadě měst amerických založeny byly ochotnické spolky a pěvecké sbory. Ochotnictví počalo "besedami", první byli St. Louiští na jaře 1859, pak ve Wisconsinu Racinští 14. října 1861. V Chicagu ochotnictví zahájeno 22. února 1863 veselohrou "Pan strejček" od Benedixe. Clevelandští počali 16. listopadu 1863, v New Yorku roku následujícího. Z pěveckých sborů nejvýše se vyšinul Český Dělnický Pěvecký Sbor (založen 19. prosince 1890), který se spojil s "Lyrou" 28. prosince 1919; provedl dva letní koncertní zájezdy do Čech, 1928 a 1932. První stálé divadlo v Chicagu zahájeno bylo divadelní společností Františka Ludvíka 30. dubna 1893, v roce první výstavy, v divadle Haymarket Kolárovou "Královnou Barborou"; po smrti řed. Ludvíka byla ředi-

telkou "Ludvíkovců" jeho choť Bohumila Ludvíková, loni zesnulá. Mimo Chicago jsou pouze ochotnická divadla. Slovenšti ochotníci v Chicagu provedou letos ve výstavním týdnu Stodolovo drama "Král Svatopluk", čeští spojení herci Želenského "Rebelantskou krev."

Jediným spolkem v Americe v dnešní době, který sdružuje místní české a slovenské hudebníky, malíře, sochaře, architekty, herce, literáty a novináře, jest Český Umělecký Klub v Chicagu, založený v lednu 1912 (první předseda Dr. Vojan). Klub uspořádal již řadu velkých koncertů (Příhodův, Ludikarův, Umirovův a j.) a pět výstav obrazů a plastik svých členů.

Zbývá ještě film. Rudolf Myzet, filmový herec, do československé šestnáctky, působící dnes v hollywoodských atelierech, počítá sebe a další herce Jana Petra, Ottu Lederera, Roberta Rose, Helenu Bendovou a Geraldinu Dvořákovou, skladatele Frimla a Zámečníka, sochaře Cyrila Jurečku, výrobního managera produkce Pavla Kohnera, malíře Ludvíka Leo, Fr. V. Čáku, Fr. Drdlíka a Jirku Strimpla, kameramana Fr. Povolného a artistického ředitele Fred M. Sršně. Fr. Lederer po silném hereckém úspěchu v New Yorku natáčí právě v Hollywoodu svůj první americký film.

DVOŘÁK DIRIGUJE SVÉ SKLADBY O "ČESKÉM DNU" 12. SRPNA 1893.
Současná kresba Em. V. Nádherného.

ČESKOKATOLICKÉ OSADY NA VÝSTAVĚ POKROKU STOLETÍ.

NAPSAL REV. A. J. ŽIŽKA, O. S. B., PH. D.
Profesor kolleje sv. Prokopa, Lisle, Ill.

ČESKOKATOLICKÉ osady v Americe vítají s radostí Výstavu Století Pokroku. S odůvodněnou hrdostí předvádějí tu obraz života a přehled stánků osvětové činnosti, jakož i řady svých příslušníků.

Tento přehled má zobraziti, jakých výsledků se náš katolický tábor v Americe domohl, jak obohatil americký národ a jak zvelebil svoji novou vlast, — jak přispěl k jejímu pokroku. Nejen že s hrdostí pohlíží na vykonané dílo tří čtvrtí jednoho století, ale i vděčně a s radostí pohlíží na to, jak na světové výstavě v Chicagu vystupuje po boku národů ostatních svobodný národ a samostatný stát československý, na jehož vybudování měl čestný podíl.

A tak při třetím vystoupení na světovém foru (po prvé na Výstavě Kolumbijské r. 1893 v Chicagu a po druhé na Národopisné výstavě r. 1895 v Praze) předvádí česká katolická Amerika výsledky osmi desítiletí v blahém vědomí vykonaného díla a plesá nad změnou v světovém postavení otčiny a otcovského národa. Jest tu nová naděje, že obnovená samostatnost rodné vlasti pozvedne svobodný národ k výšinám zlaté doby za vlády Otce vlasti, Karla IV. Kéž by rozkvět, jakému se těší svatováclavské dědictví v Americe, byl toho předzvěstí!

Kdyby bylo možno přenésti všecky českokatolické osady na jedno místo, všechny chrámy, školy, besední domy a residence učitelského personálu, a kdyby bylo možno shromážditi kolem těchto chrámů a škol veškeren český lid, který pravidelně v neděli a o svátcích se v nich vystřídá, a všechno žactvo, které je navštěvuje, byla by to velkolepá výstava sama o sobě. Plocha Výstavy Století pokroku by jistě nepostačovala. Bylo by to město kostelů, škol a řeholních obcí. Představte se 350 kostelů, velkých rozměrů i malých, 100 škol, skupiny budov vyšších učilišť, obytné budovy učitelských sborů! Představte si ten na 200,000 čítající tábor v mohutném průvodu, — jaká by to byla imposantní manifestace a přehled!

Výstavnost chrámů by jistě každého překvapila. Mezi řadami venkovských kostelíků byste spatřili výstavné chrámy jako katedrály s vysokými věžemi a báněmi.

Městské osady v Chicagu, Clevelandu, St. Louis, Baltimore, a venkov jako Nová Praha, Minn., Wahoo, Nebraska, Brainard,

Nebr., Protivín, Iowa, Granger a West, Texas, mají opravdu velechrámy na americké poměry. Vynikají architektonickou dokonalostí a bohatou výzdobou. Jaká umělecká díla z oboru sochařství, malířství a ornamentiky jsou tu nashromážděna! Jen letmo tu upozorňujeme na několik vzácných příkladů: chrám sv. Prokopa v Chicagu a Clevelandu, sv. Václava v Baltimore a v Clevelandu, sv. Jana v St. Louis, Panny Marie svatohorské v Ciceru, a Bl. Anežky České v Chicagu. Takovéto podniky vyžadují od jednoho do dvou set tisíc a více dollarů.

Rovněž i školní budovy se tu representují důstojným způsobem. Opět letmo tu poznamenáme z význačnějších: Škola Panny Marie Lurdské a sv. Prokopa v Clevelandu, sv. Václava, Baltimore, ssv. Cyrilla a Methoda a Bl. Anežky České v Chicagu, Panny Marie svatohorské v Ciceru, Ill., dále školy v Protivín, Iowa, Dwight, Nebr., West a Shiner, Texas. Jako koruna školského systemu vynikají česká vyšší učiliště jak svou výstavností, tak svým školským postavením a uznáním od universit i těles vzdělavacích v Americe: jsou to náš Seminář sv. Prokopa a Kollej sv. Prokopa v Lisle, Akademie Bož. Srdce v Lisle, Akademie Notre Dame v Omaze a Akademie sv. Ludmily v Shiner, Texas, dále humanitní ústavy: sirotčinec sv. Josefa v Lisle a Domov sv. Benedikta pro starce a stařeny v Chicagu.

Stejně zajímavou prohlídkou by byl manifestační průvod katolického tábora. Z osadních škol by tu přecházel průvod 21,000 žáků s dalšími 5,000 z nedělních škol, doprovázen zástupem 500 ctih. Sester učitelek v řeholních hávech. Mohutný zástup kolem 170,000 dospělých by byl doprovázen 350 duchovními, z nichž tři v hodnosti papežských komoří: msgr. I. Kestl, J. Dudek, V. Mlejnek a dále pět v hodnosti papežských prelátů: msgr. E. Bouška, P. Červený, J. Hroch, J. Pivo, J. Pelnář; v hodnosti apoštolského protonotáře msgr. Alois Klein, dále opat českého kláštera sv. Prokopa v Lisle, Ill., nejdp. Valentin Kohlbeck, O. S. B., D. D., a J. E. nejdp. Ludvík Kučera, D. D., biskup lincolnský v Nebrasce, a J. E. nejdp. biskup Emanuel Ledvina, D. D., z Corpus Christi, Texas.

Dějinný vývoj. — Utěšený stav a početní i kulturní mocenství české katolické strany v Americe jest jistě ku cti nové i staré naší vlasti. Uváží-li se, jak velký finanční obnos představuje vybudování a udržování českých osadních škol, chrámů a povšechná kulturní činnost, — a uváží-li se, jaké překážky se musely překonati, tu věru se plně osvědčuje rčení, že v Americe jest všecko možné.

Největší překážkou byla vlastní nepřipravenost českých přistěhovalců pro tak důležité poslání, jakým bylo organizování strany, zakládání společenských středisk, budování škol, kostelů,

besedních a obytných domů. Takové úkoly byly ve staré vlasti vyhrazeny vládě, císaři a vrchnostem-patronům. Vzíti na sebe tento úkol a zachovat společenský řád na náboženském podkladě a podvolit se církevní autoritě z pouhé dobré vůle, nebylo pro české vystěhovalce tak snadné. Vpraviti se do tak neočekávaného postavení v Americe, v zemi svobody bez ustáleného společenského pořádku, a překonati četné překážky, vyžadovalo velkou míru obětavosti.

Postup práce katolické strany byl po léta zatížen nedostatkem katolického tisku. Roku 1867 byl učiněn první pokus vydávati katolické noviny, a po jejich zaniknutí počal r. 1872 vycházeti v St. Louis "Hlas". Denník "Národ" a polotýdenník "Katolík" začaly vycházeti až r. 1893 v Chicagu. Ku sloučení katolických spolků v Jednotu došlo r. 1877 rovněž v St. Louis, Mo.

První českokatolické osady byly založeny v letech 1854-7. Tak v St. Louis osada sv. Jana Nep. založena r. 1854 důst. p. J. Lipovským, stejného roku založena osada sv. Václava v Greenstreet, Wis. (blíže Kellnersville), r. 1856 založena osada sv. Václava v Nové Praze, Minn., sv. Václava ve Spillville, Ia. a Panny Marie (Hostýn) v Plum, Texas.

Od r. 1860—70 založeno již více osad, jmenovitě v Chicagu sv. Václava 1863, v Clevelandu sv. Václava 1867. Do r. 1870 duchovní péči o české vystěhovalce vedli Redemptoristé Beránek a Urbánčík a kněží Josef Malý, A. Krásný, Jos. Hessoun a Jos. Molitor. Po r. 1870, kdy přijíždělo více krajanů, založeny samostatné české farnosti v Baltimore, Md., v New Yorku a další osady v Clevelandu a Chicagu. Postupně se tak stalo v středozápadních státech Iowě, Minnesotě, Wisconsinu, Nebrasce, Texasu a Kansasu.

Ovšem, nežli si založili osady, navštěvovali kostely jiných národností. Tak v New Yorku přináleželi do osady Holy Redeemer, pod správou OO. Redemptoristů; v Clevelandu chodili do osad německých sv. Petra a později sv. Josefa; v Chicagu do osady sv. Josefa na severní straně a sv. Petra na Polk ul. Kalendář "Amerikán" z r. 1884 píše, jak se seznamovali v těchto osadách: hleděli do knížek modlících, zdali mají české, a když poznali krajany, podali si ruce a vyšedše z kostela, seznamovali se.

Podle rejstříku v kalendáři "Katolík" počítá se českých katolických osad 268 a smíšených 156. Při 121 osadách jsou denní školy, do kterých chodí 21,276 dětí. V těchto osadách v duchovní správě a na školách působí 350 kněží a na 500 řeholních učitelek. Největší počet žactva osadních českých škol jest v Texasu 4,534, v Illinois 3,461 a v Ohio 3,019. Některé osady mají též dvouleté

obchodní školy nebo nižší i úplnou vyšší školu (junior a senior high school, Cedar Rapids, Protivín, Iowa, atd.).

Kulturní a národní význam českých katolických osad. — Pro budování uspořádané společnosti a pro udržení národního vědomí mezi krajany mají českokatolické osady velmi hodnotný vliv. Uváděti v pohyb tak vyspělý společenský pořádek, jaký zavládal v rodné vlasti, mělo pro americké prérie a nově budovaná města velký kulturní význam.

Pěkně to vyslovil kněz-pěvec Nebrasky, Jan Štěpán Brož, v básni "Čech farmář":

> "Ty milé české školy, české boží chrámy
> zde naše ideály podporují krásné,
> jsou zárukou, že svatá víra naše s námi
> v hrob neklesne a mateřská řeč nevyhasne."

V těchto osadách se udržuje rodové a národní vědomí sounáležitosti s českou Amerikou a otčinou. Společně se pořádají náboženské, občanské i národní oslavy (svatováclavské, Washingtonovy, Lincolnovy slavnosti, český den a podobné manifestace).

Jest pamatováno na lidovou výchovu i mimo náboženské úkony a jsou občas pořádány české kursy pro učitelstvo, literární besedy a kursy rekreační pro vůdce mládeže. Takové podniky jsou vedeny členy fakulty kolleje sv. Prokopa pod záštitou Nár. Svazu Českých Katolíků.

České katolické osady budou vždycky mocnou oporou společenského řádu amerického národa a jistě že na dlouhá ještě léta udrží sounáležitost s českou Amerikou a Československem. Výstava Století pokroku kéž povzbudí tuto dobrou snahu!

(K úplnějšímu poznání českokatolických osad se doporučují následující prameny: Kalendář Katolík, Chicago; Kalendář Hlas, St. Louis; Dějiny českokatolických osad, J. Houšť; Dějiny Čechů amerických, Jan Habenicht; Naše Amerika, T. Čapek; Kulturní přínosy Čechů do Ameriky, A. Žižka, O. S. B.; dále časopisy Národ, Katolík, Hlas a různé věstníky osad a spolků.)

ČEŠTÍ EVANGELÍCI

Sepsal Rev. J. F. ŠEFL

JEDNOTLIVÉ evangelické rodiny se v Americe nalézaly ještě před Revoluční Válkou. Moravští Bratří z Ochranova (poněmčelí) pracovali jako missionáři ve východních státech již počátkem 18. století. České Evangelické sbory byly zakládány až teprve kolem roku 1850. První známé sbory byly utvořeny v Texasu, kde se později organisovaly a dosud existují pod jménem "Jednota Česko-Moravských Bratří". Toto jest jediné evangelické těleso v Americe, které se skládá výhradně z Čechů a je neodvislé od amerických církevních těles. Skládá se z 24 sborů a stanic, 1600 členů, 20 nedělních škol, kterým slouží 6 kazatelů.

Ostatní čeští evangelici se po většině spojili s americkými církvemi, které v mnohých případech byly a dosud jsou jejich morální i finanční oporou. Největší počet českých evangelíků se hlásí k denominaci presbyterní. Tato církev má svoji Středo-západní a Jiho-západní českou presbyteř a pak několik sborů náleží k presbyteři Pittsburské. Početně si stojí asi následovně: 50 sborů, 13 misijních stanic, 3500 dospělých členů, 49 nedělních škol s 4500 žáky, 33 farářů a 11 misijních pracovníků. Nutno podotknouti, že člen u evangelických církví je pouze ten, kdo se dobrovolně přihlásil a při veřejném shromáždění za člena byl uveden. Nejzaslouženějšími vůdci českého presbyterianismu v Americe jsou zesnulý Dr. V. Písek, Dr. F. Pokorný, Dr. J. Břeň, Dr. V. Losa, redaktor Křesťanských Listů, Dr. J. Křenek, prof. A. J. Koukol a zesnulý Dr. V. Vaněk.

Kongregační denominace počala působit mezi Čechy v roce 1882 v Cleveland, Ohio, pod vedením Dr. H. A. Schaufflera, Američana, který po 10 let misijně pracoval v Čechách. Práce úspěšně pokračovala až do Světové Války, kdy církev měla 11 sborů, asi 1000 členů, 13 nedělních škol s 1250 žáky, kterým sloužilo 10 farářů a 2 misionáři. Mezi Američany pronikla založením slovanského bohosloveckého oddělení při Oberlinské koleji v Ohio, které řídil zesnulý prof. L. F. Miškovský, a pak postavením Shaufflerovy Misijní Školy v Clevelandu. V Chicagu rozvinul činnost neobyčejný muž, Dr. E. A. Adams, který začal kázati a Čechy shromažďovati v roce 1884. Zorganisoval církev v roce 1888 a postavil kostel, který nazval Betlém podle kaple Husovy v Praze. V Clevelandě se stal vůdcem práce Rev. Jan Průcha. Oba tito muži měli velký vliv na mládež, takže velký počet českých předáků jim vděčí za své postavení.

V roce 1884 asi 100 Čechů, kteří navštěvovali německý a anglický methodistský sbor v "České Plzni" chicagské, pod vedením p. F. Hrejsy, pozdějšího kazatele, se sorganisovalo v První česko-bratrskou methodistskou církev. Tato církev se stala matkou českého protestantismu v Chicagu a svou činnost rozšířila do mnoha

států. Utvořilo se celkem 23 sborů a 1 stanice s 1400 dospělými členy, 18 nedělních škol s 2200 žáky. Práce je vedena 16 kazateli a 6 missionáři. Do nedávna Methodisté vydržovali slovanské oddělení Koleje v Berea, Ohio, a McCrum misijní školu v Uniontown, Pa. Vydávali dva časopisy, Křesťanský Posel a Život. Mimo Rev. F. Hrejsy se o práci zasloužili Rev. V. Loužecký, Fr. Pelikán, Rev. J. Mišička a Rev. A. Nagay, vydavatel slovenského Kresťana.

Baptisté začali práci mezi Čechy v Chicagu v roce 1888 a první sbor organisovali v roce 1896. Z malých počátků práce rostla až nyní početně převyšuje aspoň v Chicagu své předchůdce. Baptisté nyní mají asi 20 českých a slovenských sborů s 2200 dospělými členy. Nedělních škol je 22 a žáků 3000. Práci vede 14 kazatelů a 7 misionářů. Rev. J. Kejř, zesnulý prof. V. Králíček a Rev. V. Hlad se nejvíce zasloužili o rozmach této práce. Denominace vydává měsíčník Pravda, vydržuje starobinec v Nové Praze, Minn., a podporuje několik misijních stanic v Československu.

Již po delší dobu je neoficielním mluvčím za české evangelíky v Americe Husova Jednota, mezidenominační sdružení evangelických církví, se sídlem v Chicago, Ill. Chicagští kazatelé v Husově Jednotě jsou: V. Kejř, předseda, V. Dudycha, taj., F. J. Závodský, C. A. Chval, E. Čatloš, J. Hadraba, V. Shuldes, V. Fort a pisatel tohoto článku, J. F. Šefl. Čeští evangelíci se snaží upřímně a obětavě udržeti a rozdmýchati plamen čistého učení Ježíšova a nezlomného přesvědčení husitských a česko-bratrských předků.

DOMOV NA ČESKÉ FARMĚ (NORTH DAKOTA).

SLOVENSKÍ EVANJELICI-LUTERÁNI V SPOJENÝCH ŠTÁTOCH AMERICKÝCH

REV. JÁN S. BRADÁČ

MEDZI slovenskými protestantami najsilnejšou a najpočetnejšou zložkou sú bezotázne slovenski evanjelici augsburgského vyznania luteráni. Tak tomu bolo a je až po dnes v ich rodnej vlasti, na Slovensku, a tak tomu je aj tu v Amerike. Slovenský národ priznával sa k cirkvi obnovenej Reformáciou už za časov Lutherových, a bol čas v dejinách nášho národa, keď temer celé Slovensko kloniło sa k učeniu evanjelickému. Celý náš slovenský život točil sa zvlášte tu v Amerike okolo cirkevných sborov, a boly to naše slovenské cirkvi, v ktorých sa do značnej miery sústredňovalo všetko snaženie sa nášho vysťahovaleckého ľudu slovenského. Na cirkevnom poli docielili Slováci najväčších očividomých a nás reprezentujúcich úspechov, ktoré nám vydobyly úctu aj amerického ľudu a jeho verejnosti.

Keď hnaní žitia nevoľou začali sa naši otcovia sťahovať do Spojených Štátov, znali už vopred, že prichádzajú sem do zeme úplnej náboženskej slobody, a preto už aj po tejto stránke stávala sa im Amerika zemou príťažlivou, do veľkej miery zemou svojskou. Imigrácia rástla s roka na rok a postupne naberala značných rozmerov. Medzi prvých slovenských evanjelikov-luteránov mohli by sme počítať tých, ktorí sem prišli zvlášte z východných žúp okolo rokov 1880 a usadili sa vo Freeland, Pa., Streator, Ill., Nanticoke, Pa., Mahanoy City, Pa. a v Minneapolis, Minn. Ako v zemi úplnej náboženskej slobody, zaručenej všetkým jej obyvateľom v najvyššom ústavnom zákone, v takzvanej Konštitúcii, mohli sa tu naši otcovia slobodne a volne rozvíjať, konať svoju náboženskú a misijnú činnosť, zakladať cirkevné sbory, stavať chrámy a školy, takže po uplynutí niekoľkých krátkych rokov pionierstva stretáme sa tu už s mnohými jednotlivými, pekne napredujúcimi ev. lut. sbormi. Z počiatku nebolo medzi pozakladanými sbormi žiadneho viac-menej organizačného spojenia, a nie sa tomu čo diviť, keď považime, že cirkev úradná v bývalom Uhorsku nepreložila ani len krížom slamy, aby sa bola postarala duchovne o tých, ktorí pre nedostatok a biedu museli si hľadať lepšieho prístrešia a domoviny za morom. K združeniu sa jednotnému a organizačnému, s určitým stanoviskom vo viere a správe, došlo až hodne neskoršie.

Na teraz združení sú slovenski evanjelici-luteráni vo dvoch cirkevných všeobecných synodálnych telesách. Najstaršou a najväčšou cirkevnou organizáciou je *Slovenská Evanjelická Luteránska Synoda v Spojených Štátoch Amerických* so sídlom vo Whiting, Indiana. Synoda táto bola založená v cirkvi Sv. Petra v Connesville, Pa., dňa 2. septembra, roku Pána 1902. Prvé kroky k jej

založeniu boly podujaté ešte v roku 1894 v Mahanoy City, Pa. a definitívne predpráce boly urobené na troch pastorálnych poradách, z ktorých prvá sa odbývala vo Wilkes-Barre, Pa., druhá a tretia v Braddock, Pa. dňa 4. júna 1902. K založenej Synode hlásili sa pôvodne všetci vtedajší slovenskí kazatelia a jestvujúce cirkevné sbory bez malej výnimky. Prvým predsedom Synody bol dvjct. p. Dániel Z. Lauček a zápisníkom dvjct. Dragotín Kvačala.

Svoju najväčšiu *činnosť* vyvinula Synoda doposiaľ na poli *domácej misie.* Táto jej práca záležala a záleží hlavne v tom, aby slovom Božím a sviatostiami zaopatrila všetok náš drahý slovenský evanjelický ľud, aby ho shromaždila a sriadila v jednotlivé cirkevné sbory, a kde toho vyžaduje potreba, aby tam pomáhala aj finančne. V posledné časy postarala sa čiastočne, hoci aj nedostatočne, aj o náš slovenský ľud v Kanade. Aby naši bohoslovci ovládali aj reč ľudu, a aby, dokiaľ je len možné, kázali slovo Božie a účinkovali po sboroch v reči slovenskej, o to je tiež postarané. Čo sa týka rečovej otázky, tá je ešte v našich kruhoch nie tak akútna, ako snáď medzi inými národami, lebo medzi nami užíva sa ešte v prevážnej väčšine a miere reč otcov, reč slovenská. Naše deti sú ešte až podnes vyučované náboženstvu prostredníctvom reči materinskej, slovenskej, len kde toho vyžaduje nevyhnutná potreba užíva sa aj reč zeme, reč anglická. Po tejto stránke, musí každý nepredpojatý pozorovateľ priznať, že sú to a boly to naše ev. lut. cirkvi, ktoré tu v Amerike predĺžily v značnej miere náš slovenský život. Na sbieranie potrebných prostriedkov pre dobročinné a misijné ciele má Synoda založené isté fondy, do nichž pravidelne prispievajú jednotlivé sbory podľa ustáleného rozpočtu-budgetu. Synoda má aj na Slovensku krásny nepohnutelný majetok, slúžiaci misijným cieľom, ako aj ideálny pozemok pre nádejný slovenský evanjelický Sirotinec v Cleveland, Ohio.

Úradným orgánom Synody je "Svedok", časopis, ktorý vychádza riadne dvakrát do mesiaca už za dobu dlhých 27 rokov. Pre deti a mládež vydáva časopis "Mladý Luterán".

Štatistika Synody je nasledovná: Synoda má 36 riadnych ordinovaných kazateľov, 5 riadne povolaných učiteľov, 54 cirkevných sborov, 10 misijných stanic, 14,459 duší, 2,313 žiakov. Úhrnná cena cirkevných majetkov je $1,595,800.00. Po jednotlivých sboroch sú pozakladané spevokoly, ženské dobročinné krúžky, mužské spevácke sbory a Slovenská Lutherová Liga, organizácia to mladých ľudí.

Terajší úrad Synody je nasledovný: Rev. Ján S. Bradáč, predseda, Rev. Jozef Kuchárik, podpredseda, Rev. Pavel Rafaj, zápisník, pán Ján Chovan, pokladník a pán Andrej Socha, účtovník, Rev. Andrej Dániel, správca knihkupectva.

Druhou cirkevnou organizáciou slovenských evanjelikov-luteránov je *Slovenská Ev. Lut. Synoda Sion* so sídlom v Newark, N. J.

Po ukončení svetovej vojny tí americkí slovenskí evanjelickí aug. v. kazatelia, ktorí nemali svojské, slovenské cirkevné združenie, usnesli sa na poradnej schôdzi, vydržiavanej dňa 23. apríl'a 1919 v Johnstown, Pa., že v kruhu Spojenej Luteránskej Cirkvi v Amerike sriadia sa v slovenské cirkevné teleso. Následkom tohoto usnesenia svolali schôdzu zástupcov cirkevných sborov a kazateľov, na deň 10. a 11. júna 1919 do Braddock, Pa. Na tejto schôdzi bolo založené výšmenované cirkevné teleso pod menom "Slovenská Evanjelická Luteránska Synoda Sion Spojenej Luteránskej Cirkvi v Amerike".

Ako to i jej meno ukazuje, Synoda Sion je jednou zložkou toho telesa celocirkevného, ktoré je známe pod menom "Spojená Luteránska Cirkev v Amerike", a ktoré pod týmto menom bolo sriadené v roku 1917-tom pri 400 ročnej pamiatke Reformácie.

Synodu Sion tvoria slovenské evanjelické-luteránske sbory a kazatelia bez zemepisného obmedzenia na základe rečovej spolupatričnosti. Riadne služby Božie sú vydržiavané po všetkých sboroch Synody v reči slovenskej a dľa ustáleného agendálneho poriadku ev. a. v. cirkvi na Slovensku. Miestami pre mládež, a kde toho okolnosti zvlášte vyžadujú, vykonávajú sa služby Božie v anglickom jazyku. Školská náboženská výchova dietok a príprava ku konfirmácii vedené sú vo všeobecnosti po slovensky. Cirkevná mládež je združená v rôznych krúžkoch, (Lutherová Liga, Spevokoly atď.), v ktorých sa pestuje a vychováva ako v náboženskej, tak aj v národnej a spoločenskej spolupatričnosti.

V slovenskej reči vydáva samostatne cirkevný mesačník "Sion". Vydala "Biblické Deje" od Rev. L. Novomeského a "Pamätník Dr. Ramera" od Rev. J. Bódyho, ako tiež aj viaceré brožúrky a Biblické obrázky so slovenským textom. Udržiava synodálne knihkupectvo, v ktorom má na sklade slovenské náboženské knihy.

Na tento čas pozostáva z 23 synodálnych cirkevných sborov, z 5 sborov samostatných, obsluhovaných kazateľmi Synody a zo 7-ich diasporálnych miest, ktoré obsluhuje synodálny misionár.

Synoda vydržiava valné shromaždenie každý rok, na ktorom si obnovuje synodálny úrad. Na tento čas účinkujúci úradníci sú: Rev. Gustáv J. Čerňanský, predseda, Rev. Andrej M. Brndiar, tajomník, Rev. Andrej B. Svaško, pokladník a Rev. Jozef Abraham, správca knihkupectva. (Touto stať'ou o Synode Sion poslúžil nám Rev. Ján Bódy.)

Slovenskí evanjelici-luteráni sú usadení najpočetnejšie v štáte *Pennsylvanii,* no roztratení sú po všetkých temer štátoch Unie. Po Pennsylvanii je ich najviac v Illinois, v Ohio, v New Jersey, v New York, vo Wisconsin, v Minnesote, v Indiana, v Michigan, v Connecticut atď. No, sú osadení aj v Texas, vo Floride a tiež aj v d'alekom Colorado a v Californii. Na Chicagskej okolici býva ich snáď najviac kompaktne a tvoria tu spoľahlivú a dôležitú zložku aj v živote národnom, spolkovom a spoločenskom.

ČESKÉ SVOBODOMYSLNÉ ŠKOLY A SPOLKY V AMERICE

ŠKOLY. — Čeští vystěhovalci, kteří poznali, že rodinná výchova není s to, aby v záplavě cizí řeči a kultury udržela znalost češtiny u dětí v této zemi narozených a vychovaných, začali zakládat už v druhé polovici minulého století malé, prosté české školy. Tyto byly zakládány ve všech místech, kde zakotvily české podpůrné spolky, byly vydržovány z dobrovolných ročních příspěvků svobodomyslných podpůrných spolků, mužských i ženských, a spravovány skupinami zástupců, t. zv. patronáty. Prvními učiteli těchto škol byli často prostí dělníci, kteří po lopotné týdenní práci učili v neděli mládež v Americe zrozenou česky číst a psát.

Vzrůstem přistěhovalectví mohutněly české osady, nastal rozmach svobodomyslných podpůrných spolků bratrských i sesterských, jež si uložily za povinnost morální i hmotnou podporu českého svobodomyslného školství. Stavěly se spolkové budovy, v nichž bývalo obyčejně také vykázáno místo české škole, čímž byla budova zproštěna placení daní. Za učitele byli zjednáni krajané, kteří přijížděli z Čech, obyčejně inteligenti, kteří si vyučováním v českých školách přivydělávali, než se domohli výnosnějšího postavení. Učitelské platy byly z počátku nepatrné: ještě r. 1906 platilo se za 5 hodin týdně pouhých $12.00 měsíčně.

Ve velkých střediscích československého živlu byly postupem doby utvořeny z jednotlivých patronátů samostatné sbory, jež měly na starosti správu škol. Jsou to hlavně: Sdružení Čes. svob. škol v Chicagu, v Clevelandu a v New Yorku. Nejvíce českých škol má Chicago, po něm následuje Cleveland a pak New York. Mimo to jsou české školy také v jiných menších i větších městech, kde jsou početnější české osady, na př. v Cedar Rapids, Ia., Detroit a Flint, Mich., St. Louis, Mo., Racine a Milwaukee, Wis., Baltimore, Md. a j.

Sdružení českých svobodomyslných škol v Chicagu ustavilo se r. 1912. Do té doby nebylo zvláštních požadavku kvalifikace učitelu. Sdružení položilo určitý požadavek, že učitel musí býti absolventem 6. třídy reálky nebo gymnasia, což se později poněkud snížilo. Učitelský sbor vypracoval pro všecky školy v Chicagu a okolí jednotnou osnovu a sestavil učebnice, jež odpovídají americkým poměrům a mentalitě zdejší mládeže daleko lépe než učebnice, objednávané ze staré vlasti.

Světovou válkou nastalo nové období českého života v Americe. Brány Spojených Států se stále těsněji zavíraly přistěhovalectví, podpůrné jednoty, Sokolstvo, vzdělávací spolky, vše, co poskytovalo hmotnou i mravní podporu českému svobodomyslnému školství, prožívalo těžkou krisi. Členstva ve spolcích ubý-

valo, nastal i úbytek žactva v českých školách. Fondy, jež spolky dříve štědře poskytovaly, musely být opatřovány různým způsobem, na př. pořádáním divadel, zábav, sbírek. V posledním desetiletí bylo nutno upraviti znovu učební osnovu v tom smyslu, že veškeré požadavky byly značně sníženy. Příliv žactva, jež si přinášelo znalost češtiny, ustal téměř nadobro, v rodinách se začalo mluvit mnohem více anglicky, do škol vstupovaly děti rodičů, zrozených v Americe, a při vyučování druhé generace nastala potřeba vycházeti z poznatků, jichž dítě nabylo ve škole anglické.

Dnes je v Chicagu 21 českých svobodomyslných škol, v nichž vyučuje 22 učitelů a učitelek. Denní školy, v nichž se učí po skončení vyučování v anglických školách, jsou nyní v Chicagu pouze tři: školy Vojta Náprstek, Jan Neruda a T. G. Masaryk. Vedle nich je řada škol obdenních, sobotních a nedělních, pouze sobotních a p. Vyučuje se čtení, pravopisu, základům mluvnice a slohu, zeměpisu a českým dějinám (pouze v hrubých obrysech), písemnictví a zpěvu. V každé škole pořádají se divadla a zábavy, v nichž žactvo vystupuje. Podkladem vyučování je racionalistický názor světový, a školy naše konají už tím velkou kulturní práci. Potíže jsou zvyšovány nestejným věkem dětí a nestejnou předběžnou znalostí češtiny. V poslední době přibývá dětí, jež se doma česky vůbec nenaučily a jimž musí učitel každé slůvko překládati do jazyka anglického. Než právě tento zjev nasvědcuje, že naše školy plnily v minulosti své poslání tím, že učily děti, aby se nestyděly za svůj český původ.

Letos je v českých svobodomyslných školách v Chicagu přes 1300 dětí. Absolventi našich škol vstupují do dorostových klubů, jichž hlavním úkolem je pěstování společenských styků, při nichž se užívá téměř výhradně češtiny. Kluby mají úplnou samosprávu, udržují u mládeže znalost češtiny, pěstují dramatické umění, zřizují sportovní mužstva a připravují své členstvo k dalšímu působení ve spolkovém životě.

Američtí občané českého původu usilují dnes o udržení českého školství z touhy po sebezachování duševním, z touhy, aby se nejkrásnější prvky české kultury udržely ještě po několik generací. Přes to, že u našich dětí nastala už úplná assimilace, jsou si, zásluhou českých škol, plně vědomy svého původu. A že trvání českých škol je stále ještě možno i za nynější deprese, jest zásluhou řady nenáročných, obětavých pracovníků, kteří práci ve prospěch našich škol věnují mnoho času i úsilí. V poslední době ocitly se školy v těžké krisi finanční, ale jsou oprávněné naděje, že náš lid, pracující mužové a ženy, jejichž děti plní naše školy, nedopustí, aby zaniklo české svobodomyslné školství, jedna z nejdůležitějších složek českého života v Americe.

Milada H. Beránková.

SPOLKY. — Prvním českoamerickým spolkem vůbec a zároveň prvním spolkem svobodomyslným byl "První Československý Spolek", založený v New Yorku v prvém týdnu ledna 1850. Vojta Náprstek, na jehož popud spolek byl založen, staral se, dle slov tajemníka Čilinského, "horlivě o náš pokrok, chtě, abychom se drželi jen svého rozumu."

Tak na prahu českého hnutí svobodomyslného v Americe stojí vznešená, šlechetná postava velkého racionalisty Vojty Náprstka. Tento syn Anny Náprstkové, proslulé "paní maminky od Halánků", matky pražské chudiny, přišel jako politický uprchlík koncem r. 1848 do Ameriky a vrátil se do Prahy teprve po vládní amnestii 25. února 1858. Nadšený jeho přítel, básník Julius Zeyer, v přednášce k 70. narozeninám Náprstka, jenž skonal dvě léta před tím, 1. září 1894, formuluje Náprstkův světový názor těmito slovy: "Náprstkovi byl jasný rozum zdrojem všeho dobra a nejvyšší soudnou stolicí. Očekával od vědy všechnu spásu a zasvětil život svému lidu, člověčenstvi a sociální volnosti. Byl ochoten přinésti všechnu oběť, aby bída, chudoba a nevědomost zmizely s povrchu země. Pravý člověk dle jeho přesvědčení má ve vlastním vzdělání a v ušlechťování svého ducha záruku mravnosti." Z toho vysvítá, že hnutí svobodomyslné děkuje Náprstkovi svůj pevný základ. V jeho práci pokračovali pak Karel Jonáš, Ladimír Kláeel, Frant. Boleslav Zdrůbek, Václav Šnajdr, Bartoš Bittner, Lev Palda, Jan Rosický a další jejich následníci, a výsledek jejich práce byl, že 50 až 70 procent českého přistěhovalectva v této nové vlasti stálo vždy v táboře svobodomyslném (Tomáš Čapek, "The Čechs in America", kap. XI., "Rationalism", uvádí 50 procent, Dr. Vojan, "Česká čítanka" Vojty Beneše, str. 425—428, uvádí 60 až 70 procent).

Bratrské podpůrné spolky zakládány byly nejdříve svobodáři. Nejstarší spolek toho druhu, Č.S.P.S., založený 4. března 1854 v St. Louis, Mo., na druhém sjezdě, konaném 4.—6. května 1872 v Clevelandě, přijal za svůj orgán tamní svobodomyslný týdeník J. Vrat. Čapka "Pokrok", a nástupce tohoto listu, Šnajdrova "Dennice Novověku", byla pak po čtvrt století mluvčím českoamerického racionalismu.

První velkorysý pokus o organisaci svobodomyslného hnutí učinil Zdrůbek výzvou v cedarrapidském "Pokroku" dne 5. října 1870, vyzývaje k zakládání Svobodných Obcí v den 8. listopadu 1870. Výzvy uposlechnuto i v Chicagu, a Svobodná Obec chicagská jest nejstarším českým racionalistickým tělesem ve státě Illinois. Zbudovala zde "Jubilejní Husův Dům", odevzdaný svému účelu 2. července 1916, a vydává měsíčník "Svojan" (již 39. ročník, redaktorem je řečník Svobodné Obce Dr. Vojan). Dne 1. února 1871 Jednota Svobodomyslných čítala 32 obcí s 286 členy, orgánem jejím byl "Hlas Jednoty Svobodomyslných", vydávaný Ladimírem Klácelem (první číslo 19. února 1872). "Hlas" i Jednota zanikly s Klácelem, který zemřel 17. března 1882 v Belle Plaine, Ia., kde tomuto někdejšímu profesoru filosofie na brněnském biskupském

filosof. ústavě (1835—1844) postaven byl první český národní pomník na půdě americké. Odhalení pomníku 29. června 1881 bylo památnou událostí. České řeči pronesli Václav Šnajdr a L. J. Palda, angličkou Karel Jonáš. Druhý pomník Klácelův jest na Českém Národním Hřbitově v Chicagu.

Tento Český Národní Hřbitov jest oprávněnou chloubou chicagských svobodářů. Dne 7. ledna 1877 redaktor "Svornosti" F. B. Zdrůbek v síni Tělocvičné Jednoty Sokol promluvil o potřebě národního hřbitova pro svobodomyslné Čechy, aby byl učiněn konec všem potížím s církevními hřbitovy, a již 12. března založen Národní hřbitovní spolek a v neděli 2. září hřbitov odevzdán veřejnosti. Nikdo se tehdy nenadál, že za 50 let tento hřbitov na Crawford Avenue vyroste v rozlohu 130 akrů se jměním (31. prosince 1926) $1,803.445.78. Za 50 let pochováno tam 50,334 mrtvých a 1,161 pohřbeno žehem. Velké moderní krematorium, v němž první mrtvola byla spálena v listopadu 1911, je prvním českým zžíštěm v Americe. Krásná dvorana se dvěma nákladnými kolumbarii činí budovu tu jednou z předních výstavností českého Chicaga. Na hřbitově je velká správní budova a skvostné skleníky, a sbor hřbitovní pečuje i o uměleckou výzdobu hřbitova. Český Národní Hřbitov je zároveň kulturní baštou svobodomyslného hnutí: za prvních padesát let věnoval $121,568.26 na české svobodomyslné školy a jiné kulturní a humanní účely. Dnes v čele Sboru jsou: Frank Bouček, předseda, Jaroslav Bartoš, místopředseda, Viktor H. Filip, tajemník, Jos. Šiman, pokladník, Stan. Šimeček, Jan Rada a Fr. J. Hrabák, správní výbor, Karel Baštýř a Jindř. Parýzek, správci.

V sousedství Čes. Nár. Hřbitova je Česká Útulna a Sirotčinec, kterou postavily a udržují svobodomyslné spolky s dary jednotlivců (první budova byla slavnostně otevřena 8. května 1910).

Pět bratrských podpůrných spolků, hlásících se pod prapor svobodomyslnosti, totiž Jednota Česko-Slovanských Podporujících Spolků (Č.S.P.S.), Česko-Slovanská Bratrská Podporující Jednota (Č.S.B.P.J.), Jednota Táboritů (J. T.), Česko-Slovanská Jednota (Č.S.J.) a Česko-Američtí Lesníci a Lesnice, na památném sjezdu v budově Sokola Slávského v Cicero sloučili se ve středu 28. prosince 1932 ve 2.30 odpol. v jedno těleso Č.S.A. (Československé Spolky v Americe). Tyto spolky, dále velké jednoty svobodomyslných žen, Jednota Českých Dam (J.Č.D.) a Česká Sesterská Podporující Jednota (Č.S.P.J.), velká západní jednota Z.Č.B.J., dále Česko-Americká Jednota, Ústř. Jednota Česko-Amerických Žen atd., nikdy nebyly pouhými pojišťovacími tělesy, nýbrž vedle podpůrné činnosti byly na výsost důležitými činiteli národními a kulturními. Nebylo jediného významného podniku v českoamerickém životě, v němž by tyto svobodomyslné spolky nehrály přední úlohu. Proto dějiny těchto spolků jsou dějinami české Ameriky.

Na 10. národním sjezdu Č.S.P.S. v červnu 1911 v Cedar Rapids, Ia., usneseno zříditi ústředí českoamer. národního a kul-

turního života, "Národní výbor". Prvním předsedou byl L. J. Palda z Iowy, místopředsedou Jan Rosický z Omahy, tajemníkem prof. Boh. Šimek z Iowy, pokladníkem Ant. Klobása z Missouri, knihovníkem F. B. Zdrůbek ze Chicaga. Za hlavní účely stanoveno: Zřízení zpravodajské kanceláře v Praze, aby americký tisk dostával o nás zprávy Vídní a Berlínem nepřekroucené, vydávání měsíčníku "The Bohemian Voice" (redaktorem byl Tomáš Čapek, po něm J. J. Král), pořízení českých dějin v anglickém jazyce (vydána "History of Bohemia" od Roberta H. Vickerse, který dnes odpočívá na Čes. Nár. Hřbitově v Chicagu, — autor, právník z irsko-škotské krve, byl nadšeným ctitelem českého národa), založení anglické knihovny děl, pojednávajících o Češích a Slovanech vůbec, sbírání přistěhovaleckých dat, obeslání Národopisné výstavy v Praze atd. Národní Výbor pohříchu zanikl po čtyřech letech.

Když v srpnu 1914 zahájena byla akce osvobozenská, celá první dvě léta spočívala všechna práce na bedrách svobodomyslných. To znamenalo: sjednotiti rozptýlenou práci jednotlivých českých míst v jeden celek, překonati všechny dětské nemoci tohoto historicky nezapomenutelného úsilí, přesvědčiti pochybující a rozníti liknavé, sehnati první finanční pomoc pro prof. Masaryka, který se obrátil nejdříve na Voska v New Yorku a Štěpinu v Chicagu, a uvésti v život pevnou organisaci. V první konferenci Českého Národního Sdružení, konané v Clevelandě 13. a 14. března 1915, mimo baptistu prof. Zmrhala zasedali jenom svobodomyslní. Byli tu za Chicago J. F. Štěpina, Dr. Lud. J. Fišer a Dr. Vojan (tento zároveň za Omahu), Em. V. Voska za New York, prof. Zmrhal a K. Kaván za Detroit, Karel Svoboda za Cedar Rapids, F. Kysela a F. J. Trunečck za Cleveland, Kovář za Boston.

Dnešní organisaci svobodomyslného hnutí dal základ První Sjezd Svobodomyslných, konaný v Chicagu ve dnech 13.—15. června 1907. Na 200 zástupců a zástupkyň, od New Yorku po Oregon, od Minnesoty po Texas, bylo přítomno. Zde založen Svaz Svobodomyslných, který nedávno oslavil stříbrné své jubileum a ve dnech 18. a 19. srpna letošního roku bude v Chicagu konati Devátý Sjezd. Svaz účastnil se dvou mezinárodních sjezdů Volné Myšlenky v Praze v září 1907 (zástupci Dr. Iška a J. J. Král) a v Brusselu v srpnu 1910 (zástupce Dr. Vojan). Za světové války upustil Svaz od veškeré činnosti a věnoval všechny síly osvobozenské akci. Čtvrtým sjezdem v květnu 1920 zahájil Svaz novou činnost (předsedal Vojtěch Čada). Poslední tři sjezdy řídil a od ledna 1923 až do své smrti 1. června 1932 byl předsedou Výkonného výboru zasloužilý svobodář Jan Pecha, který přes půl století "rytířoval za pravdu" ve hnutí svobodomyslném. Nyní je předsedou Jos. Bradáč. Orgánem Svazu je "Věk Rozumu" (red. V. Miniberger). Svaz má státní výbory v několika státech a Místní Sdružení v Illinois, Indianě, Wisconsin, Pennsylvanii, New Yorku, Ohio, Oklahomě, Michigan, Iowě, Missouri a Texasu.

Dr. Jar. E. S. Vojan.

ČEŠI A SLOVÁCI V CHICAGU.

ČEŠI. — Z roku 1853 máme první určité zprávy o osadnících české národnosti v Chicagu, které tehdy čítalo 35,000—40,000 obyvatelů, usazených většinou v dřevěných domcích na prostoře jedné čtver. míle poblíže ústí řeky Chicago do jezera. R. 1852 dostalo Chicago první železniční spojení s ostatním světem drahou Michigan Southern, vedoucí na východ, a asi v té době první čeští vystěhovalci usadili se "u hřbitova" nedaleko jezerního břehu při severních hranicích města, asi tam, kde je dnes jižní část Lincolnova parku. Na pozemcích, o nichž se nevědělo, komu náleží, zbudovali si dřevěné chaty z materiálu, lecjaks sehnaného, a to byla osada oněch "Bohemian squatters", o nichž mluví staří chicažští kronikáři. Jiní, jako krejčí Fr. Příbramský, který přijel s rodinou z Horažďovic začátkem r. 1853 a je prvním Čechem, o němž máme určitější zprávy, vynašli si skrovné byty v nájmu v hotových již domech, které se však modernosti a pohodlím od chat oněch druhých krajanů mnoho nelišily. Prvním shromaždištěm českých přistěhovalců byl hostinec Jana Slavíka na Clark ul. blíže Chicago Ave., kde se krajané od r. 1855 až do vzniku osady na Canal ul. scházívali k zábavě, zpěvu, někdy i k tanci.

Rok 1855 znamenal konec malé krajanské kolonie na severní straně. Majitel pozemku se přihlásil a dal jim výhost. Nastalo první stěhování chicažských Čechů, a od té doby do dneška nebylo stěhování tomu konec. Zakládání nových čtvrtí na místech dosud neobydlených, tah ze čtvrtí, jež se staly těsnými, do volnějších prostor, za světlem, vzduchem, zelení — je údělem pionýrské povahy chicažských Čechoslováků. Celých 80 let trvá toto přelévání se československého živlu ze čtvrti do čtvrti a ven z města do předměstí.

Druhá osada na krátko byla někde v místech, kde dnes je LaSallovo nádraží, při ulicích Van Buren a Clark. Třetí osada našla si místo "za řekou" podél ulice Beach, po které dnes není stopy, poněvadž na jejím místě jsou železniční tratiště a skladiště a od letoška budova nové pošty. Naši krajané při těžké práci vykládání dříví z lodí a rovnání hranic prken vydělávali první americké dolary aspoň tak dlouho, dokud se neobhlédli a nenašli si snadnější a výnosnější zaměstnání. Usazovali se v samém okolí dřevárem v lepších, ale stále ještě značně primitivních domcích.

Železnice zatlačily pak naše krajany o něco dále na západ a jih, podél ulice Canal, kde mezi ulicemi Polk a Dvanáctou vznikla vlastně první skutečná osada, jež po léta měla jméno, českému srdci drahé, "Praha". Tam poprvé došlo k projevům národního života a kulturních snah.

Hned první společné projevy podávají krásné svědectví o mentalitě našich pionýrů. R. 1855 odhadoval krajan Fr. Chadima počet

Čechů v Chicagu na padesát, ale již příštího roku jedná se mezi Čechy chicažskými o založení českého časopisu! Duševní pionýr české Ameriky Vojta Náprstek, vydávající v Milwaukee německé "Letáky", hlásal myšlenku českého časopisu mezi krajany ve Wisconsinu a sousedních státech. Tato myšlenka vyvolala živou ozvěnu mezi chicažskými Čechy, a Vojta Náprstek na jejich pozvání přijel do Chicaga v červnu 1857. Předložil zde svůj plán, ale než bylo přikročeno k jeho provádění, vrátil se Náprstek koncem roku zpět do Čech, a akce usnula. Prvním českým časopisem v Chicagu byl "Pokrok", založený v září 1867, ten se však záhy přestěhoval do Racine, pak do Cedar Rapids a do Clevelandu.

Prvním českým sdružením v Chicagu byla vojenská "Slovanská setnina", založená Slovákem Mihaloczym, bývalým rakouským důstojníkem, r. 1860, když se schylovalo k občanské válce. Okolnost tato ukazuje, že Slováci téměř od začátku žili mezi Čechy a s nimi pěstovali družné styky. Když v dubnu 1861 byla Slovanská setnina povolána do pole, zbylo v ní jen 8 Čechů a 2 Slováci. Byla doplněna Němci a šla do války pod jménem Lincoln Rifle Company.

První velká česká osada šířila se pak na západ až k Halsted ulici a jižně téměř k řece. Většina domů na ulicích DeKoven. Bunker a Dvanácté mezi ulicemi Canal a Halsted přešla do českých rukou. Kolem r. 1870 bylo v tomto okolí na 10,000 Čechů. Od konce listopadu 1861 měla tato osada český národní spolek "Slovanskou Lípu", mezi jehož účely bylo pořádání divadelních představení a přednášek, pěstování zpěvu, vydržování českých škol a zakládání knihoven. Prvním podnikem Slov. Lípy byl ples 20. prosince 1861. I vyučování v české škole zahájeno plesem 19. ledna 1862. Dne 9. února založen první pěvecký sbor Lumír, a první české představení sehráno 22. února. Roku 1864 Slovanská Lípa rozhodla se pro stavbu vlastní budovy, a dne 17. září byla dřevěná, ale výstavná budova, postavená nákladem $2,671.00 na rohu ulic Clinton a Van Buren, ne tedy přímo v české osadě, ale v blízkém sousedství, slavnostně otevřena. Zde konal se dne 31. prosince 1864 "Český sněm", jehož se zúčastnili i zástupcové z osad mimochicažských, mezi jinými Karel Jonáš, Vojta Mašek, Jan Borecký, A. B. Chládek a j. Roku 1868 založen byl v Chicagu první český ženský spolek "Libuše", který měl i svůj stejnokroj.

Roku 1871 sežehnuta byla velká část Chicaga požárem, který zničil přes 17,000 budov, ale většina českých majetků zůstala uchráněna. Oheň vznikl přímo v české čtvrti na ulici DeKoven. V té době žila již řada krajanů dále na jihozápad, za ulicí Halsted a tratěmi Burlingtonské dráhy, kam nastalo po požáru velké stěhování našich krajanů.

V oné nové osadě, která se rozvíjela podél 18. ulice a dostala po hostinci "U města Plzně" jméno "Plzeň", založen byl r. 1874 první český výpomocný spolek Prokopem Hudkem, vysloužilcem z občanské války, v hostinci nadšeného ochotníka Viktora Petrtyla na rohu 19. ulice a Morgan. Tento spolek byl předchůdcem oněch

mnohých družstevních spořitelen, jež umožnily vzrůst československých čtvrtí a byly podkladem poměrného blahobytu chicažských krajanů. Do r. 1874 spadá i vydání první české čítanky Zdrůbkovy Aug. Geringrem. Do té doby v českých školách užívalo se čítanek pražských, jež se ovšem hemžily císařem a pod. Krátce na to, v září 1875, došlo k novému projevu síly a uvědomělosti českého Chicaga založením prvního deníku za hranicemi vlasti, "Svornosti", zásluhou podnikavého mladého majitele tiskárny na Canal ul. u DeKoven, Augusta Geringra, a jím za redaktora získaného novináře a svobodomyslného řečníka F. B. Zdrůbka.

Dvě léta před požárem Chicaga vyhořela česká budova na Clinton ul. a rok a půl na to postaveny téměř současně dvě nové budovy, síň Slovanské Lípy, kterou později převzala Těl. Jedn. Sokol, na Taylor a Canal ul. a síň Sokola Amerického na DeKoven mezi Canal a Clinton, jež r. 1892 přejmenována na síň Sokola Slovanská Lípa.

Souběžně s krajany svobodomyslnými organisovali se v každé české osadě v Chicagu i krajané katoličtí. Prvním českým kostelem byl dřevěný kostelík sv. Václava, zbudovaný r. 1864 na De Koven ul., za nímž postaven domek pro školu a obydlí kněze. Prvním stálým duchovním správcem byl P. Jos. Molitor, který na témž místě působil 40 let. První katolický časopis založen byl r. 1867, který však vycházel pouze necelý rok; redaktorem byl Ant. Jurka.

Co do politického přesvědčení převážná většina našich krajanů v prvních letech byla republikány. Nejdříve politicky se uplatnili socialisté, kteří již r. 1878 měli svého stoupence v státní sněmovně, poslance L. Meilbecka. Později mezi českými republikány nastal vážný přesun k straně demokratické.

Čechové pospolitým životem, zakládáním vlastních osad, vydáváním vlastních časopisů, zachovali sobě znaky národního charakteru a drželi se z vlasti přivezených zvyklostí. Přes to každá další nová osada měla méně "starokrajských" a více amerických charakteristických značek. Skutečnými Američany bez známek kmenové příslušnosti k zámořskému národu stávají se však teprve členové druhé generace. Přistěhovalci naši, ač ochotně přijímají americké občanství, mají v srdci teplý koutek pro starou vlast; ve svých domovech mají obrazy Prahy, Brna, Bratislavě, Husa, Žižky, Havlíčka, Masaryka, Štefánika, u katolíků sv. Václava a Jana Nep., v knihovničkách mají české a slovenské knihy a hudebniny, k fonografům české rekordy, všichni téměř odbírají a čtou české časopisy a pěstují mateřskou řeč a snaží se většinou i svoje dítky jí přiučiti, o čemž svědčí množství českých škol a vydávaných zde časopisů. V domácnostech zůstávají ovšem též nadšeně věrni české, moravské a slovenské kuchyni.

R. 1878 konán okázale první slet amerického sokolstva za účasti bratří z New Yorku, Cedar Rapids, Detroit, St. Louisu, Baltimore, Kewaunee a Clevelandu a založena Nár. Jednota Sokolská.

Kolem r. 1885 začala se vyvíjeti nová osada na prériích mezi Western Avenue a předměstím Lawndale, nazvaná dle California Avenue "českou Kalifornií". Zde se střediska krajanů staly budovy Sokola Chicago na Kedzie Ave. a Sokola Havlíček-Tyrš na Lawndale Ave., škola Vojta Náprstek a j., pro katolíky chrám sv. Ludmily na Albany Ave. a chrám Bl. Anežky České na 27. ul. a Central Park Ave., každý s farní školou, pro evangelíky kostel Jana Husa na 21. ul. a Sawyer atd.

Již r. 1871 vznikla kolem nového katol. kostela sv. Jana Nep. "za řekou" na 25. ulici osada, zvaná Malá jižní strana. R. 1879 postavena síň Čechie v české osadě na severozápadní straně, na Emma ul. při Milwaukee Ave. Jiná malá česká čtvrt vznikla kolem Humboldt parku, a další, která se dodnes udržela a má za svoje středisko budovu školy F. B. Zdrůbek, jižně od Nár. hřbitova; jiná osada na severozáp. straně při hranicích města je Hanson Park, podél Grand Ave. při 60. Ave.

V osmdesátých letech učiněn pokus o založení české čtvrti "Vinohrady" podél 12. ulice, dnešní Roosevelt Road, záp. od Ashland Ave., ta však nepokročila daleko ve vývoji. Jen síň Libuše na 12. ul., postavená krajanem Em. Bělohlávkem, byla po mnoho let společenským střediskem i rodištěm Umělecké besedy, ze které vznikla dnešní Česká Beseda. Kolem r. 1900 utvořila se západně od Douglas parku, jmenovitě podél Crawford Ave., osada zvaná Merigold neb Nový Tábor. Měla za středisko síň Sokola Tábor, který je dnes již zase mnohem dále na západ, v předměstí Berwyn.

Velká československá osada Town of Lake vznikla "za jatkami" a byla často se svou síní Patronátu Č.S.P.S. na 18. ul. a Honore, založenou r. 1892, nejčilejším ohniskem národní činnosti. Dále na jih usadili se krajané v části města, zvané Grand Crossing, a nazvali osadu tu "Na křižovatce". Také v záp. části Englewoodu jižně od 51. ul. podél May ul. usadilo se hojně krajanů. Nejjižnějšími stali se krajané, usazení v South Chicago od 92. až k 102. ul. V západní části Plzně, "Za vápenkami", vzniklo středisko kolem síně Patronátu Čes. Amer. Školy Ladimír Klácel, zbudované r. 1893.

V posledních letech minulého století vznikají počátky velkých českých předměstí, Cicera, při. záp. hranicích města, jižně od 12 ul. čili Roosevelt Road, a Berwynu, rozkládajícího se západně od Cicera. Cicero je největším předměstím Chicaga s 68,000 obyv., Berwyn má téměř 50,000. Chloubou českého Cicera je budova Sokola Slávského, postavená nákladem přes 1 milion doll. roku 1925.

Češi usazeni jsou ve značném počtu v méně kompaktních osadách v dalších západních předměstích, North Riverside, Riverside, Lyons, Stickney, Brookfield, LaGrange, Western Springs, Westchester, Oak Park a River Forest. Letos má celá řada těchto předměstí krajany za starosty, Cicero a Berwyn mají české mayory již řadu let. A jako v Chicagu není jediné wardy, ve které by

nebyli krajané zastoupeni, tak není snad jediného z 18 chicažských předměstí, kde by nebylo lze mezi obyvateli nalézti krajany.

Ze starší historie českého Chicaga mezi velkými společnými podniky svobodomyslných i katoliku nejvelkolepější událostí byl "Český Den" na Kolumbijské výstavě dne 12. srpna 1893. Ten den 152,000 lidí navštívilo první světovou výstavu. Na 20,000 krajanů, žen, mužů, dětí, sokolů, uniformovaných spolku a mládeže v lidových krojích zúčastnilo se průvodu z Plzně na výstaviště. O poledních byl slavnostní koncert, při němž osobně své skladby řídil skladatel Ant. Dvořák a účinkoval prof. Hlaváč z Petrohradu, slavnostním řečníkem byl Karel Jonáš, místoguvernér státu Wisconsin. Odpoledne bylo sokolské cvičení, řízené P. Strakou, Jos. Čermákem a F. Pecivalem.

Za sokolského sletu v Chicagu r. 1909 založena byla Česko-Amer. Tisková Kancelář zásluhou mecenáše Fr. Korbela a omažského novináře Jana Rosického. Tato Č.A.T.K. hájila československé jméno před americkou veřejností a provedla mnohé důležité akce (1910 uvedení rubriky mateřského jazyka do censu Spoj. Států a sebrání Miliónu centů na Ústřední Matici Školskou, 1911 znemožnění veřejné řeči hraběte Apponyiho, utlačovatele Slováků, 1912 provedení přednáškové cesty historika Dr. Fr. hraběte Lnetzowa po amerických universitách). První tři léta byl ředitelem jejím Dr. Vojan. Výbor tvořili Jan Rosický, bankéři Štěpina, Beránek a Skala, Jan J. Fučík a tajemníkem byl pisatel této stati. Po vypuknutí války Č.A.T.K. předala své jmění a práci revoluční Českému Národnímu Sdružení, s nímž splynula i Národní Rada Americká, založená cestovatelem E. St. Vrázem.

Velkým činem chicažských krajanů možno nazvati též první hromadnou výpravu do staré vlasti roku 1885, tak zv. "divadelní" (k otevření Nár. Divadla v Praze). Následovaly pak výpravy: sokolská 1887, jubilejní 1891 a národopisná 1895.

Ve všech projevech a činech národního ducha na půdě nové vlasti hrál jednu z nejdůležitějších úloh český tisk. Poučení o tom nalezne čtenář v knize Tomáše Čapka "Padesát let českého tisku" a v anglickém článku J. J. Krále v tomto památníku.

Trvalo to dosti dlouho, nežli se chicažští krajané zmohli na prvního svého zástupce v městské radě. Byl jím Fr. J. Dvořák, zvolený r. 1889. Ale od té chvíle do dneška nebylo žádné městské rady bez českého aldermana, — jednou dokonce sedm, celá desetina tehdejší rady, bylo Čechů. Prvním členem školní rady byl Dr. F. J. Jirka, prvním členem parkovní rady Jan Královec, — Antonín J. Čermák prošel celou stupnicí úřadů od člena státní zákonodárny přes úřady radního, vrchního bailiffa municipálního soudu, člena a předsedy okresní rady až do hodnosti prvního českého a slovanského mayora města Chicaga. Úřad guvernéra státu a další vzestup byl v dosahu jeho ruky, když zrádná kule anarchistického fanatika učinila konec jeho skvělé kariéře.

Chicažští Češi zaujímali již množství jiných důležitých úřadů: Jan A. Červenka byl městským pokladníkem a nyní je městským

ředitelem nákupů, Adolf Sabath jest jeden z nejstarších členů kongresu Spoj. Států, Josef Sabath je člen vyššího soudu, Dr. Luňák a Jar. J. Zmrhal zaujímají vysoké úřady školní, Karel J. Vopička, bývalý člen parkovní a školní rady, byl vyslancem Spoj. Států na Balkáně, právník V. A. Geringer byl prvním americkým obchodním komisařem po ustavení Česko-slov. republiky, soudce Otto Kerner je dnes generálním návladním státu Illinois, Dr. F. Jirka je ředitelem státní zdravotnické služby, Josef Triner je předsedou státní athletické komise atd. Není možno vyjmenovati zde všechny krajany, kteří se uplatnili v politickém životě naší metropole. Také v našich předměstích vystřídala se celá řada krajanů v předních úřadech, jmenujeme ukázkou jen dnešního starostu cicerského Jos. G. Černého a berwynského starostu Fr. Novotného. V městské radě chicažské dnes zasedají Jan Toman, Henry Sonnenschein a J. F. Kovařík, v zákonodárně ve Springfield senátor Jos. Mendl a poslanci Edv. Škarda, J. L. Kostka a Jan O. Hrubý.

Jméno jedné z největších tříd města, 22. ulice — Cermak Road, — bude na všechny časy hlásati, k jakým metám vypracoval se v Chicagu český člověk. *R. Jaromír Pšenka.*

SLOVÁCI. — Prvý Slovák v Chicagu bol ešte r. 1860 istý Michalovič alebo Mihalóczy, ktorý bojoval v Občianskej válke a založil tu v Chicagu slaviansky batalion strelcov. Asi r. 1872 prisťahoval sa do Chicaga krajan Doročák zo Spiša. Za ním prišiel skoro Daniel Šustek, potom jeho synovci Andrej a Ján. No Daniel Šustek sa neraz osvedčil, že pri svojom príchode už našiel tu niekoľkých Slovákov. V roku zatým usadil sa tu Jozef Žiška. Medzi najstarších, dnes ešte tu žijúcich, chicagských Slovákov patria: Jozef Kvôrka, Andrej Seďory, Ján Dučaj, bratia Krajčí, Valúch, a iní. Jeden z pionierov, Ján Švehla, zanechal nám v tomto súvise nasledovnú cennú stať: "V oktobri r. 1888 všetkých slovenských duší v Chicagu bolo najvyše 50—60 . . . Húfnejšie prisťhovanie Slovače započalo r. 1890 a začiatkom r. 1892. bolo tu asi 500—600 slovenských duší".

Bolo len prirodzené, že sa títo prví prisťahovalci usadzovali vedľa bratov Čechov a čo je dnes takzvaným "srdcom" West Side-u, to bola ich prvá domáca okolica. Ich život bol hodne primitívny. Štyri roky trvajúca hrozná depresia, 1892—1896, im život veľmi obťažovala. Z päťdesiatich mužov sotva šiesti pracovali, ale láskou hnutí, sdielali sa s bratmi rodákmi vo všetkom a tak depresiu nejako prežili.

Rok 1892. je v dejinách slovenského Chicaga veľmi dôležitý a pamätný. Vtedy totiž sorganizovaly sa tu štyri telesá, ktoré rozprúdily národný život po prvý krát. Najprv založená bola Prvá Tatranská Slovenská Jednota, mesiacom za ňou utvoril sa 65. Odbor Národného Slovenského Spolku, potom 2. Odbor Živeny, a Prvý Slovenský Sokol. Tomuto sokolskému telesu to meno

"Prvý" naozaj prisluší; lebo bol nielen prvý v Chicagu, ale prvý slovenský spolok Sokolov na svete! Postupom času založených bolo mimo 65. ešte jedonásť iných odborov NSS a príklad 2. Odboru Živeny, "Dcéry Tatier", nasledovalo jedonásť ďalších. Teraz aj cirkevne počali sa slovenskí chicagčania organizovať. R. 1893 založená bola ev.-lut. cirkev Sv. Trojice, ktorá si r. 1894 povolala rev. L. Boora za kazateľa. O štyri roky pozdejšie povstala rímskokatolícka osada Sv. Michala Archanjela. Slováci boli odjakživa nábožní ľudia. Preto aj v Chicagu držali sa svojich cirkevných sborov a boli skrze ne aj národne činní.

Asi od r. 1896 každoročne prišlo do Chicaga celé množstvo krajanov. Ku cirkvám a ku spolkom pristupovali stále noví údovia, do žíl slovenských vlievala sa čerstvá, bujará krv. V rokoch od 1894 do 1902 vidíme počiatok prvého vyučovania školských dietok v slovenčine, najprv rev. Boorom, potom r. 1900 zahájil rev. B. Kvítek slovenskú školu pri osade Sv. Michala, ktorá r. 1907 postavila nákladom $70,000.00 najväčšiu slovenskú školskú budovu toho času na svete. Ev.-lut. sbor Sv. Petra a Pavla na West Side, založený r. 1901, rástol a prekvital obzvlášte od r. 1902, keď jej prišiel za kazateľa rev. Ján Pelikán, ktorého príčinením postavený bol r. 1906 toho času najväčší slov. ev. lut. chrám v Amerike. Do roka 1902. pripadá tiež založenie rev. Boorom, Jánom Žídekom a inými veľké 86. č. Slovenskej Evanjelickej Jednoty, ktorá sa tu vo viacerých číslach vyvetvila. V tomto období združili sa aj slovenskí katolíci a majú dnes v Prvej Katolíckej Jednote 26 čísiel a v ženskej 19 čísiel na chicagskej okolici. Následkom nedorozumenia s SEJ založený bol v Chicagu r. 1912 Slovenský Evanjelický Spolok, veľká to organizácia Slovákov v našom meste a činná v každom národnom hnutí, ktorá spolu s Tatranskou Jednotou tvorí dve temer čisto chicagské veľkoorganizácie. Významné bolo r. 1915 sriadenie slovenskej Národnej Školy, ktorá pilne vyučovala a vyučuje ešte aj dnes naše dietky v materinskej reči a tým mnohých zachovala pre národ.

Zaujatí rozličnými prácami, rozchádzali sa Slováci v Chicagu na určité okolice, v ktorých utvorili silné kolonie. Z pôvodnej štvrti medzi 12. a 16. ulicou pri Burlington "štreke" sťahovali sa — jedni na sever, druhí na juh, takže svojím časom utvoril sa Slovákom temer všade dobre známy West Side, North Side, ktorý zveľadili zvlášte myjavskí a brezovskí rodáci svojou garbárčinou, a South Side kolo svetochýrnych Stock Yards. Také ulice, jako Augusta, Will, Huron, Union, Jefferson, Canalport, Loomis, Throop a iné, boly známe čo slovenské. Až pozdejšie, keď sa Slováci konečne vzdali myšlienky navrátiť sa do kraju, prišlo ku tomu, že s lepším zárobkom vyhľadali si lepšie okolice, krajšie domy a pohodlnejší spôsob žitia. Tendencia táto trvá ešte aj dnes, takže z roka na rok sťahujú sa chicagskí Slováci vždy ďalej "von" ku hraniciam mesta, alebo až za ne do Cicero, Berwyn atp., hoci také okolice, jako Whiting, Blue Island, South a East Chicago, Indiana Harbor a Gary sú, s výnimkou poslednej, temer také staré, jako tie, ktoré sú vo vnútri mesta Chicaga.

S polepšením svojho stavu odvážili sa jednotlivci otvoriť aj rozličné obchody. Medzi nimi boly zprvu zvlášte obchody s pivom a lichovinami, takzvané "salony", strediskami slovenského života. Tu odbávaly sa schôdze, zábavy, tu schádzali sa, jako v kraji v kaviarňach. Mnohí rodáci otvorili mäsiarne a obchody s potravinami, tak zvané "groceries", chytali sa aj rozličného remesla, ktorému sa v starej vlasti naučili, a tak vživali sa voždy lepšie do amerického života. Dnes pomimo mnohých obchodov majú chicagskí Slováci už aj veľkoobchody rozličného druhu. Stačí snáď pripomenúť tu Western Wire & Iron Works, Domko a Spol., a garbárske závody našich Brezovanov. Máme tu asi 6 tlačiarní slovenských, medzi ktorými najlepšie známa je Mally Press pod riaditeľstvom pp. Mallý a Matlocha.

Od prvopočiatku čítali chicagskí Slováci bratské české časopisy. Dodnes najdete "Svornosť" alebo "Hlasatel" v mnohých našich domoch. Až r. 1898 začal vychádzať prvý chicagský slovenský časopis "Sloboda", no vydržal to len dva roky. Další samostatný slovenský podnik začal sa tu až r. 1905 pod menom "Americko-Slovenský Zábavník", potom v 1906 "Rovnosť Ľudu", ktorý svoj pôvodný social-demokratický smer zmenil po Svetovej válke v robotnícko-komunistický. O našom najväčšom novinárskom podniku píše Michal Laučík: "V r. 1913 utvorili rodáci spoločnosť na vydávanie slov. národného časopisu. Táto asi za rok vydávala týždenník "Slovenské Slovo", ktorý sa v r. 1914 zmenil na Národný Slovenský Denník. Tento denník bol po stránke žurnalistickej snáď na najvyššom stupni medzi slov. časopismi v tej dobe v Amerike, hospodársky však kulhal a v r. 1916 neslávne zanikol." V tomto období stretávame sa v našom národnom živote často s nasledovnými horlivými činiteľmi: dr. Štefan Osuský, rev. J. S. Bradáč, Štefan Svatík, Joz. Domko, And. Schustek, Martin a Samuel Papánek, Štefan Húska, a s mnohými inými.

Vôbec týmto prichádzame do doby revolučnej akcie chicagských Slovákov, ktorá tvorí najkrajšiu kapitolu nášho života. Za ideu svobody pre Slovákov, za myšlienku jednotnej Československej republiky vedeli sa chicagskí Slováci rozhorliť v neobyčajnej a príkladnej miere. Odložili stranou všetky náboženské a politické rozdiele a ruka v ruke s bratmi Čechmi v Národnej Rade, v Slovenskej Lige, v Sokole a v iných telesách bojovali za svojeť, prinášajúc ohromné hmotné a mravné obete, áno, i životy kládli na oltár národa. Z chicagských Brezovanov vyšla v tomto čase hviezda v osobe dra Štefana Osuského, ktorý sa stal jedon z hlavných vodcov a zakladateľov Republiky a je dnes už dlhoročný veľvyslanec Československa v Paríži a veľmi činný obzvlášte aj v Lige Národov. Jeho ohnivé prednášky tu v Chicagu priamo zelektrizovaly Slovákov a Čechov za neodvislosť. Jemu bol statne na pomoci rev. J. S. Bradáč svojou výmluvnosťou, ktorou získal nejednoho legionára do čs. vojska, potom aj Andrej Schustek a Ján Kubíček. Svojou činnosťou vyznamenala sa organizácia slovenských žien, Priadky. Dokázaly jasne, jako dovedie slovenská žena žertvovať za národ. Slovom, v revolučnej akcii dokázali

chicagskí Slováci najväčšiu horlivosť medzi všetkými svojimi rodákmi v Amerike.

Vo válečnej dobe zrodil sa mesačník "Tatran", orgán Tatranskej Jednoty, potom "Sokolský Obzor", a zvlášte týždenník "Nové Časy", ktorý pod redaktorstvom Štefana Húsku bol za dlhé roky jediným čisto národným slovenským časopisom v Chicagu. V r. 1930 počal vychádzať neodvislý týždenník "Náš Svet", vydávaný Jánom Dendúrom. Slovenskí katolíci vydávajú tu svoj cirkevný týždenník "Osadné Hlasy".

Chicagské Sokolstvo bolo v našom živote tiež voždy dôležitou složkou. Veď už na výstave Columbia Exposition vystúpili slovenskí Sokoli s bratmi Čechmi vo verejnom cvičení a nadšene vítali dra Pavla Blahu a P. V. Rovnianka. Za Prvým Slov. Sokolom v 1892 založený bol r. 1896 Sokol "Slávia". Prechádzajúc cez rozličné premeny a reorganizácie, nachádzame kolo r. 1907 slovenské sokolstvo v dvoch veľkých telesách, a to v Slov. Americkom Sokole a v župe "Ľud. Štúr" T.S.J.S. Hoci sa rozličné telesá o to pokúsily, predsc posiaľ len Slov. Amer. Sokolu podarilo sa postaviť si vlastnú budovu na Will ul. r. 1909. Táto sokolovňa bola kolískou revolučného hnutia chicagských Slovákov. Ku župe "Ľud. Štúr", ktorá bola založená v 1907, pripojily sa pozdejšie temer všetky samostatné sbory, takže ich má dnes 21, ktoré braly a berú účasť na každom národnom podniku. Slovenské Sokolstvo malo v Chicagu viackráť svoje veľké sjazdy a slety. Vodcovia chicagských Sokolov sú: Michal Laučík, Štefan Húska, V. S. Plátek a V. Tibenský. Slovenskí katolíci majú tu 5 mužských a 4 ženské sbory v telese "Slovenskí Kat. Sokoli". Všetky organizácie mávaly občasne svoje divadelné predstavenia. V posledných rokoch sriadila sa Slov. Národná Divadelná Spol., ktorá máva riadne sezóny pod riaditeľstvom p. Ondrejkoviča.

Doba porevolučná je najlepšie známa pre každoročné zariadenie Národného Slovenského Dňa. Dobrá táto myšlienka bola by ešte lepšia, keby sa za ňu dovedli rozhorliť všetci chicagskí Slováci bez rozdielu náboženského presvedčenia. Prvý Nár. Slov. Deň bol 25. aug. 1918 vo White City, druhý potom až r. 1930 v Coliseum, tretí o rok zatým v Riverview Park, štvrtý r. 1932 tiež tamže. Čistý zisk venovaný je voždy Chicagskej Slov. Dobročinnej Spoločnosti na podporu chudobných rodákov. Činné složky v našom živote sú ešte aj nasledovné telesá: Klub "Dobrá Vôľa", viacené výpomocné (Building & Loan) spolky, spevokoly, atp. Politicky sorganizovaní sú chicagskí Slováci v Slovenskej Občianskej Lige a po mnohých rokoch všelijakej vrkavosti počínajú nazerať, že len v spojení a v jednotnosti a spoločným postupom s bratmi Čechmi je napredovanie možné. No predsa majú teraz už aj Slováci v osobe Samuela Kostelného človeka na významnom mieste medzi komisármi West Park Board a v úradovni štátneho nadvládneho advokáta Samuela Papánek. A jestli si budú chicagskí Slováci správne počínať, dosiahnu istotne v budúcnosti o veľa skvelejších výsledkov. *Jaroslav Pelikán.*

CHICAGSKÁ VZPOMIENKA NA SLOVENSKÉHO HRDINU A BOHATIERA.

V MÁJI 1910 vítal som mladého učence, hvezdára Miľana Rastislava Štefánika v Chicagu, nielen jako riaditeľ Česko-Amer. Tiskovej Kancelárie, ale jako priateľ za študentstva. Milan, rodený r. 1879, bol o sedem rokov mladší odo mňa, ale išli sme sa na univerzite v Prahe vo spolkovom študentskom živote. Francúzka Akademie vyslala ho na Tahiti, aby tam zbudoval hvezdáreň a pozoroval Halleyovu kometu. Slováci a Česi v Chicagu prijali Štefánika s nadšením. Dňa 22. sept. 1912 písal mi z Rio de Janeiro: "Drahý priateľu, som v Brazilii, jako šéf vedeckej expedície. V decembri alebo v januári sa pravdepodobne uvidíme, lebo pôjdem na Tahiti. Teším sa, že strávim niekoľko hodín v tvojej spoločnosti a že budem môcť stisknúť ruku českým a slovenským priateľom americkým, na ktorých nikdy nezabudnem. Pozdravujem známych a teba priateľsky ľúba tvoj Milan Štef." Prišiel r. 1913 a pobudnul v Chicagu zase niekoľko dní.

MILAN RASTISLAV ŠTEFÁNIK

Dvakrát tu teda bol, jako učenec. Potom vypukla válka. Štefánik bojoval vo francúzkych radoch pri rieke Aisne a pri Ypres, zatým začal spolupracovať s Masarykom a bol raz v Rusku, hneď zase v Rumunsku, v Italii a inde; 18. júna 1917 zavítal do New Yorku, jako francúzky kapitán, ale už čo člen Československ. Nár. Rady, aby uskutočnil odvod dobrovoľníkov do československ. legií vo Francii. Aj po tretí raz sa objavil v Chicagu, ale už nie jako učenec s dlhou bradou, lež jako vyholený vojak. V sept. 1918 bol generál Štefánik v Amerike posledný krát, ubierajúc sa s franc. gen. Janinom k našej armáde na Sibír. Dňa 18. okt. 1918 je na Prehlásení československ. neodvislosti podpísaný čo prvý československ. minister národnej obrany. Dňa 4. mája vyletel z Videmu, aby vzhliadnul na svobodnú vlasť, ale toho istého dňa skonal na rodnej pôde, — poľúbok šťastného shľadania bol poľúbkom smrti. Na Bradle pri Brezovej je mohyla slovenského bohatiera, ktorému je celý národ navždy zaviazaný neodmeriteľnou vďačnosťou.

Dr. Jar. E. S. Vojan.

NAŠE VÝSTAVA

Napsal Ing. J. KLEČKA

CHICAGO bude letos sto let staré. Otcové města usoudili, že je to dosti pádným důvodem, aby se to oslavilo. A poněvadž za těchto pouhých sto let vyrostlo Chicago na čtvrté největší město na světě, nebylo možno jinak, než aby byla oslava uspořádána v ohromném světovém měřítku, a aby její vůdčí myšlenka byla také tak jedinečná a překvapující, jako byl vzrůst a pokrok našeho města. Byla proto zvolena forma světové výstavy, a za théma byl přijat vývoj moderních věd. Tak se zrodila naše světová výstava "Století Pokroku".

Před sto lety bylo Chicago prostičkou vesnicí, nepatrnou výspou západní civilisace v divokých prériích těžko přístupného amerického vnitrozemí. Pak začalo růst a mohutnět. Dnes je svě-

MLÉKAŘSKÁ BUDOVA

Jediná na výstavě, jejíž zevnějšek je natřen bíle.

tovou metropolí. A není snad jediného moderního poznatku a moderní vymoženosti, které by nebylo použito v jeho budování a v jeho občanském vývoji. Účelem naší výstavy je podati živé svědectví o tom a zároveň vzdáti hold nezištnému vědeckému snažení a jeho výsledkům — vědeckým vynálezům, které měly tak pronikavý vliv na průmyslový pokrok a od základů změnily celý způsob našeho života.

Na rozdíl ode všech dosavadních výstav naše výstava "Století Pokroku" není veletrhem, ale spíše všestrannou účelně zařízenou

laboratoří — lidovou universitou. Nejde zde o prodej hotových výrobků, o odbyt zboží, ale o obeznámení milionů návštěvníků s nejdůležitějšími výrobními procesy a s vědeckým řízením práce. Přežilé heslo nehospodárného obchodního soutěžení je nahrazeno heslem účelného plánování a rozumné spolupráce. Vane zde duch nové doby, nových společenských řádů.

Výstaviště je rozloženo na 424 akrech pobřežní půdy, která byla vlastně vyrvána Michiganskému jezeru umělým naplavením a určena za budoucí sady. Je to pruh tří mil v bezprostřední blízkosti obchodní čtvrti, vroubený na východě nepřehledným jezerem a posázený výstavními budovami nového slohu, který si výstava sama vytvořila. Jsme tu jako v pohádce. Všecko je jiné, nezvyklé, ale při tom radostné a oslňující.

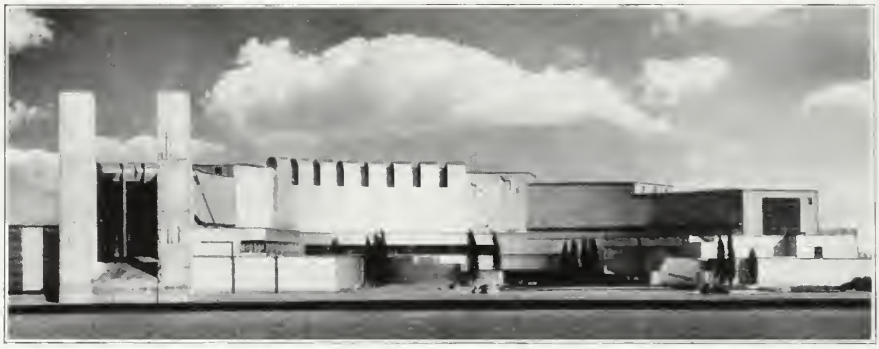

BUDOVA ELEKTŘINY

Středem výstavy je "palác věd". Svou rozlohou zabírá přes šest akrů půdy. Je vybudován ve formě velikého písmene U, s nádvořím upraveným v otevřené auditorium, které může pojmouti dvacet tisíc posluchačů. Na jihovýchodním rohu budovy se zvedá věž, 175 stop vysoká, v níž je umístěna zvonková hra jedinečné konstrukce. V tomto paláci jsou upraveny výstavky základních technických a lékařských věd: biologie, chemie, geologie, mathematiky a fysiky. Nejsou to však pouhé muzeální skříňkové výklady přístrojů a vzorků, je to výstava vědeckého vývoje přímo v činnosti. Návštěvníci mohou si buď sami provésti základní pokusy v mechanice, v chemii, v elektřině atd., nebo mohou o to požádati zkušené demonstrátory.

Palác věd stejně jako ostatní výstavní budovy je stavbou provisorní, zbudovanou s tím vědomím, že její služba začíná prvním červnem a končí prvním listopadem, trvá tedy pouhých stopadesát dní. Má lehkou železnou kostru a tenké patentní stěny, a to nejnápadnější: nemá oken. Tohoto způsobu řešení však nebylo užito proto, aby bylo za každou cenu uděláno něco nezvyklého, nýbrž protože byl diktován praktickými a úspornými ohledy. Stavba byla nepoměrně zlevněna a zavedením umělého světla byl vymýcen vliv proměnlivosti denního světla na osvětlení jednotlivých exhibitů. S tím ruku v ruce jde umělé větrání.

PALÁC VĚD

Budova, která nemá oken, je úplně novým architektonickým problemem. Jeho vyřešením poskytla výstava stavitelskému umění neocenitelný příspěvek. Architekti výstavních budov nenapodobovali starých řeckých a středověkých slohů, přeplněných titěrnými ozdůbkami, ale vtělili do svých staveb krásu účelnosti. Jejich nový sloh vyjadřuje poctivě a pravdivě účel stavby a funkci každého konstruktivního prvku. Jeho krása se jeví v tom, že dbá souladu všech rozměrů budovy, správného rozložení hmot a ploch a plně využívá barev a umělého osvětlení.

V bezprostřední blízkosti paláce věd je spojitá skupina pavilonů průmyslové výstavy, postavená v témže moderním slohu.

VĚRNÉ NAPODOBENÍ SLAVNÉ ČÍNSKÉ ZLATÉ SVATYNĚ V JEHOLU

Velmi pozoruhodnou skupinou zvláště za nočního osvětlení je srpovitý palác elektřiny s pavilonem radiovým a s pavilonem komunikačním. Dva mohutné pylony u vstupní brány a osvětlená fontána jsou symboly spoutané elektrické energie, jejíž epos je rozvinut ve velkolepé výstavě uvnitř budovy.

Cokoliv se týká cestování a dopravy, je umístěno v dopravní budově, v jedné z nejvýznačnějších budov, položené na jižním cípu výstaviště. Její hlavní dvorana je kruhová o průměru 200 stop, a její střechu tvoří visutá klenba, zavěšená na ocelových lanech, zakotvených v zemi a napjatých přes železné sloupy 150 stop vysoké. Poprvé v dějinách stavitelství bylo této konstrukce použito při stavbě budovy.

Rozsáhlá zemědělská výstava je uspořádána ve zvláštní zemědělské budově v severovýchodní oblasti výstaviště. Spolu s budovou mlékárenskou je postavena ve výrazném moderním slohu a

svým obsahem podává důkaz, že dnešní zemědělství není již jednoduchým zaměstnáním prostých sedláků, nýbrž složitým průmyslem, využitkujícím všech vědeckých poznatků.

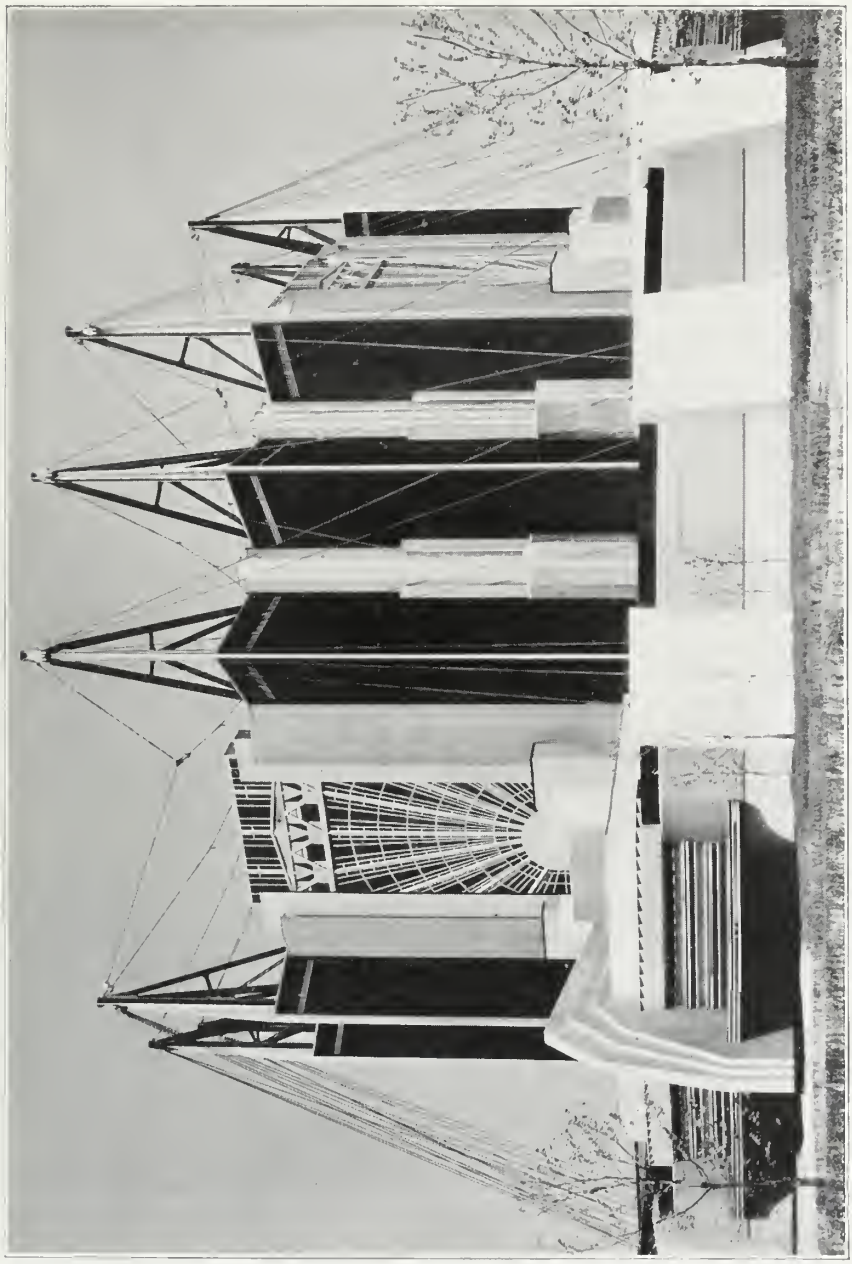

ŽELEZNIČNÍ DÓM CESTOVNÍ A DOPRAVNÍ BUDOVY

Východní vchod.—První důležité použití principu visutých mostů v architektuře.

Hned u severní brány je správní budova. Byla první budovou na výstavišti postavenou a sloužila inženýrům a architektům za zkušebnu pro všechny chystané novinky.

Federální vláda se zúčastní světové výstavy vlastním výstavním palácem, jemuž vévodí tři trojboké pylony, představující nejvyšší moc zákonodárnou, soudní a výkonnou. K němu se těsně přimyká ve formě písmene V společná budova všech států Americké Unie. Každý stát má sice svoji sekci, ale řešením v jednotné skupině je krásně vyznačen duch mezistátní spojitosti.

Pozoruhodnou skupinu tvoří hlouček vzorných obytných budov, které jak svým slohem, tak vnitřním zařízením odpovídají vkusu i potřebám dnešní rodiny a jsou poměrně nenákladné. Jsou předzvěstí nových domovů převážné většiny amerických občanů.

V souladu s moderní tendencí celé výstavy vyrostl také Československý Pavilon co oficielní domov průmyslové výstavy naší staré vlasti. Je umístěn v bezprostřední blízkosti paláce věd, tedy přímo v srdci celé výstavy. Bude v něm návštěvou každý americký

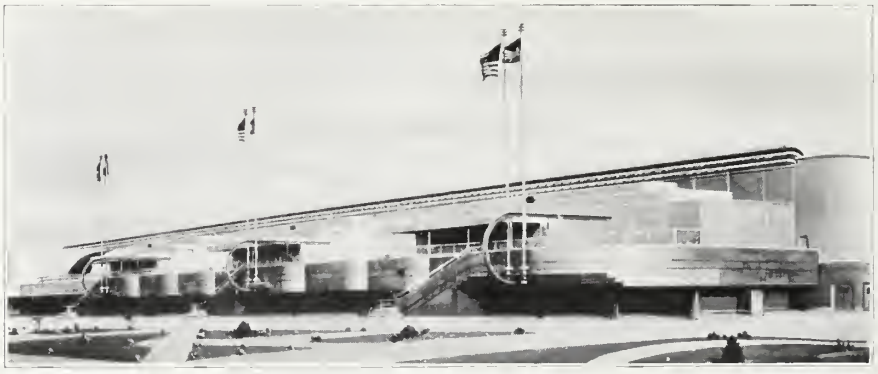

BUDOVA ZEMĚDĚLSTVÍ

Čech a Slovák, který do Chicaga zavítá. Nám všem srdce radostí poskočí u vědomí, že na naší světové výstavě "Století Pokroku" vlaje prapor svobodné československé vlasti.

Měli bychom uvésti ještě řadu budov nevídaného dosud slohu, opravdových pionýrských staveb v moderní architektuře: palác automobilové společnosti General Motors, Sears-Roebuck Co., Firestone Tire and Rubber Co., Chrysler Corp. a mnoho jiných; jako protiklad pak repliky starých budov: tvrze Fort Dearborn, první trvalé budovy na místě dnešního Chicaga, zlatého pavilonu jeholského z Číny, Mayanského kláštera z Mexika, budov Lincolnových a jiných.

Pro děti je na výstavě zařízen pohádkový ostrov a jsou jim k službám zkušení dozorci a ošetřovatelky, ustrojené vesměs za postavy, známé z pohádek. Tam najdou děti zábavu i odpočinek.

Bez zábavní sekce by výstava nebyla výstavou. Je proto o ni plně postaráno v oddělení, zvaném "Midway", kde bude středisko bujného veselí dnem i nocí mezi nejpovedenějšími atrakcemi a v záplavě milionů světel. Zlatým hřebem zábavních podniků je "Sky Ride", dráha v oblacích, zavěšená na dvou vyhlídkových věžích 625 stop vysokých a 1850 stop od sebe vzdálených. Osobní vozy jsou vysílány na způsob raket 200 stop nad zemí takovou rychlostí, že mohou přepraviti 1800 lidí za hodinu.

Na plných stopadesát dní naše Chicago zapomíná svých starostí a trampot a s úsměvem vítá milionové zástupy svých hostí, jimž ve své druhé světové výstavě připravilo jedinečnou podívanou k zábavě i k poučení.

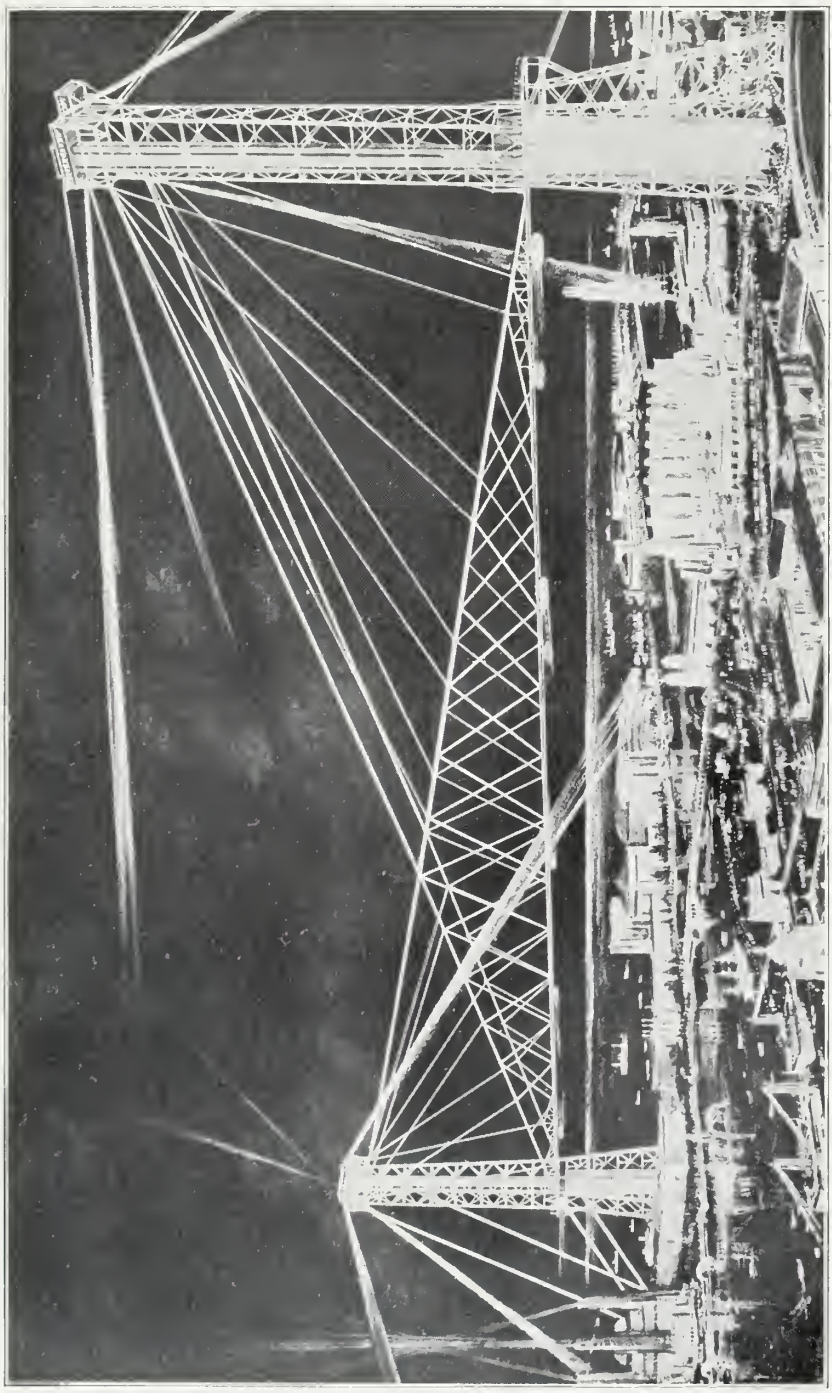

JÍZDA VZDUCHEM, "SKY RIDE".
Ve výši 200 stop raketové vozy projedou dráhu 1,850 stop.

VÝSTAVKA ČESKOSLOVENSKÉ AMERIKY

Napsal Ing. J. H. HRUŠKA, předseda Výstavkového odboru.

VÝSTAVKA tato představuje vlastně jenom to, co zbylo z vypracovaného již obsažného exhibitu, který byl připravován jako část souborné kulturní výstavy všech národnostních skupin amerických pod přiléhavým názvem "Epic of America." Pro výstavu tuto bylo určeno východní křídlo repliky mayanského chrámu. Později z technických důvodů bylo upuštěno od vnitřní úpravy této budovy a hledáno bylo jiné umístění. Avšak na konec pro netečnost některých důležitých národnostních skupin byl celý podnik "Epic of America" odvolán.

Naše přípravy však pokročily již tak daleko, že bylo rozhodnuto upraviti sebraný materiál a uspořádati výstavku československé větve americké zcela neodvisle. Na štěstí československá vláda se rozhodla postaviti na výstavišti svůj vlastní pavilon a vyhověla zároveň naší žádosti o příděl potřebné výstavní plochy.

Co chybí našemu exhibitu na rozsahu, to je vyváženo zajímavým způsobem podání a důkladností.

Statistika československých osad v Americe, založená na censu z r. 1930, je podána názorně na zvláště upravené nástěnné mapě, zatím co přehled veškerých českých a slovenských časopisů presentuje vkusná plaketa, na níž je umístěno po jednom čísle z každého listu.

Pozoruhodným a trvalým příspěvkem pro studium československého spolkového života v Americe je úplný soupis českých a slovenských organisací, který bude během výstavy vydán též knižně.

Početná sbírka fotografií vědeckých pracovníků z československé krve a úplný soupis starostů československého původu ve větších amerických městech je statistickým důkazem naší kulturní a politické hodnoty v této nové vlasti.

Případným doplňkem kulturní statistiky je zevrubná knihovna anglicky psaných děl o Československu a jeho lidu, jakož i sbírka československých hudebních skladeb, vydaných americkými nakladateli, neboť toto jsou nejdůležitější zdroje, z nichž naši krajané jinonárodního původu čerpají vědomosti o nás — o národě, z něhož jsme vyšli.

Poučným exhibitem je numismatická sbírka, vysvětlující odvození jména amerického dollaru od mincí prvně ražených v Jáchymově v Čechách.

Za příklady vynalézavosti československého ducha byly zvoleny dva epochální vynálezy: Lodní šroub, vynalezený krajanem Josefem Reslem z Chrudimi r. 1818, a fotografický proces moderního tiskařství, zdokonalený českým umělcem Karlem Klíčem. Oba tyto vynálezy měly a dosud mají přímý a dalekosáhlý vliv na vývoj americké civilisace.

Výstava československé vlády a československých průmyslníků podává jistě výmluvný důkaz hodnoty naší československé rasy.

SIGNING OF THE CONTRACT WITH "A CENTURY OF PROGRESS"

Sitting, left to right: Capt. John W. Gorby (representing "A Century of Progress"), Mayor Anton J. Čermák, Honorary Chairman, and John A. Červenka, General Chairman of the Executive Committee of the Czechoslovak Group.

Standing: Vice-Chairman V. F. Cipra, V.-Ch. Rev. J. J. Pelikán, Secretary Jos. Triner, V.-Ch. Samuel Kostelný, Treasurer Frank G. Hajíček, V.-Ch. Rev. J. S. Bradáč.

ČESKOSLOVENSKÝ VÝSTAVNÍ VÝBOR.

Výkonný výbor.

Jan A. Červenka, předseda
Rev. Jar. J. Pelikán, I. místopředseda
Václav F. Cipra, II. místopředseda
Rev. J. S. Bradáč, III. místopředseda
Samuel Kostelný, IV. místopředseda
V. S. Plátek, }
Jos. Triner, } tajemníci
Fr. G. Hájíček, pokladník

Členové:

Jennie Harmáčková
Jan H. Hruška
Jarka Jelínek
Jos. Klečka
Rud. Miller
Dr. Karel Neumann
Jos. J. Salát
Ant. Vaněk
Josefina Vodáková
Dr. Jar. E. S. Vojan
Karel J. Vopička

Jan A. Červenka

Hlavní úřadovna: pokoje 570—571, Morrison Hotel na rohu Madison a Clark, tel. Randolph 7775.
Jan H. Hruška, ředitel

Ústřední výbor.

Jar. Bartoš
Kateř. Filipová
Jos. Frolík
Marie Karásková
Jos. Klečka
Jarka Košař
Dr. M. E. Lorenz
Dr. Kar. Neumann
R. Jar. Pšenka
Otto Rychtářík
Fr. Schejbalová
Alžb. Strohmayerová
Marie Urbánková
Rev. Kosmas Veselý, O S. B.
F. J. Vlk
Katarina Bohuš
Josef Domko st.
Mich. Laučik
Rud. Liška
Ján Nosko
Ondrej Šustek
Ján Šimko
Jos. Simonides
Eva Sopocy
Mária Sopocy
Jos. Špánik
Samuel Sušina
Ján Svatík
Martin Potúček
Viktor Tibenský
Dr. E. G. Vrtiak

(Jména členů, kteří jsou zároveň ve Výkonném výboru, nejsou zde opakována.)

Zástupci a zástupkyně spolků.

A) Česká sekce.

Rozalie Bachofnerová
Frant. Balaja
Miloš Bezděk
Fr. Bouček
Josef Bradáč
James Budilovský
Jiří M. Charvát
Rev. Karel Aug. Chval
Tomáš Chval
Rev. Jos. Chvátal, OSB.
Terezie Dobiášová
Lad. Fast
M. Filasová
Lad. Flýgl
Marie Foitová
Marie Gallová
Karel Glaser
Jan Hanzl
Jan Havlan
K. Heitzman
F. J. Hrabák
F. Hrachovský
Fr. Hrdličková
Emilie Hříšná
A. C. Hynouš
Dr. L. Jelínek
Anna Kešnerová
Jan Kešner
Fr. Klausová
Kar. J. Kopecký
Wm. F. Kosobud
Mat. Konop
Karel Kouba
J. M. Královec
Marie Krupková
Otilie Kubálková
Rud. Lanka
Jiří Lerch
Marie Lišková
Zdeňka Macichová
Ant. Mazačová
J. Melicharová
J. G. Mičan
Václav Miniberger
Rozalie Nedvědová
Anna Nováková
D. Ondrášová
Jindřich Ort
F. J. Paleček
Berta Paterová
Václav Pechan
Ant. Pecival
Leo Palej
Vlad. Peterek
R. Procházka
Marie Průšová
August Reisler
Jennie Řezábková
Klaudie Růžková
Barbora Schefflová

Frank Sečkář
Edv. Šíma
Stanislav Šimeček
Jar. P. Skalický
Dr. J. F. Smetánka
H. Šmídová
Ant. Sochůrková
Alžběta Souhradová
Krist. Šrámková
Jiří Starý
Krist. Stará
Karel Trčka
Walter Truc
Anton F. Váňa
J. Vítek
M. Vorlíčková
Jan Vyhnánek
Dr. Leop. Wedeles
J. V. Welcl
Jan E. Zárobský
Jan J. Zbořil
Rv. Dr. A. Žižka, O.S.B.
Benjamin Zahradník
John Žídek
Josef Žilka

B) Slovenská sekce.

Rev. Ján Body
Pavel Bohuš
Tony Bolech
Božena Buchta
Dr. Joz. D. Bunta
J. J. Chilla
John Ďend'úr
Anna Driensky
Dr. D. D. Droba
Ján Dubček
Juraj Ďurkovič
S. Fábry
Štefan Facuna
Anna Feriančik
Ján Fúsek
Judita Gálik
Štefan Gašparec
Marie Hamrelik
Matej Hojsa
A. Horwath
Štefan Húska
J. Jankovič
Pavel Jarábek
Ondrej Kalnik
V. V. Kalnik
Vivian Karas
Ernestina Kiš
Pavel J. Kiš ml.
Štefan Kištiak
Emil Kollár
Božena Kosman
Štefan Kostelný
Ján Kubiček
Pavel Kvorka
Rev. Samuel Lichner
Michal Lukso
Ján Malina
Ján Matlocha
Dr. Juraj Matula
Tomáš Mikulka
Ján Mižialko
Štefan Mižialko
Josef Ondrejkovič
Martin Pavella
Samuel Papánek st.
Ján Podmajerský
Zuzana Podmajerský
Lud. Rigan
Josef Rišany
Vlad. G. Šaško
Mat. Schneider
Zuzana Šimo
John Stančik
Emil Sušina
Anna Svatik
Mat. Tenjak
Pavel Tvrdý
Rev. Ján Vajda
Petr Valach

(Delegáti, kteří jsou členy Výkonného neb Ústředního výboru, nejsou zde již uvedeni.)

Podvýbory.

Finanční výbor: J. J. Salát, předseda.

Tiskový výbor: Jos. Klečka, před.; rev. Ján J. Bradáč, místopřed.; J. G. Mičan, tajemník; rev. Karel A. Chval, J. Ďend'úr, Rod. Ginsburg, K. Heitzman, J. A. Hilgert, štef. Húska, Pavel Jarábek, J. Matlocha, rev. Jar. J. Pelikán, R. J. Pšenka, L. W. Skala, Čestmír J. Svoboda, Viktor Tibenský, rev. Ján Vajda, A. W. Vaněk, Dr. J. E. S. Vojan.

Vystavovatelský výbor: Jan H. Hruška, před.; Benj. Zahradník, tajemník; T. R. Dobiášová, pokladní; Božena Buchta, Jozef Domko st., Anna Feriančik, Božena Kosman, Dr. Jan Mička, Ján M. Nosko, Čestmír J. Svoboda, Pavel Tvrdý, Fr. Tvrzický.

Pořadatelský výbor: Dr. Jar. E. S. Vojan, před.; Vlad. Šaško a Jos. Kapička, místopředsedové; Viktor Tibenský, tajemník; Vác. Cipra, F. Kubina, Jarka Jelínek, Jarka Košař, J. Ondrejkovič, Jos. Triner, Dr. Leop. Wedeles, V. J. Roučka, R. J. Pšenka, J. P. Skalický, J. Bílovský, Vlad. Peterek, A. Kešnerová, Ant. Sochůrková, Jos. Matiásek, Rud. Piškule, Jan Zetek, Jindř. Ort, Ferd. L. Musil, Frank Balaja, Taus, Mat. Konop.

Dopravní výbor: Ant. Vaněk, předseda; Ant. Mazačová, Pavel J. Kiš, Samuel Fábry.

Ubytovací a registrační výbor: Jennie Harmáčková, před., Krist. Stará, Ján Mižialko, Mich. Laučik.

Uvítací výbor: Dr. Karel Neumann, před.; Dr. M. E. Lorenz, Rud. Liška, Ondrej Šustek.

Dámský recepční výbor: Josefina Vodáková, před.; Anna Svatik, tajemnice; Anna Kešnerová, pokladní; Mária Vrtiak.

Pánský recepční výbor: Kar. J. Vopička, před.; Tom. F. Chval, Samuel Kostelný, Rud. Liška.

Technický výbor: Jarka Jelínek, Jindřich Rabiňák, Josef Regner, František Vlk, František Štrunc, Katarina Danko, Emilie Welclová, Marie Průšová.

Scénický výbor: Václav Cipra, Dr. Vojan, Jaromír Pšenka, F. L. Musil, Jarka Jelínek, František Kubina, Mil. Prchalová, Jarka Košař, Vlad. G. Šaško, Josef Ondrejkovič, Katarina Danko, Betty Prenerová, Josef Kos.

Hospodářský výbor: Rudolf Miller, Pavel Chodur.

U podvýborů, které v době, kdy tyto stránky šly do tisku, nebyly ještě zorganisovány, uvedeni jsou pouze základní čtyři členové, dva Češi a dva Slováci.

ČESKÁ ÚSTŘEDNÍ PĚVECKÁ JEDNOTA

Provede dne 24. června v Auditoriu Smetanovu "Prodanou Nevěstu" s 4 hosty z Nár. Divadla v hlavních úlohách a 19. srpna v Harrison High School velký koncert v rámci Československého Dne Výstavního; obé pod řízením Fr. Kubiny.

Výkonný výbor: Dr. L. Wedeles, předseda; B. Vorlíčková, místopř.; V. J. Roučka, tajemník; R. Miklas, pokladník; B. Vrátný, archivář; F. Kubina, sbormistr. Technický výbor: A. Victorová, K. Houska, B. Šebek. Účtující výbor: F. Krajčevič, L. Kubičková, O. Jelínek.

ČESKÁ BESEDA—BOHEMIA CLUB

MUSIC, which is so inseparably associated with the soul of the Czechs, may well be said to be the mother of Česká Beseda, for its inception was the result of enlarging a small group of musical virtuosi who met regularly during and following the World's Columbian Exposition of 1893 in that famous Czech centrum of that day, Libuše Hall.

From this nucleus was formed—January 16, 1899—an organization whose membership was composed of the leaders of the arts, professions and commerce of the Czech colony of Chicago, having for its objects the encouragement of social life through the cultivation of literature, drama, music, etc., and the name "Česká Beseda" —(Bohemia Club), was adopted.

Four years later—in 1903—the Ladies' Auxiliary was organized, and by its splendid activity as well as by its charm, contributed a lion's share to the standing and prestige of the Club.

In the 34 years of its existence, "Česká Beseda" has had the valued privilege of being host to many distinguished men and women of our country and from abroad. Of the latter we recall with genuine pleasure the visits of President Thomas G. Masaryk, General Milan Štefanik, Václav Klofáč, Dr. Josef Scheiner, John Masaryk, Count and Countess of Lützow, Emmy Destin, Professor Ottakar Ševčík, Alfons Mucha, Jan Kubelík, Jaroslav Kocian, Růžena Maturová and Rudolf Friml.

The present club house which is fully equipped for all social and club activities, was purchased in 1912. It is located at 3659 Douglas Boulevard, Chicago.

Československé Výpomocné Spolky:

NAŠE DOMOVY V "MĚSTĚ ZAHRAD"

R. J. Houkal

OPATŘITI si vlastní krov nad hlavou bylo chvalitebnou snahou a cílem všech našinců od dob prvních emigrantů až po dnešní den. A věru nenajdeme lepších, útulnějších a úpravnějších domovů, než si, byt' i namnoze tvrdou prací, odříkáním a sebezapřením, dovedli vybudovati naši lidé v Chicagu a jeho metropolitní oblasti. Oko se mimoděk rozzáří při pohledu na úpravné rodinné domky a duše okřeje tou zelení a květy pečlivě pěstovanými a opatrovanými, jež každé obydlí kol dokola lemují a činí tak zadost titulu "města zahrad".

Jak bylo možno dosíci v tomto ohledu tak skvělých výsledků? Na otázku, kdo financoval stavbu neb koupi tisíců rodinných krajanských domků, v devíti z deseti případů odpověď bude stejná: "československý výpomocný spolek".

Typ útulného domova jakých na sta bylo financováno československými výpomocnými spolky v metropolitní oblasti Chicaga.

Ve staré vlasti byly to "Reiffeisenky", které byly jakýmsi druhem finančních ústavů drobného lidu třebaže tyto byly organisovány na jiném podkladě, než jsou výpomocné spolky ve Spojených Státech, kde před 102 lety založen první spolek, jehož účelem bylo pravidelnými malými týdními splátkami, činěnými jeho členy, dopomoci těmto ku získání potřebného základního kapitálu k postavení či koupi vlastního domova. Jest tedy výpomocný spolek jakýmsi kooperativním sdružením, kde členové ukládají pravidelně, týdně či měsíčně, své úspory za účelem výpomoci těm, již potřebují dodatečné hotovosti k vybudování vlastního krovu. A jelikož splátky, jichž výši určí pro sebe každý člen sám a dle své možnosti, jsou rozvrženy na dlouhou řadu let, naučili se lidé šetření systematickému a bez velké újmy stávají se po čase zámožnými, ba namnoze i neodvislými.

Zákon, povolující zakládání výpomocných spolků ve státu Illinois, prosadil v letech osmdesátých posl. Meilbeck, český člen zákonodárny ve Springfield. Bezprostředně na to vešly v život i první české výpomocné spolky v Chicagu. Dějištěm jejich působnosti bylo okolí De Koven a Bunker ulic, kde prví Češi byli tenkráte usazeni. Po čase těžiště přeloženo do t. zv. naší "Plzně", a dále k t. zv. "Vápenkám".

Tato čtvrt, financovaná rovněž ve značném měřítku našimi výpomocnými spolky, byla ovšem daleko modernější v každém ohledu, at' již v úpravě ulic a vnějšku vůbec, či pokud se týče vnitřního zařízení a výbavy domovů našich krajanů. Dnes však ani "Plzeň" nelze považovati za československý okrsek přes to, že jsou tam dosud naše nejstarší spolkové budovy a síně, a něco obchodů je dosud v rukou českých. Převážnou většinu obyvatel této čtvrti činí příslušníci jiných národností, zejména chorvatské.

Co Čechoslovák — to pionýr! Nejen na venkově, ale i ve městech. Kolem roku 1900 přikročeno k budování další nové čtvrti, jež pokřtěna na "Českou Kalifornii". Tam kde před krátkými pouze třiceti lety byl obrovský trakt půdy porostlé pouze metlicí a divokými travinami, jakoby čarovným proutkem vykouzleno nové město — naprosto moderní onoho času. Čechoslováci dokázali tu opětně že stále kráčejí s duchem času, a tu vidíme jejich d o m o v y, financované opětně z převážné většiny našimi výpomocnými spolky, jichž počet ovšem také poměrně vzrostl, vybavené všemi moderními vymoženostmi oné doby. Každý byt opatřen plynem i elektřinou, koupelnami a namnoze i ústředním topením. Obchody na dvou hlavních tepnách, 26. ul. a 22. ul. (nyní "Cermak Road") byly vesměs v rukou československých majitelů. Zde postaveny až do dnešního dne nejvýstavnější české školy, a sokolské stánky, z nichž některé přímo neb nepřímo rovněž za pomoci našich výpomocných spolků. Bylo to v naší "Kalifornii" kde soustředěna byla též činnost v odboji za samostatnost Československa po celou dobu světové války, a tato typicky československá osada bude míti vyhražený koutek v srdci každého věrného "kalifornského" Čechoslováka ještě dlouho potom, kdy přestane již okolí toto býti československým, nebot' svět pokračuje, a s hrdostí možno přiznati, že naši lidé jdou vpřed stejně rychle. Dovedou chápati význam a výhody nejen moderních

vymožeností ve výstavbě a vybavení domova, ale neméně ocení i větší kus stavebního pozemku, který umožňuje zařízení větší zahrádky zeleninové za obydlím a většího čerstvého trávníku a více okrasných keřů a květin před domovem. Nejvíce ovšem dovedou oceniti blahodárné účinky čistého vzduchu a slunečních paprsků; obého se jim však i ve svého času moderní "Kalifornie" dostalo poskrovnu.

V odporu s německým heslem "tah na východ" (Drang nach Osten), heslem chicagských Čechoslováků stalo se "tah na západ". A tak nalézáme je opět v pionýrské práci, tentokráte již za vlastními hranicemi města, jak budují v oblasti metropolitního distriktu Chicaga úplně nové, naprosto moderní osady Cicero, Berwyn a Brookfield. Pohled po úpravných ulicích těchto osad je pravou pastvou pro oči. Stavební parcely rozměřeny tu na širší stavební místa, a tak umožněn volný přístup vzruchu a životodárných slunečních paprsků v nejhojnější míře každému přibytku. Důkazem, že i vegetace se těší tomuto dobru, jsou krásné, sametové pažity a bujná květena, jíž naši lidé věnují mnohou chvíli, pečlivě vše opatrujíce a udržujíce. A i zde výstavba těchto útulných domovů, jejichž majiteli v 80% jsou Čechoslováci, značně umožněna byla systematickým šetřením a pomocí našich výpomocných spolků.

Působnost těchto lidových finančních institucí nebyla ovšem omezena pouze na osady již uvedené. Jsou zde ještě: Nový Tábor, Town of Lake, Merigold a okolí Jefferson Parku i jinde, kde ve výstavbě domovů našich krajanů hrály tyto význačnou roli.

Celkem vzato, československé výpomocné spolky jsou lidovými finančními ústavy, jež učí své členy systematickému spoření, a kooperací umožňují jim vlastnictví domovů, získávajíce za půjčený jim obnos tu nejžádoucnější záruku, hypoteku, která v pravidelných, poměrně velice malých splátkách, rozvržených na dlouhou řadu let, jest umořována. V našich výpomocných spolcích spekulace nemá místa, a to jest jednou z hlavních příčin, proč tyto přečkaly četné hospodářské otřesy a paniky takřka bez úhony, kde až dosud každý obnos těmto svěřený byl vrácen v plné hodnotě spolu s dobrým, ač snad ne přemrštěně vysokým ziskem. A tuto prestiž zajisté si zachovají po další generace.

Při zakládání výpomocných spolků není přihlíženo pouze ku stránce finanční. Jako u bratrských a sesterských jednot i zde sentiment má svoje místo. Tento sentiment je nejlépe charakterisován jmény, pod nimiž tyto instituce se vžily. Tato jména upomínají nás na velikány historie, zdejší i československé, na př.: Ben Franklin, Bořivoj, Jan Hus, Jiří Washington, Jungmann, Komenský, Libuše, Vojta Náprstek a j. Aneb na místa a města: Benátky, Česká Kalifornie, Česká Republika, Chrudím, Karlův Týn, Kolín, Kroměříž, Lipany, Písek, Plzeň, Praha, Tábor, Trenčín, Vyšehrad, atd. Jsou užívány i termíny širokého obsahu, jako: Amerikán, Bohemia, Český Domov, Jugoslav, Národní, Slavie, Slovan, Slovenská Vlast, atd., a mnoha jiných, dle sentimentu svých původních zakladatelů. Důkaz, že mimo stránky materielní i citová hraje zde svoji úlohu.

* * *

S postupem času, přibývalo na počtu nejen spolků, ale i škůdných zájmů. Jednotlivec, neb osamocené malé těleso nebylo a není tak respektováno, jako semknuté šiky. Proto v roce 1902 jeden z nejstarších pracovníků a odborníků v záležitostech výpomocných spolků, pan Rudolf Mulač, navrhnul založení "Lígy Československých Výpomocných Spolků v okresu Cook". Účelem tohoto nového sdružení měla býti kooperace všech spolků, přihlásivších se a přijatých za členy, a rozšíření obzoru jich působnosti, jakož i podávání informací o nových zákonech těchto spolků se týkajících, a jich možných následcích. Návrh uznán za velice prospěšný, a Líga uvedena v život, s p. Mulačem jako prvním jejím předsedou.

Během času uznáno za vhodné, aby Líga byla inkorporována, a tudíž požádáno za výsadní listinu (charter). Tato výsadní listina byla Lize vydána 16. prosince 1907 a uvádí následující co inkorporatory: Rudolph Mulač, Karel Musil, Konrad Ricker, Frank G. Hajíček, Karel J. Kopecký, Richard Dusil a Frank Vacek.

Dnešního dne 124 československých výpomocných spolků jest členy "Lígy Československých Výpomocných Spolků okresu Cook", a jejím předsedou je známý pracovník ve výp. spolcích, pan Josef J. Janda. (Anglický úřední titul: "American Czechoslovak Building and Loan League of Cook County.") Líga koná pravidelně své schůze, těšící se stále vzrůstajícímu zájmu zástupců. Jednání vede se v řeči české, výjimečně, je-li návštěvou význačný pracovník jinonárodní, částečně anglicky.

Důležitou složkou Lígy jest její právní výbor, který ostražitě sleduje jednání zákonodárny a snaží se včasným zakročením zabrániti přijetí zákonů, jež by byly na úkor činnosti výpomocných spolků. Podotknouti sluší, že práce tohoto výboru, ač veliké ceny, jest nezištná.

Ze zajímavých číslic, týkajících se 124 spolků, sdružených v Lize bud'tež uvedeny pouze dvě, získané dle poslední přístupné statistiky, vypracované státním auditorem ve Springfield, jehož kontrole všechny výpomocné spolky ve státě jsou podrobeny; tyto vykazovaly přes dvaatřicet millionů dollarů celkové mohovitosti, rozvržené na 623,650 členských dílců. Čísla jistě zajímavá, podávající neklamný důkaz důvěry, jíž se tyto spolky těší se strany našeho drobného lidu.

Jako vše, i československé výpomocné spolky učinily za dobu svého trvání velký pokrok a lze se nadíti, že právě minulými událostmi důvěra v ně byla ještě více utvrzena a ony budou dále pracovati s úspěchem na tom nejlepším díle světa — budování domovů.

JAK BYLO UMOŽNĚNO VYDÁNÍ "PAMÁTNÍKU"

J. A. HILGERT

⁂

ČTENÁŘ této publikace Čsl. Skupiny výstavní prohlédne a pročte si bezpochyby se zájmem též onu část Památníku, ve které je hojnost zajímavých obrázků a informativní četby o řadě našich krajanských organisací, spolků, obchodů i četných jednotlivců. Z této části je též každému na první pohled zřejmo, kdo v první řadě umožnil vydání nákladně vypraveného Památníku v opravdu imposantním počtu 25,000 výtisků!

Každý kdo zná v naší krajanské Americe nemalé finanční potíže spojené s vydáváním podobných příležitostných publikací, jakou je tato kniha, připustí bez váhání, že bylo to hodně odvážným krokem pustit se bez hotového kapitálu do vytisknutí knihy, jejíž vydání bylo spojeno s výlohami několika tisíc dollarů. Vydávat téměř 200 stránkovou publikaci, jejíž prodejní cena se zřetelem na tíživé hospodářské poměry byla předem stanovena na pouhých 25 centů, bylo jistým risikem, jehož se musil tiskový výbor Čsl. Skupiny odvážit, měla-li být naše krajanská větev po stránce informativní propagandy u příležitosti světové výstavy důstojně representována.

Nedostatek hotového kapitálu na vydání Památníku byl však dostatečně vyvážen kapitálem ochotné a nezištné spolupráce četných redakčních přispívatelů a obětavou spoluprací celého tiskového výboru. Co však na prvém místě umožnilo vysoký náklad Památníku, bylo porozumění a obětavost různých našich organisací, spolků, krajanských obchodů a řady uvědomělých jednotlivců, kteří s pravým pochopením dobré věci zajistili si místo na stránkách Památníku, jež při ohromném nákladu, jak pochopitelno, nemohly se prodávat za takové ceny jako tomu zpravidla bývá při nákladu menším. Tuto obětavost shora uvedených činitelů v hospodářsky tak těžké době, jakou je dnešní, nutno tedy oceňovat dvojnásob. Zejména je nutno zdůraznit, že lví podíl na finančním zajištění Památníku mají naše organisace a spolky, které v hospodářské panice posledních let trpí stejně jako jiní, jež ale přes to obětavě přiskočily na pomoc.

Tento duch kooperace je radostným příslibem do budoucnosti, která pro naši krajanskou větev snad přece jenom není tak chmurná, jak se tak často nám zde i našim bratřím za oceánem jeví při povrchním pozorování. Nemůže to s námi být zde tak beznadějné, dokud mezi námi žije duch takové obětavosti ve věcech národních!

V souvislosti s těmito řádky, které s vděčností připomínají ty, kteří finančně zajistili tuto publikaci, je vhodno připomenouti si současně skutečnost, že jsou to z největší části naši čeští a slovenští oznamovatelé v našem krajanském tisku, kteří pomáhali a pomáhají nám v naší adoptované vlasti vybudovat a udržovat náš tak vyvinutý krajanský tisk, o jehož velikém významu tak výstižně píše na jiném místě této publikace J. J. Král z Washingtonu. Je nepopíratelno, že náš tisk je onou životodárnou mízou, která nás zde udržovala a udržuje při životě, je to náš tisk, který nám umožňuje náš spolkový život a je to tisk, který nás stmeluje v jednu ohromnou rodinu od Atlantiku až k Pacifiku. Bez našich krajanských oznamovatelů sotva bychom měli tohoto nutného pojítka tisknutým slovem a bez tisku brzy by pohasnul náš národní život. Tuto skutečnost a holou pravdu bychom si měli připomínat co nejčastěji a podporovat zásadně oznamovatele v našem tisku. A proto též všichni, kteří přispěli k vydání této knihy zaslouží plného uznání celé naší veřejnosti.

Ti činitelé, kteří svou hřivnou umožnili vydání Památníku, dobře tedy svou povinost konali. Tím však skončena byla teprve první polovička té drobné mravenčí práce, kterou můžeme pozorovat na stránkách této knihy. Na naší široké veřejnosti nyní záleží, aby vykonána byla úspěšně i ta druhá polovička, jež je stejně důležitou, ba snad ještě důležitější, když má být propagační poslání Památníku splněno. Je nyní třeba, aby 25,000 výtisků této knihy rozlétlo se po celém krajanském Chicagu a do všech našich krajanských středisk. To už je jakýmsi morálním a národním závazkem každého uvědomělého našince, který si Památník koupí, aby na tuto publikaci upozornil své příbuzné a známé, aby ji doporučil ke koupi a komu to prostředky dovolují, aby zakoupil větší počet výtisků a rozeslal je jako upomínku a pozdrav z města světové výstavy svým blízkým zde i ve staré vlasti. Když každý z nás splatí tuto národní daň v zájmu dobré věci, tak potom teprve kniha tato plně vykoná svoje záslužné poslání.

Edward Zárobský

Největší krajanská tiskárna ve Spoj. Státech

::

J. E. Zárobský

JE to známá Národní tiskárna a těší se té nejlepší pověsti ve svém oboru, neboť už přes 40 let slouží poctivě obchodnictvu, bratrským jednotám, spolkům a vydavatelským družstvům, tisknouc jejich orgány měsíční i týdenní, ano i denní časopisy, z nichž mnohé vzaly svůj počátek v tomto velikém krajanském podniku.

Zakladatel její, p. Jan E. Zárobský, stál po řadu let v čele tiskárny a tak jako za jeho vedení tak i pod nynější správou nejstaršího syna zakladatelova p. Ed. Zárobského se vždy úzkostlivě pečovalo o nejpřesnější a nejpozornější obsluhu zákazníků a samozřejmě též o to, aby dělnictvu poskytovány byly nejvyšší uniové mzdy při nejkratší době pracovní, což v dnešní době vyžaduje velikých obětí.

Časopisy z Národní tiskárny vycházely vždy v moderní úpravě a byla jich hezká řada, které zejména ve svých počátcích zadávaly tisk tomuto podniku, jako na př.:

Šotek, redakcí B. Bitnera; Americký Občan, redakcí J. Oliveriusa; Ženské Listy, redakcí pí. Humpál-Zemanové; Pochodeň, redakcí Jos. Hlaváčka; Americký Sborník, redakcí P. Albieriho; Rozhledy, redakcí F. J. Kutáka; Jednota, vyd. Katol. Spolky; Sokol Americký, vyd. A.O.S.; Orgán Č.S.P.S., vyd. Jed. Č.S.P.S.; Orgán Č.S.J., vyd. Č. S. Jed.; Lesník, vyd. Jed. Č.A.L. a L.; Svobodná Škola, vyd. Č. S. Spol.; Orgán Č. K. L., vyd. Sdr. Les.; Rieger, vyd. Kl. Rieger; Proletarec, vyd. Sl. vyd. druž.; Radnička Straža, vyd. chor. druž.; Zábavník, vyd. p. Haluška; Glasilo K. Sl. J. v Joliet; Glasnik Chorv. Brat. Jed.; Denník Prosveta, S. N. P. J.; Czechoslovak Review, red. p. Prantnera; Katol. Slov. Noviny, red. p. Chudatčika.

Svůj počátek vzala Národní Tiskárna v malé místnosti na Loomis ul. Vzrůstající popularita závodu vyžadovala si však většího místa a postavila se proto budova na 18. ul. Později zakoupen pozemek na Blue Island a Ashland Ave., kde byla postavena dnešní veliká budova zprvu o dvou poschodích, za čas o třech, a tak poctivá práce českého podnikavého ducha korunována byla vrcholným úspěchem.

Po 30leté vysilující práci předal vedení závodu zakladatel tiskárny svému synu Edwardu Zárobskému, pod jehož dnešním vedením závod spěje k dalším vysokým metám na poli průmyslu tiskárenského.

Národní tiskárna má řadu departmentů, které umístěny jsou ve velké budově velmi účelně. Je to hlavní úřadovna, dále vnitřní úřadovny, hlavní sazárna, (Bargain Bill Dep't Linotype Dep't, Mat Moulding Dep't, Job Room, Monotype Dep't,) malý "Press Room", knihvazárna, expediční oddělení, velký "Press Room" s mohutnými rotačkami, tiskařskými lisy a Stereotype Dep't.

Vedle skutečnosti, že podnik tento je zářnou ukázkou české obchodní zdatnosti a že činí čest městu "Světové výstavy Století Pokroku", padá v míře nemenší na váhu obživa velkého počtu lidí, což v posledních depressních letech má největší důležitost. V časech normálních zaměstnává tato tiskárna přes 200 lidí.

Společnost Národní Tiskárny jest podnikem akciovým; podílníci jsou vesměs Češi. V ředitelstvu zasedají: Edward Zárobský, předs., Otto R. Zárobský, Anton B. Číž, Karel Pražák, Josef Fík.

Národní Tiskárna přeje všem návštěvníkům výstavy příjemného pobavení a všem svým váženým zákazníkům za jejich dlouholetou přízeň vzdává při této příležitosti srdečné díky.

NÁRODNÍ TISKÁRNA

2142-50 BLUE ISLAND AVE., CHICAGO, ILLINOIS

TEL. CANAL 5456

Sbor Zástupců Česko-Národního Hřbitova
-1933-
John Bartzal
Vojtěch Bartíšek
Joseph Bečvar
Anton J. Bouška
Theofil Brabec
Josef L. Březina
John Budilovský
Václav Budilovský
Albert Čada
Václav Cipra
Frank Duffek
Ladislav Fast
Josef F. Fořt
Edward Gregor
Bohuš Hak
Václav Havlín
Thomas Hejna
Anton Hýbl
Rudolf Janda
Josef Janota
Jan J. Jelínek
Otto X. Jelínek
Jerry Jelínek
Jakub Jiráček
Václav Kárník
Fred Knížek
Charles J. Kopecký
Josef Kořínek
Karel Kouba
Josef Kříž
Josef Kroc
Josef Lang
Jaroslav Liška
Anton Malý
Dr. Antonín Mueller
John Rada
Frank Hrabák
Stanislav Šimeček
Jerry Bartoš
Frank Bouček
Victor H. Filip
Joseph Šiman
Karel Baštýř
Henry Paryzek
Frank V. Nosek
Frank Novák
Rudolph Nový
Vaclav Poch
Cyril Popelka
Frank Rac
Josef Ringl
John Rokos
Jaroslav Gregor
John Kozák
Josef Hroch
Frank Růžička
Jaroslav Růžička
Matouš Sazma
Wojtěch Sedláček
Josef Spousta
Hubert Stary
John Treml
Václav J. Urbanek
James Valeš
Joseph Vaněk
Alois Vitouš
Frank Vojáček
Václav Vokáč
Thomas Vopátek
Frank J. Vránek
Václav Vyhnánek
Frank Vykouk
Frank Wolf
Frank Zahrobský
John Zarobský
Charles Zaloudek
Pavlík Photo Studio

Letem dějinami Českého Národního Hřbitova

SVĚTOVÁ výstava Století Pokroku v Chicagu podává světu živoucí obraz obrovského pokroku vědy a civilisace za poslední století. K takové výstavě je naše milionová metropole nad Michiganem přímo stvořena. Sto let Chicaga znamená sto let tak závratného vzrůstu, že těžko nalézáme podobného v historii jiného amerického veleměsta. A poněvadž Chicago už od r. 1852 je též sídlem příslušníků naší krajanské větve a jelikož původní nepatrná česká osada v jižní části Lincoln Parku vzrostla během posledních 80 let na nejmohutnější naše krajanské středisko ve Spojených Státech, jsou dějiny stoletého Chicaga za posledních 80 let též dějinami naší krajanské větve v Chicagu. A z těchto 80 let je 56 let existence našeho Českého Národního Hřbitova nejvýš zajímavým a poučným výsekem historie naší významné a nejúspěšnější kulturní instituce vytvořené obětavou a svornou spoluprací našich svobodomyslných organisací.

Nádherná květinová výzdoba dle návrhu správce Č. N. H. Henry Parýzka.

Naši spolkoví pionýři z r. 1877, kdy naše největší a nejkrásnější pohřebiště vzalo svůj vznik a jejich nástupci až do dnešního dne dovedli z nepatrných počátků s ohromnou obětavostí a tvrdou houževnatostí vybudovati imposantní podnik, o němž se původním zakladatelům jistě ani v nejluznějších snech nezdálo. Naše národní pohřebiště patří dnes nejenom k nejkrásnějším v Chicagu, ale též k nejkrásnějším, jaké si dovedla kterákoliv jiná národnost ve Spojených Státech vybudovat.

Byla to přednáška průkopníka svobodomyslnosti red. F. B. Zdrůbka, jenž v přednášce 7. ledna 1877 poprve promluvil o potřebě národního hřbitova pro Čechy. Zaseté sémě záhy vzklíčilo a myšlenka proměněna v čin na schůzi 20 spolků 12. února téhož roku, kdy bylo rozhodnuto, že všechny spolky chtějí společně zúčastnit se založení hřbitova a udržovat jej jako společný národní majetek. Krátce na to 11. dubna došlo k inkorporaci pod jménem "Český Národní Hřbitovní Sbor" a brzy na to zakoupeno bylo 50 akrů pozemků v tehdejší obci Jefferson 7 mil severozápadně od radnice Chicaga za $10,000. Prvním předsedou zvolen M. Karásek od Česko-Dělnického Pod. Spolku. V neděli 2. září konala se veliká slavnost s průvodem 4000 lidí, kdy odevzdán byl hřbitov veřejnosti. Není přirozeně možno do této stručné stati shrnouti všechna důležitá data za celých 56 let trvání naší nejúspěšnější krajanské národní instituce, jež po svém finančním upevnění stala se později nejštědřejším mecenášem našeho svobodomyslného školství a různých našich kulturních, národních a dobročinných institucí. Tak na př. za prvních 50 let trvání do r. 1926 věnoval Sbor. Č. N. Hřbitova k těmto účelům pokud bylo možno zjistit celkem $121.568.26 a na darech květinových $1,607.00. Z malých počátků vzrostl Č. N. Hřbitov do dnešního dne na téměř dvoumilionovou instituci a původní počet 8 spolkových zástupců vzrostl na 72. Národní hřbitov má dnes 130 akrů půdy a 8,528 pohřebních lotů. Do dnešního dne bylo na něm pohřbeno celkem 57,854 a zpopelněno v monumentálním krematoriu 2127 zemřelých. Za 56leté existence řídili osudy Č. N. H. tito předsedové: M. Karásek, Jos. Matoušek, Frank Tesař, Jos. Hladovec, Jos. Hora, Václav Matas, Frank Mencl a Jan Pecha. Dnešním předsedou je Frank Bouček.

Krajané, kteří o letošní světové výstavě zavítají do Chicaga ze všech koutů světa, prohlédnou si jistě se zájmem též naše největší a nejkrásnější krajanské pohřebiště ve Spojených Státech, jakým je beze sporu náš Český Národní Hřbitov. Necht' pietní návštěvou našeho československo-amerického Slavína uctí památku tisíců našich smrtných pionýrů, kteří potem i krví, mozkem i rukou, pomáhali budovat milionovou metropoli amerického Středozápadu.

J. A. Hgt.

ČESKOSLOVENSKÉ SPOLKY V AMERICE

ŽIVOT Čechů amerických v druhé polovici minulého století jevil jedinou jen snahu — semknutí jednotlivců, rodin a skupin v různé, tehdejší době odpovídající spolky. Tak shledáváme se v době té se spolky čtenářskými a vzdělávacími, v nichž mimo jazyk anglický dohánëna byla zanedbanost jazyka rodného, dále byly to jednoty sokolské, jež jako nyní i tehdy byly páteří národních podniků. Život našich otců, a zejména jejich otců, byl tvrdý v zemi cizí; jazyka neznalí přistěhovalci potřebovali nejenom zdroj výživy, jímž byla ta nejhrubší a nejtěžší práce, ale i ochranu před nemocí, úrazem a i případné smrti.

Dne 4. března roku 1854 sešlo se několik českých nadšenců v místnosti Jakuba Mottla, v městě St. Louisu, "aby založili spolek, jenž by nejen podporu v pádu nemoci jim pojistil, ale i v životě společenském páskou byl mezi nimi." Tímto činem dán základ novému směru v národním životě našem, poněvadž Česko-Slovanská Podporující Společnost, jak se nový tento "spolek" nazýval, dala podnět a směr k všemu tomu, co dnes všeobecně nazýváme "bratrské pojištění". Ze začátků malinkých i na tehdejší úzké poměry nepatrných, vzrostla společnost po krisi za občanské války a po válce zem uchvátivší, na největší, nejsilnější českou organisaci toho druhu ve Spojených Státech. Účel společnosti jeví se již v zařízení, dle něhož za vkladné člena, jež obnášelo $1.25 a za 50 centů měsíčních příspěvků vyplácena nemocenská podpora $2.00 týdně v roce prvním a $2.50 v roce druhém, podpora vdovám $5.00 měsíčně, na pohřeb bratra $20, manželky bratra $10. Účel vzájemné ochrany tím dosažen, poněvadž vyplácené obnosy, ač zdají se nám dnes nepatrné, přinesly úlevu a zamezily bídu.

Není možno sledovati v úzkém rámci této statě postup Č. S. P. S., jest však nutno, vzhledem k ucelení dnešních "Spolků", zdůrazniti blahodárnou existenci čtyř jednot na stejných základech založené se stejnými tužbami a cíly do životního programu vtělených. Tak dne 1. května roku 1880 činnost počíná Jednota Táboritů (J. T.), založená a za členy mající muže a ženy svobodomyslné, dne 16. března roku 1884 vstupuje do pole Česko-Slovanská Bratrská Podporující Jednota (Č. S. B. P. J. nebo "clevelandská"). Česko-Slovanská Jednota (Č. S. J.) založena z cizonárodní jednoty odstoupivšími ložemi v roce 1892, což stalo se skutkem i u Lesníků, jejichž několik dvorů opustilo cizonárodní mateřskou jednotu, aby v lednu 1899 vstoupily v činnost jako jednota Česko-Amerických Lesníků a Lesnic (Č. A. L. a L.)

Těchto pět bratrských podporujících jednot svorně pracovalo vedle sebe, vyplácely podporu nemocným, pojistky po zemřelých bratrech, pečovaly o sirotky a o nové členy dělily se dle poměru a početní síly té které jednoty. Omezení přistěhovalectva, hospodářská krise a požadavky státních autorit situaci českých bratrských jednot zatížily do té míry, že bylo nutno zreorganisovati jednu každou jednotu na základě "zákonité reservy" a sluchu popřáti varovným hlasům. Na sjezdu pěti jednot v prosinci roku 1932 vznikla jednota velká, silná, vlivná, jednota Československých Spolků v Americe (Č. S. A.), která dle zprávy sboru důvěrníků, vládne kapitálem $2,642,258.39 s dodatečnou bankovní hotovostí $32,411.00. Dle zprávy odborného počtáře, datované dne 31. prosince 1932 možno posouditi sílu Spolků v následující číslicích: Majetek skutečný a očekávaný $7,737,955.55, povinnost skutečná a očekávaná $7,561,924.26, procento dostojnosti 102.7%; čítá 24,623 členů s úhrnným pojištěním $15,645,799.00.

Budoucnost jednoty luští spolky jednoduchým, jistým způsobem. Zakládají nové řády pro mladíky a dívky s jednací řečí anglickou, poněvadž ukázala nutnost mladé generaci naší jednání a vedení schůzí usnadniti tím, že dovolí se jí vyjádření v tom jazyku, jež je jí nejbližší. Toto zařízení umožnilo uvedení většího počtu anglicky jednajících řádů zvláště v Illinoisu, Ohiu a Iowě, kde jeví se největší činnost agitační. Pojistky, u mladých lidí nejpopulárnější jsou ovšem ty, které vyplácejí se za živa, buď po 15. nebo 20. letech, ač i celoživotní pojistky nebo zaplacené pojistky, na něž po 10., 15. neb 20. letech se více neplatí a po smrti pojištěnce pojistka se vyplácí jsou upisovány nejen členy mladými, ale i staršími osobami, které hledají pojistku zajištěnou při nízkých poplatcích.

Chloubou Spolků ovšem zůstává Dětský odbor, v němž zapsáno jest dnes sta a sta dítek obého pohlaví. Důležitost tohoto odboru konečně plně pochopena a jest mu věnována taková pozornost, jíž z národnostních ohledů si přímo vynucuje. S českými dětmi v české bratrské jednotě snáze a lépe budeme řešiti otázku bytí či nebytí, poněvadž na těchto bratrských jednotách a na Č. S. A. jmenovitě spočívá břemeno naší národní budoucnosti. A naopak úspěchy Č. S. A. soustřediti české dítky v jednotu českou a silnou spočívají opětně na bedrách české veřejnosti, jež vzhledem k důležitosti poslání a nadějím v ně kladeným, mají na přízeň české veřejnosti oprávněné nároky. "Nejenom prospěchu jednotlivce, ale ctí jeho jest členství Československých Spolků v Americe!"

VÝKONNÝ VÝBOR
ČESKOSLOVENSKÝCH SPOLKŮ V AMERICE
1854–1933

Záslužná—téměř půlstoletá—činnost podporujícího Spolku Plzeňských Řezníků v Chicagu a předměstích.

—▪—

S PÝCHOU můžeme tvrdit, že není v historii českého národa skvělejšího příkladu vážnosti a uznání kteréhokoliv řemeslnického cechu, jakého se po celá staletí dostávalo a dosud dostává českým řezníkům. Jejich láska k národu, uvědomělost a statečnost byla uznávána českými králi, kteří jim dali všemožná privilegia. Tak na př. dekretem krále Václava a pak Karla IV., Otce vlasti, byli vyznamenáni řezníci právem, že v průvodech směli kráčet hned za králem a za nimi pak šlo teprve komonstvo a ostatní. Při vpádu Švédů do Prahy nebyli to jenom studenti s Plachým, ale též čeští řezníci, kteří na kamenném mostě slavně porazili Švédy a osvobodili matičku Prahu. Když byl tajně odvezen a uvězněn král Václav, tu dostalo se nejstarší řeznické rodině Štípkové té cti, že Štípek byl zvolen za místokrále! (Velký anglický státník Cromwell a francouzký premier Herriot pochází z cechu řeznického).

Též historie Spolku Plzeňských řezníků v Chicagu a okolí dokazuje, že čeští řezníci i ve Spojených Státech zůstali a zůstávají věrni vlasteneckým tradicím svého cechu. Bylo to 24. října 1886, kdy sdružila se v tehdejším středu českého Chicaga v Plzni hrstka mladých uvědomělých českých řezníků, kteří přinesli v srdcích svých čestnou tradici řezníků ze staré vlasti a založili "Klub Plzeňských Řezníků." Zakladatelé byli téměř všichni současně cvičící členové sokolských jednot. Nejznámější z nich byli přeborníci Václav Klaus, Emil Fiala, vysloužilý vojín americké armády, Cyril Fiala, první předseda, Václav Jaroš, Frant. Rybáček a j. Tehdy začalo živé organisační hnutí dělnické za účelem zlepšení pracovních poměrů, a tak vznikla myšlenka utvořit spolek českých řezníků za účelem vzájemného poznání, podpory a společné spolupráce k zabezpečení stavovských zájmů. Bylo to 15 energických mužů, tehdy řeznických dělníků, kteří založili řeznický spolek, (čítající letos v r. 1933 268 členů), jež je dnes chloubou řeznického cechu v českém Chicagu. Mužové tito zasluhují plného uznání za svoji odvahu a prozíravost. Byli to tito pionýři našeho spolkového života: Cyril Fiala, Vít Brychta, Emil Fiala, Václav Jaroš, Ant. Sokol, Vojtěch Průcha, Fr. Šuma, Fr. Rybáček, Jos. Prynych, Václ. Spěváček, Jos. Schneberger, Václ. Schneberger, Václ. Klaus, Fr. Smolík a Fr. Záhrobský. Prvními úředníky byli: předs. Cyril Fiala, místopředs. Vít Brychta, taj. Václav Schneberger, účetní Em. Fiala, pokl. Jos. Schneberger. — První ustavující schůzi svolal Cyril Fiala 24. října 1886 do Česko-angl. školy na 18. ul., která pak skoro čtvrtstoletí zůstala spolkovou místností a byla tichou svědkyní rozmachu a pospolitosti P.S.P.Ř. Po té následkem velkého vzrůstu počtu členstva používána byla síň Plzeňského Sokola a v posledních letech v důsledku stěhování českého živlu na západ, přeložena byla spolková místnost do Sokola Slávského, jemuž se tím dostalo vydatné potřebné pomoci. Spolkové stanovy byly přijaty 19. prosince 1886 a původní jméno Klub Plzeňských Řezníků změněno na Podporující Spolek Plzeňských Řezníků. Účel spolku byl především pomocný. Šlo netoliko o hmotnou podporu v nemoci, ale též o mravní vzájemnou pomoc, bratrské porozumění, porady ve věcech obchodních a pomoc peněžitou, které se často dle starých protokolů potřebným členům dostalo. Kromě těchto ušlechtilých cílů zájmových, měl spolek poskytovat podporu i veřejným, národním, vzdělavacím a dobročinným účelům. Protokolární záznamy uvedly by slušnou částku na pomník veteránů z občanské války na Národním Hřbitově, výpomoc krajům postiženým velkou povodní v Čechách a hornickým rodinám, jež postiženy byly ohijskými důlními katastrofami. Čestná vzpomínka budiž věnována prvnímu předsedovi br. Cyrilu Fialovi, který zemřel v r. 1926. Byl to muž vzácně činný nejen v řadách P.S.P.Ř., ale zejména též v Plzeňském Sokole, kde si získal nezapomenutelných zásluh. Ze zakládajících členů jsou doposud na živu bří.: Fr. Záhrobský, Václ. Klaus, Václ. Jaroš, Fr. Smolík a Vojtěch Průcha.

Pod svým spolkovým praporem zúčastnili se plzeňští řezníci mnoha národních slavností, z nichž pozoruhodnou byl velký český průvod o první světové výstavě v Chicagu, kde krásný alegorický vůz P.S.P.Ř. poutal všeobecnou pozornost. Po 30 letech nahražen byl starý spolkový prapor novým, starý uložen do archivu ve spolkové síni, kde se těší nadále úctě a vážnosti členstva. První stejnokroje spolkové pořízeny byly dle starého vzoru: bílé žakety a zástěry, čer-

né kalhoty a boty, hlavu kryla poděbradka se znakem českého lva, na ramenou neseny širočiny dovedně ze dřeva vyhotovené, vypadající jako skutečné. Po málo letech poděbradky i širočiny byly odloženy a zavedeny čepice se stinidly.

Největšího rozmachu a posily dostalo se spolku v r. 1891, kdy za přispění několika čilých členů F. Mikuly, F. Brouka, J. Mathausera, F. Záhrobského, A. Fingla a Fr. Smolíka přistoupili za členy skoro všichni čeští zaměstnavatelé počtem více než 30. To bylo velkou vzpruhou pro další činnost a vývoj. Zde je nutno zvlášť zdůraznit, že stále až doposud, přes to, že se spolek skládá jak ze zaměstnavatelů tak dělníků, vždycky se jevil a doposud jeví mezi členstvem opravdový bratrský soulad. V té době byl předsedou spolku C. Fiala, tajemníkem A. Fingl a účetním B. Hák. — Na konci prvního desetiletí měl už spolek 100 členů a dva čestné členy, spolkový majetek činil $2,403 přes to, že mimořádná spolková vydání činila $1,575 a na dobročinné a národní účely vydáno $1,167. V posledních 25 letech projevila se význačně podnikavost členů P.S.P.Ř. i mimo rámec spolkový. Bylo to na př. založení závodu pod jménem Bohemian Butchers Ass'n, jež bylo po zakoupení budovy na Peoria ul. ve středu hlavního řeznického tržiště změněno na Chicago Butchers Packing Co., kteryžto velkozávod slouží ke cti nejenom českým řezníkům v Chicagu, ale celé české národnosti. O založení tohoto závodu mají hlavní zásluhy Fr. Rupert, Jos. Liška a Bohuš Hák. Prvním předsedou byl B. Hák, tajemníkem Jos. Liška. Dále založen byl podnikavými členy F. Záhrobským, A. Pelikánem a J. Salátem závod California Ice Co., který rovněž vzrostl na velký závod — P.S.P.Ř. po dlouhá léta vysílá své zástupce do Sboru Českého Národního Hřbitova jako člen tohoto tělesa a rovněž i do Sboru České Útulny a Sirotčince, jichž je vydatným podporovatelem.

Tak jako v českých dějinách podali čeští řezníci na četných stránkách skvělé důkazy své nezdolné lásky ke svobodě, k svému národu a rodnému jazyku, tak ji projevili členové P.S.P.Ř. i v Chicagu za světové války. Konali důsledně svou povinnost jak vůči své nové přijaté vlasti tak i vůči vlasti staré, se kterou sdíleli všechny bědy a hoře, slasti i radosti co nejupřímněji. Dvanáct členů P.S.P.Ř. bylo v řadové službě vojenské a spolek zakoupil všechny třídy bondů Svobody, jež má doposud. Pokud šlo o akci osvobozenskou čelící k znovudobytí samostatnosti staré vlasti, P.S.P.Ř. stál vždy na přední výspě a v nejpřednějších řadách s bezpříkladnou obětavostí, s plným citem svého upřímného ryze českého srdce, s vroucím nadšením pro dobro drahé české vlasti a pro její úplné osvobození. Bylo neúnavně a nezištně pracováno pro České Národní Sdružení na třech bazárech i jinde na řeznických stáncích, jež byly zásobovány přičiněním našich vlastenecky cítících řezníků, takže se našimi řezníky vydělalo na $12,000, což je jistě částka úctyhodná, jakou se nemůže pochlubit žádný jiný stav. V posledních letech Sokol Slávský zavázán je díky P.S.P.Ř., neboť tento při bazárech ve prospěch sokolovny pořádaných ukázal nejlépe, jak u našich řezníků hluboko v srdcích tkví krásná idea Tyršova. Sokol Slávský mnoho vděčí českým řezníkům za pomoc o záchranu budovy.

V uznání vlastenecké činnosti a obětavosti členstva P.S.P.Ř. ve společné osvobozenské akci obdržel spolek též záslužný diplom s vlastnoručním podpisem presidenta T. G. Masaryka. Obnosy, které P.S.P.Ř. věnoval na různé národní a dobročinné účely dosahují celé tisíce dolarů, nepočítaje v to ovšem podpory nemocným členům, kteří kromě toho dostali velkou peněžní pomoc mimořádnou. To nejlépe dokazuje obětavost členů, neboť tyto velké obnosy peněžní nemohly být hrazeny z členských příspěvků, které byly ponejvíce pouze 25 centů měsíčně. — P.S.P.Ř. může jistě s hrdostí pohlédnouti do své minulosti a s klidným sebevědomím může hleděti i v budoucnost. Členstvo tohoto spolku jistě nikdy nesejde s cesty za krásnými ideály, za nimiž vždy kráčelo a vždy bude věrně sloužiti dobru a blahu jak svých členů tak i celé československé větve v Chicagu, bude udržovati slavnou řeznickou tradici ze staré vlasti a s duchem doby kráčeti bude za osvětou a pokrokem. Této světlé budoucnosti a čacké tradici řeznického cechu nechť platí naše ryze české a sokolské: Nazdar!

B. H.

Úředníci spolku v roce světové výstavy v Chicagu 1933:

Předs. Václ. Tolar, místopředs. Bohuš Darda, taj. Václ. Raispis, účetní Ant. Stejskal, pokl. Jos. Beutel, průvodčí Mat. Burda, strážce Jos. Hamer. Správní výbor: Emil Šrámek, Václ. Tolar, Ad. Kaiser, praporečník Jos. Plaček. Majetkový výbor: Václ. Klaus, Fr. Calta, Jos. Nepil; účtující výbor: Ad. Kaiser, J. Uxa, Emil Šrámek; vyšetř. výb.: Václ. Brouk, Václ. Patrovský, Václ. Beneš; zástupci do Sboru Nár. Hřbitova: Fr. Záhrobský, B. Hák; zástupce do Svazu Svobodomyslných: Mat. Burda. Záb. výbor: Boh. Darda, Em. Šrámek, Frant. Calta; spolkový lékař: Dr. J. P. Pecivál.

Svaz Českých Řeznických Obchodníků

CHICAGO — CICERO — BERWYN

(South-West Retail Meat Dealers Association of Chicago)

SVAZ založen 17. dubna 1917 a přidružil se k Národní Associaci řeznických obchodníků ve Spojených Státech. Účelem tohoto Svazu je spojení všech řeznických maloobchodníků v Chicagu, Ciceru a Berwyn v jednolitý bratrský celek, chrániti všechny jejich zájmy obchodní a zájmy veřejnosti pokud souvisejí s obchodem masem, a spolupracovati s jinými tělesy Národního Svazu, aby bylo docíleno těch nejlepších výsledků a řeznické obchody přivedeny k takový výši, aby dokonalejší službou vyhovovaly veřejnosti při rozdělování tak nutné životní potřeby celého lidstva. Spolkovým heslem je ušlechtilá zásada: JEDEN ZA VŠECHNY A VŠICHNI ZA JEDNOHO."

Svaz českých řeznických obchodníků (South-West Retail Meat Dealers Association) JE NEJMOHUTNĚJŠÍM JINONÁRODNÍM SDRUŽENÍM V NÁRODNÍ ASSOCIACI řeznické ve Spojených Státech. Jeho úřednictvo zaujímá čelné postavení v Národní Associaci. Potěšitelným zjevem je skutečnost, že národním tajemníkem je Čech — J. A. Kotal a prvním místopředsedou je Adolf J. Kaiser, obchodní ředitel a tajemník Svazu českých řeznických obchodníků.

Svaz tento vykonal mnoho dobra pro svoje členstvo a také pro celou naši krajanskou veřejnost. Jest jedinou českou řeznickou organisací, jež zorganisovala školu pro mladé muže, kteří se hodlají věnovati živnosti řeznické.

První úřednictvo Svazu složeno bylo takto: Emil Šrámek, předseda; Frant. Srayn, tajemník; Frant. Šotola, účetní; Frant. Záhrobský, pokladník. Po čtyřletém předsednictví Emila Šrámka, sloužil Adolf J. Kaiser jako předseda po 6 let. Po něm ujal se předsednictví Frant. Šotola na jeden rok a byl vystřídán dvouletým předsednictvím Ant. Vorla. Na to byl předsedou po jeden rok Jakub Bat'ka a v r. 1932 zvolen byl Fred Kučera, který v letošním roce světové výstavy slouží druhou lhůtu. Tajemníky Svazu byly: Frant. Řehák po jeden rok, po něm byl Jos. Liška až do r. 1927, kdy zemřel a na jeho místo zvolen byl Karel Raispis, načež se stal tajemníkem Adolf J. Kaiser, který do té doby byl obchodním ředitelem. Od tohoto času je úřad tajemníka spojen s funkcí obchodního ředitele. Svaz má jediného úředníka, který slouží po celých 16 let. Jest to pokladník Frant. Záhrobský. Jako účetní sloužil J. J. Uxa od r. 1919 až do r. 1928 a byl vystřídán Jos. Šotolou na jeden rok, načež se ujal tohoto úřadu Jar. Stejskal, který slouží pátou lhůtu.

Svaz má svoji stálou úřadovnu v čísle 3600 západní 26. ulice a jeho úřednictvo na r. 1933 jest tohoto složení: Předseda: Fred Kučera; místopředsedové: Jos. Vlček, Jos. F. Šotola, Karel Russy; tajemník a obchodní ředitel: A. J. Kaiser; účetní: Jar. Stejskal; pokladník: Frant. Záhrobský; průvodčí: Václ. Tolar; strážce: Karel Zdeněk. Majetkový výbor: Frant. Číha, Ant. Stejskal, Mich. Vlček. Ředitelstvo: Jos. Vlček, John Kriza, Rud. Šouta, Jakub Bat'ka, Štěpán Pekárek, Ant. Vorel, A. J. Kaiser. Auditoři: Rud. Helebrant, Jar. Title, Jos. F. Šotola.

ČLENSTVO SVAZU ČESKÝCH ŘEZNICKÝCH OBCHODNÍKŮ

CHICAGO, CICERO, BERWYN
Sdružené v Národní Associaci.

JOS. BAITEL
RUD. BANAS
JAKUB BAT'KA
JOHN BAŽATA
ANT. BELANT
VÁCL. BERNAS
RUD. BITTNER
FRANT. J. BLÁHA
JOS. F. BLÁHA
KAREL BLAHUT
FELIX BICA
ALBERT BRABEC
KAREL BŘÍZA
VÁCL. BROUK, ml.
JOS. BUFKA
JOS. BURDA
KAREL BURIAN
ALBERT ČADEK
FRANT. CALTA
FRANT. ČEJKA
FRANT. ČERNÝ
FRANT. ČERNÝ
STANISLAV ČERNÝ
VINC. ČERNÝ
VÁCL. CHALOUPKA
FRANT. CHLANDA
JOHN CHMELÍŘ
VÁCL. CHODORA
JOHN CHOURA
EDW. ČÍHA
FRANT. ČÍHA
LOUIS ČÍHÁK
JOHN DANIEL
JOS. DANÍŠEK
BOH. DARDA
VÁCL. DIETZ
LOUIS DOSTÁL
FRANT. DVOŘÁK
FRANT. FOJTÍK
JERRY FREIBERG
JOS. FRŮHAUFF
FRANK FRŮHAUFF
JOHN GABRIEL
STAN. GROSS
EMIL HÁJEK
LOUIS HAJÍČEK
JOS. HAMER
FRANT. HARAMIJA
KAREL HEJNA
S. D. HEJNA
RUDOLF HELEBRANT
AUG. HISMAN
JOS. HODOUŠ
VIT. HROCH
JAR. HUBENÝ
VÁCL. ILLICH
FRANK JAKOVEC
CYRIL JAKUBKA
ANT. JANÁČEK
JOS. JANÁČEK
JOHN J. JAROŠ
VÁCL. F. JAROŠ
LOUIS JÁŠA
JOS. JEBAVÝ
JOS. E. JELÍNEK
JOHN JIRÁSEK
FRANT. JIŘÍK
MICH. JIRSA
JOS. JURNEČKA
A. J. KAISER
LOUIS KAISER
FRED KARA
LOUIS KARA
RUDOLF KAREL
F. J. KASÍK
EL. KAŠPAR
HUGO KASTNER
VÁCL. KILLIAN
FRED KITZBERGER
JOS. KLENOVEC
FRED KOBERNA
KAREL KOBERNA
EMIL KOHN
ALBERT KOHOUT
GEO. KOHOUT
FRANT. KOMÁREK
ST. KOMÁREK
JOS. KOSKUBA
IRV. KOTÍK
VÁCLAV KOZEL
ALBERT KOZNA
KAREL KRÁL
JOS. KREJČÍ
MICHAL KREMESIC
JAKUB KRISKA
JOHN KRIZA
JOS. KROUPA
ED. KUBÍN
JAR. KUBÍN
FRANK KUČERA
FRED KUČERA
JOS. KUNCL
FRANK KUSKA
FRANK LAMPLOT
JOHN LINHART
FRANK LIŠKA
MICH. LIŠKA
JOS. LUKÁŠ
EDW. MÁCHA
VÁCL. MACHÁČEK
W. MACHÁČEK
VINC. MAKOVSKÝ
PETR MAREČEK
JOHN MARKVART
LOUIS MARKVART
FRED MATĚJÍČEK
PETR MAYER
VÁCL. MAZANEC
AL. MEDELLA
N. MIHANOVICH
JOS. MICEK
JAKUB MIKA
FRANT. MLSNA
MICH. MLSNA, ml.
MICH. MLSNA, st.
JOS. MORAVEC
JOS. MOULIS
PETR MOUTVIC
W. MOUTVIC
JOS. NOVÁK
JAR. NOVOTNÝ
JOHN OPAT
LEO PAJER
FRANK PECINA
ALB. PEKÁREK
ST. PEKÁREK
VÁCL. PETRÁK
ED. PIHERA
HENRY PITNER
JOS. PLAČEK
BOH. PLACHÝ
JOS. PONCAR
J. B. POSPÍŠIL
JOHN PRCHAL
ANT. PROCHÁZKA
JOS. PRŮCHA
KAREL PRŮCHA
KAREL RAISPIS
VÁCL. RAZ
LOUIS ROUBITSCHEK
THOS. ROHRBACHER
VÁCL. ROIT
FRANK RUDA
FRANK RUPPERT
JOS. RUSSY
KAREL RUSSY
JOS. RYCHTÁŘÍK
ST. SASKO
VÁCL. SATEK
KAREL SCHAUER
VÁCL. SCHINDLER
FRANT. SCHLEHOFER
ANT. ŠEBESTA, ml.
ANT. ŠEBESTA, st.
JAR. ŠEBESTA
KAREL ŠEBESTA
VÁCLAV SEDLÁČEK
JOHN SETNIČKA
VÁCL. SETNIČKA
EMIL SHÁNĚL
JOS. SHEPARD
KAREL ŠICHTA
PETR ŠÍMA
JOS. ŠIMÁK
ALBERT SISKA
JOS. SKALA
KAREL SKALA
FRANK SKARID
JOS. SKORA
FRANT. SLUNEČKO
PROK. ŠMÍDL
JOS. SOMOLÍK
KAREL SOPER
C. C. ŠOTOLA
FRANT. ŠOTOLA
JOS. F. ŠOTOLA
W. ŠOTOLA
RUD. ŠOUTA
R. ŠOUTA, ml.
EMIL ŠRÁMEK
FRANK SRAYN
JOHN SRCH
OTTO STARK
VÁCL. STAROSTA
ANT. STEJSKAL
JAR. STEJSKAL
FRANT. STEJSPAL
AD. ŠTĚPÁN
FRANK STOJETZ
JOHN STRASKY
MARTIN STUPKA
VÁCL. SUDA
JOS. ŠVEC
FRANT. ŠVEJDA
L. TAUER
FRANT. TICHÝ
HENRY TICHÝ
JOS. TICHÝ
JAR. TITTLE
JOS. TLAPA
ST. TLAPA
JAS. TOLAR
VÁCL. TOLAR
VOJTEČH TOLAR
JOHN TOMAN
JOS. TREJBAL
AND. TREML
VÁCL. TRYTA
FRANK URBAN
J. J. UXA
EMIL VACHOUT
JOS. VACHOUT
JOS. VÁVRA
JAR. VEDRAL
EMIL VENCLÍK
JOS. VLČEK
KAREL VLČEK
MICH. VLČEK
JOS. VOJTĚCH
ALB. VOLMUT
ANT. VOREL
FRANK A. VOREL
W. VOREL
JOS. VRÁNA
JOS. VRÁNEK
ANT. VRDSKÝ
FRANT. VRZÁK
JOS. VYDRA
JOHN WAGNER
RUD. WAGNER
LEO WIATRAK
ANT. WIERER
JOS. WIERER
FRANK WINKLER
ED. WOJTA
LUD. WORTNER
EMIL ZÁBORSKÝ
JOS. ZAHÁLKA
FRANK B. ZÁHROBSKÝ
FRANK ZÁHROBSKÝ, ml
FRANK ZÁHROBSKÝ, st.
ROBERT ZÁHROBSKÝ
VÁCLAV ZÁHROBSKÝ
FRANK ZÁLESKÝ
JOHN ZALINKA
KAREL ZDENĚK
JOHN ZDERAD
VÁCL. ZDERAD
ANT. ZEDNÍK
EDW. ZIMMERMANN

1883 — 50th Anniversary — 1933

A Half Century of Continuous Maintenance of the Highest Quality of Their Products

ALOIS VANA

Largest and Oldest Czechoslovak Manufacturers of Carbonated Beverages in America

ALOIS VANA, Inc.

MANUFACTURERS OF

Carbonated Beverages

1835-7 Fisk St. Chicago, Ill.

Manufacturers of All Flavors of Fruit Beverages, Ginger Ale, Lime Rickey, Oasis Orange and Crystal Table Water. Distributors of Canada Dry Ginger Ale and Mountain Valley Water.

WHOLESALE and RETAIL DISTRIBUTORS OF BOTTLED BEER

FREDRICKS' "AMERICAN CLUB"
MONARCH BREWERY "OLD TIMES"
ATLANTIC TAVERN ALE

TELEPHONE CANAL 1405

Západní Česko-Bratrská Jednota

Největší

Nejsilnější

Nejbohatší

Československá Podpůrná Organizace v Americe

36,000 členů a dítek. 340 řádů ve 24 státech.
Nejsilnější dětský odbor—5,500 dítek

Jmění skoro $5,000,000

Činovníci, úředníci a výpomocné síly v Hlavní úřadovně v Cedar Rapids, Ia.

POJIŠŤUJE KRAJANY NA ŽIVOT OD 15 LET STÁŘÍ DO 60 LET NA $5,000.

Ptejte se na řády Z. Č. B. J. v každé československé osadě po celém středozápadě a západě až k Pacifiku.

Naši representanti:

CHAS. C. CACEK,	JOHN M. KOTEK,	GEO. M. KRIŠTŮFEK,
Bridgewater,	4100 West 24th Place,	4840 West 22nd Place,
So. Dakota.	Chicago, Ill.	Cicero, Ill.

JOHN C. RYCHNOVSKÝ, 2604 So. 30th Street, Omaha, Neb.

HLAVNÍ ÚŘADOVNA Z. Č. B. J., CEDAR RAPIDS, IA.

F. M. BÁRTA, předseda. BOH. HORÁČEK, poklad. L. J. KAŠPAR, tajemník

Slovácký Vzdělavací Klub

V ČSL. CHICAGU Slovácký Vzdělavací Klub byl jedním z prvních, který se zúčastnil práce na osvobození naší staré vlasti a finančně přispíval v revoluční akci. Svůj program založil na lidové kultuře. Od svého založení 1916 sledoval směrnici lidové tradice slovácké a stal se velmi populárním už v prvních letech své existence. Jeho zásluhou naše kulturní podniky poprve zahýřily barvami původních slováckých krojů, lidové zvyky, zpěvy a tance byly poprve živě a věrně reprodukovány. Stal se tak důležitou složkou našeho kulturního života a propagační význam jeho folklorové činnosti byl plně uznáván. Ve své úspěšné činnosti pokračoval Klub i v letech poválečných. Historie jeho je řadou četných podniků umělecké úrovně, v nichž se hlavně reprodukoval život našeho venkova v původních barvách. Zdrojem této činnosti byla nevyčerpatelná kultura moravského Slovácka, kraje to velmi rázovitého a bohatého po stránce národopisné. Pestrost slováckých krojů, původnost lidových zvyků, živost tanců a krása slováckých písní byly zde vděčným materiálem. Mnohé z jeho zdařilých podniků, jako na př. Jízda králů v r. 1916, Slovácký Den v Colisseu, Slovácká svatba, vystupování v tancích Prodané nevěstě, Jánošík a mnohé jiné jsou doposud v živé paměti.

Úřednictvo v letošním výstavním roce: Frank Nedvědík, předs., pí. Anežka Dominiková, místopředs., Jos. Ondráš, taj., Ant. Fajkus, pokladník a Anton Pavelka, účetní.

JOŽA ÚPRKA: "Z JÍZDY KRÁLŮ"

Klub Moravské Slovače

CHICAGO, ILL.

Založený dne 14. května 1923.

Schůze koná každý třetí pátek v měsíci ve škole Vojta Náprstek, 2548 So. Homan Ave.

Účelem Klubu Moravské Slovače jest: pěstovati, podporovati a důstojným způsobem rozšiřovati zpěvy, tance a zvyky moravských Slováků a seznámiti s nimi veřejnost; vystupovati při veřejných příležitostech a spolkových podnicích v národních krojích moravské Slovače; seznamovat naší i jinonárodní veřejnost se zvyky, kroji a tanci slováckými; pořádati lidové divadelní hry; pracovati na vzájemném sblížení a za společnými cíly s jinými národními organizacemi; vzájemně se podporovati a pěstovati bodrého ducha a mysl slováckou.

Úřednictvo na rok 1933:

DOMINIK ŠKARECKÝ, předseda.

FRANTIŠEK SEČKÁŘ, místopředseda.

JAN. BĚLOVSKÝ pokladník.

JAN VÍTEK, tajemník.

EMMA ČEVELOVÁ, účetnice.

JAN DENĎÚR, vzdělavatel.

J. M. KRALOVEC & SON

Insurance

2011 So. Laflin St.
Chicago, Ill.

Tel. Canal 4357-4358-4359

■

Zástupci pojišťoven:

Milwaukee Mechanics' Insurance Co.
Dubuque Fire & Marine Insurance Co.
Federal Union Insurance Co.
Fidelity-Phenix Fire Insurance Co.
Saint Paul Fire & Marine Insurance Co.

J. M. KRÁLOVEC, nar. v Domažlicích 1858. Přijel do Chicaga v r. 1874, kde se plných 25 let věnoval stavebnímu oboru. V r. 1899 sorganisoval společnost United Amer. Fire Ins. Co. Dnes má výhradní zastupitelství 5 pojišťujících společností pro okres Cook s celkovým kapitálem $116,268,000. V r. 1893 byl předs. Čes. výboru světové výstavy Columbijské a Čes. Dne, který měl rekordní návštěvu. Se svojí manželkou Marií bydlí v č. 2107 So. Ashland Ave. V r. 1911 byl jmenován členem školní rady a jeho přičiněním rozhodla se tato postavit Harrisonovu vyšší školu, pro kterou p. Královec sám vyhlédnul místo. Dnes je předsedou řiditelstva Plzeňského Sokola, předsedou Matice Vyššího Vzdělání, členem České Besedy, zakládajícím členem klubu Dobrovsk , Noble Grand lože Palacký I.O.O.F., členem zednářské lože Bohemia a členem Medinah Shrine.ý

GEO. W. KRÁLOVEC, jeho syn, nar. v Chicagu 1884. Vystudoval práva na Lake Forest University, specialisoval se na pojišťování, v němž je povolanou autoritou. Mluví plyně česky. Ve svém bydlišti River Forest je komisařem civilní služby. Za světové války byl přísedícím vojenského apelačního soudu. Je členem zednářské lože Bohemia, vysloužilým mistrem lože Palacký I.O.O.F., Exalted Ruler Cicero Elks a členem České Besedy.

Welcome World's Fair Visitors!

CHICAGO, 1933

JOSEPH DOMKO and COMPANY

Wholesale Food Distributors

1219-1221-1223 Cornell St.
(*at Milwaukee Ave.*)

CHICAGO, ILL.

SOKOL & CO.

IMPORTS — EXPORTS

241 East Illinois St.
CHICAGO

Zástupce a sklady zboží máme: V New Yorku — Clevelandu — Los Angeles.

Výrobci potravinových zvláštností pod značkou:

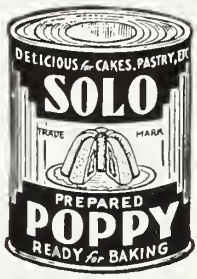

SOLO

**Připravený Mák, Povidla,
Houby, Káva, Čaj,
Koření, atd.**

Hledáme zkušené zástupce
po celé Americe.

OBCHOD ZALOŽEN V ROCE 1895

JOHN A. SOKOL, předseda

Illinois Mutual
Plate Glass Insurance Company

6749 WEST CERMAK ROAD
BERWYN, ILLINOIS

Společnost byla založena r. 1902 pány: Gustavem Klímou, J. Hovorkou a V. Stuchlíkem. Původní směry obchodní byly obdobné s podpůrnými spolky. Rozmach činnosti vyvolal r. 1918 inkorporaci v rámci pravidelných pojišťujících společností. Dle zpráv vládního audiora státu Illinois jest společnost jedna z nejlepších a nejspolehlivěji vedených. Vedoucí úředníci společnosti jsou:

MR. FRANK SUCHÝ, předseda — MR. FRANK J. WOLF, místopředseda
MR. GUSTAV KLÍMA, tajemník — MR. JOHN H. HRUSKA, pokladník
MR. JOHN NEDBAL, vyšetřovatel

Atlas Wet Wash Laundry

5432-36 záp. Čermákové tř. Cicero, Ill.

Tel. Lawndale 7242 Cicero 5000-5001

Největší ryze krajanská prádelna ve Spojených Státech.

Tato nejznámější ryze česká prádelna v našem krajanském Chicagu byla založena 1923 mladými podnikavými krajany L. Houskou, Robertem Melicharem, Oskarem Novotným a Ervinem Burešem. Z malého závodu vyvinoval se velmi rychle representační krajanský podnik, který vyvolává respekt svou velikostí. 20 nákladních aut sváží a rozváží dnes prádlo do různých oblastí Chicaga a předměstí, zejména ovšem na západní straně.

Prádelna tato stojí plně na výši dnešní doby, opatřena je nejmodernějším strojním zařízením z nerezavící ocele. Tisíce spokojených českých i slovenských zákazníků této krajanské prádelny jest velmi slibnou zárukou do budoucnosti pro další vzrůst a rozmach tohoto předního českého podniku, na který jeho mladí zakladatelé, vesměs zde zrození, mohou být plným právem hrdi. Dovedli-li během 10 let zbudovat takový podnik, co dovedou v příštím desetiletí?

Nejmoderněji zařízené skladiště na jihozápadní straně.
Největší uhelný závod ve státě Illinois.

PULASKI COAL COMPANY

"DOMOV LEPŠÍHO UHLÍ"

BLAHOPŘEJE CHICAGU KE STOLETÝM NAROZENINÁM VE STOLETÍ POKROKU.

Jsme hrdi na to, že tvoříme součást Chicaga.

Tel. Lawndale 3063 **3025 záp. 26. ulice**

THE TOWN *of* CICERO

STATE OF ILLINOIS

■

IN the year 1857 Cicero was a vast tract of level prairies, six miles in length from North to South, six miles in width from East to West. The eastern boundary, naturally the western limit of the City of Chicago, was known even at that early date by the name it bears today, Western Avenue, the northern boundary, North Avenue, the southern boundary Thirty-ninth Street, and the western boundary a wagon road bearing no name in 1857, but now known as Harlem Avenue.

Three roads, the South-west Plank road (the present Ogden Avenue) beginning at the ficticious land-mark called "The Bulls Head," present corner of Ogden Avenue and Randolph Street, extending in a south-westerly direction to Hinsdale; the Sand Ridge road beginning at the present corner of Riverside Drive and Twenty-second Street, running north-east to Twelfth Street and Austin Boulevard; and Pennsylvania Avenue, now Lake Street, by far the most important of all, running in a north-westerly direction to Elgin, at the time a thriving village; these were the only means of travel in Cicero in 1857.

Two railroads entered Township Thirty-nine in the year 1857, the Chicago and Galena Railroad, predecessor of the Chicago and North-western on the North and the Chicago, Alton and St. Louis, changed later to the Chicago and Alton, on the extreme south.

Early in the year 1857 pursuant to a petition of the enterprising citizens of Township Thirty-nine, the County Clerk of Cook County posted a notice within the township requesting the people of that locality to organize a government.

By an unanimous vote a town government was organized co-extensive with the territorial boundaries of Township Thirty-nine to be known as the Town of Cicero, the name having been suggested by one of the electors. Officers for the ensuing year were also elected at that meeting, nine of the fourteen becoming Town officials.

From the year 1859 to 1867, Cicero gradually grew in population until it reached a total of 3,000 in 1867.

Until the year 1867, Cicero was merely a township. Through the efforts of an enterprising Ciceronian, the State Assembly passed an act to incorporate Township Thirty-nine as the Town of Cicero giving it all the powers, under the city and village act previously given to incorporated towns. This charter was similar to all other charters in the State relating to Towns.

Cicero has now reached the stage of being classed as one of the largest and most important communities in the State. It has the distinction of being the largest incorporated town in the country.

Within its narrow limits it has a representation of every nationality in the world. Its citizens are thrifty and industrious. It is a distinctly home owning community.

Its present population today is estimated over 80,000, seventy-five per cent of which are Czechoslovakian people, who have their representatives in the present administration.

The President, Board of Trustees and the people of the Town of Cicero extend to all the visitors of the World's Fair a cordial invitation to be the guests of our town during their visit here and take advantage of all accommodations prepared for them.

Present Town Officials are as follows: President, Joseph G. Cerny; Clerk, Jerry J. Viterna; Collector, Rose Cuchna; Assessor, Henry Schwarzel; Supervisor, Anton F. Maciejewski; Trustee, James Sedlacek, Frank Novak, Fred J. Loyda, Nicholas Hendrikse; Police Magistrate, Henry J. Sandusky; Chief of Police, Michal Solar; Justices of the Peace, John P. Sverak, E. Turek, Frank Christenson, S. Wyza, F. Weil, Frank J. Broz, Supt. of Water.

By John P. Svěrák

Officials of the Town of Cicero, Ill., in 1933

A. J. Maciejewski,
Supervisor and
Treasurer.

Jerry J. Viterna,
Town Clerk.

Joseph G. Cerny,
President of the
Town of Cicero.

Mrs. Rose Cuchna,
Town Collector.

James Sedlacek,
Trustee.

Nicholas Hendrikse
Trustee.

H. R. Schwartzel,
Assessor.

Frank J. Novak,
Trustee.

Fred J. Loyda,
Trustee.

JOSEPH G. CERNY, born in Chicago, Jan. 20th, 1897, son of Leo and Agnes Cerny. Was educated in the Grammar and Harrison High Schools. Started in life as electrician with Chicago Surface Lines. Served in World War with 26th Eng. Corp. After hon. discharge came back to C. S. L.

In 1929 was appointed Chief Clerk of Superior Court, Cook County, Ill., promoted to Chief Deputy Clerk.

Elected to Cicero Board of Education and April 5th, 1932 was elected President of the Town of Cicero, which office he fulfills with credit and distinction.

He is a member of the American Legion, Sokol Slavsky, C. S. A., IOOF., Cicero Lodge A. F. & A. M., Elks, K. of P., Taboriti, Int. Brotherhood of Electricians Local No. 713.

He is married to Mildred Novak, daughter of the late Dagobert Novak, well known publisher of various Bohemian and English suburban newspapers.

Michael Solar,
Chief of Police.

Frank J. Broz,
Supt. of Water.

■ ■ ■

JERRY J. VITERNA, Town Clerk, born 1889 in Chicago, married, living at 1831 So. 49th Ct. Graduate of Kent College of Law in 1903 and in practice, except when Assist. Corp. Counsel under Mayor Harrison and Asst. States Atty. under Hoyne. In 1912 and 1916 member of State Board of Equalization. Active in politics, civic and social affairs.

MRS. ROSE CUCHNA, Town Collector, born 1889, in Chicago, appointed April 4th, 1932 after her husband was killed in accident. Elected to the office April 5th, 1933 by largest majority. Living with daughter at 1643 S. Austin Blvd. Member of various organizations.

ANTON J. MACIEJEWSKI, Supervisor and Treasurer. Born in Anderson, Texas. For 15 years in retail coal business in Cicero. Member of business, taxpayers, civic and social organizations.

HENRY R. SCHWARTZEL, Assessor, living at 1217 So. 49th Ct. Born in Chicago. Moved to Cicero 27 years ago, where he has his own business. Was member of Cicero Board of Education, sponsoring progressive policies, which are still in effect. Advocates equalization of tax burden to all classes.

NICHOLAS HENDRIKSE, Trustee, 1235 So. 58th Av., born at Sheboygan, Wis. Came to Cicero, 1912. Graduate Wis. Mem. Academy and Milw. Normal. Married. 3 children. Grammar school teacher and principal and in Real Estate & Ins. Business. Member 1st Chr. Ref. Church and various clubs.

FRANK J. NOVAK, Trustee, born 1883, in U. S. since 1891. Resides at 2212 So. 56th Ave. In photographic business since 1908. Member of School Board Distr. No. 99 since 1929. Belongs to Elks, Odd Fellows, K. of P., Sokol Chicago and Masonic Frat.

JAMES SEDLACEK, Trustee, born 1885, married Mary Bartos and has 1 son. Resides at 2218 So. 61st Ave. For 20 years clerk for C. B. & Q. Ry. Member of Cicero Park Distr., Masonic Frat. and Sokol Slavsky.

FRED J. LOYDA, Trustee, born 1896 at Prague CSR. Married Ella Petr, has 1 child. Graduate Kent College of Law, admitted to bar 1919. Asst. States Att'y 2 yrs., Att'y Cicero Park Distr., Ass. Town Att'y of Cicero, Justice of Peace. Resides at 2446 So. Cicero Ave.

MICHAEL SOLAR, Chief of Police, 2101 So.60th Ct. Born 1884 in Chicago. For 17 yrs. executive of Curtis Ledger Fixture Co., 5 yrs. with Solar Music House. For 8 yrs. Supervisor Cook County Highway Dept. Elected 5 terms to Cicero Board of Educ.

FRANK J. BROZ, Superintendent of Water, born in Chicago. Graduate of Crane Tech. H. S. and University of Ill. For 10 yrs. president of Cicero College of Com. Married, has 1 child. Served with 25th Eng. in the World War. Resides at 1619 So. 61st Ave. Member Amer. Legion, Elks and Masonic Frat.

CITY OF BERWYN
ILLINOIS

THE year 1933 is a momentous occasion for Chicago, because this year Chicago celebrates the 100th anniversary of its founding with the great Century of Progress. It is an important year for Berwyn, too, because 1933 marks the 25th anniversary of Berwyn's incorporation as a City. On June 6, 1907, Berwyn received the charter which marked its graduation from a village to one of the outstanding cities in the Chicago suburban area.

Berwyn is about ten miles directly west of the Chicago "loop", occupying an area three miles long and one and one-quarter miles wide. It is strictly a residential city with clean, tree-lined streets and attractive, well-kept homes. There are no factories, no smoke stacks, no industrial districts. Berwyn's only products are healthy, happy families who have found, in the shadow of a great industrial city, the peace and quiet of true suburban living.

That's what Berwyn's founders intended when they subdivided a great country estate in 1890 and called it "Berwyn". And that's what has attracted thousands of home-loving people to this friendly community; so many thousands, in fact, that prior to the depression Berwyn was known as "the fastest-growing suburb in Cook County". In 1910 Berwyn had about 5,000 inhabitants; in 1920 the government census gave Berwyn 14,152 residents, and in 1930 the census showed that Berwyn had reached the amazing population of 47,027! The population records of American cities will show no more startling or vigorous growth.

Despite this remarkable development, the governmental, educational and religious agencies of Berwyn have kept pace. Berwyn's city government is modern and efficient; its schools are providing thousands of children with modern educations; its churches have cared well for the moral and religious development of its people. Berwyn has no criminal element, no gangsters, no crime wave. Its efficient police and fire departments have functioned so well that Berwyn's crime rate and fire losses are negligible.

A majority of Berwyn's people are of Czechoslovak descent—fine, home-loving, civic-minded Americans who find their greatest enjoyment in the care of their homes and the progress of their community. Here, too, are many of early American, Swedish, Italian and other origins—all deeply devoted to the development of Berwyn as a community of good citizens, good government and a good reputation.

Berwyn's present Mayor is Frank Novotny—a forceful executive with a splendid record of public service and leadership. He is surrounded by a capable cabinet including Albert Novotny, comptroller; John O. Hruby, city attorney; Frank J. Broucek, commissioner of public works; Jerry Jacobson, city clerk; Leslie Moysey, city treasurer; James Mikes, chief of police; James Hrach, fire chief, and Frank Eiselt, building commissioner.

Berwyn's city council, consisting of two aldermen from each ward, is a representative body of civic-minded public servants. It includes Aldermen Carl L. Anderson, Jesse S. Green, Edward O. Holly, Charles Kronquist, Benedict Anderson, Albert Judge, James Blaha, Karel Marsicek, Edward F. Alexa, Rudolph Docauer, Maurice M. Shay, Anton Janura, Thomas F. Shea and Emil Vacin.

The history of Berwyn, although brief in the span of years, is marked by the sincere devotion of its people and its leaders to one ideal—the development of an independent, progressive and modern home community in which the pride of its people can be sincerely reflected. Berwyn extends the friendly hand of welcome to visitors at the Century of Progress; it offers them the hospitality and neighborly friendship that the big city, because of its hurry and bustle, cannot provide. It offers them a clean city, a quiet city and a safe city.

Berwyn — Chicago's "home-town" — invites you!

By John R. Karel,
Publisher, The Berwyn Star.

CHARLES J. VOPICKA

Charles J. Vopicka, Diplomat and Financier was born in DOLNI HBITY, Bohemia (now Czechoslovakia), November 3rd, 1857.

He has made his home in Chicago, Illinois since 1881, at which time he established the partnership of Vopicka & Kubin in the Real Estate Banking Business.

He was one of the organizers of the Atlas Brewing Company of Chicago, in which he continues to hold the office of President and Treasurer.

He was a member of the West Park Board from 1894 to 1897; was a member of the Board of Education of Chicago in 1901 and 1902, and a member of the Chicago Board of Local improvements from 1902 to 1904.

September 11th, 1913, President Woodrow Wilson appointed him United States Minister to the Balkan States (Roumania, Servia and Bulgaria) and as such Minister during the World War was diplomatic representative of England, Italy, Germany, Russia, Servia, Turkey and Austria-Hungary.

During the World War for a period of four years he suggested and personally supervised negotiations for the exchange of children, women and old men between Servia, Germany and Austria-Hungary.

His sympathetic determination and ceaseless activity in obtaining better food, adequate medical attention and generally, more humane treatment of war prisoners were highly commended by all nations involved.

In 1920 he resigned as minister and was decorated with the Roumanian Order of Mare Cruce, the Servian Order of the White Eagle, the Czechoslovak War Medal and the Order of the White Lion, 2nd class. Following his retirement he wrote his experiences in the Balkans in book form entitled "Secrets of the Balkans."

He is a member of the Chicago Athletic Association, South Shore Country Club, Iroquois Club, Bohemia Club (Česká Beseda) and many Charitable, Social Welfare, Patriotic and Civic organizations.

February 3rd, 1883 he was married to Victoria Kubin and has six daughters and fourteen grandchildren.

Mr. and Mrs. Vopicka celebrated their 50th Wedding Anniversary February 3rd, 1933, at the Drake Hotel, attended by 650 relatives and friends.

Judge Otto Kerner was born in Chicago, Illinois, February 22nd, 1884 of Czech parents; educated in the public schools of Chicago and Law Department of Lake Forest University, admitted to the bar in 1905.

Appointed Prosecuting Attorney by Mayor Carter H. Harrison, 1911 to 1913.

Elected Alderman (served as chairman of Judiciary Committee) 1913 to 1919.

From 1915 to 1927 was Master in Chancery of the Circuit Court and in 1927 was elected Judge of the Circuit Court of Cook County and has served in the Law Chancery, Juvenile and Criminal Courts. January 1931 the Supreme Court of the State of Illinois assigned him to the Appellate Court, First District; he served as Presiding Justice of that Court.

November, 1932 was elected and is now Attorney General of the State of Illinois.

He is a member of the American, Illinois, and Chicago Bar Associations and many Czech Patriotic, Charitable and Civic Organizations. He resides with his wife, two daughters and son at River Forest, Illinois.

OTTO KERNER
Attorney General
State of Illinois

County Commissioner Frank J. Kasper was born in Chicago, August 16th, 1891, the son of Frank J. and Mary Kasper (nee Prokop) who were natives of Bohemia (now Czechoslovakia).

He was educated in the schools of Chicago and devoted many years to the study of music, having appeared professionally for several years as an accomplished and distinguished violinist.

He has been prominently connected with the business life of the Berwyn section of the Metropolitan District of Chicago for the past ten years, and has participated in all patriotic and civic affairs.

He is district County Central Committeeman of the Democratic Party in Berwyn and enjoys the respect of his community.

November, 1930 he was elected a member of the Board of County Commissioners of Cook County, Illinois. He represents the country towns and is one of the most active and capable members of the Board.

He is a member of the Masonic Fraternity, Elks, Eagles and many Patriotic, Civic and Charitable organizations.

December 14th, 1912 he married Mae Hruby of Chicago and resides with his wife and two daughters, Vivian and Marilyn at 1941 S. Ridgeland Ave., Berwyn, Ill.

FRANK J. KASPER
County Commissioner
Cook County, Ill.

JOS. J. SALÁT
Chicago,
Illinois

Jos. J. Salát známý čs. bankéř a člen školní rady města Chicaga, vzácný a štědrý podporovatel našich národních podniků, narodil se roku 1875 v Bořicích u Písku. S rodiči přišel za občan již v roce 1880. Vychodil katolické a veřejné školy a studoval pak dále na obchodní koleji. Jako devítiletý hoch byl postižen neštěstím, které by u mnoha znamenalo zmařený život, přišel totiž o ruku. V jeho případě ale bylo tomu právě naopak. Jednoruký hoch soustředil se tím úsilovněji na studia.

Jako 13 letého nalézáme ho již v pozemkovém obchodě p. Franka Kirchmana. Malý poslíček a pomocník stal se během doby společníkem svého prvního zaměstnavatele. V roce 1901 si založil vlastní obchod a o dva roky později vznikla firma Salát, Polák & Kopecký, první to banka v rychle vzrůstající české Kalifornii, jež později nesla jméno Lawndale Savings Bank. Ta byla v r. 1912 spojena s bankou Franka G. Hajíčka. Současně p. Salát založil i vedl s p. Hájíčkem další banku, Lawndale National Bank. V r. 1914 postoupil své místo p. Hajíčkovi a stal se předsedou Lawndale Státní Banky, kterou řídí až do dnes.

Byla to léta houževnaté a často svízelné práce a starostí. Během jich vyrostla česká Kalifornie ve velkou a kvetoucí českou osadu Chicaga, kde zvláště během války soustředoval se i všechen národní život naší Ameriky. J. J. Salát vedle předsednictví Lawndale Státní Banky na záp. 22. ulici a Kedzie Ave. je rovněž místopředsedou a ředitelem Lawndale Národní Banky na záp. 26 ul. a konečně předsedou ředitelstev obou bank.

Člen mnoha našich i amerických spolků a organisací, vždycky ochotný učinně podpořiti jakýkoli národní úkol a i jinak přispěti k jejich uskutečnění. Takový je náš čs. bankéř, který od r. 1901 žije ve šťastném manželství s bývalou sl. Růženou Annou Fisherovou, pocházející ze staré české pionýrské rodiny v Chicagu. Jediná dcera Adelina je provdána za p. Jerryho Srpa, a p. Salát je také již šťastným dědečkem.

Joseph Triner

Secretary of the Czechoslovak Group

Chairman Illinois State Athletic Commission

Mr. Triner was born in Chicago, October 19, 1893. As Pharmaceutical Chemist, Columbia University, he enlisted in the U. S. Army on April 7, 1917, and is today Captain Chemical Warfare, U. S. Army Reserves. After the death of his father, founder of the nationally known Chicago firm manufacturing Triner's Bitter Wine and many other highly reliable remedies and preparations, he became president of the Joseph Triner Company in January, 1919. He played a prominent role in all great Czechoslovak affairs; as president of the Sparta A. B. A. of Chicago he worked strenuously for the American tour of the Sparta Soccer Club of Prague, Czechoslovakia. He was secretary of the committee which managed the glorious American tour of the Prague Teachers Chorus (Prague Sparta, as well as the Prague Teachers Chorus elected him their Honorary Member), and the Czechoslovak Republic bestowed on him the Order of the White Lion. He has been secretary of the Czechoslovak Group of the World's Fair from the beginning. He is president of the National Professional Soccer League and secretary of the Military Intelligence Association. On January, 1933, Governor Horner appointed him Chairman of the State Athletic Commission of Illinois.

Judge Frank H. Bicek was born in Chicago and is 46 years of age. His parents emigrated from Bohemia (now Czechoslovakia) in their infancy and settled in Chicago. He was educated in the public and parochial schools and graduated in 1907 from Illinois College of Law (now DePaul University) with degree of Bachelor of Law. From 1903 to 1906 inclusive, was Clerk for Justice Q. J. Chott. In 1912 was Chief Deputy Clerk of the Probate Court of Cook County. In 1925 was appointed Master in Chancery of the Circuit Court of Cook County and continued in that office until January, 1933, when he was appointed Judge of the Circuit Court of Cook County by His Excellency, Governor Horner to succeed Otto Kerner, Attorney General of the State of Illinois. June 5, 1933, elected for 6 year term.

During the World War he served as Chairman of Legal Advisory Board in his District.

He is a member of many fraternal organizations and is Director of the Associated Catholic Charities of Chicago and Bohemian Charitable Association.

He married Sylvia M. Beranek in 1910 and resides with his wife and daughter, Clara, at 2526 South Ridgeway Avenue, Chicago, Illinois.

JUDGE FRANK H. BICEK
Circuit Court
Cook County, Illinois

JUDGE RUDOLPH F. DESORT
Superior Court
Cook County, Illinois

Judge Rudolph Francis Desort who has the distinction of being the youngest Judge in this county, was born in Prague, Czechoslovakia, July 1, 1897, the son of James and Mary Desort (nee Kupelik). Judge Desort came to this country at an early age and received his preliminary education in the public schools of Chicago, graduating at DePaul University with the degree of Master of Laws in 1920, and was admitted to the Bar the following year.

Prior to his entrance into public life, he represented insurance companies from other states and in 1926 was appointed Assistant Probate Judge, by Judge Henry Horner, now Governor of this State. He served in this capacity for four years with distinction, and upon his nomination for the office of Judge of the Superior Court, received the endorsement of all the civic bodies and the entire press. At the present time he is assigned to the Criminal Branch.

Judge Desort is a member of the Ceska Beseda, the Bohemian Lawyers Association of Chicago, various fraternal organizations and of the American Legion, having served in the Army during the World War.

He married Gladys Gaebel and has three children, Doris, Elaine and Rudolph, Junior.

Dr. FRANK J. JIRKA, born in Chicago, June 22nd, 1886. Son of late Dr. Frank J. Jirka, after whom Frank J. Jirka public school in Chicago was named. He was educated in Chicago public schools. Graduated with honors Northwestern University Medical School in 1910. During the World War he served in the Medical Corps 1917 to 1919, where he achieved the rank of First Lieutenant. In 1920 he married Miss Ella Cermak, the daughter of the late Mayor of the City of Chicago, Anton J. Cermak. They have two children: Mariella, age 7 and Frank J. Jirka III. age 10.

Dr. Jirka is Assistant Professor of Surgery at the University of Illinois Medical School and recently was appointed Director of Health, State of Illinois, by Governor Horner. He is attending Surgeon Cook County Hospital, St. Anthony Hospital and House of Correction.

He is a member of the Masonic Fraternity, Praha Lodge Odd Fellows, CAS., Plzeňský Sokol, Česká Beseda, Bohemian Medical Society, Chicago Medical Society, American College of Surgeons and many other civic and fraternity associations.

He resides at 1939 S. Austin Blvd., Cicero, and his office is located at 3202 W. Cermak Road, Chicago, Ill.

DR. FRANK J. JIRKA
Director of Health,
State of Illinois.

RICHEY V. GRAHAM
State Senator,
Illinois.

Senator Richey V. Graham, representing the 19th Senatorial District of the State of Illinois, was born at Gault, Canada, November 22nd, 1886. He was educated in the public schools of Chicago, graduate of the Danville Military Institute at Danville, Virginia; attended the University of Wisconsin, and is a graduate of the Chicago Kent College of Law, with degrees of Bachelor of Laws and Master of Laws.

Mr. Graham's political career started when he was elected as a Member of the 56th General Assembly as a State Representative, later on being elected to the State Senate and at the present time he is President Pro Tempore of the Senate.

Mr. Graham is a Son-in-Law of the late Mayor, Anton J. Cermak. He has been a friend of the Bohemian people and is a staunch supporter of all that the late Mayor stood for. He resides with his family at 1916 S. Austin Blvd., Cicero, Illinois; has four children and is the County Central Committeeman for the Democratic Organization at Cicero.

He is a member of many Clubs and is Past Commander of Lawndale-Crawford Post 98 of the American Legion.

Alderman John Toman, son of Anton and Marie Toman (nee Kostner) was born in CERHONIC Bohemia (now Czechoslovakia) May 12th, 1876.

He came to Chicago with his parents in 1883 and has made his home here continuously since then.

He was educated in the Public Schools of Chicago and was employed in the Chicago Public Library for 22 years.

He was elected Alderman in 1912 and served till 1923, when he was appointed a member of the Board of Local Improvements by the late Mayor Dever and served until 1925.

Upon the death of Alderman Joseph O. Kostner he was returned to the City Council and has served continually since then; at present he is Alderman of the 23rd Ward.

He is Chairman of Local Industries, Streets and Alleys Committee and is a member of the following committees: Finance, Local Transportation, Utilities, License, Railway Terminals, and Special Assessments.

He is one of the most capable, aggressive and active members of the Council and devotes his entire time to the interests of his ward and the people of Chicago.

He is Democratic Ward Committeeman from the 23rd Ward. He married Bertha Sefcik in 1899 and has three children: Irene, the wife of Dr. Elmer Witous: Lucile, now attending the Northwestern University and Dr. Andrew J. Toman.

He resides at 4056 West 21st Place, Chicago, Illinois.

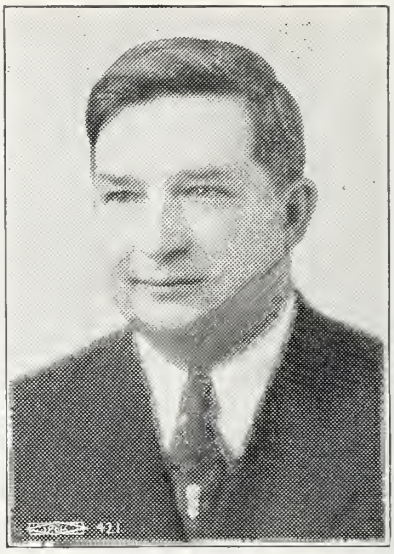

JOHN TOMAN
Alderman
Twenty-Third Ward
Chicago, Ill.

Henry Sonnenschein narodil se z českých rodičů před 41 léty v chicažské České Plzni, kde vychodil obecné školy a pokračoval v dalších studiích. Už jako 19letý mladík, stal se přítelem zesnulého mayora A. J. Čermáka, jehož upoutal svými duševními vlastnostmi, především svým bystrým rozhledem a energií. Politická kariéra Henry Sonnescheina je souběžná s kariérou Čermákovou, jehož byl po dlouhá léta — už tehdy, když byl Čermák členem státní poslanecké sněmovny — osobním tajemníkem. Ve svém nejlepším příteli Čermákovi našel Henry Sonnenschein dobrého politického učitele, rádce a protektora. Stalo se tak na popud Čermáka, že v r. 1928 kandidován byl H. Sonnenschein a také zvolen poslancem za 9. senátní distrikt státu Illinois. V červnu 1932 po smrti aldermana Čepáka zvolen byl H. Sonnenschein do městské rady ve 22. wardě a při řádných volbách letošního roku zvolen byl znovu bez oposice. Dnes je též předsedou výboru zvýšených železničních mostů, dále členem velmi důležitého finančního výboru v městské radě a wardním "committee man" demokratické organizace ve 22. wardě, jakož i významným činitelem v poplatnické organisaci Clifton Park a Lawndale. Patří k zednářům, Elkům, je členem Sokola Chicago, v řiditelstvu Čes. Dobr. Společnosti, kde zaujal místo Mayora A. J. Čermáka a jiných čelných organisací a spolků. Matka jeho Leny S. je doposud na živu a žije v č. 2445 So. Central Park Ave. Pod svým populárním jménem "Sonny" je znám nejen po celém Chicagu ale i okresu a státě. Městská Liga voličů vydala osvědčení o jeho neobyčejné schopnosti a obeznalosti jak v městské radě tak i ve státní a okresní administraci. Jeho 12letý syn Henry, Jr. je kadetem v St. John Military Academy. H. Sonnenschein bydlí se svojí rodinou v č. 2533 So. Central Park Ave. v Chicagu.

HENRY SONNENSCHEIN
Alderman 22. wardy
Chicago, Ill.

Úřednice pravidelné dámské organisace 22té wardy v chicažské České Kalifornii z leva na pravo: Pauline Kalný, poklad., Anna O. Regan, tajem., Ella Květoňová, účetní, Marie Břicháčková, předs., Marie Hrodějová, místopřed.

Krajan Rudolf Mulač je jedním ze starších krajanů, který se může s opravdovým zadostučiněním podívat zpět na běh svého plodného a energického života.

Narodil se r. 1865 ve Svárově v Čechách. Studoval na gymnasiu v Rokycanech, ale hned v r. 1880 přijel do Ameriky a přímo do Chicaga. Pracoval od prvních dob a záhy uplatňoval se i ve spolkovém a politickém životě. Hned v r. 1894 zvolen byl do zákonodárny státu Illinois, kde úspěšně působil po jedno období. Na to se cele věnoval výpomocným spolkům, jejichž důležité hospodářské poslání a význam pro dobro našich krajanů už tehdy uznával. Studoval je podrobně a po 11 let byl státním inspektorem těchto důležitých lidových finančních ústavů. Během let zastával ještě různá významná politická místa, byl též po dva roky aldermanem ve 22. wardě a v létech 1924—1927 členem komise západních parků Chicaga. Přes to však stále jeho hlavním oborem zůstávala intensivní činnost ve výpomocných spolcích, kde se uplatňuje doposud. Je tajemníkem dvou výpomocných spolků — České Kalifornie a Zlaté Koruny, jež representují dohromady přes dva miliony dolarů kapitálu. Založil též Ligu čs. výpomocných spolků, jejíž byl po šest roků předsedou. Působnost této ústřední organisace, jejíž význam je oceněn na jiných stránkách tohoto Památníku, slouží za vzor i jiným cizonárodním institucím podobného druhu.

Krajan R. Mulač je členem mnoha krajanských spolků. Zvlášť však přilnul k Sokolstvu a byl též zakladatelem první sokolské jednoty v naši České Kalifornii, ze které se později povstal Sokol Chicago. Vedle svého veřejného působení vychoval s manželkou Filomenou, roz. Šimkovou sedm synů a dceru, vesměs v dobrém postavení a kráčejících v příkladných šlépějích svého otce.

RUDOLF MULAČ

Zasloužilý pracovník a odborník výpomocných spolků.

Edward J. Denemark was born of Czech parents, June 3rd, 1884 in Chicago, Illinois.

He was educated in the Cooper and Medill High Schools of Chicago, and began his career in commercial life.

He was appointed Deputy Bailiff, Deputy Sheriff of Cook County, member of the Board of Local Improvements, Chicago Civil Service Commissioner, and Commissioner of Compensation.

March 23rd, 1932, the late Mayor Cermak appointed him superintendent of the House of Correction.

After assuming his duties he immediately saw opportunities for improvements of great importance to the institution and to the welfare of its inmates.

A new Police garage, modern refrigeration, added seating space for 350 in dining room, steam kettles, modernized heating and plumbing systems, new X-Ray machine, operating tables and hospital needs were some of the improvements installed under his supervision.

He is a virile, energetic man of pleasing personality and devotes all of his time to the institution.

August 12th, 1908, he married Sophie Jankovsky. He is a member of the Bohemia Club (Česká Beseda) and various Patriotic, Civic and Charitable organizations.

He has issued a World's Fair Edition Book, covering in detail the House of Correction, first of its kind in 13 years.

EDWARD J. DENEMARK
Superintendent
of the House of Correction
Chicago, Ill.

SABATH, ADOLPH,

United States Representative, 5th Illinois District; born in Záboří, Czechoslovakia; residing continuously in the United States since 1881; graduate of the Lake Forest University, 1891; practiced law 1891-1895; municipal judge 1895-1906; elected to the United States Congress in 1906, serving twenty-seven consecutive years; married Mae Ruth Fuerst in 1917; member of firm of Sabath, Perlman, Goodman and Rein, 10 South La Salle Street, Chicago, Illinois; member of most of the Bohemian organizations; life member of Pilsen Sokol.

J. RUDOLPH

4944 N. Hamlin Ave. Chicago, Ill.
Phone Keystone 8080

Studio of fine arts and crafts—Make of all ornamental and sculptural work in bronze. Also repoussé work and fine art metal chasing.

CREMATION URNS OUR SPECIALTY

EMIL J. PAIDAR COMPANY

1108-1120 NO. WELLS STREET

Phone Div. 0200-1-2-3 CHICAGO, ILLINOIS

No. 790—Barbers' Chair

THE PAIDAR FACTORY

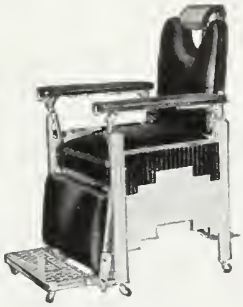

No. 1420 Beauty Parlor Chair

MANUFACTURERS OF

Barbers' Chairs and Furniture

Beauty Parlor Equipment

ALSO

Chiropodist and Physicians' Furniture

Veterinary and Embalmers' Tables

L. W. HRABACK

VICE-PRESIDENT

SLEIGHT METALLIC INK CO., INC.

Printing and Lithographing Inks

Bronzemetallic Inks

717 W. CONGRESS ST. CHICAGO, ILL

Telephones:
Calumet 3671-3672

JOSEPH F. SIROTEK

President

ILLINOIS AUTO ELECTRIC CO.

Everything Electrical, Carburation for the Motor Car, Bus and Truck

2450-6 Calumet Ave.
CHICAGO, ILL.

JOSEPH F. SIROTEK

SPOLEK
ČESKÝCH PEKAŘSKÝCH MISTRŮ
V CHICAGU A OKOLÍ
1933

BOHEMIAN MASTER BAKERS ASSOCIATION

Spolek Českých Pekařských Mistrů v Chicagu a okolí.

BABINSKÝ ŠTĚPÁN, 3008 již. Karlov Ave., Chicago. Narozen r. 1894 v Babíně na Slovensku. V Chicagu od r. 1913, samostatný obchod od r. 1920. Člen spolku Illova a Spol. Českých Pekařských Mistrů.

BEDNÁŘ FRANK, 6139 záp. Čermák Rd., Cicero, Ill. Narozen v Kostelci nad Orlicí v Čechách r. 1892. Vyučil se v Podmoklí n/L. V Americe od r. 1912. V roce 1922 začal obchod pro sebe v Chicagu.

BELIHAR VINCENT, 2518 záp. 59. St., Chicago. Narozen r. 1887 na Žižkově v Praze. Do Ameriky přijel v r. 1911. V obchodě je 17 let. Je členem Č. S. P. S. a Spol. Čes. Pekařských Mistrů.

BLAHA VIKTOR, 6516 záp. Čermák Rd., Berwyn, Ill. Narozen v Dolní Rožince na Moravě v r. 1888. Vyučil se cukrářství ve Vídni, do Ameriky přijel v r. 1906. V Ciceru a Berwynu obchoduje 16 let. Patří k Lóži Bohemia I. O. O. F.

BRDA ANTON, 2856 záp. Čermák Rd., Chicago. Narozen ve Volyňsku na Rusi v r. 1887. Do Ameriky přijel v r. 1913. Za světové války sloužil v americké armádě. V Chicagu vede obchod 13 let. Člen Americké Legie a Spol. Čes. Pekařských Mistrů.

DOHNAL FRANK, 5959 již. Wood St., Chicago. Narozen v r. 1887 v Polkovicích na Moravě. V Americe od 1912. V obchodu 13 let. Za světové války byl v americké armádě.

DVOŘÁK JOSEF, 8152 již. Ashland Ave., Chicago. Narozen 1886 v Borovanech u Prahy. V Americe od r. 1902. V obchodu 22 let. Je členem Sokola Town of Lake a patří k Lóži Karel Havlíček I. O. O. F.

FINGERHUT CHAS., 5537 záp. Čermák Rd., Cicero. Narozen v Chicagu r. 1896. Obchoduje v Chicagu a v Ciceru 12 let. Je členem Čes. Pekařských Mistrů, Cicero Rotary Klubu a Lože čís. 955 Svobodných Zednářů.

FOŘT JOHN, 2301 již. 52. Ave., Cicero. Narozen v Domažlicích v roce 1898. V Americe od r. 1913, a v obchodě 10 let. Člen Čes. Pekařských Mistrů, Sparta A. B. A., Spolku Domažlice a Okolí a Sokola Havlíček-Tyrš. Sloužil v americké armádě.

HAVLÍK ANTON, 2717 záp. Čermák Rd., Chicago. Narozen ve Vojnově Městci v Čechách v r. 1878. V Chicagu od r. 1892, tedy pamatuje předešlou světovou výstavu. Po 25 let jest samostatným, dobře prosperujícím pekařským obchodníkem.

HRON JOSEF, 2455 již. Crawford Ave., Chicago. Narozen v Novém Veselí na Moravě v r. 1891. V Americe od r. 1912 a samostatně obchoduje 7 let.

HRUŠKA B., 6636 záp. Čermák Rd., Berwyn, Ill. Narozen v Běříně, kraj hořovický v Čechách v r. 1901. V Americe od 1920 a samostatně obchoduje 6 let.

JARÁSEK KAREL, 5242 již. Damen Ave., Chicago. Narozen v r. 1895 ve Vinné Lhotě v Čechách. V r. 1912 přijel do Chicaga, kde je již 14 let v obchodě. Patří k Sokolu Town of Lake a k Odd Fellows.

KADLEC VÁCLAV, 5741 záp. 16. St., Cicero. Narozen ve Skořicích, kraj Plzeň. Ve 14 letech přijel do Ameriky v r. 1893. Zde se vyučil pekařskému řemeslu a již po 32 let vede samostatný obchod za pomoci 3 synů. Je členem Lože Praha č. 231 I. O. O. F., Čes. Pekařských Mistrů a Plzeňského Sokola.

KAISER JOHN, narozen 1875 ve Schwarzbachu v Dol. Rakousích (dnes v ČSR). Přijel do Ameriky r. 1901 a po 15 let vedl v Chicagu samostatný pekařský obchod. Patří k různým dělnickým organisacím.

KNEZEK FRANK, 2701 záp. 59. St., Chicago. Narozen r. 1880 ve Frenštátě pod Radhoštěm. Přijel do Ameriky r. 1911 a od roku 1911 je v samostatném pekařském obchodě.

KOŠNAR ALBERT, 2625 záp. 51. St. Chicago. Narozen r. 1899 v Radosticích, kraj písecký. Do Ameriky přijel v r. 1912 a samostatně vede obchod 10 roků. Členem spolku Čes. Pekařských Mistrů.

KRÁSNÝ F., 6847 záp. Čermák Rd., Berwyn, Ill. Narozen r. 1894 v Trnavce na Moravě. Do Ameriky přijel v r. 1907 do Pittsburghu a v r. 1925 začal pekařský obchod v Chicagu.

KRUBERT JOSEF, 2120 již. Crawford Ave., Chicago. Narozen v roce 1889 ve Volyňské gubernii v Rusku

a v Americe je 23 let. Byl po 4 roky předsedou spolku Českých Pekařských Mistrů, a přes 14 let vede moderní pekařský obchod.

KVIDERA JOHN, 2361 již. Albany Ave., Chicago. Narozen v r. 1889 v Hrobčicích u Plzně. Do Ameriky přijel v r. 1910. Obchoduje 11 let v Chicagu. Člen spolku Čes. Pekařských Mistrů.

KUBIČKA VÍT J., 2425 již. 61. Ave., Cicero. Narozen v Čisté u Rakovníka v Čechách v r. 1889. V Americe 24 let a v obchodě 20 let.

KUTTENBERG JOHN, 2434 jižní Ridgeland Ave., Berwyn. Narozen r. 1881 v Klenčí v Čechách. Do Ameriky přijel v r. 1895. Patří ke Spolku Čes. Pekařských Mistrů a obchoduje zde 20 roků.

MILLER F., 1810 již. Allport St., Chicago. Narozen v r. 1897 v Končenici v Jugoslavii. Do Ameriky přijel v r. 1912. Člen spolku Čes. Pekařských Mistrů a spolku Illova. Samostatně obchoduje 7 roků.

MYNÁŘ JAMES, 1235 již. 50. Court, Cicero. Narozen v r. 1888 v Rozdehově Č. S. R. Do Ameriky přijel v r. 1909. Patří k Slovenské Podpůrné Jednotě. V Chicagu obchoduje 9 let.

NECHUTA GEORGE, 1957 již. Kedzie Ave., Chicago. Narozen na Rusi v r. 1901. V r. 1913 přijel do Ameriky. V pekařském obchodě 10 let. Člen Lože Palacký č. 630 I. O. O. F.

NECKER JOS., 2022 záp. 51. St., Chicago. Narozen ve Vitis v Dolních Rakousích v r. 1894. Do Ameriky přijel v r. 1912. Patří k Pekařskému Podpůrnému Spolku a k Čes. Pekařským Mistrům. V obchodě 10 roků.

PÁNEK J., 1942 již. Cicero Ave. Narozen ve Žďáře u Klatov. Vyučil se pekařství v Praze a před 20 lety přijel do Chicaga. Posledních 10 roků má vlastní obchod.

PETER P., 2800 již. Keeler Ave., Chicago. Narozen r. 1889 v Lípě u Něm. Brodu. Do Ameriky přijel v r. 1906. Bojoval v americké armádě za světové války. Obchoduje 12 roků v Chicagu. Patří k zednářům.

PETR VÁCLAV, 2348 již. Gunderson Ave., Berwyn. Narozen v r. 1888 v Nezbavěticích u Plzně. Přijel do Ameriky v r. 1906. Dva roky bydlel v Texasu a v Chicagu vedl svůj obchod od r. 1914. Člen Čes. Americké Jednoty a Čes. Pekařských Mistrů.

PICHA FRANK, 3306 záp. 55. St., Chicago. Narozen r. 1886 v Čes. Budějovicích, kde se vyučil cukrářem a jako vysloužilý vojín v r. 1910 přijel do Ameriky. Již 15 let vede svůj obchod, nyní za pomoci dvou synů. Patří k Čes. Pekařským Mistrům, k Č. S. P. S., k Čsl. Jednotě a k Odd Fellows.

SKALA FRANK, 2711 záp. 51. St., Chicago. Narozen v r. 1882 v Kouřími, kraj Kolín. Do Ameriky přijel v r. 1907. Člen Čes. Pekařských Mistrů a Č. S. P. S. Obchoduje 10 let.

SMUHA FRANK, 5159 již. Whipple St., Chicago. Narozen v r. 1881 v Brušperku, okr. Místek. V Chicagu obchoduje 9 roků. Patří k řádu Husité ČSA a ke spol. Čes. Pekařských Mistrů.

STĚTINA MIKE, 3807 záp. 26. St., Chicago. Narozen v městě Verovitica v Jugoslavii v r. 1889. Po vyučení se řemeslu procestoval Evropu a své zkušenosti uplatnil zde, kde po 20 let obchoduje v krajanských čtvrtích. V Americe od r. 1908.

ŠVEC LOUIS, 2337 již. 56. Ave., Cicero. Narozen r. 1893 v Něm. Brodu. Do Ameriky přijel v r. 1911 a v Chicagu obchoduje 11 let. Člen Pekařských Mistrů.

VACEK KAREL, 3648 záp. 26. St., Chicago. Narozen v Polné v Čechách roku 1892. V Americe 20 let. Zcestovav Spojené Státy, usadil se v Chicagu, kde přes 10 let vede úspěšně velmi známou pekárnu. Je činným v Dělnickém Družstvu a jiných spolcích. Měl hlavní zásluhu o oživení činnosti Spolku Českých Pekařských Mistrů, jehož je předsedou.

VALENTA JOHN, 1012 záp. 19. St., Chicago, Ill. Narozen 1884 v Kunžáku u Jindř. Hradce a v Americe dlí 24 roky. Vede úspěšně samostatný obchod přes 13 let.

VENCOVSKÝ VÁCLAV, 2701 jižní Springfield Ave., Chicago. Narozen r. 1874 v Lípě u Něm. Brodu a přijel do Ameriky v r. 1904. Je v obchodě 15 let.

VESECKÝ JAMES, 6234 záp. Čermák Rd., Berwyn. Narozen v Chicagu r. 1908. Převzal obchod po otci Bohumilovi, který býval velmi činným ve spolkovém životě. V pekařském obchodě přes 6 let.

VÝBORNÝ KAREL, 6333 záp. Čermák Rd., Berwyn. Narozen r. 1893 v Německém Brodu. Do Ameriky přijel r. 1907. Vlastní pekařský obchod začal v Chicagu v r. 1920.

ŽÁDNÝ F., 4062 záp. 26. St., Chicago. Narozen ve Skutči u Chrudimi v r. 1897 a do Ameriky přijel v r. 1913. Sloužil ve francouzské legii. V Chicagu obchoduje 5 let.

ZAMIŠ KAREL, 2107 již. California Ave., Chicago. Narozen v Týnci nad Labem. Do Ameriky přijel v r. 1911 ve 14 letech. Vlastní obchod vede 5 let.

ZETEK KAREL, 1540 záp. 18. St., Chicago. Narozen v r. 1889 v Radnicích kraj Plzeň. Přijel do Ameriky r. 1921. Obchoduje 3 roky.

Kousek historie
Spolku Českých Pekařských Mistrů
v Chicagu a okolí.

V ROCE 1916 sešlo se 17 českých pekařů a založili si spolek, který byl naléhavou nutností tehdejší doby, poněvadž bylo to v čase světové války, kdy pekařský odbor podléhal dozoru diktatora potravin. Spolek vyjednával s úřady, obstarávaje řádný příděl surovin, nutných pro svoje členstvo.

Chas. Reininger zastupoval české pekaře v ústředí chicažských pekařů, odkud byl řízen příděl surovin pro pekaře. Další velkou zásluhu o tehdejší spolkovou činnost měli: Josef Alšer, Frank Kopta, Fred Chlum, Frank Losos, John Kuttenberg a Frank Hrubecký.

V stísněných dobách válečných vykonal spolek pěkný kousek záslužné práce pro svoje členstvo a schůze byly tehdy četně navštěvovány. V létech 1921-1923 zájem o spolek se poněkud ztrácel, neboť poměry byly opět pro pekaře volnější, a tak se stalo, že členové nechávali spolek upadat, až konečně došlo k tomu, že schůze vůbec nebyly pravidelně svolávány. Majetek spolku opatroval po celých 5 let poslední pokladník spolku Frank Hrubecký.

V r. 1928, jakoby pekaři zase tušili dnešní dlouhou hospodářskou krisi, byli okolnostmi donuceni a začali se znovu organisovat. Byla to perná organisační práce, na které hlavní podíl měli: Chas. Vacek, Josef Krubert, John Válek, Pavel Peter, Frank Krásný a jiní. Výsledky byly neočekávaně radostné. V krátké době soustředili ve spolku kolem sebe přes sto českých pekařských mistrů v Chicagu a okolí. Činnost spolku od r. 1928 je velmi bohatá a je současně oceňována členstvem a uznávána též v pekařských kruzích jinonárodních. Schůze jsou nyní navštěvovány velmi četně, pořádají se často přednášky vynikajících odborníků, výstavky pekařských výrobků, takže členové Spolku Českých Pekařských Mistrů jsou na výši doby a v odborných kruzích platí za vynikající pekařské odborníky. Spolek nabádá členstvo k větší součinnosti, poučuje a ochraňuje je v různých záležitostech a úřadů zdravotních a o zákonech z pekařského odboru.

Čeští pekaři byli vždy ochotni pomáhat, kde bylo pomoci třeba. Právě za posledních pár let byli to naši pekaři, kteří mohou každému směle říci, že podpořili náš potřebný lid nejvíce ze všech. Co pekaři rozdali mezi chudé, nebylo a nebude nikdy uveřejněno — neboť pekař dal každému kdo přišel a měl hlad. V r. 1931 daroval najednou náš spolek 10,000 bochníků chleba České Dobročinné Společnosti. Je známo, že každoročně pamatuje na naše dobročinné instituce vánoční nádílkou.

Pevně věříme, že spolek tento bude i nadále v budoucnu pevným a výhodným pojítkem našich pekařů, kteří až na malé výjimky jsou maloobchodníci. Právě v poslední době připravují se různé zákony pro různé výrobce a tu budou opět organisace těchto výrobců velmi důležitým činitelem. Doufejme proto, že přidruží se ještě zbývající krajanští mistři pekařští k tomuto zájmovému sdružení, jež bylo a bude jistě chloubou všech českých lidí žijících v naší nové vlasti.

—⁘—

Spolek Dam Českých Pekařských Mistrů v Chicagu a okolí.

je kroužek manželek pekařských mistrů, kteří jsou činni v obchodě. Byl založen teprve před dvěma léty a jejich živá spolková činnost je zjevem opravdu radostným. Hlavním účelem kroužku je vzájemné seznámení se členek na pravidelných měsíčních schůzích, na kterých kromě zábavy pořádají se často poučné přednášky spadající v pekařský obor. Pekařský obchod, hlavně maloobchod se modernisuje jako všechno ostatní a proto snahou členek Kroužku je udržovat krok s novými a vzrůstajícími požadavky zákazníků pekařských obchodů. Značné zásluhy o tento kroužek mají dámy pí. A. Kadlecová, pí. A. Krubertová, pí. A. Fingerhutová, pí. Fořtová a jiné, které se činnosti v Kroužku hodně věnují.

—cek

Anna Bednář
Silvia Bláhar
Sofie Bláha
Růžena Dvořák
Caroline Dohnal
Marie Brda
Mary Hron
Amalie Tarásek
Carrie Hruška
SPOLEK DAM
ČESKÝCH PEKAŘSKÝCH MISTRŮ
Betty Hlek
Krista Knebl
Marie Kořínek
Marie Kuttenberg
Marie Fort
Anna Kadlec
Julia Krubert
Ant. Fingerhut
Jennie Košnář
Marie Kvidera
Ludmila Hecker
Anna Pánek
V CHICAGU A OKOLÍ
-1933-
Mary Petr
Marie Picha
Agnes Peter
Josefa Skala
Barbora Švec
Louise Štětina
Anna Vacek
Alice Vesecký
Antonie Výborný
Frances Zamis
Pavlík Photo

R. J. Mřížek Pekařská Společnost

Tel. Crawford 1920. — 1801 So. California Ave.

Inkorporovaná roku 1922.

Jest jedna z největších Československých velkopekáren ve Spojených Státech — vyrábí světoznámý

"MŘÍZKŮV ČESKÝ CHLÉB"

MŘÍŽKOVO DOUGHNUTS JAKOŽ I JINÉ DRUHY CHLEBA A JEMNÉHO PEČIVA

Její moderní zařízení, vyhovující všem zdravotním požadavkům, zaručuje obecenstvu ehutné a lidskému zdraví prospěšné pekařské výrobky, které koupíte všude v Československých grocerních a delikatesních obchodech.

RUD. J. MŘÍŽEK, předseda. — BOH. J. NEKOLNÝ, tajemník
JERRY KVIDERA, místo-předseda. — RUD. KVIDERA, pokladník.

Lothes & Beneš

VELKOOBCHOD MOUKOU

549 W. Washington St. R. 217
Chicago, Ill.
Tel. Franklin 0828

JOHN F. BENEŠ

John F. Beneš nar. 1873 v Chicagu, Ill. Jest ženat, otcem tří dětí a dědečkem 5 vnoučat. Už ve věku 21 let začal pracovat pro známou mlynářskou firmu John B. A. Kern & Sons. Za krátký čas jmenován byl managerem tohoto velkozávodu a zástupcem pro Chicago a okolí. Když se v r. 1917 osamostatnil pod firmou Lothes & Beneš pod shora uvedenou adresou převzal opět další zastupitelství mlynářské firmy John B. A. Kern & Sons.

George J. Šiml

2711 So. Harvey Ave.
Berwyn, Ill.

Hlavní zástupce firmy Red Star Yeast & Products

Nar. v Chicagu 1899. Začal před 14 léty u této firmy jako rozvážeč kvasnic a svojí pílí a obchodní bystrostí vypracoval se na místo ředitele a hlavního zástupce tohoto ohromného závodu pro Chicago a okolí.

Office Phone
Euclid 7115

Warehouse Phone
Brunswick 2872

Kristan Flour Company

Not Incorporated

Flour and Bakers' Wood

1116 N. Hayes Ave. — Oak Park, Ill.

Phone Canal 0922 — Established 1903

Largest Czecho-Slovak Paper Dealer in U. S. A.

Frank J. Wolf & Sons

Paper, Paper Bags, Twine, Etc.

Diamond King Butcher Paper —
Baker-Lite — Baker Paper

1633-35 Blue Island Ave. — CHICAGO

John Kuttenberg

RYTINA BAKING CO.

4621-4629 S. Hermitage Ave.
Chicago, Ill. Tel. Yards 5623

Vít J. Kubička

Závod tento založen byl známým krajanem Aloisem Rytinou více než před 30 léty. Jeho majitely jsou dnes pánové Vít J. Kubička, který je předsedou, a John Kuttenberg, který je tajemníkem. Podnik tento stal se jedním z nejvýznačnějších pekařských závodů v Chicagu. Z malých počátků vzrostl na velkopekárnu, která je dnes jednou z nejstarších a největších v Chicagu. Oba majitelé tohoto závodu jsou upřímnými Čechy a patří k četným krajanským spolkům a organisacím.

Tel. ARMITAGE 3372

T. BOLECH & A. BRNA

Custom Tailors

2020 W. Chicago Ave. Chicago, Ill.
(Near Damen)

Mnoho zdaru československému l'udu praje

JOSEPH ŠPANIK

6104 Milwaukee Ave. Chicago, Ill.

JOHN A. KRUPKA, předseda
JAMES J. KLEISNER, místo před.
GEORGE HORVAT, ředitel Blackstone obchodu
JOSEPH MARTINEK, tajemník
EDWARD HUSTOLES, pokladník

John F. Lalla Co.

Československý Grocerní Velkoobchod.

809-823 WEST RANDOLPH ST.
CHICAGO, ILL.

Založen r. 1894

Žádejte u svého groceristy naše potraviny pod známkou

"Blackstone" — "19th Hole" — "Scout".

Tyto známky nejen že se vyrovnají všem jiným druhům na trhu, které jsou nápadně oznamovány, nýbrž mnohé z nich svou vskutku prvotřídní jakostí předčí. A při tom vás ovšem stojí méně než jiné druhy. Zkuste jen naše potraviny a sami se přesvědčíte, že máme pravdu!

Stanley J. Loula,

majitel plumbařského závodu v č. 2114 již. Crawford Ave., Chicago, narozen v Týně nad Vltavou v r. 1871. V dětském věku přijel do Detroit, Mich. a v Chicagu je od r. 1892. Od r. 1895 má samostatný obchod. V r. 1896 oženil se se sl. Marii Kremlovou. Syn Stanislav zaměstnán u města a dcera Louisa je provdána za krajana Jamese Kocmonda. Osvědčená a poctivá práce p. Louly je uznávána krajany a svěřcny mu mnohé důležité práce plumbařské na prominentních veřejných ústavech. Instalatérská práce na čsl. pavilonu letošní světové výstavy provedena jeho firmou. V r. 1910 byl kandidátem na úřad radního ve staré 34. wardě Chicaga. Ač republikán býval dobrým přítelem mayora Čermáka. Je místo-předsedou České Dobroč. Společnosti, kde je obětavým pracovníkem. Patří k celé řadě našich organisací a spolků.

Phone Monroe 3683

P. KVORKA & SONS, Inc.

Furniture, Stoves
Rugs, Radios

CASH OR EASY PAYMENTS

1549-51-53 W. Chicago Ave. CHICAGO
(Near Ashland Ave.)

Frank Jiral Sr., vrchní ředitel společnosti. Narozen v Chicagu v Čes. Kalifornii v r. 1886. Se svojí manželkou Růženou a dvěma dcerami bydlí v Berwyn. Je členem zednářské lože Arcana, č. 717.

BEST TEA CO.

3242-44-46 S. Crawford Ave., Chicago, Ill.

TEL. LAWNDALE 4150

Závod Best Tea Co. byl započat v přízemí na Clifton Pk. u 30. ul. Začat byl krajanem Jiralem, později stal se společníkem p. Brejcha. Na to přestěhovali se do větších místností na Hamlin a 28. ul., ale ani tam nebylo dosti místa pro zkvétající podnik a tak se sorganisovala nynější společnost a postavena dnešní budova na Crawford Ave. Za svůj vzrůst děkují té okolnosti, že vždy prodávali jen zboží dobré jakosti, čaj i kávu dobře uzralou s uchovanou vůní a správně upraženou. Firma prodává též různé druhy koření a jiné kuchyňské potřeby. Prodává ve velkem i v malém. V okruhu 35 mil Chicaga dovážejí objednávky do domu, na venkov se posílají poštou neb jinak. V nynější depressi firma nejen obstála ale i vzrostla tak, že dnes má 22,000 stálých zákazníků po celých Spojených Státech a pro dopravu místní má 19 trucků. Zákazníci rádi odporučují jejich zboží svým přátelům. Správa závodu zve své příznivce k návštěvě a prohlídce budovy, když přijdou na Světovou Výstavu. Též upřímně děkuje všem českým a slovenským hospodyňkám za jejich přízeň v minulosti, uznávajíc, že to byly ony, které jim pomohly vybudovati nynější rozsáhlý obchod, na který jsou právem hrdi.

Mathias A. Brejcha, ředitel prodeje. Narozen v Chicagu 1893. Bydlí se svojí manželkou a 2 dětmi v Berwyn. Je členem katolické organisace Rytířů Kolumbových a Nár. Sdružení Českých Katolíků.

Nejstarší Krajanský Restaurant

LITTLE BOHEMIA

v srdci staré české Plzně

1722 S. LOOMIS ST.

Tel. Canal 4494-1235

vítá všechny krajanské hosty ze všech koutů Spojených Států do Chicaga na světovou výstavu, a zve je srdečně k návštěvě. Znamenitá a vybraná česká kuchyně, osvěžující nápoje a zejména dobré řízné pivo a dokonalá a rychlá obsluha zpříjemní jistě pobyt každému návštěvníku Chicaga ve dnech výstavy.

Na vaši návštěvu se těší

Jos. Poisl

TRINEROVY LÉKY

po 43 let jsou nepostrádatelny v československých domácnostech po celých Spoj. Státech a Kanadě, protože jsou dokázaně spolehlivé.

TRINEROVO HOŘKÉ VÍNO

je výtečný lék proti zácpě, plynům, nechuti k jídlu, bolení hlavy, nespavosti. —— TRINERŮV KALA-FORNIA TONIK z muškátového vína, bez pročišť. přísad, sílí nervy.

Ve všech lékárnách.

TRINEROVA KALIFORNSKÁ 4 % VÍNA

jsou pravá vína, zbavená pouze přebytečného alkoholu, nikoli rozvodněná; jsou 6 let stará, ze sklizně 1927; netuční se po nich.

BURGUNDY, PORT, RIESLING, MUSCATEL
v 4, 10, 12 a 23 uncových láhvích
PERLIVÉ BURGUNDY, 12 unc. láhve
REKAY SEC, CHAMPAGNE TYPE, 12 unc.
V restauracích a kavárnách,
v groceriích atd.

JOSEPH TRINER COMPANY

1333-45 S. Ashland Ave. CHICAGO

Dvacet Let Práce a Rozvoje

KDYŽ pohlížím dnes zpět na ten pochmurný den v listopadu roku 1913, kdy jsem poprvé vkročil v samostatný obchodní život, a když porovnám ten den a ten malinký původní obchůdek s dneškem a s dnešními závody, ve které obchod LEADER vzrostl, tu rozvine se před mým zrakem opravdový kaleidoskop událostí a vývinu.

Maně si připomínám ty dny předválečné . . . tu horečku a nejistotu . . . pak válka . . . krveprolití . . . vstup Spojených Států do řad spojenců . . . a konečně mír . . . To byly čtyři roky nervosy . . . stálé nejistoty, kdy obchůdek se kolísal na vlnách obchodní nejistoty . . . a jen pomalu a opatrně zapouštěl kořeny do kypré půdy chicažských obchodních možností . . .

EDUARD OPLATKA

Ještě než válka byla skončena, rozhodl jsem se rozšířiti obchod. . a v roku 1918 jsem otevřel na Chicago Ave. první z celé řady malých departmentních obchodů, které po válce rostly a šířily se jako houby po dešti. Dva roky později jsem otevřel další obchod na 26té a Turner Ave. . . . a na vrcholu poválečné prosperity v roku 1926 konečně třetí článek v řetězu LEADER obchodů . . . nynější závod na 18té a Paulina.

Stálým zvětšováním, modernisováním a rozmachem vybojovali si LEADER obchody jedno z předních míst v řadách chicažského obchodního světa, a po přestálých nesnázích a vzrušujících momentech posledních 18ti měsíců, kdy celý svět tonul v nejistotě, doufám že nyní mohu klidně a s uspokojením hleděti vstříc budoucnosti, neb myslím, že Výstava Pokroku jest tou osou, kolem níž se konečně otočí poměry, a že budeme již co nejdříve vsazeni zpět do normálnějších a dalšímu vzrůstu příhodnějších kolejí . . .

ESTABLISHED 1877

THE JOSEPH KLICKA COMPANY

JOSEPH KLICKA, PRESIDENT

MANUFACTURERS OF

PICTURE FRAME MOULDINGS
AND OIL PAINTING FRAMES

Quality in Design — Quality in Material — Quality in Workmanship

19TH STREET AND WASHTENAW AVENUE

CHICAGO, ILL.

Městečko Polešovice na Moravě, z jehož okolí pochází krajané a krajanky

Přátelského Klubu Polešovice a okolí

který založen byl v r. 1927 Martinem Slováčkem za účelem finanční výpomoci Sokolu v Polešovicích při stavbě sokolovny. Tohoto ušlechtilého účelu klub také dosáhl a vypomohl polešovickým sokolům slušným obnosem. Účelem tohoto krajanského klubu je pěstování přátelských styků mezi sebou a udržování moravsko-slovenského svěrázu při ruzných veřejných vystoupeních. Klub tento zúčastní se též činně jízdy králů o Československém Dnu na Soldiers' Field 20. srpna. Prvním předsedou klubu byl zakladatel, dnešním předsedou je Fr. Balaja, místopřed. I. Sitta, taj. J. Fabík, účet. J. Míša, poklad. Al. Panáček. Počet členu: 50.

Zábavní a podp. spolek

MORAVAN

jest jedním z čilých našich krajanských spolků v Chicagu, který ve svých řadách soustřeďuje na 280 činných členů. Účelem a posláním tohoto spolku jest podpora nemocných a v bídě postavených členů a dle možnosti též podpora národních a dobročinných akcí. Úřednictvo v r. 1933 složeno je takto: Jan Hrnčiřík, přěds., Ign. Vostál, místopředs., Jos. G. Lizák, taj., Fr. Kovařík, účetní, Jos. Spoták, pokladník.

SEFCIK DAIRY CO.

1602-4 S. Union Ave.

Chicago, Ill.

The SEFCIK DAIRY CO. was founded in the year of 1893 by Mr. Joseph Sefcik, Sr., and was taken over by Frank Sefcik in the month of October, 1903. The SEFCIK DAIRY CO. is still serving the public with the best quality and service.

Čsl. Americká Síň

BOHEMIAN-AMERICAN HALL
1436-40 záp. 18 ul.--Chicago, Ill.

Byla založena 7. září 1893, tedy v čase Kolumbijské světové výstavy v Chicagu. Majiteli této síně je třináct spolků Čes.-katol. První Ústř. Jed. Tato národní budova považována je za jednu z nejvýstavnějších v naší České Plzni. Má též velmi zajímavý a jedinečný rekord: je snad jedinou z našich národních spolkových budov v celých Spoj. Státech, která byla poctěna návštěvou presidenta Spojených Států Williama Howarda Tafta. V letošním roce světové výstavy v Chicagu složeno je řiditelstvo této význačné národní budovy takto:

JAROSLAV F. ČERMÁK

Předseda--
Ant. Linhart
Místopředseda--
Jos. Kálal
Tajemník--
Fr. Pechouš
Účetník--
John Kučera
Pokladník--
Thos. Chrástka
Fr. Tvrdík, Jos. Jaroš
J. Kučera, Fr. Suchan
J. Bunda, a Fr. Šotíř

Od r. 1910-1933 jednatelé Čsl. Americké Síně:
JOSEF W. ČERMÁK =:= JAROSLAV F. ČERMÁK

Pronajímají síň na divadla, koncerty a zábavy. --- Primátor Garden City Pivovaru -- Olympia Plzeňského Pivovaru stále na čepu! Jen navštiv nás -- kdo žízeň máš -- na pivu řízném si pochutnáš!

JAR. F. ČERMÁK, Manager.

Česko-Americká Jednota

byla založena r. 1910 na moderním základu a podnes honosí se ojedinělým rekordem. Za celé 22 roky svého trvání

nezvýšila poplatky

a udržela je na stupni, který dnes jest nejpříznivější ze všech podpůrných organisací. Po celou dobu svého trvání úsporným hospodářstvím zvyšovala svou solventnost až do dnešního dne. Dle poslední valuační zprávy státních počtářů je Česko-Americká Jednota

106.45% SOLVENTNÍ

Jmění její přesahuje **čtvrt milionu dollarů** a zaručuje plnou bezpečnost pojištěncům. Založením Dorostového Odboru a řádů s anglickou jednací řečí učinila zdárný krok ku

získání naší mládeže

a zajistila tím budoucnost Jednoty. Podporuje štědře všechny národní a dobročinné podniky a české školství.

Pojišťuje na $250, 500 a $1,000.

Další podrobnosti možno obdržeti a o členství se přihlásiti v

NÁRODNÍ HLAVNÍ ÚŘADOVNĚ

1436 W. 18th Street **CHICAGO, ILL.**

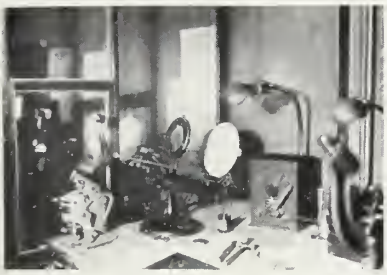

Kde se zjišťuje přesné ohnisko čočky.

Dílna na broušení skel.

Dr. John Poslušný, graduant Northern Illinois College of Ophthalmology and Otology. Praxi optometrickou zahájil r. 1913.

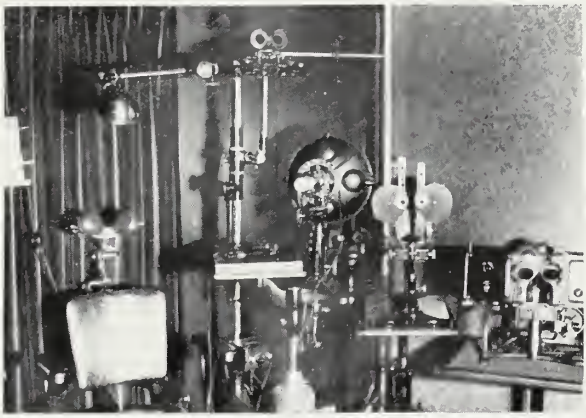

Pohled do ordinační síně, kde se nejmodernějšími vědeckými aparáty vyzkouší zrak a zjistí přesné číslo potřebných brejlí. Zde zkouší se rovněž stupeň šilhavosti chybných očí.

Dr. Jerry Poslušný, graduant Northern Illinois College of Optometry v r. 1930.

Assistent—Dr. Johna Poslušného.

Věnujeme se výhradně svědomitému výběru přesných brejlí.

Dílna na hlazení čoček.

Zrak je naším nejdrahocennějším majetkem. Važme si jej. Uchovejme jej dobrý do pozdního stáří. Pravidelnou prohlídkou očí od mládí u svědomitého očního odborníka zajistíme si trvalé výhody dobrého zraku. Přesným výběrem správných brejlí předejdeme pozdějším nepříjemnostem špatného vidění. Optometrie učinila v posledních desetiletích ohromný krok ku předu. Na hořejších obrázcích můžete částečně nahlédnout do tajností moderní optické a optometrické laboratoře očních odborníků, kteří jsou plně na výši ducha STOLETÍ POKROKU.

JOHN POSLUŠNÝ, O.D.

3607 záp. 26 ul. (u Central Park Ave.)

Tel. Lawndale 5795 Chicago == Ill. Tel. Lawndale 5795

1883 1933

CATHOLIC READERS OF THE WORLD'S FAIR MEMORIAL OF THE CZECHOSLOVAK GROUP:

The Accomplishments, the Record, the Splendid Financial position of this Organization, endorsed by the Hierarchy, Clergy and the State Insurance Departments, merit your consideration and affiliation.

THOS. R. HEANEY, High Secretary. THOS. H. CANNON, High Chief Ranger.

FIFTY YEARS OF HONEST, SUCCESSFUL INSURANCE MANAGEMENT

CATHOLIC ORDER *of* FORESTERS

Organized May 24, 1883.

Adult and Juvenile Departments --- Eight Forms of Insurance Certificates.
$54,200,747.64 Paid in Death Claims, Cash Settlements and Total Disability Benefits.
$28,000,000.00 Invested in Gilt Edge Securities, Yielding Five Per Cent Interest.
$120,000,000.00 INSURANCE IN FORCE.

Operating on the American Experience Four Per Cent Table.

Catholic Parish Branches in 28 States of the Union and in all the Provinces of Canada. Additional Branches Will Be Organized on Application.

Address -- High Court Office
30 North La Salle Street Chicago, Illinois.

Sdružené Dvory Českých Katolických Lesníků

DVŮR SV. VÁCLAVA, č. 399, při osadě sv. Prokopa--Jan Suk, nadl.--Vác. Rosol, taj.--Vlad. Moravec, účet.

DVŮR SV. JANA NEP., č. 437, při osadě sv. Jana Nep.--Fr. Bicek, nadl.--Fr. Marek, taj.--Vác. Šerý, účet.

DVŮR SV. PROKOPA, č. 443, při osadě sv. Prokopa--J. G. Paleček, nadl.--Petr Ondrák, taj.--F. Ondrák, účet.

DVŮR SV. RUDOLFA, č. 508, při osadě sv. Prokopa--Jan Matuška, nadl.--Jan Svoboda, taj.--Vác. Krákora, účet.

DVŮR SV. MATIÁŠE, č. 521, při osadě sv. Ludmily--Vác. Bartizal, nadl.--Jos. Volenec, taj.--Ant. Štěpina, účet.

DVŮR SV. VÍTA, č. 525, při osadě sv. Václava--Jos. Valvoda, nadl.--V. F. Cuřín, taj.--F. Zíka, účet.

DVŮR SV. CYRILA A METODA, č. 580, při osadě P. M. Lurdské--Jos. Jech, nadl.--Vác. Tržil, taj.--Ant. Klouda, účet.

DVŮR SV. NORBERTA, č. 637, při osadě sv. Ludmily--P. Petrželka, nadl.--Vác. Lorr, taj.--Jas. Lorr, účet.

DVŮR SV. KLEMENTA, č. 768, při osadě P. M. Svat.--Louis Filas, nadl.--T. Kosobud, taj.--Karel Kolář, účet.

DVŮR SV. SYLVESTRA, č. 860, při osadě sv. Prokopa--M. Andrlik, nadl.--D. Kment, taj.--Jos. Hemza, m.n.--Jas. Vinický, účet.

DVŮR SV. THEODORA, č. 865, při osadě sv. Cyrila a Metoděje--Jan Krejča, nadl.--J. J. Kovářík, taj.--Jan Prajka, účet.

DVŮR SV. LADISLAVA, č. 866, při osadě sv. Ludmily--Ant. Rajský, nadl.--Jan Šedivý, taj.--Št. Herda v. n.--V. Hofrichter, účet.

DVŮR SV. EMANUELA, č. 973, při osadě sv. Ludmily--F. Turek, nadl.--J. F. Kantor, taj.--Jan Řežba, účet.

DVŮR SV. JIŘÍ, č. 1313, při osadě P. M. Lurdské--K. Šípek, nadl.--Ed. Kilhoff, taj.--Jos. Šlauf, účet.--J. Maška, kap.

DVŮR PLZEŇ, č. 1427, při osadě sv. Víta--J. Fakan, nadl.--F. Jarolímek, taj.--F. Piskač, účet.

DVŮR KAREL IV., č. 1502, při osadě Bl. Anežky České--Jos. Frolík, nadl.--K. Hodouš, taj.--J. Matiásek, účet.

DVŮR SV. JOSEFA, č. 1588, při osadě P. M. Čellské--Jan Kubíček, nadl.--Charles Vrtis, taj.--Jos. Chmelík, účet.

KLUB LESNÍK, při osadě Bl. Anežky České--Jos. Jech, před.--B. Milota, taj.--J. Matiásek, účet.

SDRUŽENÍ ČESKÝCH KATOLICKÝCH LESNÍKŮ—Založeno před 25ti lety, roku 1908

F. J. Paleček, nadl. Jos. T. Hroděj, pokl. Jos. Kapička, účet. taj.

Sdružení Českých Katolických Lesnic

ORGANISACE tato skládá se z většiny českých dvorů Lesnic v Chicagu. Sdružení Č. K. L. založeno bylo dne 30. ledna L. P. 1915. Účelem tohoto tělesa je udržování styků s podřízenými dvory, konati dobro a vypomáhat při českých katolických podnicích. Prvními úřednicemi při založení byly: pí. Magd. Filipová, předsedkyně; pí. Kat. Bártová, místopředsedkyně; pí. Marie Novotná, tajemnice, a pí. A. Plachetková, pokladnice. Od založení konají se schuze v osadní síni Blahosl. Anežky České. Nynější úřednice jsou: Předs. Marie A. Pitelková; místopředs. Marie Kopřivová; taj. Kat. Štasenková a pokl. Ant. Sochurková. Českých Dvorů Katolických Lesnic je celkem 34 a tyto u Velkodvoru zastupuje pí. Anna Kubešová jakožto velkoduvěrnice.

Riditelstvo Ústřední Jednoty Česko-amerických Žen: Dodlejší řada sedící z leva na pravo: R. Tichá, V. pokl., A. Barolattová, V. účet., Marie Horová, V. nám., Marie Kuchyňková, zakladatelka, M. Štědronská, V. předs., Jos. Vodáková, vysl. V. předs., M. Knížátko, II. výb. majet. Druhá řada z leva na pravo: R. Lorencová, taj., Marie Mirovská, účet. výb., Jos. Růžičková, I. výb. majet., E. Uxová, účet. výb., Růžena Dcktorová, účet. výb., J. Votrubová, strážkyně, J. Uhlíř, kap. Třetí řada z prava na levo: M. Vlková, prap., B. Emingerová, dozorkyně. — Ústřední Jednota Česko-amerických Žen založena byla Kuchyňkovou 3. června 1902. Za svůj odznak používá americké vlajky. Účelem této Jednoty je udržování českého jazyka v naší mládeži, vzdělání členek a konání dobročinnosti.

Matka a Syn

Pí.
Marie Kuchyňková

Paní Marie Kuchyňková narodila se r. 1855 ve Filadelfii, Pa., kde její otec Josef Jirásek byl varhaníkem v chrámu Sv. Alfonse zásluhou svého přítele tamějšího čes. biskupa Neumanna. Za 4 léta přijeli do Chicaga, kde otec se stal ředitelem prvního českého orchestru. Zde se provdala za Václava Kuchyňku. Ze šťastného jejich manželství je na živu dcera Emilie, provdaná za J. Uxu, která je též velmi činna ve spolkovém životě a syn Julius. Všichni bydlí v čís. 5121 W. 22. Pl. Cicero. Od roku 1916 je vdovou. Úctyhodnou snahou její bylo uchovati českou řeč v rodině. Ač již má vnučky čtvrtého pokolení, všechny mluví plynně česky.

Prof.
Julius V. Kuchyňka

Professor Julius V. Kuchyňka již od mládí byl činným v čes. spolkovém životě. Byl mnoho let předsedou klubu "Jaro", byl dramaticky činným v Sokole a v Ludvíkově divadle a nyní je členem vzdělavacího výboru Distrikt. Svazu Čes. Katolíků v Chicagu, členem sboru ředitelů klubu Rieger a členem nejvyššího řádu Rytířů Kolumbových. Je řádným professorem na Loyola Universitě v Chicagu.

V r. 1929 navštívila pí. Kuchyňková se synem Juliem a vnučkou Martou Č.S.R., Italii a Francii. Všude byli nadšeně přijati. Milé vzpomínky mají na audienci u papeže Pia XI a na návštěvu Lourd. Její zásluhou a přičiněním založena Ústř. Jednota čes. Amer. Žen, jež má za ozdnak americkou vlajku na počest své zakladatelky rozené ve Filadelfii, kde Betty Ross v r. 1776 vytvořila tento symbol svobody. Pí. Kuchyňková je pamětnicí pohřbu pres. Lincolna a poslední světové výstavy v Chicagu. Je přes 50 let členkyní Jednoty Čes. Dam a přes 40 let patří k Sesterské Podp. Jednotě. Ač ve vysokém věku je veřejně činna a může býti vzorem našim mladším pracovnicím.

DOBROČINNÝ KROUŽEK DAM ČESKÉ KALIFORNIE BYL ZALOŽEN PŘED 25 LETY ZA TÍM ÚČELEM, ABY VYPOMÁHAL NAŠÍ ČESKÉ ÚTULNĚ A SIROTČINCI, KDE SE STARÁ HLAVNĚ O JÍDELNU.

České katolické ženy a dívky!

Staňte se členkyněmi nejzasloužilejší české katolické sesterské pojišťující organisace

České Římsko-Katol. Ústř. Jednoty Žen ve Spoj. Státech Amerických.

Obchoduje v 18 státech Unie. Čítá 9192 členkyň. Vydává certifikáty na $500, $600 a $1,000. Její fondy obnášejí $1,028,061.71.

Prakticky každá katolická Češka ve stáří od 18 do 50 roků může se státi členkyní.— Též se přijímají dcerušky od 1 roku stáří.

Certifikát Ústřední Jednoty Žen Amerických pomůže, kdy pomoci jest nejvíce zapotřebí. Soustrast sousedů je milá, ale poukázka od Jednoty na $500, $600 neb $1,000 bude pro Vaše pozůstalé dítky vítanější.

Kde v české osadě spolek Ústřední Jednoty Žen Amerických dosud neexistuje, založte ho tam! O podrobnosti pište:

Česká Římsko-Katolická Ústřední Jednota Žen ve Spojených Státech Amerických.

Předsedkyně: Rozalie Nedvěd, 2430 S. Clarence Ave., Berwyn, Ill.
Místopředsedkyně: Marie Karásek, 2745 So. Millard Ave., Chicago, Ill.
Tajemnice: Karolina Tuháček, 3226 E. 118th St., Cleveland, O.
Pokladnice: Alžběta Souhrada, 2438 So. Clarence Ave., Berwyn, Ill.
1. **ředitelka:** Kateřina Ficenec, 5240 So. 23rd Str., Omaha, Nebraska.
2. **ředitelka:** Marie Janda, 4010 Storer Ave., S. W. Cleveland, O.

Frank Kořínek & Co.

4828-30 W. 25th St. Cicero Ill.
Tel. Cicero 1920

Velkoobchod pekařskými potřebami.

FRANK KOŘÍNEK

Předsedou tohoto velkoobchodu pekařskými potřebami je dobře známý krajan Frank Kořínek, bydlící v č. 1852 So. Scoville Ave. v Berwyn, Ill. Týž narodil se v kraji čáslavském v Habrech ČSR. Do Ameriky přijel v chlapeckém věku jako 14letý hoch v r. 1900. Svoji podnikavnost dokázal nejlépe tím, že už jako 19letý mladík byl majitelem samostatného pekařského obchodu kterýž řídil po 12 let. V r. 1909 se oženil s Marií Kubíkovou. Za své poslední návštěvy v Československu, které v r. 1926 manželé Kořínkovi celé procestovali i s dvěma dětmi Františkem a Jiřím, načerpali hodně dojmů a krásných vzpomínek na starou vlast, kde se jim neobyčejně líbilo. Starší jejich syn František studuje lékárnictví, mladší chodí ještě do Morton High School.

Firma krajana Kořínka jest velmi známou zejména mezi našimi českými pekařskými mistry, kterým dodává zejména mouku a jiné pekařské potřeby. Svoje zboží zasílá tento závod též na venek mimo obvod Chicaga. Pan Kořínek je hodně činným v našem spolkovém životě. Patří k Elkům, dále je členem lože Praha IOOF., k Baráčnické Obci "Vitoraz", k Záb. Besedě "Fresl" a j. — Obchodními společníky krajana Kořínka jsou pp. W. Zachary a Jos. Kadlec.

Radium = Jáchymov

THE radium of Jáchymov (Joachimsthal) is the purest in the world it being produced from the Jáchymov pitchblend, which does not contain any thorium. There are no secondary uranium ores in the Jáchymov pitchblend deposits, therefore the Jáchymov radium by its very origin is guaranteed to be absolutely pure.

The Czechoslovakian government guarantees the purity of Jáchymov radium and the accuracy of its measurements.

The Jáchymov radium is supplied:

As water soluble chloride in double walled glass containers in quantities and concentration desired by the purchaser, or

As sulphade in all kinds of radiophores furnished by the customer or by the government radio factory at Jáchymov, according to the desires of the purchaser.

Address inquiries for information and orders for Jáchymov radium to:

Department of public works (Ministerstvo veřejných prací), Czechoslovak Republic, Praha-Smíchov, Preslova ul. 6, Europe. Telegrams (cablegrams): Stubah-Praha.

Cicero Buick-Pontiac Sales Co.

5312 W. Cermak Rd. Cicero, Ill.

Československý závod pro prodej a správky automobilů.

Josef Dvořák, Ředitel

Zakladatel automobilového obchodu v československém prostředí v Chicagu a okolí.

Narozen dne 18. srpna, 1880, v Netřebí u Litomyšle, v Čechách. Do Spojených Států přijel dne 19. listopadu 1892. Vyučen sazečství prožíval pionýrství českého novinářství v Chicagu. Roku 1903 vstoupil do nejstarší české klempířské a střechařské společnosti Universal Cornice & Roofing Co., kde setrval jako obchodvedoucí do r. 1915. Roku 1915 začal prodávati automobily značky Buick a r. 1916 založil první automobilovou prodejnu a správkárnu v českém prostředí na Ogden a Springfield Ave. V r. 1927 založil rozsáhlý moderní automobilový závod Cicero Buick Sales Co., jehož jest vedoucím od jeho založení. Po celý život byl činným ve veřejné a národní práci, hlavně v Sokolství. Byl dlouhá leta starostou a důvěrníkem Plzeňského Sokola, členem Výb. Americké Obce Sokolské, Česko-Dělnického Pěveckého Sboru Lyra, Lože Palacký Českých Odd Fellows a Cicero Elks.

Mým nejpevnějším základem:

důvěra zákazníků.

F. A. Leber

F. A. Leber, jeden z našich nejznámějších klenotníků a zlatníků narodil se r. 1896 v Hýskově, okr. berounském v Č S R. Do Ameriky přijel r. 1910. Usadil se v Chicagu, kde se vyučil klenotnictví v nejpřednějších odborných zlatnických dílnách. Po 11 letech otevřel si samostatný závod na 26 ul. a za 7 let po té ještě druhý závod v Berwynu. Klenotník Leber patří dnes mezi vynikající americké odborníky v zasazování brilliantů. Jeho zvláštní dovednost a zkušenost získává mu zejména ony zákazníky, kteří dovedou ocenit uměleckou klenotnickou práci. Za své úspěchy vděčí krajan Leber přísně dodržovanému pravidlu: osobní důvěra zákazníka v poctivost klenotníka nesmí být nikdy sklamána.

LEBER—KLENOTNÍK

3817 W. 26th St., CHICAGO

6504 Cermak Rd., BERWYN

"We sell for less general merchandise!"

KEDZIE AVE. BIG DEPARTMENT STORE

ROH CERMAK RD.
A KEDZIE AVE.
CHICAGO, ILL.

Středisko opravdových lácí v srdci České Kalifornie!

Frank A. Svoboda, ředitel

Jos. A. Bašek, majitel

BOHEMIA CAFÉ

zve všechny krajany, aby okusili jeho výtečnou pražskou kuchyni a znamenité pivo. Ceny jsou levné, obsluha vzorná. Bohemia Café těší se nejlepší pověsti jako prvotřídní český restaurant v Chicagu. Nalézá se nejblíže od místa světové výstavy v čísle

1412 W. 18th St. Tel. Canal 4999

Chas. Trnka

Nar. 1894 v Chicagu, generální manager, tajemník a pokladník známých krajanských závodů Delight Utilities Co., jichž předsedou je krajan Emil J. Florian. Společnost tato byla založena před 15 léty s 63 podílníky, většinou krajany. Od svého založení prodala tato firma přes sto tisíc užitečných strojů do domácnosti, většinou pracích strojů, elektrických vyssavačů prachu, elektrických žehlících strojů a elektrických ledniček. V každém ohledu kvalitní stroje a spolehlivá služba zákazníkům byly základem krásných úspěchů této ryze krajanské společnosti.

Ryze český podnik v českém předměstí

PEOPLES DAIRY CO.

2410 S. 56th Avenue
CICERO, ILL.
Tel. Cicero 203

Tel. Seeley 4877

JOSEF ŠANDRIK

Kvetinár

1831 W. Chicago Ave.

KLUB DOBROVSKÝ

Českých Zednářů

KLUB DOBROVSKÝ, Českých Zednářů oslavil letos 30tileté trvání své úspěšné činnosti, jako těleso, které soustředilo české zednáře v Chicagu a okolí na práci společenské, dobročinné, a do značné míry též práci národní naší větve českoamerické.

Klub byl založen r. 1903 čtyřicetipěti prozíravými zednáři, kteří mu vytkli hlavně účel společenský a zábavní, však vedle toho i dobročinný, vzdělávací a udržování zájmu a českého cítění členů narozených v této zemi.

Ze zakládajících členů jest na živu pouze osm členů, kteří při jubilejní slavnosti byli poctěni certifikáty doživotního členství, a sice: J. Martin Královec, Dr. Louis E. Jelínek, John O. Sokol, Joseph Píša, Josef F. Polák, Anton Vaněk, John W. Jedlan a Adolph Sabath.

Nynější úředníci klubu jsou: Frank J. Hrabák, předseda; Adolf Vlk, místopředseda; Rudolf Knuepfer, tajemník; Rudolf Pelc, účetní; Geo. W. Královec, pokladník a Karel Baštýř, strážce.

R. MEJDRICH & CO.

Česká tiskárna a nakladatelství

RICH. MEJDRICH
LAD. MEJDRICH

Zhotovuje veškeré tiskopisy spolkové levně, vkusně a rychle.

Zvláštní péče se věnuje časopisům a programům.

2616 S. Lawndale Avenue
CHICAGO, ILL.
Tel. Lawndale 4378

PRVNÍ VLASTENECKO-DOBROČINNÁ OBEC BARÁČNÍKŮ "VITORAZ" V CHICAGU
DOBR. SPOL. BARÁČNÍKŮ "VITORAZ" CHICAGO ILL.
-ZALOŽENA DNE 28. ŘÍJNA, LÉTA PÁNĚ 1928-
Photo by Ploschnes Chicago

Na zájezd do Československa s chicažskou Spartou!

Příští rok 1934 bude významným rokem pro americké sportovce českého a slovenského původu. Toho roku podnikne chicažská Sparta zájezd do Československa. Pojede splatit návštěvu pražských sportovců — pražské AC Sparty — z r. 1926. — Jméno i popularita chicažské Sparty ABA mezi americkými sportovci, kteří pěstují kopanou — soccer — je větší než by si leckterý méně informovaný krajan pomyslel. Náš krajanský klub znají všude po celých Spojených Státech, kde se pěstuje tento druh sportu. Naši Spartu — mnohonásobného championa ze sportovních soutěží znají sportovci i za hranicemi Spojených Států. Náš krajanský klub vždy velmi čestně representoval naši národnost na americkém kontinentě.

K svému zájezdu 1934 zve Sparta už letos — v roce světové výstavy naše krajany od Atlantiku až k Pacifiku. Bude zorganisována velká výprava za účinné kooperace všech našich krajanů z kruhů sportovních — ze všech našich krajanských středisk. Zájezd Sparty ABA už dnes vyvolává mocný zájem u našich sportovních bratří za oceánem, kteří nám chystají vřelé uvítání. Příštím rokem koná se též v Praze velkolepá Dělnická Olympiada, jež, soudě dle chystaných příprav — bude gigantickou tělovýchovnou slavností podobně jakými jsou všesokolské slety. Praha bude opět prožívat svoje velké dny!

Zájezdový výbor chicažské Sparty ABA koná přípravy k všestrannému úspěchu svého velkorysého podniku. Apeluje už dnes na krajanskou veřejnost i krajanský tisk o kooperaci, bez níž by se těžko docílilo plného úspěchu tohoto velkého sportovního zájezdu, **prvního v historii naší československé větve v Americe!**

Za zájezdový výbor Sparty ABA:
Louis Kostka, předseda, J. A. Hilgert, tajemník.
Za Spartu ABA:
Rudof Piškule, předseda-Miloš Bezděk, tajemník.

Knihkupecký, sportovní a importérský

závod krajana **B. LINKY**

3918 záp. 26. ulice v Chicagu.

B. LINKA

Závod tento patří k nejstarším závodům naší české čtvrti. Byl založen r. 1912 samotným nynějším majitelem, kdež až dosud zdárně působí.

Vedle svého obchodu, jest znám i v krajanských českých spolcích, kde po dlouhá minulá léta zastával různě úřady, takže krajané naleznou v něm nejen solidního obchodníka, ale i přítele, který obrněn předběžným odborným obchodním vzděláním získaným v českoslov. obchodní akademii v Praze i dlouholctou obchodní praxí, vybudoval si svůj závod z nepatrných začátků k nynějšímu rozkvětu.

Krajané zavítavší do Chicaga, jsou vždy mu vítáni k přátelskému rozhovoru.

Fenclova Kavárna a Restaurant

2609 Lawndale Ave. Chicago
Tel. Craw. 1382

Tato kavárna jest jednou z nejstarších v České Kalifornii. Měla několik majitelů, z nichž nejznámější byli Stočes, Židlický, a Čáp. Posledních 6 let je majitelem známý krajan zejména v našich sportovních kruzích Chas. Fencl. Útulný tento restaurant a kavárna nalézá se přímo v srdci České Kalifornie pouze několik kroků od Sokola Havlíček-Tyrš. Má znamenitou českou kuchyň s bohatým výběrem čerstvých jídel a různé pivo přímo z čepu. V dolejších místnostech je veliká kulečníková místnost, největší v našem krajanském Chicagu. Na hořejším poschodí je též několik útulných pokojů pro hosty. Fenclova kavárna a restaurant je vyhledávána sportovci, sokoly a návštěvníky divadel, pořádaných v sousední sokolovně Havlíček-Tyrš. Chas. Fencl je dlouholetým členem Sparty A.B.A., Sokola Havlíček-Tyrš a mnoha jiných krajanských spolků a organisací. Návštěvníci světové výstavy neměli by opomenouti navštíviti tuto význačnou restaurační místnost československého Chicaga.

A. KLAS

Klasova kavárna a restaurant

5734 záp. Čermákova tř.
Cicero, Ill.
Tel. Cicero 795

Pravá česká kuchyně, bohatý výběr chutných jídel. Různé pivo stálc na čepu. Přímé spojení přímo z výstaviště elektrickou drahou po záp. Čermákově třídě nebo po zvýšené dráze Douglas Pk. až na 58 Ave.

Majitelem tohoto moderně vedeného předního restaurantu v Ciceru je krajan Ad. Klas, rodák z Plzně.

Patronát Česko-Katolických Spolků v Town of Lake

5143 S. Damen Ave. — Chicago, Ill.

Následující spolky jsou zastoupeny v Patronátu: Spolek Sv. Cyrilla a Methoděje č. 139 I. Ú. J., Spolek Sv. Václava č. 228 I. Ú. J., Sbor Čsl. Amerických Vysloužilců, Lesníci Sv. Theodora č. 865. C. O. F. a Sokol Bořivoj č. 8. K. S.

Úředníci v roce Světové Vystavy: Václav Kovářík, předseda, Josef Tupý, místopř., August Ruda, taj., Fr. Vojtěch, pokl., a John Brabec, výbor majetku.

PILSEN PRODUCTS CO.

PLZEŇSKÝ PIVOVAR A PLZEŇSKÝ PARK.

Oba tyto podniky jsou význačnou a populární částí našeho čsl. Chicaga. Vysoká budova pivovaru a vchod do Parku na záp. 26. ulici a Albany Ave. jsou známy všem, neboť padnou do oka každému, kdo přijíždí do České Kalifornie. Park si zasloužil svoje místo i v dějinách čsl. odboje v Americe. V jeho prostorném paviloně byla konána už 24. července 1914 první ohromná manifestační schůze, na které náš člověk dal vášnivý průchod svému protirakouskému cítění. A během světové války byl stále a stále Plzeňský Park místem častých projevů a národních podniků, zejména bazarů, kde sebrány byly tisíce dolarů na revoluční akci.

Že společnost Pilsen Products Co. je podnikem ryze krajanským, to nejlépe dokazuje složení ředitelstva:

JOHN A. ČERVENKA, předs. — ALOIS JIRUŠKA, pokladník a taj.
JOS. HLAVÁČEK, místopřed. — JAMES KOLÁŘ, Mgr.
JOHN J. KASTNER, VÁCLAV HOUSER,
ADOLF G. HOUER, FRANK KOŘÁNEK,
ANT. KUČABA, Jr., V. J. MORAVEC.

Firma, kterou dobře znáte z pravidelných českých radiových programů:

ALTBACH & REINHART

3525 W. 26th STREET
CHICAGO, ILL.

Dámské šaty, kabáty, pánské obleky

Koupíte zde dobře a levně. Prodej na splátky $1.00 týdně. Při koupi není třeba skládat první splátku v hotovosti!

Monroe 1198-9

CENTRAL BUTTER & CHEESE CO.

JOS. LISY, Prop.

Wholesale Poultry and Eggs

819 W. RANDOLPH STREET
CHICAGO

ATLAS BREWING CO.

CHICAGO, ILL.

■

Český pivovar založený r. 1891

KAREL VOPIČKA,
předseda

ANT. LAADT,
ředitel

Část pivovaru Atlas na Blue Island Ave. v Chicagu, Ill. Ostatní budovy jsou na 21té, Čermákové třídě a Laflin ulici.

Veřejní notáři **ANTON VANĚK a synové**—3707 W. 26th St., Chicago, Ill.

Tel. Lawndale 2018 Tel. Lawndale 2018

Pozemkový obchod. Půjčky a pojištění všeho druhu. Prohlížení pozemkových listin. Vymáhání dědictví. Založeno 1906. Jedna z nejznámějších a nejstarších pozemkových kanceláří v Chicagu—Úřadovna zastupuje zdárně prospívající výp. spolky: Vojta Náprstek, Národní, Správnost a Zdar. — Všechny svěřené záležitosti vyřizují se pečlivě a svědomitě.
Pozemkový jednatel: **John L. Pančoška.**

Oddělení cestovní
Zastupitelství všech přeplavních linií.
ARTHUR W. VANĚK, Mgr.
Odbočka:
Oldřich a Jarka Doležal, Turistická Kancelář
Praha — Československo.

Phone Yards 3895 Business Established 1905

VACEK & CO.
REAL ESTATE AND INSURANCE
Money Sent To All Parts of the World.
Steamship Tickets
1751 West 47th Street
CHICAGO

Dr. Karel A. Chval
ODDÁVÁ A ŘEČNÍ
PŘI POHŘBECH
2530 S. Lawndale Ave.
Telefon: Rockwell 7221

Tiskárna Českých Benediktinů

pracuje pro zájmy Čechů v Americe již přes 40 let. Dne 24. prosince 1889 začala vydávati "Přítel Dítek", týdenní časopis pro mládež. Dne 1. července 1893 začala vydávati polotýdeník "Katolík" a 8. února 1894 deník "Národ". Dne 1. května 1898 začala vydávati "Hospodářské Listy" pro americké farmáře. Tento list přestal vycházeti roku 1930, ostatní však vycházejí doposud.

Mimo zmíněné časopisy Tiskárna Českých Benediktinů vydává po mnoho let roční kalendář "Katolík" a různé učebnice pro české katolické školy v Americe. Nákladem jejím též vyšel značný počet povídek a různých jiných spisů.

Zde možno podotknouti, že časopisy Českých Benediktinů podporovaly všechny šlechetné snahy českého lidu v Americe a z velké míry přispěly ku založení a rozkvětu vychovávacích a dobročinných ústavů v Lisle, Ill. Též propagovaly různé akce ve prospěch naší staré vlasti a jejího lidu.

✚

Tiskárna Českých Benediktinů
jest v čísle
1637 Allport St. Chicago, Ill.

Marjen Co.

působí už plné čtvrtstoletí v popředí dámského kadeřnického a kosmetického oboru v Chicagu. Za osobního řízení majitelek: slč. M. Rehouškové, pí. Jennie Zajícové a pí. Máši Klečkové byl to první závod v krajanském prostředí, který uvedl a doposud výlučně pěstuje "Eugene Permanent Waving" ve svých dvou obchodech:

3924 W. 26th St., v Chicagu
Phone Crawford 7220
5619 záp. Čermák Rd., Cicero, Ill.
Phone: Cicero 1258

Telephone Normal 2330

Satisfaction Guaranteed

Expert Surgical Supply Co.
CHAS. STRANOVSKY
Prop.
5618 S. Halsted St.
Chicago, Ill.

Manufacturers of Deformity and Surgical Appliances, Trusses, Elastic Stockings, Abdominal Supporters, Artificial Limbs and Arch Supporters.

KAREL KOTEK

KOTEK BROS.

3911 záp. 26. ul.

CHICAGO, ILL. **Tel. Lawn. 0780**

Charakteristickou vlastností Američana je jeho značná pohyblivost. Snáze se nějak stěhuje s místa na místo. Je v tom ještě patrně kus původního pionýrství, jež je vlastně doposud tak blízko i naší moderní době v Století Pokroku. Naši krajané sice nemají v sobě přes příliš oné americké pohyblivosti, ale stěhují se přec také.

A krajanská firma Kotek Bros. je jedním z největších našich stěhovacích závodů v Americe. Má pozoruhodný stěhovací rekord, neboť odstěhovala největší počet našich českých i slovenských rodin za svého 23letého trvání. Byla založena 1910 bratry Karlem a Františkem Kotkem. Po vystoupení Frant. Kotka z firmy v r. 1924 vede závod pouze Karel Kotek za výdatné pomoci svého syna Oty. Veden je stále pod původním jménem Kotek Bros. a řízen je stále v duchu poctivé a přesné služby, v jakém byl zakládán a vybudován. Několik velkých moderních stěhovacích automobilů je možno zříti skoro stále na ulicích Chicaga. Stěhování nábytku a zejména pian je ovšem hlavním oborem firmy, jejíž služeb však používají i obchody a úřadovny k stěhování kancelářských zařízení. Stěhuje také na větší vzdálenosti do jiných států a i v tom ohledu dovede na základě svých dlouholetých zkušeností svým zákazníkům plně vyhovět. Závod Kotek Bros. dokazuje, že našinec se ani v tomto ohledu nepotřebuje obracet na podniky cizí, ale že má po ruce spolehlivý závod krajanský stejně výkonný a při tom levnější. — Krajan Karel Kotek je rodákem z Velenic u Poděbrad, a přijel do Ameriky 1900 jako 15letý hoch. Je členem Sokola Havlíček-Tyrš a mnoha jiných krajanských organisací a spolků.

Klub Červeného Kříže.

Od leva sedící: K. Němečková, A. Doležalová, A. Sýkorová, B. Kafková, předs., R. Haselová a B. Chocholová. Druhá řada: M. Jirková, E. Holdychová, M. Jeníčková, E. Kripnerová, B. Tomanová, E. Dočekalová+, B. Červaková, J. Pěchotová, M. Jirková. Třetí řada: K. Žákovcová, A. Hrubešová, A. Sierecká, A. Marešová, M. Píchová, M. Šašková, A. Hayesová, B. Dědková, J. Vlachová. Vrchní řada: M. Jíchová, B. Boutedová, L. Thorová, A. Valentová, M. Daňková, J. Milbachová, M. Bílková a A. Vítková. — Klub se sorganizoval v r. 1917 a pracoval obětavě pro bojující vojíny a po válce se věnuje dobročinné práci.

Zasloužilá pracovnice Červ. Kříže Božena Kafková, nar. 1881 ve Skalce, kraj plzeňský. Ve stáří 10 let přijela do Spoj. Států. Později provdala se za krajana Henry Kafku, dnes majitele známé spolkové síně na Avers Ave. a 26. ul. V r. 1917 založila pí. Kafková českou odbočku Červ. Kříže (Auxiliary 421), jehož je předsedkyní od založení. Je zakl. a před. žen. dem. organisace 23. wardy.

Manželia JÁN a MÁRIA MIČOVSKÝ, pochádzajúci zo Zvolenskej od Baňskej Bystrice, ktorí do Spojených Štátov prišli v roku 1927 (Mária prišla r. 1921 a r. 1926 odišla na návštevu na Slovensko), vlastnia

MARIE'S RESTAURANT

4216 W. Lake St.

a mäsiarsky obchod pod číslom

625 N. CICERO AVENUE -:- CHICAGO, ILL.

Navštívte ich! Budete vítaní!

CHICAGO BUTCHERS' PACKING COMPANY

Commission a Specialty

216-218-220-222 No. Peoria St. and Fulton Market

Tel. Monroe 2728 **Chicago, Ill.**

Dodávají všechny druhy čerstvého masa i uzenin, slaninu, šunky a drůbež. Všechno zboží v prvotřídní kvalitě.

Chicago oslavuje letos sto let svého trvání světovou výstavou Století Pokroku. Chicago Butchers' Packing Co. – ryze krajanská velkouzenářská společnost – může s plným uspokojením oslavit letos jubileum třicetileté. Krajanská podnikavost, obchodní rozhled a vytrvalost projevila se i v tomto oboru podnikání způsobem vskutku význačným. Společnost tato založena byla asi 130 řeznickými maloobchodníky v první řadě za účelem výhodnějšího nákupu pro prodej v drobném. Že tato myšlenka obchodní svépomoci byla v jádru zdravá, toho nejlepším důkazem je skutečnost, že firma vzrostla v největší krajanský velkořeznický závod ve Spojených Státech. Původní stánek našich podnikavých řezníků sdružených ve společnosti byl na 22 ul. a Paulina ul. v naší České Plzni. Později přestěhován byl závod na vhodnější dnešní místo, kde vzrostl do imposantních rozměrů. Prvním předsedou společnosti byl Frank Ruppert, dnešním předsedou je Jakub Batka a místopředsedou Fr. Záhrobský, který byl předsedou plných 23 let.

ŘIDITELSTVO:

Jakub Bat'ka, předs.
Frank Záhrobský, místopř.
Václ. Klaus, taj.
Jos. T. Baitel, pokl.

Fr. Slunečko
Jerry Stejskal
Rud. Helebrant
Boh. Darda

Manager:
Jos. T. Baitel

Naše značka znamená kvalitu

International Sausage Co.

Česká uzenářská společnost

2512-14 So. Western Ave.
Chicago, Ill.

Tel. Monroe 2323
Canal 9519

Tato ryze krajanská uzenářská společnost byla zorganisována v r. 1930 krajanem Jos. Somolíkem, který je jejím předsedou. Firma tato vyrábí uzenářské zboží všeho druhu v prvotřídní kvalitě, jež je oceňována jejími zákazníky. Závod vybaven je nejmodernějším saniterním zařízením, vlastní svoji velkou budovu a během poměrně krátké doby svého trvání získal si zvučné jméno v řadě našich krajanských závodů tohoto druhu. Návštěvníci, kteří zavítají na světovou výstavu jsou srdečně zváni k prohlídce tohoto krajanského závodu.

WEST SIDE BINDERY

1445 West 18th St.

CHICAGO, ILL.

Tel. Canal 2891

Nejstarší český knihařský závod v Chicagu. Založen 1905. Vázání knih se provádí přesně dle přání. Zaručená a trvanlivá práce. Zvláštní pozornost se věnuje spolkovým a veřejným knihovnám.

John Bělohlávek, majitel závodu, nar. 1891 v Praze, kde se vyučil knihařství. Prošel tam odborné školy knihvazačské s vyznamenáním. Na Jubilejní výstavě v r. 1908 v Praze obdržel cenu za vystavené práce. Samostatně v obchodu 7 let. Členem Spolku I.O.O.F., Baráčnické Obce Vitoraz a j.

Lawndalské banky: Národní a Státní.

VZNIK obou těchto známých finančních ústavů spadá do let, kdy se začínalo budovat naše dnešní nejmohutnější krajanské středisko v Chicagu — Česká Kalifornie. Jako celá řada jiných chicažských a amerických bank vůbec, tak i lawndalským bankám byl dán původní základ v pozemkovém a pojišťujícím obchodě. Bylo to už v r. 1889, když dnešní předseda Lawndalské státní banky Jos. J. Salát obdržel místo poslíčka v obchodu tohoto druhu u krajana Kirchmana. A bylo to opět v r. 1905 když mladý a podnikavý krajan J. J. Salát otevřel samostatný pozemkový a pojišťující obchod pod firmou Salát, Polák & Kopecký v č. 3113 záp. 22. ul. A hned rok na to 1906 přetvořila se tato společnost na naléhavou žádost četných obchodníků a krajanů v sousedství, kteří pro pohodlnější vyřizování bankovních, obchodních a pozemkových záležitostí potřebovali bankovní ústav ve svém okolí — v soukromou banku pod jménem Lawndale Saving Bank. Podobné přetvoření pozemkového a pojišťujícího obchodu v soukromou banku odehrálo se na 26. ul., kde v r. 1900 otevřel v č. 3341 pozemkový a pojišťující obchod krajan Frank G. Hajíček. I v tomto okolí záhy se objevila naléhavá potřeba bankovního ústavu. A tak v r. 1906 přeměnil se prosperující obchod krajana Hajíčka v soukromou banku, vedenou pod jeho jménem.

V září 1911 obě tyto soukromé banky se dohodly na založení banky společné, což se uskutečnilo 2. ledna 1912. Nová tato banka nesla jméno Lawndale State Bank s úřadovnami v č. 3113 záp. 22. ul. Aby však bylo vyhověno naléhavému přání obchodníků z 26. ul., jimž přirozeně lépe vyhovovala banka v jejich sousedství a stejně tak, aby vyhověno bylo současně potřebám obchodníků a krajanů v sousedství ulice 22té, bylo usneseno zorganisovat na ulici 26té Lawndale National banku, při čemž však Lawndale State banka zůstala dále na ul. 22té. Obě tyto banky mají hned od svého založení společné řiditelstvo, v němž jsou zastoupeny obě banky. Předsedou Národní banky je p. Frank G. Hajíček, předsedou Státní banky Jos. J. Salát. Tot' stručný nástin historie vzniku obou těchto finančních ústavů.

Více než čtvrtstoleté působení lawndalských bank v nejvýznamnějším krajanském středisku v Chicagu mělo a má stále značný obchodní a hospodářský význam pro naši českou Kalifornii v Chicagu. Obě banky hned od svého založení proniknuty byly duchem konservativního a obezřetného bankovnictví. Tomu mají nejvíce co děkovat za to, že dobře obstály v kritických dobách posledních tří let. Pevnější než kdykoliv jindy před tím, hledí nyní obě tyto naše důležité, ryze krajanské bankovní instituce, s plnou důvěrou lepší a potěšitelné budoucnosti vstříc.

ŘEDITELSTVO LAWNDALSKÉ NÁRODNÍ A STÁTNÍ BANKY.
Od levo do prava: Sedící — Josef F. Polák, Josef Kopecký, Josef J. Salát, Hon. Anton J. Čermák, + Frank G. Hajíček, Frank Kirchman, Rudolf F. Hajíček. Stojící — Josef Klička, Stephen A. Thieda, Josef Triner, Josef R. Vlček, Karel V. Janovský, Richard Dusil a Josef J. Janda.

Ředitelstvo Útulny a sirotčince v r. 1933—z prava na levo zadní řada: Viktor Filip, Karel Tuma, Jos. Pelc, Julie Hrychová, Jennie Šístková, J. E. Zárobský. Druhá řada stojící z prava na levo: Marie Kolářová, Anna Kadlecová. Sedící z prava nalevo: Fr. J. Petrů, pokl., Marie Urbánková, předs., Jos. Sedláčková, místopředs., Růžena Lorencová, taj.

Česká Útulna a Sirotčinec.

Humanní tento podnik založen v březnu 1893 na podnět zástupců českých svobodomyslných spolků v Chicagu a okolí. Začátek finanční, který uskutečnil zakoupení pozemku pro ústav, dal zes. sládek Schoenhoffen, který ve svojí vůli odkázal $3,000.00 co svůj díl pro tento dobročinný účel. Dále pak Družstvo pro postavení pomníku Mistra Jana Husa upustilo od tohoto plánu a peníze skolektované taktéž věnovalo sboru pro postavení České Útulny v Chicagu.

Zakoupen pozemek v nedaleké obci na severozápadní straně v rozloze 40 akrů v Benseville, Ill. Tento pozemek užíván jako výletní místo po několik let, načež rozhodnuto tento pozemek zaměniti s pozemkem 13 akrů v Chicagu na severozápadní straně vedle českého Národního Hřbitova, na kterémžto pozemku se dnes rozkládají oba ústavy Útulna a Sirotčinec.

Sirotčinec jest vybaven pro 160 dítek, Útulna pro 50 starých lidí. První úředníci sboru České Útulny byli: Josef Matoušek předseda, Jan Víška tajemník, Barbora Pitteová a Karolina Kolářová.

Mejdova výletní zahrada

6916 Pershing Rd.
ve Stickney, Ill.

patří k nejpopulárnějším blízkým výletním místům našich krajanských spolků v Chicagu. Jejím majitelem je známý krajan Václ. Mejda, rodák českobudějovický, který přijel do Chicaga už v r. 1891. V hostinské živnosti je krajan Mejda už od r. 1898 a jeho prvním působištěm byla známá Rajská zahrada na Robey a 51. ul. Na nynějším místě ve Stickney je od r. 1923. Býval starostou Sokola Havlíček-Tyrš, kde je doposud členem ředitelstva. Patří k četným spolkům, a organisacím.

Tel. Rockwell 0834

TURNER DAIRY CO.

Perfectly Pasteurized Milk & Cream

2800 S. Turner Ave.
Chicago, Ill.

ALL KINDS OF
LUMBER, WALL BOARDS, INSULATION, ROOFING, SASH, DOORS,
MOULDINGS, PLYWOOD, GARAGES.

FREE DELIVERY IN ANY QUANTITY—ANYWHERE

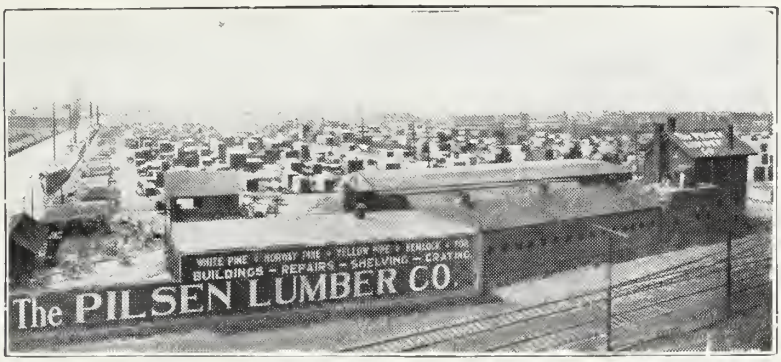

ESTABLISHED IN 1888

THE PILSEN LUMBER CO.

2201 S. LAFLIN ST. TEL. CANAL 1030
CHICAGO, ILL.

MEADOWLANDS CREAMERY CO., NOT INC.

4209 W. 24th Pl. Chicago, Ill.
Telephone Lawndale 8268

Chas. Kratochvíl

Tato mladá firma, ač založena před krátkou dobou, jest opět novým důkazem krajanské podnikavosti. Těší se plné důvěře našich pp. obchodníků i veřejnosti, neboť ve svém obchodě důsledně uplatňuje zásadu, že nejlepším odporučením je dobré zboží. Chas. Kratochvíl, nar. na Vinohradech 1888 jest jedním z prvních osadníků a domovinářů v okresu Red Lake, Minn. Jest zároveň majitelem máslárny v Meadowlands, Minn. Předsedou a hlavou firmy je p. Filip Sedláček.

Nazdar
Všetkým
Čechoslovákom!

HINCKLEY DAIRY CO.

Telef. Canal 6046 = 571 W. 18th St.
Chicago, Ill.

Rudolf Liška & Son, Inc.

4543-45 West Grand Avenue

MAJITELIA PRAVÉHO LIŠKOVÉHO EDELWEISSU MALTU.

Svetová výstava "Storočia pokroku" v Chicagu predstavuje svetovú vymoženosť technickú, ktorou sa nepreukazalo dosiaľ ešte ani jedno svetové mesto na kontinente. Teraz však čo viac máme umožnené i my Čechoslováci sa predstaviť so svojou obchodnou vyspelosťou, ktorá obchodná vyspelosť medzi našimi krajanmi sa môže smele počítať medzi umenie, lenže s tou výnimkou, že je rázu obchodného.

Gasolinová stanice
a prodejna automobilových
součástek u krajana

Louis Pivničky

2646 S. Lawndale Ave.

L. Pivnička je rodákem z Ústalče, okr. Klatovy Č. S. R. Přijel do Chicaga v r. 1906 a pracoval po 25 let jako generální dílovedoucí u National Malleable Steel Casting Co. Po návštěvě Československa v r. 1929 založil závod automobilovými součástkami a gasolinovou stanici. Je členem Čsl. Hudební Federace a jiných našich spolků a organisací. Krajané, kteří přijedou na světovou výstavu do Chicaga vlastními automobily, naleznou u této krajanské firmy v každém směru pečlivé obsloužení.

Bašta-Musil & Co.

OBCHODNÍ A TURISTICKÁ KANCELÁŘ

Lodní lístky
Zastoupení všech linií
Peněžní zasílky
Cestovní čeky
Notářství

PŮJČKY — POZEMKOVÝ OBCHOD — OJIŠTĚNÍ.

BASTA MUSIL & CO. TRAVEL BUREAU CHICAGO ILLINOIS

RADNICE

Výpomocný spolek

(Člen Federal Home Loan Bank)

nabízí

nejvýhodnější ukládání peněz ve třídě "O"

4%

dividendy

Můžete přistoupiti za člena kdykoliv.

Vyžádejte si informace o střadatelském Klubu "Sparta A. B. A. Saving Club"!

2609 S. Crawford Ave.

Tel. Crawford 4800-4801

Chicago === Ill.

BUILDING & LOAN ASSOCIATION RADNICE

Sokol Slávský — Olympic Bldg.

Budova tato je nejkrásnější sokolskou stavbou v Americe a zabírá celý blok na rozhraní Cicera a Berwynu, dvou nejčeštějších předměstí Chicaga na živé Čermákově tř. a Lombard Ave. Nádherná divadelní dvorana auditoria pojme 2500 osob. V přízemí je veliká plovárna, velký restaurant s kavárnou a kuželníky. Prvotřídní česká kuchyně a dobré pivo stále na čepu. Ředitelstvo budovy zve srdečně návštěvníky světové výstavy k prohlídce tohoto representačního sokolského stánku.

Vkusnou, úhlednou a levnou tiskovou práci obdržíte u

WESTERN PRINTING

5805 W. Cermak Rd.
Cicero, Ill.
Tel. Cicero 2324

KLIMENT KOPFSTAIN, majitel této známé krajanské tiskárny v Ciceru narodil se v Lišově, Č. S. R. v r. 1882. Do Ameriky přijel v r. 1883. Přes to, že přijel do Ameriky se svými rodiči jako jednoroční děcko, naučil se plynně česky. Je členem řádu Oddfellows, Elks, Československé Jednoty a předsedou "Cicero Businessmen League".

Jiránkův restaurant

5006-08 záp. Čermákova tř.
(Dva bloky od Western Electric)
Cicero, Ill.
TEL. CICERO 5073

Prvotřídní česká kuchyně
Řízné pivo -- pečlivá obsluha.

Majitelem tohoto vyhledávaného restaurantu je krajan Vlad. Jiránek. Nar. 1886 ve Spomyšlu, okr. Roudnice. Přijel do Ameriky 1910. Usadil se v Chicagu, kde od samých začátků uplatnil se v obchodu restauratérském.

Monroe 3877 J. ŽÍDEK, ST., majitel'

ŽÍDEK

NAJSTARŠÍ SLOVENSKÝ RIADITEL' POHRABOV A BALZAMOVAČ
V CHICAGU A NA OKOLÍ

Použitie nášho nového POHRABNÉHO ÚSTAVU, zariadenia a KAPLE k dispozícii našim priaznivcom BEZPLATNE.

1407 W. CHICAGO AVE.

ŽÍDEK, ml. výpomocný riaditel' pohrabov a Balzamovač.

"SPRAVEDLNOST",

týdenník československého dělnictva v Americe, dovršuje tohoto roku 33 let svého působení na kulturním poli československé Ameriky.

Vstoupil na novinářské kolbiště jako týdenník r. 1900 šíře myšlenku socialismu a unionismu a určuje nejen politický, nýbrž i kulturní směr čes. am. dělnictvu.

Než novinu veřejného života bylo třeba hlouběji orati a proto se usnesla hrstka dělnických nadšenců, jichž největším bohatstvím byla krajní obětavost a pevná víra ve vítězství myšlenky, na tom, aby byl týdenník změněn v denník. A tak 4. července r. 1905, kdy vyšlo první číslo nového denníku, opírající se o zásady socialismu a amerického odborového hnutí, stala se "Spravedlnost" součástí našeho denního tisku.

Jak byla očekávána nejen dělnickou, nýbrž i pokrokovou česko-americkou veřejností, vystihují nejlépe slova jednoho z našich nejlepších zdejších žurnalistů, Bartoše Bittnera, jenž do prvního čísla denníku napsal:

"Nový život, lepší život, čistší proudy očekáváme od denní "Spravedlnosti" — obrození našeho českoamerického života. — Nejenom čeští socialisté v Americe potřebují ryze lidový list denní—my všichni, upřímní svobodomyslní i radikální pokrokáři, máme ho zapotřebí jako vezdejšího chleba."

Tomuto očekávání se "Spravedlnost" nikdy nezpronevěřila. Jako denník byla po celé čtvrtstoletí nezištným bojovníkem za lidská práva, za požadavky dělné třídy, za nový, spravedlivý společenský i hospodářský řád a—"last, but not least"—za zvýšení úrovně našeho veřejného i kulturního života. Šířila vždy dobrou českou literaturu ve svých sloupcích i prostřednictvím dělnického knihkupectví.

Donuceno drtivou tíhou hospodářských poměrů, změnilo vydavatelstvo před půl třetím rokem denník opět v týdenník, jenž zůstal věren svému původnímu poslání. Věnuje své stránky dále palčivým problemům malého člověka, jež dnes, v době hospodářského i společenského přerodu, sahají přímo ke kořenům života.

Ruku v ruce s druhým týdenníkem československého dělnictva v Americe, s "Americkými Dělnickými Listy" v Clevelandu, stará se "Spravedlnost" i o získání a udržení mladé generace, které oba listy věnovaly vlastní anglickou hlídku.

Český dělník, at' pracuje rukou či mozkem, musí "Spravedlnost" pokládat za svůj list a být jejím odběratelem.

Odběratelům obrázkového měsíčníku MOST!

Jan A. Hilgert.

Vydávání tohoto měsíčníku bylo sice dočasně zastaveno, ale Most mrtev není! Jeho vydavatel stojí plně za všemi povinostmi, které má vůči předplatitelům i celé čtenářské obci. S vděčností potvrzuje, že přes neobyčejně těžkou hospodářskou krisi a tím způsobeném přechodnému zastavení vydávání Mostu, živý zájem oň trvá, jak svědčí stále ještě četně docházející dotazy a žádosti o ukázková čísla. — Most začne opět a pravidelně vycházet v době světové výstavy "Století Pokroku" v Chicagu. Pracuje se houževnatě na jeho finančním zajištění a dalším zdokonalení.

Vydavatelem a redaktorem MOSTU je Jan A. Hilgert, bydlící v č. 3525 záp. 26 ul. Chicago, Ill. Jeho rodiče narodili se na Slovensku, on sám nar. r. 1889 ve valašském Nov. Hrozenkově, vystudoval klassické gymnasium v Kyjově na Moravě a absolvoval právnickou fakultu Karlovy university v Praze. Po dva roky působil v soudcovské vojenské službě u čsl. armády v Bratislavě a Báňské Bystřici. Po advokátní koncipientské praxi působil několik let jako redaktor tiskové a stenografické Zpravodajské služby v Národním Shromáždění Republiky Československé, kde sloužil už před tím v revolučním Národ. Shromáždění jako první slovenský parlamentní komorní stenograf. Od r. 1923 žije v Chicagu a věnuje se novinářství, publicitě a oznamování, jsa majitelem fy. Hilgert's Adv. Service, jež provedla též oznámkovou část tohoto Památníku.

Dr. L. E. BEČVÁŘ

zubní lékař -- X-ray.

Vysokoškol. vzdělání v Praze a na Northwestern universitě v Chicagu. Všeobec. zubolékař. praxi provozuje od r. 1927 a specializuje se v ústní chirurgii. Má dvě ordinace:

4035 West 26th St., Chicago—Tel. Lawndale 6300

6023 W. Čermák Rd., Cicero, Ill.—Tel. Cicero 6300

Je autorem mnoha zubolék. článků a statí hlavně v čsl. tisku. Koná přednášky o dentistice na radiu a pro dobroč. účely. Členem Sokola, Matice Vyššího Vzdělání, jiných čsl. spolků a Chicažské, Illinoiské a Americké zubolék. komory a N. U. Alumni associace.

Assistentka sl. Eleanor Yunkova.

Čtvrtá generace ještě mluví česky!

Ještě tak brzy nezahyneme v záplavě angličtiny, bude-li více podobných malých krajanek jako je 9letá Marie Lilian a 5letá Lilian Františka Jandovic, jichž obrázek zde přinášíme.

Jsou to dcerušky obchodního ředitele "Apex Motor Fuel Co." p. Bohumila F. Jandy. Pí. Ludmila Janda je rozená Rezková. Jejich dědečkem, jistě pyšným na své vnučky je p. Jos. Janda, člen ředitelstva Lawndalských bank.

Ale je tu ještě i prádědeček, p. Frank Janda, který žije v Minnesotě. Obě děvčátka jsou nejmladšími radiovými umělkyněmi v Chicagu. Každý čtvrtek, večer, zpívají v radiových programech Lawndalských bank a to české písničky. Poslechněte je někdy!

ÚSTŘEDNÍ VÝBOR JEDNOTY ČESKÝCH DAM.

Sedící z leva na pravo: Marie Filipová, účet., Marie Horová, tajem., Alžběta Lisý-Strohmayerová, předs., Jos. Vodáková, nám., Aloise Voříšková, poklad.; zleva na pravo stojící: Růžena Lorencová, II. výb. maj., Anastazie Haráśková, účet. výb., Anna Štolfová, účet. výb., Božena Vňoučková, I. výb. majet., Ant. Mazačová, dozorka.

NÁMĚSTKY ÚSTŘEDNÍHO VÝBORU JEDNOTY ČESKÝCH DAM.

M. Vojtíšková

A. Hončíková

R. Legro

J. Karasová

A. Mulačová

MARIE VOJTÍŠKOVÁ, náměstka ÚVJČD v NEW Yorku a organisátorka pro stát New York.
ANNA HONČÍKOVÁ, náměstka ÚVJČD v Clevelandu a organisátorka v Ohiu
ROZ. LEGRO, náměstka ÚVJČD v Baltimore a organisátorka v Maryland.
JOS. KARASOVÁ, náměstka ÚVJČD v St. Louis a organisátorka v Missouri.
PÍ. ANNA MULAČOVÁ, náměstka ÚVJČD v Omaze a organisátorka v Nebrasce.

VELKOVÝBOR JEDNOTY ČESKÝCH DAM STÁTU ILLINOIS.

Dolejší řada sedící z leva na pravo: Anna Kadlecová, velkotaj., Kat. Filipová, vysl. velkopředs., Božena Cibulková, velkopředs., Klára Růžičková, velkonám., Marie Levý, velkoúčet., Anna Tomášková, velkopokl. Stojící z leva na pravo: Bohumila Kotešová, velkostrážkyně, Anna Soukupová, dozorka, Jos. Floriánová, výb. majetku, Frant. Veinerová, praporeč., Anna Bílková, účet. výb., Marie Otcovská, účet. výbor.

VELKOVÝBOR JEDNOTY ČESKÝCH DAM STÁTU OHIO.

Sedící v prvé řadě od leva na pravo: B. Janoušek, účet., Frances Březinová, předs., Marie Tůmová, nám., Nettie Manduský, pokl. Druhá řada od leva na pravo: M. Mlázovský, prap., Marie Wagnerová, vysl. předs., M. Štědronský, I. výb. maj., Barb. Hudec, úč. výb., Kat. Svobodová, stráž., Marie Rosserová, II. výb. maj. Ant. Zimmerová, prap. Třetí řada nahoře od leva na pravo: Kat. Švančarová, doz., Anna Hončíková, nám. Ú. V., Marie Kinkor, tajem.

ÚŘEDNICE ÚSTŘEDNÍHO VÝBORU ČESKÉ SESTERSKÉ PODPORUJÍCÍ JEDNOTY V DOBĚ RE-ORGANIZACE, SÍDLEM V CLEVELAND, OHIO OD ROKU 1928.

Dolejší řada od leva na pravo: Cecilie Levý, účetní, Antonie Korecká, místopředsedka, Marie Ružičková, předsedka, Marie Zemanová, tajemnice. Hořejší řada od leva na pravo: Marie Vachušková, pokladnice, Antonie Petrová, dozorkyně, Justina Kottová, strážkyně, Emilie Koláčková, druhý výb. maj., Růžena Dvořáková, první výb. maj., Marie Jarošová, účt. výb. Nahoře v levém rohu: Marie Rosserová, účt. výb. Nahoře v pravém rohu: Josefine Vodáková, třetí výb. maj.

VELKOVÝBOR ČESKÉ SESTERSKÉ PODPORUJÍCÍ JEDNOTY STÁTU ILLINOIS.

Sedící z leva na pravo: Julie Hrychová, velkoúčet., Anna Brychtová, velkopředs., Kat. Matasová, velkonáměstka, Marie Pechoušková, velkotaj. Stojící z leva na pravo: Frant. Veinerová, velkostráž., Kristina Hlávková, velkodozorka, Eliška Vránková, velkopokl., Stella Reigelová, prap., Marie Urbánková, vysl. velkopředs., Anna O'Regan, účet. výb., Alb. Brasnička, účet. výb.

ÚŘEDNICE VELKOVÝBORU ČESKÉ SESTERSKÉ PODPORUJÍCÍ JEDNOTY STÁTU OHIO.

Dolejší řada od leva na pravo: Johanna Hejduková, pokladnice, Frances Březinová, účetní, Marie Štědronská, předsedka, Marie Schwartzová, místopředsedka, Barbora Kottová, tajemnice, Anežka Procházková, dozorkyně. Hořejší řada od leva na pravo: Emilie Balvinová, praporečnice, Marie Wagnerová, organizátorka, Marie Vojtová, výb. maj., Julie Cvrková, účt. výb., Barbora Kocourková, strážkyně, Anna Hončíková, vysl. předsedka, Julie Urbanová, praporečnice.

POCHODOVÁ ČETA VELKOVÝBORU ČESKÉ SESTERSKÉ PODPORUJÍCÍ JEDNOTY, CHICAGO, ILL. ČETA BYLA ZORGANISOVÁNA POČÁTKEM R. 1921.

První řada sedící z leva na pravo: J. Steihagenová, Emilie Viktorová, Anna Jirglová, Božena Benešová, Ant. Vavrušková, J. Městecká. Druhá řada stojící z leva na pravo: Rose Kadeřábková, Božena Brochová, J. Taiblová, Lillian Kolacký, Josef. Vodáková, Anna Marková, Božena Němcová, Božena Vňoučková, Emma Šlaichertová.

POCHODOVÁ ČETA SBORU VLASTA ČÍS. 6., ÚSTŘEDNÍ JEDNOTY ČESKOAMERICKÝCH ŽEN. ČETA ZALOŽENA BYLA V ÚNORU 1923.

Sedící první řada z leva na pravo: Mary Kolář, pianistka, Ant. Lisková, tajemnice, Rose Kadeřábková, kapitánka, Anna Jílek, pokladnice, Anna Teborek. Druhá řada stojící: Marie Fritz, praporečnice, Marie Míšek, Marie Wesl, Marie Šťastný, Ant. Sirovátka, Emma Misek, Emily Mulač. Třetí řada stojící: Louise Polka, Lillian Novotný, Rose Ulrich, Stazie Lapka, Jessie Baumgartner, Ant. Serecká.

S. S. A. 1913

SLOVENSKÝ EVANJELICKÝ SPOLOK

so sídlom v Chicago, Ill.

Jediná podporná organizácia slovenských evanjelikov a evanjeličiek na americkom západe. Založená v Chicago, Ill. r. 1912. Počíta s Mlád. a Pannenským Oddielom 3000 údov a údkyň.

MAJETOK OBNÁŠA $135.000.

Za Hlavný Úrad Slovenského Evanjelického Spolku:

MARTIN POTUČEK, hl. predseda,
604 N. Leclaire Ave.
Chicago, Ill.

JÁN ŽÍDEK, hl. účtovník,
1407 W. Chicago Ave.
Chicago, Ill.

Československému ľudu mnoho zdaru praje

COATS Malina's DRESSES

Obchod dámskymi a dievčenskymi odevy
— Kožušinové kabáty — naša špecialita —

1541 W. Chicago Ave. Chicago, Ill. *Phone Monroe 1069*

F. PANCNER

Majitel známého krajanského importního a knihkupeckého závodu v Chicagu.

3505 záp. 26. ul. == Tel. Rockwell 0464

Po celých Spojených Státech známý závod Pancnerův založen byl před 20 léty podnikavým majitelem, který přijel do Chicaga r. 1912 z Kyjova na Moravě. 20leté jubileum trvání svého podniku může krajan F. Pancner oslavovat s opravdovým zadostučiněním, neboť podařilo se mu vybudovat závod, který rozšiřováním a propagandou dobré knihy vykonal kus poctivé kulturní práce pro naší krajanskou větev na této straně oceánu. Nespornou zásluhu získal si též tento závod importem dobrých českých filmů. Krajané, kteří letos navštíví Chicago, měli by se osobně seznámit s majitelem tohoto důležitého krajanského podniku v Chicagu.

Náš Svet

Nezávislý pokrokový týždenník.

Časopis vychádza od 20. októbra 1930.— Jeho zakladatel'om a redaktorom je: Ján Denďúr, narodený 30. januára 1898 v Petrovci, Báčka, na Dolnej zemi, do Spojených Štátov prisťahovavší sa z ČSR. v decembri 1920.

SMER ČASOPISU po stránke politickej je nestranný. Jeho snahou je udržiavať spojenie jak so starou vlasťou tak aj so všetkými osadami Slovákov v zahraničí; náš pospolitý l'ud vzdelávať a dvíhať ho na vyššiu kultúrnu a hospodársku úroveň; nabádat ho k vzájomnému zbližovaniu a porozumeniu; ukazovat mu cestu, vedúcu k novému, lepšiemu žitiu — k novej l'udskej spoločnosti, v ktorej vládnuť bude: SLOBODA, ROVNOSŤ, BRATSTVO!

Píšte si o čísla na ukážku!

Adresa: NÁŠ SVET — 923 N. Ashland Ave. Chicago, Ill.

ZUZANNA MAJER

slovenský kvetinársky obchod

4333-4343 Thomas Street Chicago, Ill.

Obchod založený v septembri 1916 manželmi Jurajom a Zuzannou Majer, ktorí sa prisťahovali do Spojených Štátov v roku 1913. Pán Juraj Majer zomrel v roku 1926, od ktorého času obchod vedie jeho manželka Zuzanna.

Petru American Imp. Co.

JAVA COFFEE MILLS — zal. 1885

1708 So. Racine Ave. == Chicago, Ill.

Tel. Canal 3197

Importéři kávy, čaje, kakaa, koření a semen.

Vysoká kvalita všeho zboží — zejména znamenité odborně upražené kávy — založila vynikající pověst tohoto velkozávodu.

In memoriam Eman. J. Petrů

Tento zakladatel prvního českého zasílatelského domu v Americe a importer kávy, čaje a koření pocházel ze známé rodiny Petrů, přistěhovalé z Táborska. Přijel do Ameriky se svými rodiči 1875 jako sedmiletý hoch. Otec jeho byl učitelem na čes. kat. školách v Americe a výborný hudebník, který též mladého synka pečlivě vychoval. Ten záhy začal pracovat v obchodě, připravuje se vytrvale pro samostatné podnikání. Během let podařilo se mu založit Petrů Coffee Co., jež později rozšířena a změněna na Petru Amer. Imp. Co. a Java Coffee Mills. Po smrtí E. J. Petrů 1931 převzali závod jeho synové Edm. J. a Miloslav C. Petrů. Krajan Petrů byl vážený obchodník, ušlechtilý člověk, příznivec umění a štědrý podporovatel dobročinných podniků a spolků. Všichni kdo ho znali, zachovají mu navždy čestnou vzpomínku.

Správkárna obuvi

FRANT. ŠAFRÁNKA

2536 již. Crawford Ave. == Chicago, Ill.

Fr. Šafránek je rodákem z Písku, ČSR. Přijel do Chicaga 1914 a v samostatném obchodě je 16 let. Je školeným odborníkem ve zhotovování specielních bot pro pivovarské dělníky, bot jezdeckých, sportovních "kopaček" a obuvi orthopedické. Jako bývalý předseda sportovního klubu "Olympia" je dobře znám v kruzích sportovních. Člen IOOF a Pilgrims ZČBJ.

Telephone Brunswick 2433

STEPHEN FACUNA

Shoe Store

Obuv pre celú rodinu.

2018 W. Chicago Ave. == Chicago, Ill.

J. V. CIZEK & SONS

THE STORE FOR MEN

2 STORES:

3301-03 W. 26th STREET

At Spaulding Ave.

CHICAGO, ILL.

6142-44 W. 22nd STREET

Sokol Slávsky Bldg.

CICERO, ILL.

Tomáš Baroško

Slovenský pohrabník a balsamovač

1919 So. Halsted St. =:= Chicago, Ill.

Tel. Canal 0285

Psací a šicí stroje.

Chas Žák

3406 West 26th Street,
Chicago, Ill.
Tel. Lawndale 6698
Všechny správky provádějí se přesně a svědomitě.

Majitel populárního krajanského závodu psacími a šicími stroji Karel Žák narodil se 1902 v Duchově ČSR. Do Chicaga přijel jako mladý hoch, který brzy zatoužil po samostatnosti. Dnes je delší dobu ve vlastním obchodě, který svou pílí a přičinlivostí povznesl na pozoruhodnou úroveň.

FRANK BOUČEK

Zakázkový krejčí

2329 So. Trumbull Ave.
Chicago, Ill.
Tel. Rockwell 1481

Známý krajan Frank Bouček nar. 1881 ve Lhotce, okr. Zbiroh, ČSR. Přijel do Chicaga v r. 1903. Záhy začal se uplatňovat v našem spolkovém a národním životě. Prošel u různých spolků a organisací četnými úřady a funkcemi, Těžisko jeho činnosti spočívalo však už od let ve Sboru zástupců Nár. Hřbitova, jehož se stal loňského roku předsedou. Jeho obětavá, energická a při tom prozíravá činnost v našem národním životě je všeobecně vážena a oceňována.

Monroe 2674

Štefan Kostelný

direktor pohrabov

1427 W. Chicago Ave.

Je to na rohu 27. ul. a Central Park Ave.

v srdci České Kalifornie v Chicagu, kde naleznete známý

Říhův Restaurant

s výtečnou českou kuchyní a řízným pivem přímo od čepu. Prostorný, útulný a vkusně dekorovaný sál slouží velmi četným spolkům a organisacím ke konání pravidelných schůzí a k zábavám. Krajané, kteří o světové výstavě navštíví Chicago budou mile a příjemně překvapeni bohatým výběrem chutných jídel a znamenitým pivem za ceny velmi mírné.

Tel. Lawndale 1820 — Tel. Cicero 4569-J, Cicero 5361

BOHEMIAN PRINTING CO.

Printers & Publishers

Vydavatelé "Předměstských Listů"

Založeno 1910 Dagobertem Novákem.

Všechny tiskové práce
provádí se vkusně a levně.

GLASEROVA KAVÁRNA A RESTAURANT

3551 záp. 26 ul.
Chicago, Ill.
Tel. Rockwell 2151
je známa svou prvotřídní českou kuchyní a pečlivou obsluhou.

Majitel kavárny Chas. Glaser, nar. 1885 ve Stálci u Tábora, přijel do Chicaga 1910, kde se záhy uplatnil jako bystrý, houževnatý a obětavý pracovník v dělnickém hnutí. Je tajemníkem-překladatelem Českého odvětví socialistické strany v Americe, členem řiditelstva časopisu "Spravedlnost" a jiných dělnických spolků a organisací.

Dvůr sv. Máří Magdaleny č. 288 Katolických Lesnic

Založen 1898. Zakládající členkyně, Magdalena Filipová a Anna Kešnerová. Úřednice r. 1933: Barbora Krabcová, nadlesní, Jenof. Kubelková, taj., Ant. Raczkowski, účet., Frant. Frčka, pokl.

Tel. Canal 6524

Samuel Kostelný

Slovenský pohrabník

659 W. 18th St. — Chicago, Ill.

Tel. Monroe 2527

Jozef Žilka

odevy pre mužov a chlapcov.

1552 W. Chicago Ave. - Chicago, Ill.

Tel. Monroe 4694

Augustiny & Fábry Co.

Slovenský pozemkový obchod, lodné lístky, pojistenie.

821 No. Ashland Ave. — Chicago, Ill.

Ant. Mazačová

Dvě obětavé národní pracovnice.

Fr. Schejbalová

Zná je snad každý v našem českém a slovenském Chicagu. Je to pí. Frant. Schejbalová a pí. Ant. Mazačová, jež obě jsou dlouholeté pracovnice v celé řadě našich spolků a organisací, kde tak často jejich obětavá práce zanechala viditelné stopy jejich činnosti.

Pí. Schejbalová nar. je r. 1870 v Chicagu v České Plzni z chudých rodičů Frant. a Rozalie Krejčí. Od útlého mládí pracovala po 20 let v Boston Dept. Storu. 1903 provdala se krejčího p. Jakuba Schejbala, který nyní pracuje v daňovém oddělení v okres. budově. Bydlí v č. 4240 W. 21st Pl. v Chicagu. V ženských organisacích zastávala pí. Schejbalová četné funkce. Je to dlouhá řada různých organisací: Jedn. Českých Dam, Sest. Podp. Jednota, Ústřední Jedn. Čes. Amer. Žen, Lože Rebeka, Sokolice Havlíček Tyrš, Amer. Nár. Sdružení, Sdružení Svobodomyslných, Eastern Star, Boh. Women's Civic Club, Sbor zást. České Útulny a Sirotčince, Sdruž. čes. svobodomysl. škol, Dobročinný Kroužek Dam Čes. Kalifornie a Výb. Svět. výstavy.

Stejně tak pí. Ant. Mazačová má za sebou bohatou činnost spolkovou a práci národní. Nebylo snad jediného úřadu, jehož by během dlouhé řady let věnovaných spolkové práci, nebyla zastávala. Pí. Mazačová narodila se v Rakovníku 1873. Do Ameriky přijela před 37 léty. Provdala se zde za p. J. Mazače, dlouholetého zaměstnance Svornosti. Pro tragickém skonu svého manžela před 9 léty převzala pí. Mazačová jeho zaměstnání a stala se oznámkovou jednatelkou tohoto časopisu. Vynikajícím způsobem byla pí. Mazačova činnou zejména v akci osvobozenské, kdy patřila k těm nejhorlivějším pracovnicím.

Jak pí. Schejbalová tak i pí. Mazačová pracovali hned od samotného počátku v r. 1923 při rozprodeji vstupenkových certifikátů na světovou výstavu, když byly zvoleny jako delegátky do příslušného výboru za Jedn. Českých Dam a Sesterskou Podp. Jednotu. Jejich přičiněním se prodalo celkem za $2,000.00 certifikátů, což je jistě suma úctyhodná.

Česká Katolická První Ústřední Jednota

NEJSTARŠÍ podpůrná jednota českých katolíků v Americe, založená roku 1877 St. Louis, Mo., honosící se blahodárnou činností a zasahující platným vlivem do života českých lidí v Americe. Za dobu své existence vyplatila v benefitech okrouhle na $6,000,000.00.

Majetek její páčí se na milion dollarů. Její dostojnost 31. prosince 1932 byla 110%. Vydává dvojí druh benefičních certifikátů, celoživotní a na dvacet let platu, v obnosech od $250 do $2,000. Přijímá za členy muže a ženy. Platební tabulka dle Americké zkušební tabulky. Odbor Mládeže pojišťuje dítky ve stáří od 6. měsíců do 16. let.

V budově Česko-Amer. Síně
1436 W. 18th St., Chicago, Ill.

George Štědronský

5742 záp. Čermákova tř.
Cicero, Ill.
Tel. Cicero 1759

Pozemkový obchod, pojištění, notářství, pozůstalostní a dědické záležitosti.

V krajanských kruzích dobře známý krajan G. Štědronský narodil se v Chicagu 1892. Je graduovaným právníkem na Chicago Kent College of Law. Je odborníkem v obchodě pozemkovém, v němž dosáhl pozoruhodných výsledků. Známy jsou jeho pozemkové subdivise na řece Fox v Geneva a St. Charles, kde vybudoval celou kolonii moderních domků v anglickém stylu.

Srdečné díky

vzdáváme všem krajanským organisacím, spolkům, obchodníkům a jednotlivcům, kteří svou vzácnou kooperací a pochopením umožnili nám naši ne právě snadnou práci v zájmu finančního zajištění tohoto Památníku.

Jan A. Hilgert,
Fr. Kozumplík,
John Šilha,
John Kaiser
John Svatik.

ČESKÁ FARMA V NEBRASCE.

Československý pavilon na světové výstavě v Chicagu

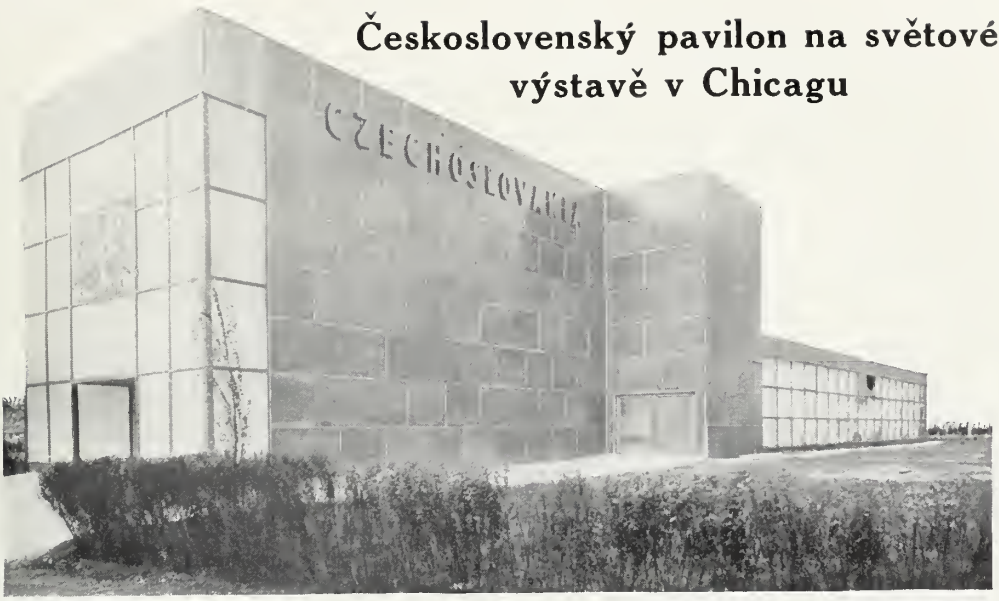

Bedřich Sirotek

AMERIČTÍ Češi a Slováci vyhledávají na výstavě se značným zájmem stánek své staré vlasti. Nacházejí jej snadno, nebot' má vskutku neobyčejně výhodnou polohu. Čs. pavilon je zcela blízko hlavního vchodu výstavy na Roosevelt Road, u stadionu "Soldiers' Field", právě na konci vznosné Třídy vlajek, jež tvoří originelní vstup do výstavy. Již čtvrtou budovou, čelící na tuto vstupní třídu je čs. pavilon, který je v jednom z nejživějších center veliké výstavy, kde procházejí každého dne tisíce a tisíce návštěvníků.

Po vnější stránce zapadá budova docela do modernistického rámce výstavy. Je rovněž postavena v modernistickém stylu, skříňovitého, až strohého tvaru, bez jakékoliv ozdoby. Účelnost tu jedině rozhodovala, což působí dojmem přijatelné a poctivé pravdivosti. Pavilon je tvořen z dvou částí. Přední, vyšší je vstupem k dlouhé a nízké části výstavní. Průčelí je celé skleněné, s krásně provedenou skleněnou mosaikou čs. státního znaku. Obě postranní zdi výstavní části jsou rovněž skleněné, zatím co vyšší část má stěny ze žlutých překližek (veneer). Za večerního osvětlení je proto pavilon vlastně jakousi skvěle zářící výkladní skříní čs. výrobků. Tato okolnost i žlutá barva jeho stěn dává mu zvláště vystupovat mezi výstavními budovami, jež jsou v mnoha případech bez oken vůbec!

Čs. pavilon navrhl architekt Kamil Roskot v Praze. Stavbu, která je dřevěné konstrukce, provedl zde v dubnu a v květnu, velice svědomitě a na americké poměry zvláště důkladně, stavitel Bedřich Sirotek z Prahy s třemi dílovedoucími. Zde zaměstnával zase pouze naše krajany a odebíral material také od krajanských firem. Pochopitelně, že provedení stavby dle čs. plánů nebylo zde právě nejsnadnějším úkolem. Dlužno uznati, že odborná znalost, vytrvalost, ale neméně i takt stavitele dobře se tu osvědčil.

Vnitřní úpravu pavilonu a instalaci výstavního materiálu řídil zkušený odborník z Prahy, výstavní komisař Dr. Ladislav Turnovský, z čs. ministerstva obchodu. Přijel do Chicaga v polovině května. Pod jeho energickým vedením umístěna byla na 1000 čtverečních metrech plochy výstava asi 70 čs. firem, hlavně těch, které dovážejí do Spoj. Států. Tato čs. exposice, včetně i samotného pavilonu je krásnou, pestrou a důstojnou ukázkou vyspělosti i zdatnosti rukou i mozků čs. lidí, přicházejících i na toto veliké mezinárodní forum, pod vlajkou svého vlastního státu. Šetelíkova půvabné panorama Prahy a Štaflovo panorama mohutného hřebene Vysokých Tater, spolu s četnými ukázkami krás a předností ČSR ve vstupní části je vhodným a zajímavým doplňkem čs. výstavy.

Boh. Klír.

PROGRAM
ČESKOSLOVENSKÉHO DNE

⁂

SOBOTA VEČER, 19. SRPNA 1933, HARRISON HIGH SCHOOL.

Velký koncert České Ústřední Pěvecké Jednoty.

Zdeněk Fibich: Jarní romance pro sola, sbor a orkestr, na slova Jaroslava Vrchlického.

Antonín Dvořák: The American Flag, kantáta pro sola, sbor a orkestr, na slova Jos. Rodmana Drakea.

Bedřich Smetana: Česká piseň pro smíšený sbor s orkestrem.

Vítězslav Novák: V Tatrách. Op. 26. Hudební báseň pro velký symfonický orkestr.

Řídí Fr. Kubina.

NEDĚLE ODPOLEDNE, 20. SRPNA 1933, VOJENSKÉ POLE, NA VÝSTAVIŠTI.

Začátek přesně ve 2 hod.

1. Hymny.
2. Průvod allegorických vozů spolků a firem.
3. Průvod českých a slovenských spolků.
4. Cvičení žactva a dorostu: Československé Sokolstvo, Katolický Sokol, Dělnická Těl. Jednota.
5. Společné cvičení žen a mužů: Československé Sokolstvo, Katolický Sokol, Dělnická Těl. Jednota.
6. "Jízda králů", Spojené moravské spolky.
7. Výstavní scéna "Ó VLASTI MÁ!" Napsal a scénicky upravil Jarka Jelínek. Hudbu upravil Fr. Kubina.
8. Exhibiční zápas: Sportovní Klub Sparta, Chicago, versus Sportovní Klub Slavia, Cleveland.
9. Pochod — Hudba.

⁂

Stručný kalendář výstavních měsíců.

(Uvedeny jsou pouze podniky, jež bylo možno zjistiti do dne, kdy poslední arch Památníku šel do tisku).

18.—25. června, Druhý Slet Svazu Československého Sokolstva v Americe.

21. června, středa večer, Sokol Chicago. Jiráskovi "Psohlavci", sehraje Čermákovo Výstavní Divadlo.

24. června, sobota večer, Auditorium. Smetanova "Prodaná nevěsta", solisté z Prahy, Česká Ústřední Pěvecká Jednota a místní solisté, Chicago Symphony Orchestra. Začátek 8:15 večer.

25. června. Sokolský den na Vojenském Poli na výstavišti.

25. a 26. června. Sjezd živeny, organisace slovenských žen v Americe. V neděli večer v Plzeňském Sokole, v pondělí a další dny v Graemere Hotelu.

30. června. V pátek večer. Přednáška Dr. Soukupa, předsedy senátu Českoslov. republiky v Sokole Havlíček-Tyrš.

2. července. Výlet českoslov. socialist. organisací okresu Cook, Plzeňský Park. Senátor Dr. Soukup jedním z řečníků.

9. července. Den Tatranů. Pershing Road Garden, Stickney.

30. července. Pátý Národní Slovenský Den v Riverview Parku.

12. srpna. Národní pout' Amer. Nár. Sdružení Čechoslováků, Plzeňský park.

16. srpna. Středa večer, Sokol Chicago. Tylův "Strakonický dudák", sehraje Čermákovo Výstavní Divadlo.

17. až 19. srpna Sjezd Národního Svazu Čes. Katolíků, — ve čtvrtek večer zábava, pořádaná Distr. Svazem, Česko-Amer. Síň.

17. srpna. Čtvrtek večer. Veselice Československého výboru výstavního v Plzeňském parku na uvítání hostí.

18. a 19. srpna. Devátý Sjezd Svobodomyslných, Sokol Chicago. V pátek večer v Sokole Chicago Haise-Týneckého "Sestřičky Panny Kláry", sehraje Dram. Odbor Stát. Svazu.

18. srpna. Pátek večer. Okrskový výbor Illinoiský Z. Č. B. J., uvítání hostů. Plzeňský Park.

19. srpna. Sobota večer. Velký koncert Ústřední Pěvecké Jednoty v Harrison High School.

Týž večer. Výstavní slavnost Českoslov. Legionářů a Děln. Těl. Jednot v Plzeňském Parku. Odpoledne veřejné cvičení D. T. J. Lassalle.

20. srpna. Neděle odpoledne. Československý den na Vojenském Poli na výstavišti.

21. až 25. srpna. Sjezd Americké Obce Sokolské.

23. srpna. Středa večer. Stodolův "Král Svatopluk", sehrají spojení ochotníci slovenští.

Týž večer. Želenského "Rebelantská krev", sehraje Čermákovo Výstavní Divadlo.

4. září. Labor Day. Patronát Budovy Jednoty Českých Dam. Plzeňský Park.

11. září. Osmý řádný sjezd Slovenského Evanj. Spolku v Spoj. Státech. Zahájení v Českoslov. Amer. Síni.

1. října. Neděle večer, Čes. Amer. Síň. Slavnostní představení Divad. Odboru Distr. Svazu Čes. Katolíků.

Bata—Made in Czechoslovakia

(In Memoriam Tomáše Bati.)

—✠—

AMERIKA je nerozlučně spojena s kolosálním životním dílem světoznámého — Tomáše Bati!

Před třiceti lety šel mladý majitel obuvnické továrničky ve Zlíně za moře na zkušenou. Spolu s několika svými dělníky pracovali asi rok v různých továrnách v Lynn, Mass., středisku to americké výroby obuvi. Bat'a ale nejenom že pracoval ve svém odboru, ale přímo hltal, vstřebával v sebe ducha energické, činorodé, optimistické Ameriky, jsoucí tehdy u velikém rozmachu průmyslovém.

TOMÁŠ BAŤA

To byl pravý svět pro obdobně agresivně energického, mladého muže, který z bídy ruční a domácké výroby rodného Zlína, již před tím dospěl k pozoruhodným počátkům veliké výroby průmyslové! Za oněch třicet roků dospěla Amerika k ohromné průmyslové revoluci, která smetla ruční a řemeslnou výrobu zaváděním strojů a organisováním hromadné výroby. Příkladem jsou tu nejvýznačnější produkty této doby strojů, automobil, film, radio . . . .

Tento překotný vývoj zničil ale i odvěkou tradicí proniklou výrobu šatů i obuvi. Ruční výrobce, dovedný řemeslník, nestačil již k obdobné massové spotřebě. Výrobní pochod byl postupně rozložen na řadu jednoduchých výkonů, seřaděných v plynulý pochod až k hotovému produktu. K provádění těchto výkonů nebylo již potřeba plně kvalifikovaného řemeslníka, ale stačil dělník bez dlouholetých zkušeností, který se záhy zapracoval do jednotlivých operací.

Z řemesla stal se průmysl! Individuelní dovednost a zručnost odborného dělníka s omezenou kapacitou výrobní byla v tom nahražena úžasnou výkonností celé řady zvláštních strojů, zařazených za sebou a obsluhovaných dělníky nevyučenými. Plynulá výroba ovládla pak pole ve všech oborech. Škodlivé účinky její na dělníky vyvažovány kratší dobou pracovní i celkovým zlepšením sociálních poměrů dělníka vůbec!

Tomáš Bat'a, tragicky a předčasně skončivší svůj život minulého července, přenesl a vtělil tyto moderní idee také do menších i konservativnějších poměrů naší staré vlasti. Z malých počátků a z tradice strádání a živoření domácké, ruční výroby bot, postavil ve Zlíně ohromné, světoznámé továrny, jež mají neméně úměrně velikou prodejní organisaci, zásobující bat'ovkami skoro celý svět. Naše Chicago má na př. 20 Bat'ových prodejen, jež jsou ale také v Africe, Asii atd. Téměř 200,000 denně vyrobených párů obuvi, prodávaných v téměř 3000 prodejnách, jest ohromujícím pomníkem jeho životního díla.

Bat'a byl osobností neobyčejnou v každém ohledu. Jeho nezkrotná, dynamická energie byla jakby dělána pro americké poměry. Bylo ale jeho chloubou budovati kus zdravého amerikánství ve Zlíně. Nejen však v jeho továrnách a všech pobočných závodech a podnicích, ale i v městě samém. Řada praktických sociálních i kulturních opatření byla tu vsazována do čs. života. Bydlení, školy, stravování, obchody, úprava města, nemocnice, sporty atd. Opět Amerika bývala tu často vzorem a příkladem. I naši američtí krajané byli povoláni Bat'ou do Zlína k zavedení toho či onoho, tak zvláště i k provádění staveb dřevěných rodinných domků.

U příležitosti Světové výstavy Století Pokroku a blížící se výročí jeho smrti, vzpomínáme zde svého velikého krajana, který sliboval návštěvu výstavy — létadlem! Tomuto smělému plánu předcházel veliký let do Indie. Bylo to zcela v duchu tohoto geniálního čs. Forda, který tvrdě a houževnatě probíjel výrobkům rodného, zapadlého valašského kraje, volnou a slavnou cestu do širého světa! Dal světu nejen dobrou a levnou obuv, ale do všech jeho koutů zanesl pojmy: Bat'a a **"Made in Czechoslovakia"**!

Nejstarší a nejrozšířenější denní list československé Ameriky

SVORNOST

Založený Augustem Geringerem r. 1875

Polotýdeníky: Amerikán — Slavie — Domácnost — Týdeník — Duch Času — Kalendář Amerikán.

VLADIMÍR A. GERINGER, předseda vydavatelstva
MILOŠ B. GERINGER, obchodní ředitel
R. JAROMÍR PŠENKA, vrchní redaktor
JINDŘICH KOLBEN, správce administrace
EMIL HLINSKÝ, technický ředitel

Členové redakce ve výstavním roce: Josef Čermák — Václav Miniberger — Jos. J. Řežábek — Rudolf Pekárek — Chas. F. Herold — Břetislav Jonáš — J. V. Welcl — Bohumil Plos — Ferd. Slámečka.

Ze seznamu bývalých redaktorů Svornosti a Amerikána: F. B. Zdrůbek — Pavel Albieri — Dr. Jan Rudiš Jičínský — Bartoš Bittner — Dr. F. Molkup — Tomáš Vonášek — Ladislav Tupý — Jos. J. Hájek — Dr. V. Anýž — Vilém Kroužilka — Fr. J. Škaloud — Václav Petrželka — Dr. A. R. Nykl — Alb. Havránek — Dr. Karel Neuman — Alb. Bujárek — Alois Janda — Jos. Tvrzický — Anna Tvrzická — J. Zeman Vatra — Jan Janák — Josef Mach — Max Bublikovský — J. P. Svěrák — J. A. Hilgert — Aug. Drnec.

Několik posudků o Svornosti:

Vzdávám plné uznání za vzácné služby, které list Váš jak krajanům v Americe tak české věci vykonal. **Dr. J. Scheiner,** starosta Č. O. S.—Za věrnou službu národnosti české upřímný projev hlubokého díku a uznání. **Eliška Krásnohorská.** —Presidium hlavního města Prahy provází jubileum "Svornosti" pocity upřímné radosti a vděčnosti. **Dr. Baxa,** primátor.—Docházela nás Svornost do Sibiře a viděl jsem její krásnou, obětavou práci. Dovolte mi vyjádřiti radost a úctu nad dílem, jehož hodnota jest věru nedocenitelná. Plukovník **Rudolf Medek.**—Padesát let takové práce, jakou rozšiřovala Svornost, jest velkým dílem lidským a zaslouží díků i blahopřání. **Dr. Aleš Hrdlička.** —Dovolte mi stisknouti ruku, která po dlouhou řadu let udržovala u amerických Čechů naše hrdé národnostní vědomí. **Gabriela Preissová.**—Víme vše to, co Váš list vykonal pro československou samostatnost a tak účinnou podporu našeho presidenta. **Dr. Frant. Soukup,** senátor.

Budova Svornosti č. 2518-2524 již. Crawford Ave. Chicago, Ill.

THREE TOWERS OF THE FEDERAL BUILDING OF A CENTURY OF PROGRESS EXPOSITION

Represent the three branches of government—executive, legislative and judicial. They are 150 feet high.

COVER ILLUSTRATION BY C. J. SVOBODA:

—In the foreground straight and erect is the emblem of American Czechoslovaks symbolizing devotion to truth (red) and love of peace (white). Ten green leaves, ten decades of toil and hope lead straight upward to the harvest—to achievement which is topped by the supreme glory of our American country.

— Looking from beyond the great waters and reared by enlightenment and by imagination, the strong, clear eyed youth—the Czechoslovakian Republic—is watching with pride its contribution to the making of the great American nation.

UNIVERSITY OF ILLINOIS-URBANA
3 0112 050746863